

Koledar

drugi sv. Mohorja za leto

1933

Vsebina.

Kalendarij in imenik svetnikov	2—32	Smrtna žetev	69— 84
Poštnine in kolkovanje	33—36	Naš kulturni davek	84— 86
Konzulati	36	O našem tujskem prometu	86— 88
Knjige za leto 1933	36—37	Slovenski delavci v Srbiji	89— 90
Kolednik	38—41	Evharistični kongres v Dublinu	90— 91
Zlata valuta	42—43	Razgled po svetu	92— 97
Požar in zavarovanje	44—45	Naše kače	98—102
Gospodarski pregled	46—55	Letopis	103—106
Praznik naše zveste ljubezni	55—59	Seznam župnij, krajev, poverjenikov in udov Družbe sv. Mohorja	107—117
Slovensko izročilo	59—66	Zgodba o šoli	117
† Goriški nadškof dr. Frančišek B. Sedej	66—67	Sejmi v Sloveniji in na Koroškem	118—121
† Profesor Ivan Hutter	68		

Naznanilo.

Vsak družbenik dobi letos za redno članarino (20 dinarjev) šestero knjig.

Redno izdanje:

1. Koledar za leto 1933.
2. Slov. Večernice, 85. zv.
3. Zgodovina slov. naroda.
4. Pravljice in povesti.
5. Življenje svetnikov, 8. zv.
6. Kokošjereja.

Za doplačilo:

1. Avguštinove izpovedi.
2. Krivični vinar.
3. Bratje in sestre.
4. Ohijesa.
5. Irska.
6. Zlata vrv.

Opozorilo! Vsak član naj prejme knjige tam, kjer se je vpisal, čeprav je med letom bivališče spremenil. — Stroške (za poštnino, vozno, omot itd.) povrnejo člani poverjenikom. — Vpisovalne pole naj se s članarino vred pošljejo do **5. marca 1933** Družbi sv. Mohorja v Celju. — **Prosim o:** Gg. poverjeniki naj pri oddaji knjig že vpisujejo člane za bodoče leto. Nabrano udnino naj pošiljajo sproti. — Dostmrtniki se oglasite že jeseni pri poverjeniku, kjer želite dobiti knjige za bodoče leto.

Letnina za leto 1933 je — kakor lani — **20 Din**, in sicer za vsako posamezno osebo ali ustanovo. — **Dostmrtnina znaša 500 Din** za vsako osebo, za župnijske ali šolske knjižnice in društva (hiše ali cele družine se ne sprejemajo za dostmrtno ude). Dostmrtniki z izplačano dostmrtnino do 50 kron (do št. 3220) naj doplačajo 12 Din, z dostmrtnino 80 kron (št. 3221—3275) naj doplačajo 11 Din, z dostmrtnino 200 kron (št. 3276—3317) 10 Din, z dostmrtnino 400 kron (št. 3318—3331) 7 Din, z dostmrtnino 900 kron (št. 3332—3340) 3 Din.

Posamezni letni udje, ki se neposredno pismeno oglašajo pri Družbi sv. Mohorja v Celju, plačajo **29 Din**, in sicer udnine **20 Din** ter za poštnino in odpravnino **9 Din**. Kdor naroči knjige za doplačilo, naj doplača za poštnino in odpravnino **15 Din**.

Udje v inozemstvu plačajo za knjige s poštnino in odpravnino vred **36 Din**. Kdor naroči knjige za doplačilo, naj doplača za poštnino in odpravnino še **10 Din**.

Za ude v Ameriki velja letnina **dolar 1.25**. Američani naj nakazujejo to vsoto po pošti ali po katerikoli banki vsak zase ali po več skupaj **Družbi sv. Mohorja v Celju**. Za knjige za doplačilo in za vezavo veljajo iste cene kot so označene zgoraj. Kdor pošlje zase naročnino, se mu dostavi knjige na njegov naslov (prosimo točnih naslovov!); če se jih naroči več skupaj, naj se določi ime in naslov onega člana, ki se mu pošljejo knjige za vse skupaj.

Odbor Družbe sv. Mohorja: **Dr. Fran Cukala, dr. Janko Brejc, Josip Zeichen, dr. Lambert Ehrlich, dr. Franc Kotnik, Anton Cestnik, F. S. Finžgar, dr. Rudolf Blüml, msgr. Valentin Podgorc.**

Urednik družbenih knjig: **F. S. Finžgar, Ljubljana, Trnovo.**

1852

log. 22. v. 53.
B

1933

KOLENDAR

DRUŽBE SV. MOHORJA

Z RISBAMI OPREMIL M. BAMBIČ

IZDALA IN ZALOŽILA DRUŽBA SV. MOHORJA V CELJU
NATISNILA MOHORJEVA TISKARNA V CELJU, R. Z. Z. O. Z.
(FRAN MILAVEC, CELJE)

NAŠA KRALJEVSKA RODOVINA

ALEKSANDER I.

kralj Jugoslavije, rojen 17. decembra 1888 na Cetinju;
regent od 24. junija 1914; kralj od 17. avgusta 1921.

MARIJA

kraljica, rojena kot romunska kraljična 9. januarja 1899, poročena 8. junija 1922.

PETER

prestolonaslednik, rojen 6. septembra 1923 v Beogradu.

TOMISLAV

kraljevič, rojen 19. januarja 1928 v Beogradu.

ANDREJ

kraljevič, rojen 28. junija 1929 na Bledu.

PAPEŽ PIJ XI

rojen 31. maja 1857 v Desio pri Milanu z imenom AHIL RATTI; za mašnika posvečen 20. decembra 1879; apostolski nuncij na Poljskem 6. junija 1919; kardinal in nadškof v Milanu 13. junija 1921; za papeža izvoljen dne 6. februarja 1922, kronan 12. februarja 1922.

VLADIKE SLOVENCEM

DR. ANTON BONAVENTURA JEGLIČ

škof ljubljanski v p., rojen v Begunjah 29. maja 1850, posvečen 12. septembra 1897 za škofa v Sarajevu, od 22. maja 1898 do 1. avgusta 1930 škof v Ljubljani, nato naslovni nadškof garelski, bivajoč v Gornjem gradu.

DR. GREGORIJ ROŽMAN

škof ljubljanski, rojen 9. marca 1883 v Šmihelu pri Pliberku, posvečen za škofa koadjutorja dne 14. julija 1929, od 1. avgusta 1930 škof v Ljubljani.

DR. ANDREJ KARLIN

škof lavantinski, rojen 15. novembra 1857 v Stari Loki na Gorenjskem, posvečen za škofa 19. marca 1911 v Trstu, škof v Mariboru od 29. julija 1923.

DR. IVAN TOMAŽIČ

naslovni škof bargalski, rojen 1. avgusta 1876 pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža, posvečen za škofa koadjutorja mariborskega 1. avgusta 1928.

DR. ADAM HEFTER

knez in škof krški, rojen 6. decembra 1871 v Prienu na Bavarskem, posvečen za škofa 7. februarja v Solnogradu, ustoličen v Celovcu 12. februarja 1915.

DR. ALOJZIJ FOGAR

škof tržaški, rojen 27. januarja 1882 v Pevmi pri Gorici, posvečen za škofa 14. oktobra 1923 v goriški stolnici.

N A V A D N O L E T O 1 9 3 3

ima 365 dni (med temi 67 nedelj in praznikov po starem štetju) ter se začne z nedeljo in konča z nedeljo.

Z A Č E T E K L E T A 1 9 3 3

Cerkveno leto se začne 1. adv. ned. 3. decembra.
Občno in državno leto se začne dne 1. januarja.

P R E M E K L J I V I P R A Z N I K I

Ime Jezusovo 2. jan.	Sv. Trojica 11. junija.
Sedemdesetnica 12. febr.	Sv. Rešnje Telo 15. junija.
Pepelnica 1. marca.	Srce Jezusovo 23. junija.
Žal. Mati božja 7. aprila.	Angelska nedelja 3. sept.
Velika noč 16. aprila.	Roženv. nedelja 1. okt.
Nedelja varstva sv. Jo- žefa 7. maja (3. maja).	Posv. cerkvá 15. oktobra.
Križevo 22., 23., 24. maja.	Misijonska ned. 22. okt.
Vnebohod 25. maja.	Kristus Kralj 29. oktobra.
Binkošti 4. junija.	Zahvalna nedelja 5. nov.
	Prva adv. nedelja 3. dec.

Od božiča do pepelnice je 66 dni = 9 tednov 3 dni.
Nedelj v predpustu je 8; postni čas traja 46 dni.

Z zvezdico (*) zaznamovani prazniki: svečnica, oznanjenje Marije Device, velikonočni ponedeljek, binkoštni ponedeljek, rojstvo Marije Dev., sv. Štefan niso več cerkveno zapovedani prazniki.

P O S T I I N Z D R Ž K I

1. Pomladne (postne) kvatre 8., 10., 11. marca.
2. Poletne (binkošne) kvatre 7., 9., 10. junija.
3. Jesenske kvatre 20., 22., 23. septembra.
4. Zimske (adventne) kvatre 20., 22., 23. decembra.

1. Dnevi zgolj z držka (da se ne sme uživati meso, pa se sme večkrat najesti do sita) imajo *.
2. Dnevi zgolj posta (sme se uživati meso, pa se sme le enkrat do sita najesti) imajo †.
3. Dnevi strogega posta (se ne sme uživati meso in se sme le enkrat do sita najesti) imajo ††.

Razen tega naj se vsak vernik ravna po predpisih svoje škofije.

A S T R O N O M I Č N I L E T N I Č A S I

Pomlad se začne dne 21. marca ob 2. uri in 43 min.
Poletje se začne dne 21. junija ob 22. uri 12 min.
Jesen se začne dne 23. septembra ob 13 uri 1 min.
Zima se začne dne 22. decembra ob 7. uri 58 min.
Ure se štejejo od 1 do 24, t. j. od polnoči do polnoči.
Dolžnost dneva velja za celjski vzporednik.

G O D O V I N S K O Š T E V I L O

Zlato število 15	Rimska številka I
Epakta III	Nedeljska črka A
Sončni krog 10	Letni vladar je Sonce.

N E B E S N A Z N A M E N J A

Pomlad:		Jesen:	
oven ♈	bik ♉	tehtnica ♏	škorpion ♏
dvojčka ♊		strelec ♐	
Poletje:		Zima:	
rak ♋	lev ♌	kozel ♐	vodnar ♑
devica ♍		ribi ♒	

Z N A K I Z A M E S E Č N E S P R E M E N E

Mlaj ☾ Ščip ali polna luna ☽
Prvi krajec ☾ Zadnji krajec . . . ☽

M R K I S O N C A I N L U N E

Letos bo sonce dvakrat mrknilo (obročasta mrka), toda pri nas v Srednji Evropi bo viden le drugi sončni mrk, in še ta le delno.

Prvi sončni mrk bo dne 24. februarja. Začetek mrka bo ob 10:56 dopoldne; središčno otemnenje ob 11:58 dopoldne; konec mrka ob 16:37 popoldne. — Ta mrk bo viden v južni polovici Južne Amerike, po južnem Atlantskem oceanu, v Afriki (izvzemši severozapadni del), v Mali Aziji, Arabiji, Perziji in po zapadnem delu Indijskega oceana; obročasto viden bo nad Baldivijo, Čile, Argentino, Atlantskim oceanom in Srednjo Afriko, Abesinijo, Adeni in nekoliko vzhodnejše od tam.

Drugi sončni mrk bo dne 21. avgusta. Začetek mrka bo ob 3:52 zjutraj; središčno otemnenje ob 4:56 zjutraj; konec mrka ob 9:45 dopoldne. — Ta mrk bo viden v Evropi (izvzemši Veliko Britanijo, južnozpadno Francijo in Španijo), nadalje v severovzhodni Afriki, Aziji (izvzemši severovzhodni del), po Indijskem oceanu, na Sundskih otokih, v Avstraliji in po Oceaniji; obročasto viden bo nad Liberijo, Aleksandrijo, Bagdadom, severno od Delhija in Kalkute čez Rangon in Borneo ter zapadno od Avstralije.

Luna letos ne bo mrknila.

V R E M E N S K I P R E R O K

Vsi učenjaki trdijo, da se jim doslej še ni posrečilo dognati, kako bi bilo mogoče vreme vsaj približno določiti vnaprej. Stoletna opazovanja niso mogla iznajti vsaj nekoliko zanesljivega preroka. Kar je v kalendarju napovedanega o vremenu, to je nekaj približnega domnevanja za vsako leto, v katerem je letni vladar Sonce. To je letos. Primerjajte, kdaj bo ta prerok uganil, kdaj ne. — Letos ne prinašamo zato Herschlovega vremenskega ključa (saj ga imate v vseh prejšnjih koledarjih). Zato pa opozarjamo na staro rimsko in naše kmečko pravilo, ki pa res presenetljivo preokuje vreme. Kako? Rimljani so rekli: I. in II. dan po mlaju ne pomenita nič. III. in IV. dan malo, kar pa peti dan pravi, za vsa luno vreme postavi. Naši stari pa so trdili: Stota ura odločil Torej; izračunaj točno stoto uro po mlaju in poglej vreme: vetrove (ali burja, ali zapad ali jug), jasno in suho, južno in megleno. Do ščipa bodo vetrovi in vreme te stote ure prevladovali. Pogosto tudi še do mlaja. — Zelo zanesljiva pa je vremenska napoved za dan, dva, kakor ju berete v časopisih od opazovalne postaje na Dunaju in v Zagrebu.

K O L E D A R Z A L E T O 1 9 3 4

Novo leto bo v ponedeljek, pepelnica 14. februarja, velika noč 1. aprila, vnebohod 10. maja, binkošti 20. maja, presv. Rešnje Telo 31. maja, prva adventna nedelja 2. decembra.

O. Stanisl. Škrabec * 7. jan. 1844 v Hrvači pri Ribnici — jezikoslovec († 6. okt. 1918 v Ljublj.).
 Anton Aškerc * 9. januarja 1856; pesnik († 10. jun. 1912 v Ljublj.).
 Dragotin Kette * 19. jan. l. 1876; pesnik († 10. apr. 1899 v Ljublj.).
 Ot. Župančič * 23. jan. 1878 na Vinici; največji naš sodobni pesnik.
 Matija Čop * 26. januarja 1797 v Žirovnici na Gorenjskem; učejak (utonil v Savi 6. julija 1835).

Prosinec

PO HRVATSKO: SIJEČANJ. — PO SRBSKO: JAHYAP. — PO ČEŠKO: LEDEN.

Zapiski

1	N	NOVO LETO, OBR.GOSP.
2	P	Ime Jezus. Makarij Aleks.
3	T	Genovefa, dev.; Antér, p.
4	S	Tit, škof; Angela Folinjska.
5	Č	Telesfor, m.; Emilijana, d.
6	P	SVETI TRIJE KRALJI.
7	S	Valentin (Zdravko), škof.
8	N	1. PO R.; SV. DRUŽINA.
		Severin, op.; Teofil, muč.
9	P	Peter, škof; Julijan, muč.
10	T	Pavel, pušč.; Viljem, škof.
11	S	Higin, p.; Pavlin Ogl., šk.
12	Č	Alfred, op.; Arkadij, muč.
* 13	P	Veronika Mil., dev.; Juta.
14	S	Feliks (Srečko) Nolanski.
15	N	2. PO RAZGLAŠ. GOSP.
		Maver, opat; Habakuk, pr.
16	P	Marcel, papež; Berard, m.

☽ Prvi krajec dne 3. ob 17:24 (lepo, mrzlo). ☼ Ščip dne 11. ob 21:36 (sneg, mrzlo).
 ☾ Zadnji krajec dne 19. ob 7:15 (spremenljivo). ☀ Mlaj dne 26. ob 0:20 (mrzlo, jasno).

Sonce stopi v znamenje vodnarja dne 20. ob 12:52. — Dolgost dneva od 8 ur 28 minut do 9 ur 24 minut. Dan zraste za 56 minut.

ČLOVEK IMA PRED SABO ŽIVLJENJE IN SMRT, KAR HOČE, MU BO DANO.

Sv. pismo. Sir 15, 16.

Če sv. Anton z dežjem prihaja,
se dolgo potem zemlja napaja.

Če plohe v prosincu jamejo dreti,
ženjice poleti nimajo kaj žeti.

Če Vinka sonce peče,
v sode vince teče.

Prosınca gorkota, jeseni sirota.

V prosincu mrzlo, da póka,
bo v jeseni ajda in moka.

Januar

PO BOLGARSKO: ЯНУАРИ. — PO POLJSKO: STYCZEN. — PO RUSKO: ЯНВАРЬ.

Anton, pušč.; Marijan, m.	T	17
Sv. Petra stol v R. Priska.	S	18
Marij in tovariši, mučenci.	Č	19
Fabijan in Sebastijan, muč.	P	20 *
Neža (Janja), devica, muč.	S	21
3. PO RAZGLAŠ. GOSP.	N	22
Vincencij in Anastazij, m.		
Zaroka Mar. D. Rajmund	P	23
Penjafortski; Alfonz, šk.		
Timotej, škof; Evgenij, m.	T	24
Spreobrnj. Pavla; Ananija.	S	25
Polikarp, škof; Pavla, vd.	Č	26
Janez Zlatousti, cerkv. uč.	P	27 *
Roger, Egidij in Odorik.	S	28
4. PO RAZGLAŠ. GOSP.	N	29
Frančišek Sal., cerkv. uč.		
Martina, d., m.; Hiacinta, d.	P	30
Peter Nol.; Marcela, vd.	T	31

Zapiski

Prva: Po osmih dneh je bilo otroku dano ime Jezus. (Lk 2, 21.) / Božja previdnost ravna naša pota. // **1. po razgl. Gosp.:** Dvanajstletni Jezus v templju. (Lk 2, 42—52.) / Spomni se, da posvečuješ Gospodov dan. // **2. po razgl.:** O ženitnini v Kani. (Jan 2, 1—11.) / Marija posredovavka med nami in Jezusom. // **3. po razgl.:** Jezus ozdravi stotnikovega hlapca. (Mt 8, 1—13.) / Gospod, reci le besedo in ozdravljena bo moja duša. // **4. po razgl.:** Jezus pomiri vihar na morju. (Mt 8, 23—27.) / Tudi v viharju življenja smo v božjih rokah.

Sveta Družina — mesečna misel:

KRŠČANSKO ŽIVLJENJE V DRUŽINAH JE SREČA NARODA.

Valentin Vodnik * 3. apr. 1758 v Zg. Šiški — slov. pesnik; »Ilirija oživiljena« († 8. jan. 1819 v Ljublj.).
 France Prešeren († 8. feb., Kranj).
 Fr. S. Finžgar * 9. febr. 1871 na Breznici, pripovednik, dramatik.
 Dr. Jož. Gruden * 14. febr. 1869 v Ljubljani. — »Zgodovina slovensk. naroda« († 1. nov. 1922 v Ljublj.).
 Matija Valjavec * 17. febr. 1831 na Srednji Beli; pesnik in jezikoslovec († 15. marca l. 1897).

Svečan

PO HRVATSKO: VELJAČA. — PO SRBSKO: ФЕБРУАР. — PO ČEŠKO: ÚNOR.

Zapiski

1	S	Ignacij (Ognjeslav), šk., m.
2	Č	Svečnica. Darov. Gosp.*
*	3	P Blaž, šk., m.; Oskar, škof.
4	S	Andrej K., šk.; Janez Brit.
5	N	5. PO RAZGLAŠ. GOSP.
6	P	Agata, d., muč.; Albuin, šk.
7	T	Amand, šk.; Doroteja, d., m.
8	S	Romuald, op.; Julijana, vd.
9	Č	Janez Mat.; Juvencij, šk.
*	10	P Sholastika; Sotéra, d., m.
11	S	Lurška Mati božja. Adolf.
12	N	1. PREDPEPELNIČNA N.
13	P	Obletnica kronanja Pija XI. Katarina Ričijska, devica; Gregorij II., p.; Benigen.
14	T	Valentin, muč.; Ivana Val.
15	S	Favstin, muč.; Jordan, sp.

☽ Prvi krajec dne 2. ob 14:16 (sneg in dež). ☼ Ščip dne 10. ob 14:01 (sneg in dež).
 ☾ Zadnji krajec dne 17. ob 15:08 (lepo in jasno). ☀ Mlaj dne 21. ob 13:41 (oblačno, mrzlo).

Sonce stopi v znamenje rib dne 19. ob 3:16. — Dolgost dneva od 9 ur 26 minut do 10 ur 52 minut. Dan zraste za 1 uro 26 minut.

JAZ SEM LUČ SVETA; KDOR HODI ZA MENOJ, NE HODI V
 TEMI, AMPAK IMA LUČ ŽIVLJENJA. Zveličar. Jan 8. 12.

Ob svečnici mraz in sneg,
kmalu bo zelen dol in breg.

Če na svečnico od strehe kane
prej ko od sveče, ne bo še kmalu
konec zime.

Ako sneg dlje ko sedemnajst
tednov leži, slaba letina sledi.

Če ptiči ujeti so tolsti, mastnati,
bo dosti snega še in mraza pre-
stati.

Februar

PO BOLGARSKO: ФЕВРУАРИ. — PO POLJSKO: LUTY. — PO RUSKO: ФЕВРАЛЬ.

21 Onegim, šk., m.; Agaton, p.
Francišek Kle; Gregorij X.
Simeon, šk., m.; Flavijan.

Č 16

P 17 *

S 18

2. PREDPEPELNIČNA N.

N 19

22 Konrad, pušč.; Julijan, m.
Sadot, škof, in tovariši, m.;

P 20

Evherij šk.; Elevterij, šk.

T 21

Feliks (Srečko), šk.; Irena.

S 22

24 Sv. Petra stol v Antiohiji;

Marjeta Kortonska, spok.

Č 23

Peter Damiani, cerkv. uč.

P 24 *

26 Matija (Bogdan), apostol.

S 25

Valburga, d.; Feliks III., p.

N 26

3. PREDPEPELNIČNA N.

Matilda, devica; Viktor.

P 27

Gabriel od Žalostne Matere

božje; Baldomir, spoznav.

T 28

Pust. Roman; Antonija F.

Zapiski

5. po razgl.: Prilika o pšenici in ljujki. (Mt 13, 24—30.) / Edino živo krščanstvo prekvasi
človeško družbo. // 1. predp.: O delavcih v vinogradu. (Mt 20, 1—16.) / Bog, ki nas je
ustvaril brez nas, nas ne bo zveličal brez nas. // 2. predp.: Prilika o sejavcu in semenu.
(Lk 8, 4—15.) / Božja beseda obrodi v preprostih, ne v prevzetnih srcih. // 3. predp.:
Jezus ozdravi slepca. (Lk 18, 31—43.) / Vera odpre duši oči, da ume skrivnosti svete vere.

Pustni čas — mesečna misel:

ODRECI SI VSAJ ENO ZABAVO IN TROŠEK ZANJO DAJ
REVEŽEM.

O. Ang. Hribar * 3. marca 1843 v Zg. Tuhinju — cerkveni skladatelj († 5. aprila 1907 v Ljublj.).
 Josip Jurčič * 4. marca 1844 na Muljavi na Dol.; najplodovitejši pripov. († 3. maja 1881 v Ljublj.).
 Jos. Murn-Aleksandrov * 4. marca leta 1879 v Ljubljani — pesnik (umrl dne 18. januarja leta 1901).
 Josip Stritar * 6. marca 1836 v Podsmreki pri Velikih Laščah; pesnik, pisatelj, kritik († 25. novembra l. 1923 v Rogiški Slatini).

Sušec

PO HRVATSKO: OŽUJAK. — PO SRBSKO: MAPAT. — PO ČEŠKO: BŘEZEN.

Zapiski

††	1	S	Pepelnica. Albin; Antonina.
†	2	Č	Simplicij, p.; Neža (Janja).
††	3	P	Kunigunda, ces.; Marin, m.
†	4	S	Kazimir, sp.; Lucij, papež.
	5	N	1. POSTNA NEDELJA.
			Janez Jožef od Križa, sp.
†	6	P	Perpetua in Felicita, muč.
†	7	T	Tomaž Akvinski, cerkv. uč.
†	8	S	Kvatre. Janez od B.; Jul.
†	9	Č	Frančiška Rim.; Gregorij.
††	10	P	Kvatre. 40 muč.; Makarij.
†	11	S	Kvatre. Sofronij, šk.; Krišt.
	12	N	2. POSTNA NEDELJA.
			Gregorij Vel., p.; Bernard.
†	13	P	Teodora, m.; Kristina, m.
†	14	T	Matilda, kraljica; Pavlina.
†	15	S	Klemen M. H.; Ludovika.
†	16	Č	Hilarij in Tacijan; Hervard.

☽ Prvi krajec dne 4. ob 11:23 (mrzlo in vetrovno). ☼ Ščip dne 12. ob 3:46 (sneg in vihar).
 ☾ Zadnji krajec dne 18. ob 22:05 (sneg in dež). ☀ Mlaj dne 26. ob 4:20 (sneg, vetrovno).

Sonce stopi v znamenje **ovna** dne 21. ob 2:43. — Začetek pomladi. — Noč in dan sta enako dolga. — Dolgost dneva od 10 ur 54 minut do 12 ur 30 minut. Dan zraste za 1 uro 36 minut.

**AKO BOŠ ISKAL GOSPODA, SVOJEGA BOGA, GA BOŠ NAŠEL,
 ČE GA BOŠ LE ISKAL IZ VSEGA SRCA IN Z VSO BRIDKOSTJO
 SVOJE DUŠE.**

Sv. pismo. V. Moz 41, 29.

Sv. Jedert lepa
dobro letino obeta.

Če sušec vabi ovčice na paše
zelene — jih mali traven spet
v hleve sežene.

Če sušec grmi — lakota beži.

Če v sušcu more kmet orati,
bo v malem travnu moral
počivati.

Kar sušca zeleni,
se rado posuši.

Marec

PO BOLGARSKO: МАРТЪ. — PO POLJSKO: MARZEC. — PO RUSKO: МАРТЪ.

	Jedert, dev.; Patrik, škof. Ciril Jer., c. uč.; Salvator.	P 17 †† S 18 †	Zapiski
	3. POSTNA NEDELJA.	N 19	
	JOŽEF, ŽENIN DEV. M.		
	Aleksandra, m.; Janez P. Benedikt, opat; Serápion.	P 20 † T 21 †	
	Sredpostna. Lea; Katarina.	S 22 †	
	Jožef Oriol; Pelagija, muč.	Č 23 †	
	Gabriel, arhangel; Simon, mučenec; Latin, škof.	P 24 ††	
	Oznanjenje Marije Dev.*	S 25	
	4. SREDPOSTNA NED.	N 26	
	Emanuel, m.; Maksima, m.		
	Janez Dam., c. uč.; Rupert.	P 27 †	
	Janez Kapistran; Sikst III.	T 28 †	
	Ciril, m.; Bertold, spozn.	S 29 †	
	Janez Klimak, op.; Kvirin.	Č 30 †	
	Modest, šk.; Benjamin, m.	P 31 ††	

1. postna nedelja: Jezus trikrat skušan. (Mt 4, 1—11.) / Skušnjav ne zmagáš razen z božjim orožjem. // **2. postna nedelja:** Jezus se na gori izpremeni. (Mt 17, 1—9.) / Ne v hrupu sveta, v samoti se nam razodeva Bog. // **3. postna nedelja:** Jezus izžene hudiča iz mutca. (Lk 11, 14—28.) / Kdor ni s Kristusom, je zoper njega. // **4. postna (sredp.) nedelja:** Jezus nasiti pet tisoč mož. (Jan 6, 1—15.) / Brez božjega blagoslova je prazno naše delo.

Materinski dan — mesečna misel:

DOBRE MATERE SO SVETI OGNJI, KI GORJO ZA DRUGE.

Pavlina Pajkova * 9. aprila 1854; pisateljica († 1. jul. 1901 v Ljublj.).
 Jurij Japelj * 11. aprila l. 1744 v Kamniku, cerkveni pesnik in pisatelj; Sveto pismo († 11. novembra leta 1807 v Celovcu).
 Rihard Jakopič * 12. apr. 1869 v Ljublj., najodlič. sodobni slikar.
 Anton Janša * 20. maja 1734, čebelar, slikar († 13. sept. 1773).
 Jan. V. Valvasor * 28. maja 1641 v Ljublj. († 19. septembra 1693).

Mali traven

PO HRVATSKO: TRAVANJ. — PO SRBSKO: АПРИЛ. — PO ČEŠKO: DUBEN.

Zapiski	†	1	S	Hugo, šk.; Venancij, šk., m.	2
		2	N	5. POSTNA, TIHA NED. Francišek Pavl.; Leopold.	
	†	3	P	Rihard, šk.; Hionija, d., m.	
	†	4	T	Izidor Sev.; Benedikt Nig.	5
	†	5	S	Vincencij (Vinko) F.; Irena.	
	†	6	Č	Sikst I., p.; Krescencija, d.	
	††	7	P	Marija sedem žalosti. Herman Jožef, sp.; Hegezip.	
	†	8	S	Albert, šk.; Julija Biliart.	
		9	N	6. POSTNA, CVETNA N. Marija Kleof.; Tomož Tol.	
	†	10	P	Ecehiel, pr.; Marko Bolonj.	
	†	11	T	Leon Vel., pap., cerkv. uč.	
	†	12	S	Julij I., pap.; Angelus, sp.	
	†	13	Č	Vel. četrtek. Hermenegild.	
	††	14	P	Vel. petek. Justin; Valerij.	15
(Opoldne post preneha.)	††	15	S	Vel. sobota. Helena; Teod.	

☾ Prvi krajec dne 3. ob 6:56 (snežno, mokro). ☽ Ščip dne 10. ob 14:38 (spremenljivo).
 ☾ Zadnji krajec dne 17. ob 5:17 (dež, hladno). ☽ Mlaj dne 21. ob 19:38 (lepo, hladno).

Sonce stopi v znamenje **bika** dne 20. ob 14:19. — Dolgost dneva od 12 ur 34 minut do 14 ur 4 minut. Dan zraste za 1 uro 30 minut.

**NE BODI ZA POROKA ČEZ SVOJE MOČI; ČE SI PA SPREJEL
 POROŠTVO, MISLI NA VRAČILO.** Sv. pismo. Sir 8. 16

O svetem Juriju visoko žito
leto plodovito.

Slana v aprilu je bolj nevarna
kot poleti toča in suša soparna.

Dež v aprilu je res
božji dar iz nebes.

Če je mali traven preveč gorak,
se veliki traven obrne naopak.

Kolikor pred sv. Markom žaba
reglja, — toliko po sv. Marku
počiva molklà.

April

PO BOLGARSKO: АПРИЛЪ. — PO POLJSKO: KWIECIEŃ. — PO RUSKO: АПРѢЛЬ.

VELIKA NOČ. VSTAJ. G.

N 16

Benedikt Jožef Labre, sp.
Velikonočni ponedeljek.

P 17

Apolonij, muč.; Antia, m.

T 18

Leon IX., papež; Konrad.

S 19

Neža Montepulčanska, d.

Č 20

Anzelm, c. uč.; Simeon, šk.

P 21 *

Soter in Gaj, p.; Tarbula.

S 22

1. POVEL., BELA NED.

N 23

Vojteh (Adalbert); Egidij.

P 24

Jurij, m.; Fidelis Sigm., m.

T 25

Marko, evangelist; Ermin.

S 26

M. B. dobrega sveta. Marc.

Č 27

Zita, d.; Peter K.; Peregrin.

P 28 *

Pavel od Križa; Lukezij.

S 29

Peter, muč.; Robert, opat.

N 30

2. POVELIK. NEDELJA.

Katarina Sienska, devica.

Zapiski

5. postna (tiha): Judje hočejo Jezusa kamenjati. (Jan 8, 46—59.) / Pot resnice vodi skozi točo psovka in laži. // **6. postna (cvetna):** Jezus jezdi slovesno v Jeruzalem. (Mt 21, 1—9.) / Od slave do križa je samo en korak. // **Velikonočna nedelja:** Jezus vstane od mrtvih. (Mk 16, 1—7.) / Do vstajanja vodi bogovdano trpljenje. // **1. povelikonočna:** Jezus se prikaže apostolom. (Jan 20, 19—31.) / Kes je velesila za prenovljenje duš. // **2. povelikonočna:** Jezus dobri pastir. (Jan 10, 11—16.) / Najemnik skrbi zase, dobri pastir za čredo.

Sv. Peter Kanizij — mesečna misel:

KATEKIZEM JE KNJIGA ŽIVLJENJA ZA VSAKOGAR.

Ivan Cankar * 10. maja 1876 na Vrhniki — najznamenitejši pisatelj in borivec za narodne in človeške pravice († 11. decembra v letu 1918 v Ljubljani).
 Anton Medved * 19. maja 1869 v Kamniku, pesnik, dramatik († 12. marca 1910 na Turjaku na Dol.).
 Anton B. Jeglič * 29. maja 1850 — nadškof, slov. preporoditelj.
 Jan. Trdina * 29. maja 1830, pisatelj († 14. jul. 1905 v Nov. mestu).

Vel. traven

PO HRVATSKO: SVIBANJ. — PO SRBSKO: MAJ. — PO ČEŠKO: KVETEN.

Zapiski

1	P	Filip in Jakob ml., apost.
2	T	Atanazij, c. uč.; Sekund, m.
3	S	Varstvo sv. Jožefa. N. sv. K.
4	Č	Florijan (Cvetko); Monika.
5	P	Pij V., papež; Irenej, škof.
6	S	Janez Év. pr. L. vr.; Judita.
7	N	3. POVELIK. NEDELJA. Stanislav, škof, mučenec.
8	P	Prikazen Mihaela, arhang.
9	T	Gregorij Nac.; cerkv. učen.
10	S	Antonin, šk.; Janez Avilj.
11	Č	Francišek Hier.; Mamert.
12	P	Pankracij in tov., mučenci.
13	S	Servacij, šk.; Peter Regal.
14	N	4. POVELIK. NEDELJA. Bonifacij, m.; Pashal I., p.
15	P	Izidor, kmet, spozn.; Zofija.
16	T	Janez Nep., m.; Ubald, šk.

☾ Prvi krajec dne 2. ob 23:39 (lepo, toplo). ☀ Ščip dne 9. ob 23:04 (spremenljivo).
 ☾ Zadnji krajec dne 16. ob 13:50 (veliko dežja). ☀ Mlaj dne 24. ob 11:07 (deževno, hladno).

Sonce stopi v znamenje dvojkov dne 21. ob 13:56. — Dolgost dneva od 14 ur 8 minut do 15 ur 18 minut. Dan zraste za 1 uro 10 minut.

RAHEL ODGOVOR TOLAŽI JEZO, TRDA BESEDA VNEMA SRD.

Sv. pismo. Preg 15, 1.

Če ta mesec je dosti dežja,
v jeseni bo dosti vsega blaga.

Ta mesec cedi najobilnejše, druga
polovica njegova najbolj zdrave
rose.

Mokri trojaki — tolst božič.
O sv. Urbanu žito ni še dobljeno
ne izgubljeno.

Če veliki traven večerno roso
napaja, bo dosti vina in obilna
klaja.

Majnik

PO BOLGARSKO: МАЙ. — PO POLJSKO: MAJ. — PO RUSKO: МАЙ.

Bruno, škof; Pashal Bajlon.
Erik, kralj; Aleksandra, d.
Peter Cel.; Pudencijana, d.
Bernardin Sienski; Plavtila.

S 17
Č 18
P 19 *
S 20

Zapiski

5. POVEL., KRIŽEVA N.
Feliks Kant.; Andrej Bob.
Emil (Milan); Marg. K.
Janez Krstnik Rosijski.

Križevo

N 21
P 22
T 23
S 24

M. D. pom. kristj. Afra.
KRIST. VNEBOHOD. Gre-
gorij VII., papež; Urban I.
Filip Neri; Marija Ana Jez.
Beda Č., c. uč.; Janez I., p.

Č 25
P 26 *
S 27

6. POVELIK. NEDELJA.
Avguštin, šk.; Viljem, opat.
Marija Magdalena Pazzi, d.
Ivana Orleanska, d.; Ferd.
Angela, dev.; Kancijan, m.

N 28
P 29
T 30
S 31

3. povel.: Jezus napoveduje svoj odhod. (Jan 16, 16—22.) / Tudi, kdor krščansko živi, trpi, a za zmagó in veselje. // 4. povel.: Jezus obeta svetega Duha. (Jan 16, 5—14.) / Ni vse, kar se človeku zdi hudo, vedno res tako. // 5. povel.: Jezus uči o moči molitve. (Jan 16, 23—30.) / Kdor ne moli, zaupa zgolj sebi; kdor moli, zaupa Bogu. // 6. povel.: O pričevanju svetega Duha. (Jan 15, 26—27; 16, 1—4.) / Mnogi napadajo vero, ker je ne poznajo.

Šmarnice — mesečna misel:

MAJNIK JE VISOKA PESEM MARIJI VEROVDANIH SRC.

Stanko Vraz * 3. jun. 1810 v Cerovcu pri Ljut. — glavni slovenski »lir« († 14. maja leta 1851). Primož Trubar * 8. junija 1508 na Raščici pri Turjaku; prvi slov. pisatelj, protestantski reformator († 25. julija 1586 na Nemškem). Anton Al. Wolf * 14. jun. 1782; škof; Slovar, Sv. pismo († 1859). Frid. Baraga * 29. junija 1797 v Dobrniču na Dolenjskem — duh. pisatelj in škof, apostol Indijancev († leta 1868 v Ameriki).

Rožnik

PO HRVATSKO: LIPANJ. — PO SRBSKO: ЈУНИЈЕ. — PO ČEŠKO: ČERVEN.

Zapiski

	1	Č	Fortunat, spoznav.; Kuno.
*	2	P	Marcelin, muč.; Peter, m.
††	3	S	Klotilda, kralj.; Pavla, d.
	4	N	BINKOŠTI. PRIH. SV. D. Francišek Kar.; Kvirin, šk.
	5	P	Bink. poned.* Bonifacij, šk.
	6	T	Norbert, šk.; Bertrand, šk.
†	7	S	Kvatre. Robert; Babtista V.
	8	Č	Medard, šk.; Pacifik; Maks.
††	9	P	Kvatre. Primož in Felicijan.
†	10	S	Kvatre. Margareta; Bogom.
	11	N	1. P. B.; PRESV. TROJICA Barnaba, ap.; Marcijal, m.
	12	P	Janez F.; Leon III., papež.
	13	T	Anton Padovanski, spozn.
	14	S	Bazilij, c. uč.; Elizej, prer.
	15	Č	SVETO REŠNJE TELO. Vid in tovariši, m.; Germ.

☽ Prvi krajec dne 1. ob 12:53 (veliko dežja). ☽ Ščip dne 8. ob 6:05 (vetrovno, spremenlj.). ☾ Zadnji krajec dne 15. ob 0:26 (spremenljivo). ☼ Mlaj dne 23. ob 2:22 (lepo, vetrovno).
☽ Prvi krajec dne 30. ob 22:40 (oblačno).
Sonce stopi v znamenje **raka** dne 21. ob 22:12. — Začetek poletja. Dolgost dneva od 15 ur 18 minut do 15 ur 36 minut. Dan zraste do 21. za 18 minut in se do 30. zopet skrči za 3 minute.

**V MIRU SI LAHKO Z MNOGIMI LJUDMI, SVETOVAVEC PA TI
BODI MED TISOČI EDEN.**

Sv. pismo. Sir 6. 6.

Sv. Peter in Pavel lep — brez
dežnika greš lahko daleč po svet'.

Kakor vreme na Medarda kane,
tako ves mesec ostane.

Sever, ki v tem mesecu pogosto
vleče, nam v deželo obilo žita
privleče.

Če kres deži — orehov ni.

Ako se kukavica dolgo po kresu
oglaša, draginjo prinaša.

Junij

PO BOLGARSKO: ЮНИ. — PO POLJSKO: CZERWIEC. — PO RUSKO: ИЮНЬ.

	21	Jošt, opat; Francišek R., sp. Jolanda, bl.; Gvido Kort. Adolf, škof; Nikander, m.	P	16	*	Zapiski
	22	2. POBINK. NEDELJA. Efrem Sirski, cerkv. učen. Julijana, d.; Gervazij in P. Silverij, papež; Mihelina.	S	17		
		Alozij (Vekoslav), spozn. Ahacij, m.; Pavlin Nol., šk.	N	18		
	24	3. TREZNOSTNA NED. Viljem, opat; Henrik, škof. Janez in Pavel, m.; Vigilij.	P	19		
	29	Hema (Ema), vd.; Ladislav. Vidov dan. Irenej, škof, m.	T	20		
		PETER IN PAVEL, AP. Spomin sv. Pavla; Lucina.	S	21		
			Č	22		
			P	23	*	
			S	24		
			N	25		
			P	26		
			T	27		
			S	28		
			Č	29		
			P	30	*	

Binkoštna: O svetem Duhu in o ljubezni. (Jan 14, 23—31.) / Usoda Cerkve je vedno enaka. // **1. pobinkoštna:** Jezusu je dana vsa oblast. (Mt 28, 18—20.) / Zaverovanost vase vodi v krivično sodbo o bližnjem. // **2. pobink.**: Prilika o veliki večerji. (Lk 14, 16—24.) Prevelike časne brige so poguba duši. // **3. pobinkoštna:** Prilika o izgubljeni ovci in o izgubljenem denarju. (Lk 15, 1—10.) / Misel božja o grešniku je redko po sodbi ljudi.

Srce Jezusovo, Vidov dan — mesečna misel:

**DOMOVINA JE MATI; LJUBI JO, TRPI IN MOLI ZANJO. TAK
JE ZGLED BOŽJEGA SRCA.**

Fr. Levec * 4. jul. 1846 na Ježici pri Ljublj. — zgodov. in leposl. urednik († 2. dec. 1916 v Ljublj.).
 Ignacij Knoblehar * 6. jul. 1819 v Škocijanu; afriški mis. ob Nilu († 13. aprila leta 1858 v Napolju).
 Franč. Lampe * 10. julija 1859 v Črnem vrhu; modroslovec, vzgojnik († 24. nov. 1900 v Ljubljani).
 Ignacij Borštnik * 11. julija 1858 v Cerkljah; najodličnejši gledališki igravec († 1919 v Ljubljani).

Mali srpan

PO HRVATSKO: SRPANJ. — PO SRBSKO: ЈУЛИЈЕ. — PO ČEŠKO: ČERVENEC.

Zapiski

1	S	Presv. Rešnja Kri. Teobald.
2	N	4. POBINK. NEDELJA.
		Obisk. M. D. Martinijan, m.
3	P	Leon II., pap.; Bernardin.
4	T	Urh, škof; Berta, devica.
5	S	Ciril in Metod, slov. apost.
6	Č	Izaija, prerok; Bogomila.
* 7	P	Vilibald, škof; Pulherija, d.
8	S	Evgenij III.; Elizabeta, kr.
9	N	5. POBINK. NEDELJA.
		Nikolaj in tov., gork. muč.
10	P	Amalija, d.; Veronika Jul.
11	T	Pij I., papež; Olga; Savin.
12	S	Mohor in Fortunat, muč.
13	Č	Anaklet, papež, mučenec.
* 14	P	Bonaventura, škof in c. uč.
15	S	Henrik I., kralj; Vladimir, kralj; Balduin, spoznav.

- ☉ Ščip dne 7. ob 12-51 (veliko dežja). ☾ Zadnji krajec dne 14. ob 13-24 (dež, hladno).
 ☽ Mlaj dne 22. ob 17-03 (spremenljivo). ☽ Prvi krajec dne 30. ob 5-44 (deževno, hladno).

Sonce stopi v znamenje leva dne 23. ob 9-06. — Začetek pasjih dni. — Dolgost dneva od 15 ur 32 minut do 14 ur 44 minut. Dan se skrči za 48 minut.

DOBRODELNOST JE KOT VRT, POLN BLAGOSLOVA; USMI-LJENJE OSTANE NA VEČNE ČASE. Sv. pismo. Sir 40, 17.

Sv. Aleš soparen in suh, napravi za zimo si dober kožuh.

Če na Marijino obiskovanje deži, potem dež štirideset dni trpi.

Ako mravlje preko navade m'avljšča znašajo, zgodnjo in hudo zimo oznanjajo.

Če na dan svete Marjete deži, orehov pričakovati ni, seno se ne more posušiti, lešniki bodo črvoviti.

Julij

PO BOLGARSKO: ЮЛИ. — PO POLJSKO: LIPIEC. — PO RUSKO: ИЮЛЬ.

		N	16	Zapiski
	6. POBINK. NEDELJA.			
	Devica Marija Karmelska.			
	Aleš, sp.; Marcelina, dev.	P	17	
	Friderik (Miroslav), muč.	T	18	
	Vincencij P.; Avrea (Zlata).	S	19	
	Marjeta, dev., m.; Hieronim.	Č	20	
	Prakseda, muč.; Angelina.	P	21	*
	Marija Magd.; Lavrencij.	S	22	
	7. POBINK. NEDELJA.	N	23	
	Apolinarij, šk., m.; Liborij.			
	Kunigunda; Magdalena P.	P	24	
	Jakob (Rado), ap.; Krištof.	T	25	
	Ana, mati Marije Device.	S	26	
	Rudolf in tov., muč.; Pantal.	Č	27	
	Viktor (Zmagoslav), papež.	P	28	*
	Marta, dev.; Beatrika, m.	S	29	
	8. POBINK. NEDELJA.	N	30	
	Ignacij (Ognjeslav) Lojola.	P	31	

4. pobinkoštna: Čudežni ribji lov. (Lk 5, 1—11.) / Bog ne tehta dela po uspehih, ampak po duhu, v katerem ga vršiš. // 5. pob.: O grehu v misli in besedi. (Mt 5, 20—24.) / Hudoben jezik je nevarnejši od noža. // 6. pob.: Jezus nasiti štiri tisoč mož. (Mk 8, 1—9.) / Glad po spoznanju resnice je večkrat hujši od telesne lakote. // 7. pob.: O lažnivih prerokih. (Mt 7, 15—21.) / Nesreča za narod so vodniki, ki delajo ljudskim strastem po godu. // 8. pob.: O krivičnem hišniku. (Lk 16, 1—9.) / Rabi premoženje takó, da ti rodi večnih vrednot.

Sv. Ciril in Metod — mesečna misel:

PO EVANGELIJU JE PRIŠLA SLOVANOM PRVA PROSVETA.

Jernej Kopitar * 21. avg. 1780 v Repnjah na Gor. — jezikoslovec († 11. avgusta 1844 na Dunaju).
 Ivan Tavčar * 28. avg. 1850 v Poljanah na Gor. — pisatelj in politik, izdal »Slovenski Pravnik«, († 19. febr. 1923 v Ljubljani).
 Miha Kastelic * 1. sept. 1796, pesnik, ustan. in uredn. »Kranjske Čebelice« († 22. okt. 1868).

Veliki srpan

PO HRVATSKO: KOLOVOZ. — PO SRBSKO: ABYUCT. — PO ČEŠKO: SRPEN.

Zapiski

	1	T	Vezi svet. Petra, apostola.
	2	S	Porciunkula. Alfonz M. L.
	3	Č	Najdenje sv. Štefana; Lidija.
*	4	P	Dominik (Vladimil), spozn.
	5	S	M. D. Snežnica. Ožbolt, kr.
	6	N	9. POBINK. NEDELJA. Gosp. sprem. Sikst II., pap.
	7	P	Kajetan, sp.; Donat, muč.
	8	T	Ciriak, Larg in Smaragd, m.
	9	S	Jan. Vianney, sp.; Peter F.
	10	Č	Lavrencij, m.; Pavla, dev.
*	11	P	Tiburcij, m.; Suzana, dev.
	12	S	Klara, dev.; Hilarija, muč.
	13	N	10. POBINK. NEDELJA. Janez Berhmans; Kasijan.
††	14	P	Evzebij, sp.; Atanzija, vd.
	15	T	VNEBOVZETJE MAR. D. Tarzicij, muč.; Alipij, škof.

☉ Ščip dne 2. ob 8:59 (veliko dežja). ☾ Zadnji krajec dne 13. ob 4:49 (deževno).
 ☽ Mlaj dne 21. ob 6:48 (spremenljivo). ☽ Prvi krajec dne 28. ob 11:13 (veliko dežja).

Sonce stopi v znamenje device dne 23. ob 15:53. — Konec pasjih dni. — Dolgost dneva od 14 ur 42 minut do 13 ur 17 minut. Dan se skrči za 1 uro 29 minut.

KJER VIDIŠ, DA JE MNOGO ROK, ZAKLEPAJ. VSE, KAR IZDAŠ, PREŠTEJ IN PRETEHTAJ; PREJEMKE IN IZDATKE VSE ZAPIŠI.

Sv. Lovrenc pa sv. Jernej lep,
še dolgo v jeseni bo topel svet.

Ako je vreme na sv. Lovrenca
in na sv. Jerneja lepo bilo,
se tudi v jeseni ne bo skazilo.

Če je o sv. Jerneju zrel grozd
dobiti, bo dosti sladkega vina
piti.

Hladne rose sadje in žita zorijo,
pa tudi večkrat očrvavijo.

August

PO BOLGARSKO: АВГУСТЪ. — PO POLJSKO: SIERPIEN. — PO RUSKO: АВГУСТЪ.

Rok, sp.; Joahim, oče M. D.
Hiacint, sp.; Julijana, dev.
Helena (Jelena), cesarica.
Ludovik Tol., šk.; Julij, m.

S 16

Č 17

P 18 *

S 19

11. POBINK. NEDELJA.

N 20

Bernard, opat; Samuel, pr.
Ivana Franč. Šantal., vd.

P 21

Timotej, m.; Hipolit, škof.

T 22

Srce Marijino. Filip Ben.

S 23

Jernej, apostol; Ptolomej.

Č 24

Ludovik, kr.; Patricija, d.

P 25 *

Zefirin, papež; Bernard Of.

S 26

12. POBINK. NEDELJA.

N 27

Jožef Kal., sp.; Antuza, m.

Avguštin, c. uč.; Hermes.

P 28

Obgl. Jan. Krstn. Sabina.

T 29

Roza Lim., dev.; Pamahij.

S 30

Rajmund (Rajko), spoznav.

Č 31

Zapiski

9. pob.: Jezus joka nad Jeruzalemom. (Lk 19, 41—47.) / Blagor mu, kdor prizna božje obiskanje. // 10. pob.: Prilika o farizeju in cestninarju. (Lk 18, 9—14.) / Bog hoče ponižne vere. // 11. pob.: Jezus ozdravi gluhtonemega. (Mk 7, 31—37.) / Strast lahko oglušči človeka tako, da ga ozdravi le izredna božja pomoč. // 12. pob.: Prilika o usmiljenem Samarijanu. (Lk 10, 23—37.) / Čim več je notranjega krščanstva, tem več je samarijske ljubezni.

Krstnikova smrt — mesečna misel:

**ŽIVA VERA SE NE BOJI NITI OBLASTNIKOV. TRPI DO
KRVI IN ZMAGE!**

Fran Erjavec * 4. sept. 1834 v Ljublj.; prirodopisec, pripovednik († 12. jan. 1887 v Gorici).
 Janko Kersnik * 4. sept. 1852 na Brdu; pripovednik († 28. jul. 1897).
 Anton Mahnič * 14. sept. 1850; začetnik slovenskega kat. gibanja († 24. dec. 1920 v Zagrebu).
 Fran Levstik * 28. sept. 1831 v Retjah — jezikoslovec in pripovednik († 16. nov. 1887 v Ljublj.).

Kimovec

PO HRVATSKO: RUJAN. — PO SRBSKO: СЕПТЕМБАР. — PO ČEŠKO: ZÁŘÍ.

Zapiski

*	1	P	Egidij (Tilen), opat; Verena.
	2	S	Štefan, kralj; Maksima, m.
	3	N	13., ANGELSKA NED.
	4	P	Evfemija, Doroteja in tov.
	5	T	Rozalija, dev.; Ida, grofinja.
	6	S	Lavrencij, J., šk.; Gentilij.
	7	Č	Caharija, prerok; Peregrin.
	8	P	Marko in tovar., mučenci.
	9	S	Rojstvo Marije Device.
	10	N	Adrijan, m.; Korbinijan, šk.
	11	P	Peter Klaver, sp.; Serafina.
	12	T	14. POBINK. NEDELJA.
	13	S	Nikolaj Tol.; Pulherija, ces.
	14	Č	Prot in Hiacint, m.; Emilija.
*	15	P	Ime Marija. Macedonij, šk.
			Francišek K.; Notburga.
			14. Poviš. sv. križa. Ciprijan.
			M. D. sedem žal. Nikomed.

☉ Ščip dne 4. ob 6:04 (dež, hladno). ☾ Zadnji krajec dne 11. ob 22:30 (oblačno, mrzlo).
 ☀ Mlaj dne 19. ob 19:20 (deževno, hladno). ☽ Prvi krajec dne 26. ob 16:36 (spremenlj.).

Sonce stopi v znamenje **tehtnice** dne 23. ob 13:01. — Začetek jeseni. Dan in noč sta enako dolga. — Dolgost dneva od 13 ur 14 minut do 11 ur 40 minut. Dan se skrči za 1 uro 34 minut.

RAZUMNEGA HLAPCA LJUBI KOT SEBE, NE KRATI MU SVOBODE, NE PUŠČAJ GA V UBOŠTVU. Sv. pismo. Sir 7, 22.

Sv. Tilen deževen,
ves mesec bo pust in reven.

Kakršno vreme prvi dan kane,
rado ves mesec tako ostane.

Na sv. Matevža vreme ugodno,
tako bo ostalo štiri tedne pri-
hodno.

Če ptice selivke pred svetim
Mihielom ne leté, se pred bo-
žičem ni bati zime trdé.

September

BOLG.: СЕПТЕМВРИЙ. — PO POLJSKO: WRZESIEN. — PO RUSKO: СЕПТЯБРЬ.

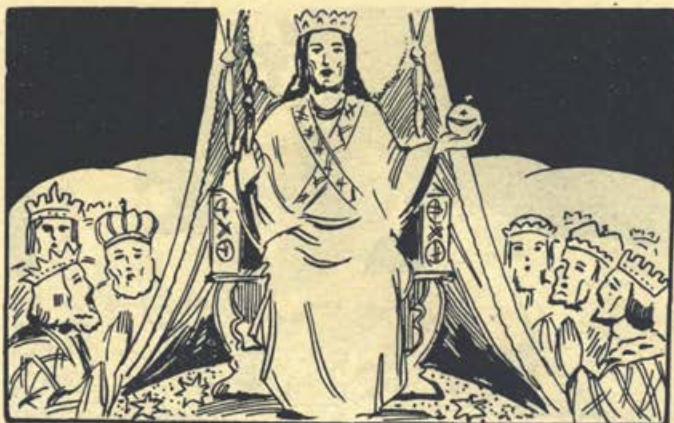
		Zapiski	
20.	Kornelij, papež; Ljudmila.	S	16
	15. POBINK. NEDELJA.	N	17
	Lambert, škof; Hildegarda.		
	Jožef K.; Zofija in tov., m.	P	18
21.	Januarij, šk., in tov., muč.	T	19
	Kvatre. Evstahij in tov., m.	S	20 †
	Matej, ap. in evang.; Jona.	Č	21
27.	Kvatre. Tomaž V., šk.; Mav- ricij in tovariši, mučenci.	P	22 ††
	Kvatre. Linus, p.; Tekla, d.	S	23 †
	16. POBINK. NEDELJA.	N	24
	Mar. Dev., rešiteljica ujetn.		
	Kamil in tovariši, mučenci.	P	25
	Ciprijan in Justina, muč.	T	26
29.	Kozma in Damijan, muč.	S	27
	Venčeslav, kralj, mučenec.	Č	28
30.	Mihael, nadangel; Evtihij.	P	29 *
	Hieron. (Jerko); Zofija, vd.	S	30

13. pob.: Jezus ozdravi deset gobavih. (Lk 17, 11—19.) / Mnogo prosimo, malo se zahva-
ljujemo, ker smo sebični. // **14. pob.:** O božji previdnosti. (Mt 6, 24—33.) / Krščanstvo za-
hteva zase vsega človeka, domá in zunaj dóma. // **15. pob.:** Jezus obudi mladeniča v Najmu.
(Lk 7, 11—16.) / Materinstvu gre spoštljivo usmiljenje. // **16. pob.:** Vodenični. O poniž-
nosti. (Lk 14, 1—11.) / Kdor hoče biti povsod prvi, je sam sebi in drugim v napotje.

Angeli varih — mesečna misel:

**GORJE SVETU ZARADI POHUJŠANJA! STARŠI, VARIHI NE-
DOLŽNIH, S ČIM ZASTRUPĽJA SVET SRCA VAŠIH OTROK?**

Luka Svetec * 8. okt. 1826 v Podgorju — pisatelj in politik († dne 21. januarja 1921 v Litiji).
Simon Gregorčič * 15. okt. 1844 na Vrsnem pri Kobaridu; poljudni pesnik († 24. nov. 1906 v Gorici).
Luka Jeran * 16. okt. 1818 v Javorjah; cerkv. pisatelj; »Zgodnja Danica« († 27. apr. 1896 v Ljublj.).
Sim. Jenko * 27. okt. 1835; pesnik; »Naprej, zastava slave« († 1869).

Vinotok

PO HRVATSKO: LISTOPAD. — PO SRBSKO: OKTOBAR. — PO ČEŠKO: ŘIJEN.

Zapiski

1	N	17. P. B., ROŽENVENSKA. Remigij, šk.; Janez Dukl.	
2	P	Angeli varihí. Leodegar.	
3	T	Terezika Deteta Jezusa.	
4	S	Francišek Ser., sp.; Edvin.	
5	Č	Placid in tovariši, mučenci.	
*	6	P	Brunon, sp.; M. Franciška.
7	S	M. D., Kraljica rož. venca.	
8	N	18. POBINK. NEDELJA. Birgita; Starček Simeon.	
9	P	Dionizij in tovariši, muč.	
10	T	Francišek Borgia; Daniel.	
11	S	Aleksander Sauli; Nikazij.	
12	Č	Maksimilijan, šk.; Serafin.	
*	13	P	Edvard (Slavoljub), kralj.
14	S	Kalist, papež; Just, škof.	
15	N	19. P. B., ŽEGNANSKA N. Terezija, devica; Avrelija.	

☉ Ščip dne 3. ob 18:08 (lepo, hladno). ☾ Zadnji krajec dne 11. ob 17:46 (lepo, prijetno).
 ● Mlaj dne 19. ob 6:45 (spremenljivo). ☽ Prvi krajec dne 25. ob 23:21 (lepo, hladno).

Sonce stopi v znamenje škorpiona dne 23. ob 21:48. — Dolgost dneva od 11 ur 38 minut do 10 ur 2 minut. Dan se skrči za 1 uro 36 minut.

KJER PIJANOST KRALJUJE, NI NOBENE SKRIVNOSTI; TAM PRAVICE POZABIJO IN PRAVDE UBOGIH PREVRŽEJO.

Sv. Lukež — repo pukež.

Sv. Gal — deževen ali suh,
prihodnjega leta ovaduh.

Konec vinotoka dež — rodo-
vitno leto.

Prej ko v kozoprsku listje od-
pade, rodovitnejše bo prihodnje
leto.

Če se drevje pozno obleti,
huda zima sledi.

Oktober

BOLG.: ОКТОМВРИЙ. — PO POLJSKO: PAŹDZIERNIK. — PO RUSKO: ОКТЯБРЬ.

		Zapiski	
18	Gal, opat; Gerard Majela.	P	16
	Margareta M. Al.; Hedviga.	T	17
19	Luka, evang.; Julijan, pušč.	S	18
	Peter Alkant., sp.; Etbin.	Č	19
20	Janez Kan., sp.; Felicijan.	P	20 *
	Uršula in tovarišice, muč.	S	21
	20. P. B., MISIJONSKA N.	N	22
21	Kordula, m.; Fides (Vera).	P	23
	Klotilda, m.; Jožefina, d., m.	T	24
24	Rafael, arhangel; Kristina.	S	25
	Krizant in Darija; Krispin.	Č	26
28	Evarist, p.; Bonaventura.	P	27 *
	Frumencij, šk.; Antonija, d.	S	28
	21.; KRISTUS KRALJ.	N	29
29	Narcis, škof; Ida, devica.	P	30
	Alfonz Rodrig.; Angelus.	T	31 ††
	Volbenk, škof; Krištof, m.		

17. pob.: O največji zapovedi. Mesija, sin Davidov. (Mt 22, 34—46) / Strast zlorablja tudi najsvetejše stvari. // **18. pob.:** Jezus ozdravi mrtvoudnega. (Mt 9, 1—8.) / Vera v pomoč božjo dela čudovite stvari. // **19. pob.:** Prilika o kraljevi ženitnini. (Mt 22, 1—14.) / Kdor zameta klic božji, mu ni pomoči. // **20. pob.:** Jezus ozdravi sina kraljevega uradnika. (Jan 4, 46—53.) / Vera zahteva ponižno srce, zato napuh ne veruje. // **21. pob.:** Prilika o neusmiljenem hlapcu. (Mt 18, 23—35.) / Usmiljenja je vredno samo usmiljeno srce.

Rožni venec - družinska molitev — mesečna misel:

KJER SO ZBRANI V GOSPODU, JE MED NJIMI TUDI ON.

Tom. Hren * 13. nov. 1560, Ljubli.; škof, reform. († 10. febr. 1630).
 Janez Bleiweis * 19. nov. 1808; politik; »Novice« († 29. nov. 1881).
 Fran Miklošič * 20. nov. 1813, jezikoslovec († 7. marca 1891).
 Ant. M. Slomšek * 26. nov. 1800; škof in pisatelj († 24. sept. 1862).
 Jan. Ev. Krek * 27. nov. 1865 — politik, socialni organizator, pisatelj (umrl dne 8. oktobra 1917).

Listopad

PO HRVATSKO: STUDENI. — PO SRBSKO: HOBE MBAP. — PO ČEŠKO: LISTOPAD.

Zapiski

1	S	PRAZNIK VSEH SVETN.
2	Č	Spomin vernih duš. Just.
3	P	Viktorin, šk.; Hubert, škof.
4	S	Karel Bor.; Vital; Modesta.
5	N	22., ZAHVALNA NED. Caharija in Eliz.; Emerik.
6	P	Lenart (Lenko); Jelena, d.
7	T	Janez Gabriel Perb., muč.
8	S	Božomir; Klavdij in tov.
9	Č	Teodor (Božidar), mučen.
10	P	Andrej Avelin, sp.; Trifon.
11	S	Martin (Davorin), škof.
12	N	23. P. B.; VARSTVO M. D. Martin, papež; Avrelj, šk.
13	P	Stanislav Kostka, spoznav.
14	T	Jozafat Kunčević, šk., m.
15	S	Jedert, d.; Leopold (Levko).
16	Č	Otmar, opat; Neža (Janja).

☾ Štip dne 2. ob 8:59 (veliko dežja). ☾ Zadnji krajec dne 10. ob 13:18 (dež in sneg).
 ☾ Mlaj dne 17. ob 17:24 (lepo, hladno). ☾ Prvi krajec dne 24. ob 8:38 (deževno).

Sonce stopi v znamenje strelca dne 22. ob 18:54. — Dolgost dneva od 10 ur 0 minut do 8 ur 46 minut. Dan se skrči za 1 uro 14 minut.

TRI REČI PRETRESEJO ZEMLJO: HLAPEC, ČE SE VLADARSTVA POLASTI, BEDAK, ČE SE NAJE, IN ZOPRNA ŽENSKA, ČE JO KDO VZAME V ZAKON.

Sv. pismo. Preg 30, 21.

Deževni vsi sveti,
pozimi hudi zameti.

Če sv. Martin suši in zmrzuje,
kmet voljno zimo pričakuje.

Če sv. Martin še listje obdrži,
huda zima sledi.

Macesen se vselej na kopno ob-
leti, prej zapadli sneg ne obleži.

Sneg, ki na sv. Andreja zapade,
sto dni leži in žita mori.

November

PO BOLG.: НОЕМВРИЙ. — PO POLJSKO: LISTOPAD. — PO RUSKO: НОЯБРЬ.

Gregorij Čudodelnik, škof;
Saloma, d.; Viktorija, m.
Odon, opat; Roman, muč.

P 17 *

Zapiski

S 18

24. POBINK. NEDELJA.

N 19

Elizabeta, kr.; Poncijan, p.
Feliks (Srečko); Edmund.
Darovanje M.D. Kolumban.

P 20

T 21

S 22

Č 23

Cecilija, d., muč.; Filemon.
Klemen (Milivoj), papež,
muč.; Felicita, mučenica.

P 24 *

S 25

Janez od Križa, spoznav.
Katarina, d., m.; Mozes, m.

25. POBINK. NEDELJA.

N 26

Silvester, opat; Leonard P.
Virgilij, škof; Bernardin F.

P 27

T 28

S 29

Č 30

Gregorij III., p.; Jakob M.
Saturnin, muč.; Gelazij, p.
Andrej (Hrabroslav), ap.

22. pobinkoštna: O davku cesarju. (Mt 22, 15—21.) / Glej na stvar, ne na ljudi. // 23. pobinkoštna: Jezus obudi Jajrovo hčer. (Mt 9, 18—26.) / Le napuh zametuje, česar ne ume. 24. pobinkoštna: Prilika o gorčičnem zrnju in kvasu. (Mt 13, 31—35.) / Edino živo krščanstvo prekvasi človeško družbo. // 25. pobinkoštna: O razdejanju Jeruzalema in poslednji sodbi. (Mt 24, 15—35.) Tudi grehe narodov doseže božja pravica.

Klic duš v vicaH — mesečna misel:

USMILITE SE, USMILITE, VSAJ VI, PRIJATELJI MOJI! VSA
DOBRA DELA DARUJ TA MESEC DUŠAM V VICAH.

Fr. Prešeren * 3. dec. 1800 v Vrbi
 — največji slovenski pesnik.
 Ant. Tom. Linhart * 11. dec. 1757
 — prvi slovenski dramatik (†
 dne 14. julija 1795 v Ljubljani).
 Anton Janežič * 19. dec. 1828 v
 Lešah na Koroškem; slovničar
 in ustanov. Družbe sv. Mohorja
 († 18. septemb. 1869 v Celovcu).
 Ant. Foerster * 20. dec. 1837 v
 Osenicah na Češkem; preroditelj
 slovenskega cerkvenega petja (†
 17. marca 1926 v Novem mestu).

Gruden

PO HRVATSKO: PROSINAC. — PO SRBSKO: DEKEMBAR. — PO ČEŠKO: PROSINEC.

Zapiski

*	1	P	Zedinjenje. Edmund in tov.
	2	S	Bibiana, d., m.; Pavlina, m.
	3	N	1. ADV., IZSELJENSKA. Francišek Ksaverij, spozn.
	4	P	Barbara, devica, mučenica.
	5	T	Saba, opat; Krispin, muč.
	6	S	Miklavž (Nikolaj), škof.
	7	Č	Ambrozij, škof; Urban, šk.
	8	P	BREZMAD. SPOČ. M. D.
	9	S	Peter Fourier, šk.; Delfina.
	10	N	2. ADVENTNA NED. Lavret. Matí božja. Melh.
	11	P	Damaz, papež; Hugolin, p.
	12	T	Aleksander, m.; Dionizija.
	13	S	Lucija, d., m.; Otilija, dev.
	14	Č	Konrad Of.; Spiridion, op.
*	15	P	Kristina, dekla; Valerijan.
	16	S	Evzebij, šk.; Albina, d., m.

☉ Ščip dne 2. ob 2·31 (mrzlo, suho). ☾ Zadnji krajec dne 10. ob 7·24 (sneg in dež).

☼ Mlaj dne 17. ob 3·53 (sneg in viharno). ☽ Prvi krajec dne 23. ob 21·09 (spremenljivo).

☊ Ščip dne 31. ob 21·54 (sneg in mraz).

Sonce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 7·58. — Začetek zime. — Dolgost dneva od 8 ur 44 minut do 8 ur 24 minut. Najkrajši dan, najdaljša noč. — Dan se skrči do 22. za 20 minut in zraste zopet do 31. za 4 minute.

**NE GOVORI, KAJ JE VZROK, DA SO BILI PREJŠNJI ČASI
 BOLJŠI. TAKO VPRAŠANJE JE NEUMNO.**

Če ob koncu leta veter hruje,
hučo leto oznanjuje.

Če je rimska cesta čista in svetla,
se kmet dobre letine nadeja.

Če ta mesec grmi,
prihodnje leto viharje rodi.

Če na sveti večer vina v sodih
vró, prihodnja letina dobra bo.

Zelen božič — bela velika noč

December

PO BOLG.: ДЕКЕМВРИЙ. — PO POLJSKO: GRUDZIEN. — PO RUSKO: ДЕКАБРЬ.

3. ADVENTNA NED.

Lazar, škof; Vivina, devica.

Gracijan, škof; Teotim, m.

Urban V., papež; Favsta.

Kvatre. Evgenij in Makarij.

Tomaž, apost.; Severin, šk.

Kvatre. Demetrij; Flor, m.

Kvatre. Viktorija, devica.

4. ADVENTNA NED.

Adam in Eva; Hermina, d.

BOŽIČ. ROJSTVO GOSP.

Štefan, prvi m. Marin, m.

Janez Evangelist apostol.

Nedolžni otročiči. Kaster.

Tomaž, muč.; David, kralj.

Evgenij, škof; Liberij, škof.

NEDELJA PO BOŽIČU.

Silvester, papež; Melanija.

N 17

P 18

T 19

S 20 †

Č 21

P 22 ††

S 23 †

N 24

P 25

T 26

S 27

Č 28

P 29 *

S 30

N 31

Zapiski

1. adventna: O poslednji sodbi. (Lk 21, 25—33.) / Kdor noče Kristusa-Odrešenika, bo moral sprejeti Kristusa-Sodnika. // 2. adv.: Janezova učenca pri Jezusu. (Mt. 11, 2—10.) / Resničnost krščanstva izpričujejo dejanja. // 3. adv.: Jan. Krstn. pričuje o Kristusu. (Jan 1, 19—28.) / Značaju je resnica nad vse. // 4. adv.: Janez oznanja pokoro. (Lk 3, 1-6.) / Pobiljšanje izvira iz pokore. // Po božiču: Kristus je znamenje, ob katerem se ločijo duhovi. (Lk 2, 33—40.)

Božič — mesečna misel:

OD HLEVCA DO KRIŽA JE ŠLO ODREŠENJE. MAMON NAS
TUDI ZDAJ IZ BEDE NE BO OTEL.

Abecedni imenik svetnikov in godov.

Tu so naštetni oni godovi in imena svetnikov, ki so pri nas najbolj v navadi. Popoln ni, zlasti ni marsikaterega imena, ki ga ljudje po svoje krajšajo in oblikujejo. Če kak član naše Družbe želi pojasnila, naj se oglasi; radi mu bomo ustregli.

Večkrat pa želijo starši dati otroku ime, ki ga med svetniki ne najdemo. Ali imajo pravico? Opozorjamo najprej: Naša, skozi stoletja v Slovincih udomačena imena so za nas najlepša in zaeno tudi značilna. Do tega spoznanja so prišli

zlasti slovenski izobraženci, ki dajejo svojim otrokom zopet krepka, stara imena: Peter, Miklavž, Majda, Meta, Špela, Janez, Marko, Vid itd. Če bi pa le kdo želel dati posebno ime, velja za katoličane sledeča zapoved: »Želja svete Cerkve je, ne stroga zapoved, da starši dajejo otrokom imena svetnikov. Če pa starši izrečno žele dati drugo ime, naj se doda krščencu še ime kakega svetnika in se obe imeni zapišeta v krstno knjigo.« Dolžnost katoličanov je, da se ravnajo po tej odredbi.

A.

Abdon (in Senen), muč., 30. jul.
Abraham, očak, 9. okt.
Ada glej Adelhajda.
Adalbert (Vojteh), škof, 23. apr.
Adam (in Eva), prvi starši, 24. dec.
Adela glej Adelhajda.
Adelhajda, vdova, 16. dec.
Adolf, škof, 11. febr.
Adolf, spozn., 12. jun.
Adolf, škof, 17. jun.
Adrijan, muč., 8. sept.
Afra, muč., 24. maja.
Afra, muč., 9. avg.
Agapa, dev., muč., 5. marca.
Agapit (Ljubo), muč., 18. avg.
Agapit, papež, 20. sept.
Agata (Doroslava), d., m., 5. febr.
Agaton, papež, 16. febr.
Agaton, muč., 7. dec.
Agridina, dev., muč., 23. jan.
Ahacij (in tov.), muč., 22. jun.
Ahilej (in Nerej), muč., 12. maja.
Akvilina, dev., 13. jun.
Alban (Belo), muč., 21. jun.
Albert, škof, muč., 8. apr.
Albert Vel., spozn., 15. nov.
Albin (Belko), škof, 1. marca.
Albina, dev., muč., 16. dec.
Albuin (in Ingenuin), šk., 5. febr.
Aleksander (Šaša), škof, 23. apr.
Aleksander, papež, muč., 3. maja.
Aleksander Sauli, 11. okt.
Aleksander, muč., 12. dec.
Aleksandra, muč., 20. marca.
Aleksandra, dev., muč., 18. maja.
Aleš, spozn., 17. jul.
Alferij, opat, 12. apr.
Alfonz, škof, 23. jan.
Alfonz Lig., škof, 2. avg.
Alfonz Rodr., spozn., 30. okt.
Alfred, opat, 12. jan.
Alojzij Gonzaga, spozn., 21. jun.
Amadej, spozn., 30. marca.
Amalija (Ljubica), 10. jul.
Amand, škof, 6. febr.
Ambrož, škof, cerkv. uč., 7. dec.
Ambrozij Sien., bl., 20. marca.
Ana, mati Marije Device, 26. jul.
Ana, prerokinja, 1. sept.
Anaklet, papež, 13. jul.
Ananija, muč., 25. jan.
Ananija, muč., 1. dec.
Anastazij, muč., 22. jan.

Anastazij, papež, 27. apr.
Anastazij, muč., 7. sept.
Anastazija, muč., 6. febr.
Anastazija, muč., 15. febr.
Anastazija, dev., 14. avg.
Anastazija, muč., 25. dec.
Andrej (Hrabros.) K., šk., 4. febr.
Andrej Bobola, 21. maja.
Andrej Avelin, spozn., 10. nov.
Andrej, apostol, 30. nov.
Angela Folinjska, vdova, 4. jan.
Angela, dev., 10. maja.
Angela Merici, dev., 31. maja.
Angelina, 21. jul.
Angelus, spozn., 12. apr.
Angelus, 30. okt.
Anicet, papež, 17. apr.
Antia, muč., 18. apr.
Anton, pušč., 17. jan.
Anton Padovanski, 13. jun.
Anton M. Caharija, spozn., 5. jul.
Antonija, dev., muč., 29. apr.
Antonija, muč., 4. maja.
Antonija, dev., 27. okt.
Antonin, škof, 10. maja.
Antonin, muč., 22. avg.
Antonin, muč., 2. sept.
Antonina, muč., 1. marca.
Antuza, muč., 27. avg.
Anzelm, škof, cerkv. uč., 21. apr.
Apolinarij, škof, muč., 23. jul.
Apolonij, muč., 18. apr.
Apolonija, dev., muč., 9. febr.
Arkadij, muč., 12. jan.
Atanazij, škof, cerkv. uč., 2. maja.
Atanazija, vdova, 14. avg.
Avguštin, škof, ap. angl., 28. maja.
Avguštin, škof, cerkv. uč., 28. avg.
Avrea (Zlata), dev., muč., 19. jul.
Avrelij, škof, 12. nov.
Avrelija, dev., muč., 15. okt.

B.

Baldomir, spozn., 27. febr.
Baltazar (Boltežar), kralj, 6. jan.
Bara glej Barbara.
Barbara, dev., muč., 4. dec.
Barbea, muč., 29. jan.
Barnaba, apostol, 11. jun.
Bazilij, škof, cerkv. uč., 14. jun.
Bazilisa (in Julijan), muč., 9. jan.
Beatrika, muč., 29. jul.
Beda (Veda), Čast., c. uč., 27. maja.
Belo glej Alban.

Benedikt, opat, 21. marca.
Benedikt Niger, spozn., 4. apr.
Benedikt Jožef, spozn., 16. apr.
Benedikta, muč., 4. jan.
Benedikta, dev., 6. maja.
Benedikta, dev., muč., 8. okt.
Benigen, muč., 13. febr.
Benigen, muč., 1. nov.
Benjamin, muč., 31. marca.
Benon, škof, 26. jun.
Benvard (s tov.), škof, 25. okt.
Benvenut, škof, 22. marca.
Berard, muč., 16. jan.
Bernard, škof, 12. marca.
Bernard, opat, 20. avg.
Bernard Ofiški, spozn., 26. avg.
Bernardin Foski, 27. nov.
Bernardin Sienski, spozn., 20. maja.
Berta dev., 4. jul.
Bertold, spozn., 29. marca.
Bertram, škof, 3. jul.
Bertrand, patr. oglejski, 6. jun.
Bibijana, dev., muč., 2. dec.
Birgita, vdova, 8. okt.
Blaž, škof, muč., 3. febr.
Blaženko glej Makarij.
Bogdan glej Deodat.
Bogdan glej Matija.
Bogo glej Bogomir.
Bogoljub glej Teofil.
Bogomil, škof, 10. jun.
Bogomila, 6. jul.
Bogomir (Bogo, Božo), šk., 8. nov.
Bojan glej Mohor.
Boltežar glej Baltazar.
Bonaventura, škof, c. uč., 14. jul.
Bonifacij, muč., 14. maja.
Bonifacij, papež, 25. maja.
Bonifacij, škof, muč., 5. jun.
Bonifacij, papež, 25. okt.
Boris, kralj, 2. maja.
Boštjan glej Sebastijan.
Božena glej Natalija.
Božidar glej Teodor.
Božo glej Bogomir.
Branimir glej Frančišek.
Branko glej Frančišek.
Breda glej Friderika.
Brezmad. spočetje M. D., 8. dec.
Brigita, dev., 1. febr.
Bronislava, nuna, 7. sept.
Brunon, škof, 17. maja.
Brunon, spozn., 6. okt.
Budislav glej Gregor.

C.

Caharija, papež, 15. marca.
 Caharija, prerok, 6. sept.
 Caharija (in Elizabeta), 5. nov.
 Cecilija, dev., muč., 22. nov.
 Celestin, papež, 6. marca.
 Celestin, papež, 19. maja.
 Cenon, muč., 5. apr.
 Ciprijan, škof, muč., 14. sept.
 Ciprijan (in Korneliji), mučenca,
 16. sept.
 Ciprijan (in Justina), m., 26. sept.
 Cirijak (Larg in Smaragd), muč.,
 8. avgusta.
 Ciril Aleksandrijski, škof, 9. febr.
 Ciril Jeruzalemski, škof, cerkveni
 uč., 18. marca.
 Ciril, škof, 29. marca.
 Ciril (in Metod), slovanski apost.,
 5. julija.
 Cirila, muč., 5. jul.
 Cirila, dev., muč., 28. okt.
 Cita, dev., 27. apr.
 Cvetana, Cvetka glej Flora.
 Cvetko glej Florijan.

D.

Damaz, papež, 11. dec.
 Damijan (in Kozma) m., 27. sept.
 Daniel (Dana, Danica, Danilo),
 prerok, 21. jul.
 Daniel (in tov.), muč., 10. okt.
 Danilo glej Daniel.
 Darij, muč., 19. dec.
 Darinka glej Darija ali Martina.
 Darovanje Marijino, 21. nov.
 Davorin glej Martin.
 Demeter, muč., 9. apr.
 Deodat (Bogdan), muč., 8. nov.
 Deziderij (Željko), škof, 23. maja.
 Didak Jožef, bl., 21. marca.
 Dinko glej Dominik.
 Dionizij, šk., muč., 9. okt.
 Dizma, desni razbojnik, 25. marca.
 Dobregra sveta Dev. Marija, 26. apr.
 Dominik (Vladimil), spozn., 4. avg.
 Dominika, muč., 6. jul.
 Donat, škof, muč., 7. avg.
 Donat, spozn., 29. okt.
 Dora glej Doroteja.
 Doroslava glej Agata.
 Doroteja (Dora), d., m., 6. febr.
 Doroteja (in tov.), d., m., 3. sept.
 Dragica glej Karel.
 Dražo, spozn., 16. apr.
 Dragotin glej Karel Bor.
 Dula, muč., 25. marca.
 Dušan glej Spiridion.

E.

Eberhard, škof, 8. jan.
 Eberhard, škof, 23. jun.
 Eberhard, škof, 28. nov.
 Ecehiel, prerok, 10. apr.
 Edita, dev., 16. sept.
 Edmund, škof, 16. nov.
 Edmund (in tov.), muč., 1. dec.
 Edvard, kralj, muč., 18. marca.
 Edvard, kralj angl., 13. okt.

Efrem, cerkv. uč., 18. jun.
 Egidij (Roger in Odorik), 28. jan.
 Egidij od sv. Jožefa, 7. febr.
 Egidij (Ilij, Tilen), opat, 1. sept.
 Eleonora, dev., 21. febr.
 Eleverterij, škof, muč., 20. febr.
 Eleverterij, papež, muč., 26. maja.
 Elija, prerok, 20. jul.
 Elizabeta (Špela), kraljica, 8. jul.
 Elizabeta (in Caharija), 5. nov.
 Elizabeta, kraljica, 19. nov.
 Elizej, prerok, 14. jun.
 Ema, vdova, 19. apr.
 Emanuel, muč., 26. marca.
 Emeram, škof, muč., 22. sept.
 Emerencijana, dev., muč., 23. jan.
 Emerik, vojvoda, spozn., 5. nov.
 Emigdij, škof, muč., 9. avg.
 Emil (Milan), muč., 22. maja.
 Emilija (Milica), dev., 17. avg.
 Emilijan (Milan), škof, 11. sept.
 Emilijana (Milena), dev., 5. jan.
 Engelbert, škof, 7. nov.
 Epigmeni, muč., 24. marca.
 Erazem, škof, muč., 2. jun.
 Erazma (s tov.), muč., 3. sept.
 Erič, kralj, 18. maja.
 Erna glej Ertruda.
 Ernest, škof, 12. jan.
 Ertruda (Erna), dev., 11. sept.
 Etbin, opat, 19. okt.
 Etelbert, kralj, 25. febr.
 Eva (in Adam), prvi starši, 24. dec.
 Evald, muč., 3. okt.
 Evarist L., papež, muč., 26. okt.
 Evfemija (in tov.), d., m., 3. sept.
 Evfrazija, dev., 13. marca.
 Evgenij, muč., 24. jan.
 Evgenij, papež, 8. jul.
 Evgenij (in Makarij), m., 20. dec.
 Evgenij, škof, 30. dec.
 Evgenija, dev., 25. dec.
 Evlialija, dev., muč., 12. febr.
 Evstahij (in tov.), muč., 20. sept.
 Evstohija, dev., 13. febr.
 Evstohija, dev., muč., 2. nov.
 Evtihij, muč. iz Mezop., 14. marca.
 Evtihij, muč. iz Tracije, 29. sept.
 Evtihijan, papež, muč., 8. dec.
 Evzebij, muč., 6. marca.
 Evzebij, duh., spozn., 14. avg.
 Evzebij, škof, muč., 16. dec.

F.

Fabij, muč., 31. jul.
 Fabijan (in Sebastijan), m., 20. jan.
 Fabiola, vdova, 27. dec.
 Favsta, vdova, 19. marca.
 Favstin (in Jovita), m., 15. febr.
 Felician (in Primož), muč., 9. jun.
 Felician, škof, muč., 20. okt.
 Felicita, muč., 7. marca.
 Felicita s 7 sinovi, muč., 10. jul.
 Felicita, muč., 23. nov.
 Feliks (Srečko), duh., muč., 14. jan.
 Feliks, škof, 21. febr.
 Feliks Kantal, spozn., 21. maja.
 Feliks (in Fortunat), 18. jun.
 Feliks (in Nabor), muč., 12. jul.

Feliks Val., spozn., 30. nov.
 Ferdinand, kralj, 30. maja.
 Fides (Vera), dev., muč., 1. avg.
 Filemon (in Apolonij), muč.,
 8. marca.
 Filip (in Jakob), apost., 1. maja.
 Filip Nerij, spozn., 26. maja.
 Filip (Zdenko) Benicij, sp., 23. avg.
 Filomena, dev., 11. avg.
 Firmin, škof, muč., 25. sept.
 Firmin, škof, 11. okt.
 Flavijan, muč. (v Rimu), 28. jan.
 Flora (Cvetka, Cvetana), d., 12. jun.
 Flora, dev., muč., 24. nov.
 Florentin, škof, 16. okt.
 Florentina, dev., 20. jun.
 Florian (Cvetko), muč., 4. maja.
 Fortunat, spozn., 1. jun.
 Fortunat (in Feliks), 18. jun.
 Fortunat (in Mohor), muč., 12. jul.
 Frančišek (Branimir, Branko) Sa-
 leški, škof, cerkv. uč., 29. jan.
 Frančišek Kle, muč., 17. febr.
 Frančišek Pavl., spozn., 2. apr.
 Frančišek Hier., 11. maja.
 Frančišek Kar., spozn., 4. jun.
 Frančišek Regij, spozn., 16. jun.
 Frančišek Solan., spozn., 24. jul.
 Frančišek Kald., spozn., 13. sept.
 Frančišek Seraf., spozn., 4. okt.
 Frančišek Borgia, spozn., 10. okt.
 Frančišek Ksaverij, spozn., 3. dec.
 Frančiška Rimska, vdova, 9. marca.
 Frančiška Santalska, vd., 21. avg.
 Friderik (Mirko, Miroslav), škof,
 muč., 18. jul.
 Fridolin, opat, 6. marca.
 Frumencij, škof, 27. oktobra.

G.

Gabriel od Žal. M. B., 27. febr.
 Gabriel, nadangel, 24. marca.
 Gaj (in Soter), papež, muč., 22. apr.
 Gal, opat, 16. okt.
 Gala, vdova, 5. okt.
 Gaspar (Gašpar), kralj, 6. jan.
 Gaudencij (Veselko), škof, 25. okt.
 Genovefa, dev., 3. jan.
 Gentilij, muč., 5. sept.
 Gerard, muč., 8. marca.
 Gerard, škof, muč., 24. sept.
 Gerard Majela, 16. okt.
 Germana, dev., 15. jun.
 Gervazij (in Protazij), muč., 19. jun.
 Gizela, kraljica, opatinja, 7. maja.
 Godfrid (Bogomir), škof, 8. nov.
 Godhard, škof, 5. maja.
 Gorgonij, muč., 9. sept.
 Oracijan, škof, 18. dec.
 Gregorij, papež, 13. febr.
 Gregorij, papež, 17. febr.
 Gregorij Nis. (Budisl.), šk., 9. marca.
 Gregorij Vel., papež, 12. marca.
 Gregorij Nacijan, škof, 9. maja.
 Gregorij, papež, 25. maja.
 Gregorij Čudodelnik, škof, 17. nov.
 Gregorij, papež, 28. nov.
 Gvido, spozn., 12. sept.
 Gvidon, opat, 31. marca.

H.

Habakuk, prerok, 15. jun.
 Hadrijan, muč., 8. sept.
 Hedviga (Vika), 17. okt.
 Helena (Jelena, Jelka), kr., 15. apr.
 Helena, dev., 22. maja.
 Helena, mati Konstantina Vel.,
 1. avgusta.
 Hema, vdova, 27. jun.
 Henrik Suzo, spozn., 2. marca.
 Henrik, cesar, spozn., 15. jul.
 Hermaĝor (Bojan) glej Mohor.
 Herman Jožef, spozn., 7. apr.
 Hermenegild, muč., 13. apr.
 Harvard, škof, 16. marca.
 Hiacint, spozn., 17. avg.
 Hiacint (in Prot), muč., 11. sept.
 Hiacinta, dev., 30. jan.
 Hiacinta, dev., 6. febr.
 Hieronim Emil, spozn., 20. jul.
 Hieronim, cerkv. uč., 30. sept.
 Higin, papež, muč., 11. jan.
 Hilarij (Radovan), c. uč., 14. jan.
 Hilarij (in Tacijan), m., 16. marca.
 Hilarija, muč., 12. avg.
 Hilda, 18. novembra.
 Hildegarda, opatinja, 17. sept.
 Hipolit (in Kasijan), muč., 13. avg.
 Hipolit, škof, muč., 22. avg.
 Honorij, škof, 30. sept.
 Hrabroslav glej Andrej.
 Hrizogon, muč., 24. nov.
 Hugolin (in tov.), muč., 13. okt.
 Hugon, škof, 1. apr.
 Hugon, škof, 10. avgusta.

I.

Ida, devica, 13. apr.
 Ida, grofinja, 4. sept.
 Ida, devica, 29. okt.
 Ignacij (Igo, Ognjeslav), šk., muč.
 1. februarja.
 Ignacij Lojola, spozn., 31. jul.
 Igo glej Ignacij.
 Ime Marijino, 12. sept.
 Ingenuin (in Albuin), šk., 5. febr.
 Inocencij, papež, 22. jun.
 Inocencij, papež, 28. jul.
 Irena (Miroslava), dev., 21. febr.
 Irena, dev., muč., 5. apr.
 Irena (s tov.), muč., 18. sept.
 Irenej, škof, 5. maja.
 Irenej, spozn., 28. jun.
 Irenej, škof, muč., 4. jul.
 Irenej, škof, muč., 15. dec.
 Irmina, dev., 24. dec.
 Ivan glej Janez.
 Ivana (Jana, Joana) Val., vd., 4. febr.
 Ivana (Orleanska), dev., 30. maja.
 Ivana Franciška Šantalska, 21. avg.
 Ivo, spozn., 19. maja.
 Izabela, kraljica, 4. jan.
 Izabela, dev., 31. avg.
 Izaija, prerok, 6. jul.
 Izak, menih, 11. apr.
 Izidor, škof, muč., 2. jan.
 Izidor, škof, cerkv. uč., 4. apr.
 Izidor, kmet, spozn., 15. maja.

J.

Jakob (Radoslav) ml., ap., 1. maja.
 Jakob st., apostol, 25. jul.
 Jakob, pušč., 6. avg.
 Jakob iz Marke, spozn., 28. nov.
 Jana glej Ivana.
 Janez Zlatousti, šk., c. uč., 27. jan.
 Janez Miloščinar, škof, 30. jan.
 Janez Matajski, spozn., 8. febr.
 Janez Jožef od Kr., opat, 5. marca.
 Janez od Boga, spozn., 8. marca.
 Janez Sarkander, bl., 17. marca.
 Janez Damaščan, c. uč., 27. marca.
 Janez Kapištran, sp., 28. marca.
 Janez Klimak, opat, 30. marca.
 Janez Ev. pred Lat. vrati, 6. maja.
 Janez Krstn. de la Salle, 15. maja.
 Janez Nepomučan, sp., 16. maja.
 Janez de Rossi, sp., 23. maja.
 Janez, papež, muč., 27. maja.
 Janez Fakund, spozn., 12. jun.
 Janez Franc, spozn., 16. jun.
 Janez Krstnik, rojstvo, 24. jun.;
 obglavljenje, 29. avg.
 Janez (in Pavel), muč., 26. jun.
 Janez Gualbert, opat, 12. jul.
 Janez Kolumbin, bl., 31. jul.
 Janez Vianney, 9. avg.
 Janez Berhmans, spozn., 13. avg.
 Janez Eudes, spozn., 19. avg.
 Janez Kancijan, spozn., 20. okt.
 Janez Gabriel Perb., muč., 7. nov.
 Janez od Križa, spozn., 24. nov.
 Janez Evangelist, 27. dec.
 Januarij, škof, muč., 19. sept.
 Jedert Brab., dev., 17. marca.
 Jedert, dev., 15. nov.
 Jelena glej Helena.
 Jelislava glej Elizabeta.
 Jelka glej Helena.
 Jernej, apostol, 24. avg.
 Jernej, škof, bl., 19. okt.
 Joahim, oče Marije, 16. avgusta.
 Jolanda, bl., 16. junija.
 Jona, prerok, 21. sept.
 Jordan, spozn., 15. febr.
 Jošt, opat, 16. jun.
 Jovita (in Favstin), muč., 15. febr.
 Jozafat Kunčević, šk., m., 14. nov.
 Jožef, ženin M. D., 19. marca.
 Jožef Oriol, 23. marca.
 Jožef Kal., spozn., 27. avg.
 Jožef Kupertin, spozn., 18. sept.
 Juda (in Simon), apost., 28. okt.
 Judita, muč., 6. maja.
 Jukund, škof, 14. nov.
 Jukunda, dev., muč., 27. jul.
 Julij, spozn., 31. jan.
 Julij, papež, 12. apr.
 Julij, senator, muč., 19. avg.
 Julij, muč., 1. jul.
 Julij, muč., 20. dec.
 Julija, dev., 22. maja.
 Julija, dev., muč., 10. dec.
 Julijan (in Basilisa), muč., 9. jan.
 Julijan, škof, 28. jan. (in 8. febr.)
 Julijan, muč., 19. febr.
 Julijana, vdova, 7. febr.
 Julijana, dev., muč., 16. febr.

Julijana Falk., dev., 19. jun.
 Julijana, dev., muč., 17. avg.
 Jurij, muč., 24. apr.
 Just, škof, 28. maja.
 Just, muč., 14. julija.
 Just, muč., 18. okt.
 Just, muč., 2. novembra.
 Justin, muč., 14. apr.
 Justina, dev., muč., 26. sept.

K.

Kajetan, spozn., 7. avg.
 Kalist, papež, muč., 14. okt.
 Kamil Lelijski, spozn., 18. jul.
 Kamil (in tov.), muč., 25. sept.
 Kancijan glej Kocijan.
 Kandid, muč., 3. okt.
 Kanut, kralj, muč., 19. jan.
 Karel (Dragotin) Bor., šk., 4. nov.
 Karmelska Mati božja, 16. jul.
 Kasijan (in Hipolit), muč., 13. avg.
 Kastor, muč., 28. marca.
 Katarina Ríci, dev., 13. febr.
 Katarina Gen., 22. marca.
 Katarina Švedska, 22. marca.
 Katarina Sienska, dev., 30. apr.
 Katarina, dev., muč., 25. nov.
 Kazimir, spozn., 4. marca.
 Kilijan, škof, 8. jul.
 Klara, devica, 12. avg.
 Klavdij, muč., 30. okt.
 Klavdij (in Simforijan), m., 8. nov.
 Klemen M. Dvofak, sp., 15. marca.
 Klemen, papež, muč., 23. nov.
 Klet (in Marcelin), šk., m., 26. apr.
 Klotilda, kraljica, 3. jun.
 Klotilda, dev., muč., 23. okt.
 Kocijan (in tov.), muč., 31. maja.
 Koloman, muč., 13. okt.
 Konrad Plac., pušč., 19. febr.
 Konrad, škof, 26. nov.
 Konstancija, dev., muč., 19. sept.
 Konstantin, muč., 29. jan.
 Kordula, dev., muč., 22. okt.
 Kornelij (in Ciprijan), m., 16. sept.
 Korona, muč., 14. maja.
 Kozma (in Damijan), m., 27. sept.
 Krispin, škof, 19. nov.
 Krispin, muč., 5. dec.
 Kristijan, muč., 17. febr.
 Kristina, dev., muč., 24. jul.
 Kristina, dekla, 15. dec.
 Krištof Milanski, 11. marca.
 Krištof, muč., 25. jul.
 Krištof, 31. okt.
 Križant (in Darija), muč., 25. okt.
 Ksist glej Sikst.
 Kunigunda, cesarica, 3. marca.
 Kutbert, škof, 20. marca.
 Kvirin, muč., 30. marca.

L.

Ladislav, kralj, 27. jun.
 Lambert, škof, muč., 17. sept.
 Larg (Cirijak in Sm.), m., 8. avg.
 Lavra, nuna, 17. jun.
 Lavrencij (Lovro), muč., 10. avg.
 Lavrencij Just., škof, 5. sept.
 Lavretanska Mati božja, 10. dec.

Lazar, škof, 17. dec.
Lea, 22. marca.
Lenart glej Leonard.
Leon I., papež, cerkv. uč., 11. apr.
Leon IX., papež, 19. apr.
Leon, škof, 22. apr.
Leon II., papež, 28. jun.
Leon, papež, 3. jul.
Leonard (Lenart), opat, 6. nov.
Leonard Portom., spozn., 17. nov.
Leopold Gaj., 2. apr.
Leopold, vojvoda, spozn., 15. nov.
Lidija, vdova, 3. avg.
Lin, papež, muč., 23. avg.
Ljubica glej Amalija.
Ljubo glej Agapit.
Ljudmila, vdova, 16. sept.
Lovro glej Lavrencij.
Lucij, papež, muč., 4. marca.
Lucija, dev., muč., 13. dec.
Lucijan, muč., 7. jan.
Ludger, 26. marca.
Ludovik Tol., škof, 19. avg.
Ludovik, kralj, 25. avg.
Ludovik Bert., spozn., 10. okt.
Ludovika Marillac, bl., 15. marca
Luka, evang., 18. okt.

M.

Magdalena (Majda, Magda) Paci-
ška, dev., 29. maja.
Magdalena, spokornica, 22. jul.
Makarij (Blaženko) Al., op., 2. jan.
Makarij, škof, 10. marca.
Makarij (in Evženij), muč., 20. dec.
Maksencij, muč., 12. dec.
Maksim, škof, muč., 29. maja.
Maksima, muč., 26. marca.
Maksimijan, škof, 21. febr.
Maksimijan, škof, muč., 3. okt.
Maksimilijan, škof, muč., 12. okt.
Mamert, škof, 11. maja.
Marcel, papež, muč., 16. jan.
Marcela, vdova, 31. jan.
Marcelijan (in Marko), m., 18. jun.
Marcelin (in Klet), šk., m., 26. apr.
Marij (in tov.), muč., 19. jan.
Marije bl. Device godovi:
Zaroka z Jožefom, 23. jan.
Očiščenje (Svečnica), 2. febr.
Lurška M. B., 11. febr.
Oznanjenje M. D., 25. marca.
M. B. dobrega sveta, 26. apr.
Pomočnica kristjanov, 24. maja.
Obiskanje Marijino, 2. jul.
Karmelska M. B., 16. jul.
Marija Snežnica, 5. avg.
Vnebovzetje M. D., 15. avg.
Srce Marijino, 23. avg.
Rojstvo Marije Device, 8. sept.
Ime Marija, 12. sept.
Marija 7 žal., petek po tihi ned.,
15. sept. in 3. ned. v sept.
Rešiteljica ujetnikov, 24. sept.
Roženvska Kraljica, prvo ne-
deljo v oktobru in 7. okt.
Darovanje Marijino, 21. nov.
Brezmadežno spočetje, 8. dec.
Lavretanska M. B., 10. dec.

Marija Kleofova, 9. apr.
Marija Magd. (Majda), 22. jul.
Marija Magd. Pazzi, d., 29. maja.
Marijan, muč., 17. jan.
Marijan, spozn., 19. avg.
Marijana glej Ana.
Marin, muč., 26. dec.
Marjeta (Marg., Meta), d., 28. jan.
Marjeta Kort., spok., 22. febr.
Marjeta, kraljica, 10. jun.
Marjeta, dev., muč., 20. jul.
Marjeta Alakok, dev., 17. okt.
Marko, evang., 25. apr.
Marko (in Marcelijan), m., 18. jun.
Marko (in tov.), muč., 7. sept.
Marta (in tov.), muč., 19. jan.
Marta, dev., 29. jul.
Martin (Davorin), škof, 11. nov.
Martin, papež, muč., 12. nov.
Martina, dev., muč., 30. jan.
Matej, apostol, 21. sept.
Matija (Bogdan), apostol, 24. febr.
Matilda, dev., 26. febr.
Matilda, kraljica, 14. marca.
Maver, opat, 15. jan.
Mavricij (in tov.) muč., 22. sept.
Medard, škof, 8. jun.
Mehtilda, dev., 10. apr.
Melanij, škof, 6. jan.
Melhijad, papež, muč., 10. dec.
Melhior, kralj, 6. jan.
Metod (in Ciril), slov. ap., 5. jul.
Mihael, nadangel, 29. sept.; njegova
prikazen, 8. maja.
Miklavž glej Nikolaj.
Milan glej Emilijan.
Milena glej Emilijana.
Milica glej Emilija.
Milka glej Ljudmila.
Mirko glej Friderik.
Miro, škof, 8. avg.
Miroslav glej Friderik.
Miroslava glej Irena.
Modest, škof krški, 31. marca.
Mohor (in Fortunat), muč., 12. jul.
Monika, vdova, 4. maja.

N.

Nabor (in Feliks), muč., 12. jul.
Nada, 24. sept.
Narcis, škof, 29. okt.
Natalija (Božena), muč., 27. jul.
Natalija, spozn., 1. dec.
Nazarij, muč., 12. jun.
Nerej (in Ahilej), muč., 12. maja.
Neža, dev., muč., 21. jan.
Neža Praška, 2. marca.
Neža, dev., 20. apr.
Nicefor, patriarh, 13. marca.
Nikolaj (in tov.), muč., 9. jul.
Nikolaj Tol., spozn., 10. sept.
Nikolaj (Miklavž), škof, 6. dec.
Nikomedej, muč., 15. sept.
Norbert, škof, 6. jun.
Notburga, dev., 13. sept.

O.

Obglavljenje Jan. Krstn., 29. avg.
Obiskanje Marijino, 2. jul.

Očiščenje Marijino, 2. febr.
Odilo, opat, 1. jan.
Odon, opat, 18. nov.
Odorik (Roger in Egidij), 28. jan.
Ognjeslav glej Ignacij.
Olga, 11. julija.
Onezim, muč., 16. febr.
Orest, muč., 9. nov.
Oskar, škof, 3. febr.
Otilija, dev., 13. dec.
Otmар, opat, 16. nov.
Oznanjenje Marijino, 25. marca.
Ožbolt, kralj, muč., 5. avg.

P.

Pankracij, muč., 12. maja.
Pantaleon, muč., 27. jul.
Pashal, spozn., 17. maja.
Pastor, spozn., 26. jul.
Patricij (Patrik), škof, 17. marca.
Pavel, prvi pušč., 10. jan.
Pavel od Križa, spozn., 28. apr.
Pavel, škof, 7. jun.
Pavel (in Janez), muč., 26. jun.
Pavel (in Peter), apost., 29. jun.;
njegovo spreobrnenje, 25. jan.
Pavla, vdova, 26. jan.
Pavla, dev., muč., 3. jun.
Pavlin, oglejski škof, 11. jan.
Pavlin Nol., škof, 22. jun.
Pavlina, 14. marca.
Pavlina, muč., 6. jun.
Pavlina, dev., 2. dec.
Pavlina, muč., 31. dec.
Pelagija, muč., 23. marca.
Pelagija, spozn., 17. dec.
Peregrin, spozn., 27. apr.
Peregrin, spozn., 28. jul.
Perpetua (in Felicitia), m., 6. marca.
Peter, škof, 9. jan.
Peter Nol., spozn., 31. jan.
Peter Dam., škof, c. uč., 23. febr.
Peter Kanizij, 27. apr.
Peter, muč., 29. apr.
Peter Regalat, spozn., 13. maja.
Peter Celestin, papež, 19. maja.
Peter (in tov.), muč., 2. jun.
Peter (in Pavel), apost., 29. jun.
Peter Klaver, spozn., 9. sept.
Peter Alkantara, spozn., 19. okt.
Peter Zlatoslov., cerkv. uč., 4. dec.
Peter Fourier, škof, 9. dec.
Petra stol (v Rimu), 18. jan.
Petra stol (in Antiohiji), 22. febr.
Petra vezi, 1. avg.
Petronij, škof, 6. sept.
Petronila, dev., 31. maja.
Pij V., papež, 5. maja.
Pij I., papež, 11. jul.
Placid (in tov.), muč., 5. okt.
Placida, dev., 11. okt.
Platon, menih, 4. apr.
Polikarp, škof, muč., 26. jan.
Pomočnica kristjanov, 24. maja.
Poncijan, papež, muč., 19. nov.
Prakseda, dev., 21. jul.
Primož (in Felicijan), muč., 9. jun.
Priska, dev., muč., 18. jan.
Prokopij, spozn., 27. febr.

Prot (in Hiacint), muč., 11. sept.
Protazij (in Gervazij), m., 19. jun.
Pudencijana, dev., 19. maja.
Pulherija, kraljica, 7. julija.

R.

Radegunda, kraljica, 13. avg.
Radgand glej Radegunda.
Radovan glej Hilarij.
Rafael, nadangel, 24. okt.
Rajmund Penjaforški, 23. jan.
Rajmund, spozn., 31. avg.
Rane sv. Franciška, 17. sept.
Regina, dev., muč., 7. sept.
Remigij, škof, 1. okt.
Rihard, kralj, 7. febr.
Rihard, škof, 3. apr.
Robert, opat, 29. apr.
Robert, opat, 7. jun.
Roderik, muč., 13. marca.
Roger (Egidij in Odorik), 28. jan.
Rojstvo Marijino, 8. sept.
Rok, spozn., 16. avg.
Roman, opat, 28. febr.
Roman, muč., 9. avg.
Romana, dev., 23. febr.
Romuald, opat, 7. febr.
Roza Limanska, dev., 30. avg.
Rozalija, dev., 4. sept.
Rozina, vdova, 13. marca.
Roženv. Kr., 7. in 1. ned. v okt.
Rudolf, muč., 17. apr.
Rudolf, škof, 26. jun.
Rudolf (in tov.), muč., 27. jul.
Rupert, škof, 27. marca.

S.

Saba (Sava), muč., 12. apr.
Saba, opat, 5. dec.
Sabina, muč., 29. avg.
Sadot, škof (in tov.), m., 20. febr.
Saloma Mar., 22. okt.
Salvator, spozn., 18. marca.
Saturnin, muč., 29. nov.
Savin, muč., 11. jul.
Sebastijan (in Fabijan), m., 20. jan.
Sekunda, dev., muč., 10. jul.
Senen (in Abdon), muč., 30. jul.
Serafin, spozn., 12. okt.
Serápion, škof, 21. marca.
Sergij, muč., 7. okt.
Servacij, škof, 13. maja.
Severin, opat, 8. jan.
Severin, škof, 23. okt.
Severin, škof, 21. dec.
Sholastika, dev., 10. febr.
Sibila, dev., 17. avg.
Sidonij (Zdenko), škof, 23. avg.
Sigmund (Žiga), 11. maja.
Sikst, papež, 28. marca.
Sikst I., papež, 6. apr.
Sikst II., papež, 6. avg.
Silverij, papež, 20. jun.
Silvester, opat, 26. nov.
Silvester, papež, 31. dec.
Simeon, škof, muč., 18. febr.
Simeon, muč., 24. marca.
Simeon, škof, 21. apr.
Simeon, starček, 8. oktobra.

Simforijan (in Klavdij), m., 8. nov.
Simforoza, muč., 18. jul.
Simon (in Juda), apost., 28. okt.
Simon-otrok, muč., 24. marca.
Simplicij, papež, 2. marca.
Slavka, Slavko glej Alojzij.
Smaragd (Cir. in Larg), m., 8. avg.
Snežnica Marija, 5. avg.
Sofronij, škof, 11. marca.
Sonja glej Zofija.
Soter (in Gaj), pap., m., 22. apr.
Sotéra, dev., muč., 10. febr.
Spiridion (Dušan), opat, 14. dec.
Spočetje brezmadežno, 8. dec.
Spomin sv. Pavla, 30. jun.
Srečko glej Feliks.
Stanislav (Stanko, Stana), šk., 7. maja.
Stanislav Kostka, spozn., 13. nov.
Suzana, d., (in Tiburcij), m., 11. avg.

Š.

Šaša glej Aleksander.
Štefan, opat, 17. apr.
Štefan, papež, muč., 2. avg.
Štefan, kralj ogrski, 2. sept.
Štefan, prvi mučenec, 26. dec.;
najdenje njegovo, 3. avgusta.

T.

Tacijan (in Hilarij), m., 15. marca.
Tarbula, dev., muč., 22. apr.
Tarzicij, muč., 15. avg.
Tarzila, dev., 24. dec.
Tekla, dev., muč., 23. sept.
Telesfor, papež, muč., 5. jan.
Teobald, pušč., 1. jul.
Teodor (Božidar), spozn., 7. jan.
Teodor, muč., 15. apr.
Teodor, muč., 9. nov.
Teodora, muč., 13. marca.
Teodozija, dev., 2. apr.
Teofil (Bogoljub), muč., 8. jan.
Teotim (in tov.), muč., 18. dec.
Terezika od Deteta Jez., 3. okt.
Terezija, dev., 15. okt.
Tiburcij (in tov.), muč., 14. apr.
Tiburcij (in Suzana), muč., 11. avg.
Ticijan, škof, 3. marca.
Tilen glej Egidij.
Timotej, škof, 24. jan.
Timotej, muč., 22. avg.
Tit, škof, 4. jan.
Tomaž Akv., sp., c. uč., 7. marca.
Tomaž Tol., muč., 9. apr.
Tomaž Vilan., škof, 22. sept.
Tomaž, škof, 3. okt.
Tomaž, apostol, 21. dec.
Tomaž, škof, muč., 29. dec.
Trifon, muč., 10. nov.
Turibij, škof, 24. marca.

U.

Ubald, škof, 16. maja.
Udalrik glej Urh.
Urban I., papež, 25. maja.
Urban, škof, 7. dec.
Urban, papež, 19. dec.
Urh, škof, 4. julija.
Uršula (in tov.), dev., m., 21. okt.

V.

Valburga, dev., 25. febr.
Valentin (Zdravko), škof, 7. jan.
Valentin, muč., 14. febr.
Valentina, dev., 25. jul.
Valerija, muč., 5. jun.
Valerijan (in tov.), muč., 14. apr.
Valerijan, spozn., 12. sept.
Vekoslav glej Alojzij.
Venancij, škof, muč., 1. apr.
Venancij, muč., 18. maja.
Venčeslav, kralj, 28. sept.
Vendelin, spozn., 20. okt.
Venefrida, dev., muč., 3. nov.
Vera glej Fides.
Veronika, dev., 13. jan.
Veronika Jul., dev., 9. jul.
Veselko glej Gavdencij.
Vid, muč., 15. jun.
Vigilij, škof, muč., 26. jan.
Vika glej Hedviga.
Viktor (Zmagoslav), spoznavavec,
26. februarja.
Viktor, muč., 10. marca.
Viktor, muč., 20. apr.
Viktor, papež, muč., 28. jul.
Viktor, škof, 23. avg.
Viktorija, dev., muč., 11. febr.
Viktorija, muč., 17. nov.
Viktorija, dev., 23. dec.
Viktorin, muč., 25. febr.
Viktorin, škof, muč., 3. nov.
Vilibald, škof, 7. jul.
Vilibord, škof, 7. nov.
Viljem, pušč., 10. febr.
Viljem, opat, 6. apr.
Viljem, škof, 8. jun.
Viljem, opat, 25. jun.
Vincencij (Vinko), muč., 22. jan.
Vincencij Fer., spozn., 5. apr.
Vincencij Pavl., spozn., 19. jul.
Virgilij, muč., 13. sept.
Virgilij, škof, 27. nov.
Vital, muč., 28. apr.
Vital, muč., 4. nov.
Vivina, dev., 17. dec.
Vladimir, kralj, 15. jul.
Vnebovzetje Marijino, 15. avg.
Vojslava, dev., 27. maja.
Vojteh (Adalbert), škof, 23. apr.
Volbenk (Volfgang), škof, 31. okt.

Z.

Zaroka Marijina, 23. jan.
Zdenko glej Sidonij, Filip.
Zdravko glej Valentin.
Zefirin, papež, 26. avg.
Zlata glej Avrea.
Zmagoslav glej Viktor.
Zofija, 15. maja.
Zofija (in tov.), muč., 18. sept.
Zofija, vdova, 30. sept.
Zofronij glej Sofronij.

Ž.

Žalostna Mati božja, petek po tihi
ned., 15. sept. in 3. ned. v sept.
Željko glej Deziderij.
Žiga glej Sigmund.

Pri vplačilih s položnicami se plača do zneska 500 Din 50 par, preko 500 Din pa 1 Din. Za pisemska sporočila na nakaznici se ne plača nič več. Za prejemna potrdila pri davčnih položnicah se plača 75 par ali 1.50 Din, kakršno potrdilo pač zahteva vplačnik, ali z dopisnico ali s pismom.

Za nakaznice, denarna pisma in pakete od državnih oblasti in ustanov, naslovljene na urade in oblasti, ki so poštnine prosti, se ne plača niti dostavnina niti obvestnina. Za denarna pisma in pakete, naslovljene na vojake, gojence vojaške akademije, orožnike ali pa poštnoležče, se plača samo obvestnina.

Sprejemni list (potrdilo) se dobi za vsakršno priporočeno denarno in paketno pošiljko. Pošiljatelj naj pregleda, ali so na listu vsi podatki pravi in ali sta na njem poštni pečat in uradnikov podpis. Nato naj ga shrani za morebitno reklamacijo itd.

Poštninska prostost

(po novi uredbi od 13. VI. 1932).

Cerkvena oblastva in ustanove vseh priznanih veroizpovedi so oproščene poštnine in priporočnine za pisma, dopisnice in tiskovine med seboj in z drž. in samouprav. oblastvi, uradi in ustanovami v verskih, matičnih in ostalih službenih poslih.

Meščanske, osnovne in višje narodne šole, gospodinske šole in tečaji so oproščeni samo poštnine za pisma, dopisnice in tiskovine z državnimi in samoupravnimi oblastvi, uradi in ustanovami; z državnimi organi, odposlanimi po službenem poslu; z verskimi oblastvi in ustanovami in vsemi ostalimi ustanovami, oproščeni poštnih taks bodisi popolnoma ali deloma.

Samoupravna oblastva, kakor mestna načelstva in občinski uradi so oproščeni poštnih taks za navadna in priporočena pisma in dopisnice, tiskovine, poštne nakaznice, čekovna vplačila, vrednostna pisma, navadna in vrednostne pakete med seboj in državnimi oblastvi, uradi in ustanovami; državnimi organi, odposlanimi po službenem poslu; z verskimi oblastvi in ustanovami in verskimi šolami, za čekovna vplačila z vsemi lastniki računov Poštne hranilnice.

Oprostitev od poštnih taks velja samo v notranjem pošt. prometu, ne velja pa v krajevn. prometu, izvzemši pošiljke za širše vročitveno področje prejemne pošte. Zlorabe teh ugodnosti se kaznujejo.

Priporočeno se smejo predajati pisma, ki obsejajo nenadomestljive listine, važne opise in spise, s katerimi se odreje rok. Vsebina navadnih paketov je omejena na spise, listine, račune i. dr., ki ne gre v pisma. Denar v znesku do 5000 Din se pošlja z nakaznico.

Povzetne pošiljke.

Za pisemske pošiljke (razen vzorcev) in vrednostna pisma s povzetjem do 1000 Din se plača poleg drugih pristojbin še 1 Din pokaznine. Od izterjanega zneska se odbije pristojbina za nakaznico in 25 par za golico (nakaznico). Za promet z Avstrijo, Češkoslovaško, Nemčijo itd. veljajo inozemske pristojbine in še nekateri drugi pogoji.

Za pakete s povzetjem (do 5000 Din) se plača poleg pristojbin za težo, vrednost (ločenko, ekspres), tudi še za nakaznico, vštveši morebitno dostavnino ali obvestnino. Izdajna pošta nakaže povzetni znesek.

Raznovrstne druge pristojbine.

Za odjavo (obvest. o nevročljivosti) paketa 1 Din. Za izplačilno potrdilo 3 Din. Kot ležnino se plača

od vsakega paketa, ki od dneva prihoda odn. dostave aviza (spremnice) leži na pošti nad 3 dni, 1 Din na dan. Za izplačilno pooblastilo (dvojnik nakaznice), izdano po krivdi naslovnika, 5 Din kolokvine za prošnjo in še 4 Din v znamkah. Te pristojbine je plačati tudi za podaljšanje izplačilnega roka nakaznic, ki po krivdi stranke niso bile izplačane meseca vplačitve ali naslednji mesec.

Za vrnitev ali preklic pošiljke, premembo naslova, znižanje ali črtanje povzeta se plača 4.50 Din; pri pošiljkah v inozemstvo 7 Din.

Za zaposlane ali vrnjene pošiljke se plača pri paketih pristojbina za težo in vrednost kakor tudi dostavnina ozir. obvestnina; pri denarnih pismih samo dostavnina ozir. obvestnina; pri vseh drugih pošiljkah nič. Za pooblastilo, veljavno 15 dni, 1 Din, veljavno leto dni, 5 Din. Izkaznica o istovetnosti 10 Din.

Brzojavne pristojbine.

Brzojavna golica stane 50 par.

V notranjem prometu kraljevine se plača za vsako besedo privatne brzojavke 60 par, najmanj pa za vsako brzojavko 6 Din. Za hitno brzojavko se plača za vsako besedo Din 1.80, za vsako hitno brzojavko pa najmanj 18 Din. Pristojbina za potrdilo brzojavke (priznanico) znaša 2 Din.

Brzojavke za evropsko inozemstvo. Vsaka beseda stane: na Madžarsko Din 1.92, v Avstrijo, Bolgarijo in Romunijo Din 2.16, v Italijo Din 2.52, v Vatikan 2.76, na Češkoslovaško in v Švico 3 Din, na Poljsko Din 3.12, v Francijo Din 3.24, v Nemčijo Din 3.36, v Belgijo, Nizozemsko, špansko Din 3.84, v Rusijo Din 6.16. Pri vsaki brzojavki se računa ena beseda več, pri hitnih se računa ta beseda trikratno. Za brzojaven odgovor se lahko plačajo pristojbine primerno prometu naprej.

Splošne poštne določbe.

Naslov vsake pošiljke mora biti čisto in razločno (s črnilom) napisan, tiskan itd. z latinico ali cirilico (za inozemstvo se priporoča francoščina) in mora imeti vse potrebne podatke (polna imena, kraj, ulico, vas, hišno številko, zadnjo pošto, po uradnem imeniku [pečatniku] državo, pokrajino), da se more pošiljka hitro in zanesljivo odpraviti ter dostaviti pravemu namenjencu. Na pisemskih pošiljkah naj bodo znamke čiste (še nerabljene ali izrezane) in nalepljene vedno na zgornjem desnem kotu naslovne strani. Priporočljivo je tudi, napisati na zadnjo stran svoj naslov.

Pismo ne sme na nobeno stran presežati 45 cm in mora biti zaprto tako, da je vsebina dobro varovana in da se brez vidne poškodbe ovitka ne more vzeti ven. Če priloži pošiljatelj tiskovini, vzorcu itd. pismo ali drugo sporočilo, mora te pošiljke zalepti in frankirati kot pismo, da ga pošta ne kaznuje.

Dopisnice (razglednice), ki jih izdelujejo privatniki, se morajo po obliki in kakovosti papirja ujemati z državnimi dopisnicami in ne smejo biti večje ko 15×10.5 cm ter ne manjše ko 10×7 cm. — Slike, dobredelne znamke in drugi okraski iz tankega papirja se smejo nalepljati le na zadnji strani in na levem delu naslovne strani.

Kdor hoče tiskovine, poslovne papirje, blagovne vzorce, mešane pošiljke in male pakete poslati po navedenih nižjih pristojbinah, mora pošiljke pošti pre-

dati odprte, t.j. spravljeni v pasico, povezani ovitek, škatlo itd., da se uradnik lahko prepriča, ali ni priloženo pismo ali kako drugo nedovoljeno pismo sporočilo.

Za tiskovine se smatrajo knjige, brošure, muzikalije, fotografije in drugi razmnožki, ki so napravljeni na papirju s tiskom ali na drug mehaničen način, samo ne s pretiskom ali s pisalnim strojem. Zavoj ne sme na nobeno stran presegati 45 cm ali zvit meriti čez 75×10 cm. Tiskovine se ne smejo izpremeniti ali izpopolniti s podatki osebnega dopisovanja. — Dovoljeno pa je: v časnikih itd. članke označiti s črtami, na izvezkih iz časopisov napisati naslov in številko časopisa in kdaj in kje je bil izdan; na posebnice napisati voščilo, zahvalo ali drug izraz vljudnosti z največ 5 besedami ali pa z običajnimi kraticami: p. f., p. c. itd.; na vabilih omeniti namen, kraj in čas sestanka; na cenikih, reklamnih oglasih spremeniti številke; na knjige, brošure, muzikalije, slike itd. napisati posvetila (dedikacije) in priložiti račun; na položnicah napisati ali natisniti vplačilni znesek in zapisati beležke vknjiženja, ki se nanašajo na vplačitev.

Poslovni papirji so spisi in listine, ki nimajo značaja osebnega in stvarnega dopisovanja, stara pisma, prevodi, tovarni listi, rokopisi za knjige, časopise ali muzikalije, neocenjene naloge učencev, poselske knjižice itd. Izmere itd. glej pri tiskovinah.

Kot blagovne vzorce odpravlja pošta majhne količine raznega blaga in druge majhne predmete, ki nimajo nobene prodajne vrednosti, ne merijo v svojih smereh več ko 45, 20 in 10 cm in če je vsebina tako zavarovana, da ne more poškodovati drugih poštinih pošilk ali poštinih uslužbencev. — Ako pa imajo taki predmeti kaka vrednost, se v mednarodnem prometu lahko pošiljajo pod istimi pogoji kakor za vzorce v »malem paketu« do 1 kg teže. Pristojbina za vsakih 50 g je Din 150, najmanj pa 6 Din.

Mešane pošiljke imenuje pošta tiskovine, blagovne vzorce in poslovne papirje, če jih isti po-

šiljatelj na istega naslovnika pošilja pod skupnim ovitkom. V takih primerih mora vsak predmet zase odgovarjati predpisom o teži, razsežnosti itd.

Pri nakaznicah mora pošiljatelj vse dele razločno izpolniti s črnilom po predtisku; izbrisati ali popraviti ne sme nič. V inozemstvo mora biti znesek napisan v valuti naslovne države, in sicer v francoščini. Pošta ga preračuna po borznem kurzu na dan predaje. Pri brzojavnih nakaznicah se plača poleg navadnih pristojbin še pristojbina za brzojavko in ekspresnina. Denarna ali vrednostna pisma v uradnih ovitkih je treba zapečatiti najmanj z dvema pečatom, v privatnih ovitkih pa najmanj s petimi pečati in napraviti tudi na naslovni strani čitljiv barvni odtisk pečatnika. Na naslovni strani se ne sme nič podčrtati, izbrisati ali popraviti.

Paketi. Natančno vsebino (splošne označbe kakor: obleka, jestvine itd. niso dopustne), morebitno vrednost, povzetek in druge pripombe (ekspres, pazil itd.) je treba zapisati na spremnico in na paket. Oprema pošilk mora biti glede na njihovo vsebino, težo, vrednost in daljavo pota primerno trpežna. Zavite oziroma zaprte morajo biti tako, da se ne pride do vsebine brez vidne poškodbe zavoja ali pečatov.

Paketi, katerih vrednost je označena s 600 Din in več, morajo biti tam, kjer se konci zavojne tvarine stikajo, zadostno zapečateni. Razločen barvni odtisk pečatnika se mora napraviti tudi na odrezku poštne spremnice. Vrvcica mora biti primerno močna, ne sme imeti vzolov in oba konca vrvice je treba zapečatiti.

Za ločenke se smatrajo paketi, s katerimi mora pošta zaradi vsebine (razlomljivo blago, žive živali itd.) posebno previdno ravnati ter bolj paziti; kot take se smatrajo tudi pošiljke neprimerne oblike (košare, opletene steklenice itd.) in paketi, ki so daljši od 110 cm ali katerih obseg presega 180 cm, vendar pa ne smejo biti daljši ko 2 m, oziroma njih obseg ne sme presegati 240 cm.

Zaradi paketov v inozemstvo je treba vprašati pošto glede teže, vrednosti, car. predpisov itd.

Kolkovanje listin.

Vrsta listine	Din	p
Računi (trgovski in obrtni):		
do 100 Din	—	10
nad 100 Din	—	20
Oporoke	3	—
Lepaki	—	10
Izpričevalo	20	—
Mojstrsko izpričevalo	60	—
Pomočniško izpričevalo	5	—
Izpričevalo osnovnih šol	5	—
Izpričevalo srednjih šol	5 in 10	—
Maturitetno izpričevalo	30	—

Listine o jamstvu in kavcijah 0.1 % vpisan. zneska.

Zadolžnice in pobotnice 0.5 % vpisanega zneska.

Odstopnice 2 % vpisanega zneska.

Zastavne listine denarnih zavodov se kolkujejo.

Pogodbe: Kupne in prodajne premičnine 1 % vrednosti; kupne in prodajne nepremičnine 4 % vrednosti; zakupne 2 % vrednosti.

Vloge in prošnje na oblastva 5 Din; za prilogo (ako ne zahteva višje takse) 2 Din; za rešitev 20 Din.

Za dovolitev veselice, koncertov itd. 5 Din.

Pritožbe zoper odločbe administrativnega oblastva na višje oblastvo 20 Din; pritožbe na upravno in davčno sodišče 50 Din; na državni svet 100 Din.

Menice, tuzejske se ne smejo kolkovati, temveč se morajo kupiti znesku primerne goliče.

Kupnina za menične goliče in kolek za zast. listine:

za znesek	Din	44.001 do	50.000	79—
do 300	—60	50.001	»	60.000 94—
301	600 1'20	60.001	»	70.000 109—
601	1.200 2—	70.001	»	80.000 124—
1.201	2.000 4—	80.001	»	90.000 139—
2.001	3.200 6'20	90.001	»	100.000 154—
3.201	5.000 9'80	100.001	»	125.000 192—
5.001	6.800 13'20	125.001	»	150.000 230—
6.801	10.400 19—	150.001	»	175.000 268—
10.401	14.000 25—	175.001	»	200.000 306—
14.001	20.000 34—	200.001	»	250.000 382—
20.001	26.000 43—	250.001	»	300.000 458—
26.001	32.000 52—	300.001	»	350.000 534—
32.001	38.000 61—	350.001	»	400.000 610—
38.001	44.000 70—	400.001	»	500.000 760—

nad 500.000 Din od vsakih 1000 Din še po 1 Din. Vsota izpod 1000 Din se šteje za polnih 1000 Din.

Pristojbine za najemnine stanovanj in lokalov.

Zakon o takсах določa od 1. IV. 1932 naprej obvezno sklepanje pogodb o zakupu stanovanj in lokalov in obvezno izdajanje potrdil o plačani najemnini. Izjemo tvorijo le tisti zakupi, katerih zakupnina znaša največ 2400 Din na leto, t. j. 200 Din na mesec.

Lastnik zgradbe, ki ne sklene zakupne pogodbe v 15 dneh po vselitvi v stanovanje ali lokal na predpisanem taksem obrazcu o najemnini ali ne izda predpisanega potrdila o plačani najemnini, zapade kazni v trikratnem znesku predvidene takse.

Monopolske pogodbe izpolni lastnik hiše ali zakupca stanovanja ali lokala v dveh izvodih s ko-

pijo in ju podpiše; izvod z natisnjeno takso dá najemniku, kopijo obdrži zase, ozir. za davčno oblastvo.

Za letno najemnino:

nad 2.400 do 3.600 Din	je taksa	10 Din
» 3.600 » 6.000 »	» » »	20 »
» 6.000 » 10.000 »	» » »	30 »
» 10.000 » 20.000 »	» » »	50 » itd.

Za najemnine do 500 Din je taksa 1 Din

nad 500 » 1000 »	» » »	2 »
» 1000 » 2000 »	» » »	5 »
» 2000 » 3000 »	» » »	10 »

Nad to vsoto pa še 0,25 %.

Konzulati

v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, kjer dobiš vizume za potovanje v inozemstvo. Pristojbine za vizume navedene.

Ljubljana. Avstrijski (Dunajska cesta 31): Za eno potovanje 72 Din, za večkratno potovanje med letom od dne, ko se prvič prekorači meja, 143 Din. Transzitni vizum za enkrat 15 Din. — **Belgijski** (Dvořakova ul. 10/II): Vizum stane 70 belg. frankov, t. j. okoli 110 Din ter velja 3 mesece od dneva izstavitve. Delavci, ki hočejo tam delati, morajo prinesiti 1. delovno pogodbo, 2. dovoljenje belg. ministra za soc. pol., ki jo mora preskrbeti delodajavec, 3. zdravstveno izpričevalo, 4. krstni list, 5. nraystveni list, 6. domovnico, 7. dve fotografiji. — **Českoslovaški** (Erjavčeva 21): Vizuma ni, zadostuje jugoslovanski potni list. — **Danski** (Gospovetska cesta 1): Enkratni vizum 10 zlatih frankov. Transzitni vizum 3 danske krone. — **Francoski** (Beethovnova ulica 4): Vizum 130 Din za 6 mesecev, za katere traja veljavnost potnega lista, ki velja tudi za več potovanj. Transzitni vizum 13 Din. — **Italijanski** (Erjavčeva c. 11): Enkratno potovanje Din 63-50; za večkratno 121 Din. Velja 6 mesecev od dneva izstavitve vizuma. Transzitni vizum za enkrat Din 17-50, za dvakrat 29 Din. — **Portugalski** (Dunajska cesta 38): 126 Din. Enkratni vizum. Pavšala ni. — **Romunski** (Draškovičeva 25): Vizum za enkrat 132 Din, velja 1 mesec po izstavitvi. Transzitni vizum za enkrat 24 Din. — **Španski** (Dunajska cesta 15): Normalni vizum stane 110 Din. Pavšala ni. Transzitni vizum za enkrat 11 Din. — **Zagreb.** U. S. A. (Amerika) (Zrinjski trg 19): Vizum za enkrat

2 dolarja. Transzitni vizum brezplačen. — **Anglija** (Strossmayerjeva ulica 3): Enkratni vizum 20 zlatih frankov. Transzitni vizum 1 zlati frank. — **Argentinijski** (Kraljice Marije ulica): Enkratni vizum 180 Din. — **Grška** (Jelačičev trg 24): Enkratni vizum 70 Din. Transzitni vizum 12 Din. — **Madžarska** (Draškovičeva ulica 15 a): Enkratni vizum 131 Din. Transzitni vizum 111 Din. Transzitni vizum s povratkom 211 Din. — **Nemčija** (Mihanovičeva ulica 2): Ni treba vizuma, zadostuje samo jugoslovanski potni list. — **Nizozemska** (Jurjevska): Enkratni vizum 180 Din. Transzitni vizum 18 Din. — **Peru** (Ribnjak 1): Podatke zveš tam. — **Poljska** (Boškovičeva ulica 2): Trajni vizum 20 zlatih frankov, enkratni vizum 10 zlatih frankov. Transzitni vizum 1 zlati frank, za tja in nazaj 2 zlata franka. — **Rusija** (Masarikova ul. 3): Podatke zveš tam. — **Švica** (Preradovičeva ul. 24): Trajni vizum 110 Din. Enkratni vizum 55 Din. Transzitni vizum za enkrat 11 Din, s povratkom 22 Din. — **Bulgarija** (Birčaninova 26): Enkratni vizum Din 72-50. Transzitni vizum prav toliko. — **Brazilija** (Terzije): Enkratni vizum 127 Din. — **Norveška** (Katičeva 9): Enkratni vizum norveških kron 7-10. — **Turška** (Krunska ulica 3): Enkratni vizum 175 Din. Transzitni vizum stane 70 Din.

Knjige za leto 1933.

Redno izdanje.

- I. **Koledar za leto 1934.**
- II. **Večernice: Izobčenci.** Sodobna povest. Spisal Matija Malešič.
- III. **Jetika.** Ilustrirana knjiga. Spisal primarij dr. Franc Debevec.
- IV. **Naše morje.** Spisali dr. Valter Bohinec, prof. S. Kranjec in dr. K. Dobida.
- V. **Življenje svetnikov.** Zvezek 9., od 17. maja dalje.
- VI. **Davki.** Razlaga in pouk o vseh davščinah. Spisal dr. —a.

Knjige za doplačilo.

- I. **Novi družabni red.** Sistem krščanskega socialnega aktivizma. Spisal dr. Andrej Gosar.
- II. **Dr. Janez Ev. Krek: Izbrani spisi.** IV. zvezek; Prvikrat v državnem zboru (1897 do 1900). V četrtem zvezku bodo tudi dve daljši Krekovi povesti in pisma iz Westfalske. Uredil Ivan Dolenc.
- III. **Kragulj.** Roman iz IX. stoletja. Spisal Vladimir Deželić ml. Poslovenil Lojze Golobič.
- IV. **Njene službe.** Povest služkinje. Spisala Mara Hus.

Redno izdanie.

1. **Koledar za leto 1934.** Letošnji dokazuje, da se je pozornost na Smrtno žetev zelo zvečala. Ohranili bomo opis smrti naših mož in žen. Samo prosimo za pravočasno pošiljatev fotografij. Drugi članki pa bodo spisani od dobrih strokovnjakov, da imajo trajno vrednost. Za vezavo 8 Din.

2. **Večernice** prinesejo sodobno socialno povest iz Bele Krajine Iz občenci izpod peresa Matije Malešiča. Povest riše bridko življenje skrivnostnih in nesrečnih Simoničev, ki povzročajo županu in občinskemu odboru toliko skrbi in jeze, prepиров pa tudi razočaranja; biča bahavo neslogo in kljubovalnost naših vasi, trdosrčnost in klepetavost, a tudi lep značaj županove hčerke, ki končno s svojo ljubeznijo vse uravna. Za vezavo 8 Din.

3. **Jetika.** Silno potrebna nam je knjiga, ki bi prišla res prav do zadnje koče in nas poučevala o največjih morivki, ki se ji pravi jetika. Vsako leto pobere samo med Slovenci v Jugoslaviji nad 3000 ljudi. Strokovnjak, primarij dr. Fr. Debevec, ki je to knjigo o jetiki spisal, pravi: »Zapomnimo si: Ako hočemo pogubonosno jetiko, to splošno družabno, povsod razširjeno bolezen kar najbolj omejiti, potem se zavedajmo, da ji s samimi zdravljenjem poljubne vrste ne pridemo do živega. Treba je storiti mnogo več. Urediti moramo splošno varstvo in zaščito proti okuženju in obojenju.« — Prevažna knjiga! V njej krog 70 slik! Za vezavo se doplača 8 Din.

4. **Naše morje.** Morje so vrata v široki svet. Za našo Jugoslavijo je življenski pogoj — naša krasna obala. Ta obala ima pa zgodovino kakor malokatera. To bo opisal zgodovinar S. Kranjec. — Ima zemljepisne zanimivosti, otoke, prirodne lepote, mesta, pristanišča, kopališča, ribolove; vse to bo popisal dr. V. Bohinec. Ob tej obali so stavbe, spomeniki od Rimljanov, Benečanov do danes. Te označi po umetniški vrednosti in času dr. K. Dobida. Knjiga bo opremljena s številnimi podobami. Za vezavo se doplača 8 Din.

5. **Življenje svetnikov** bo opisovalo godove in svetnike od 17. maja dalje. Če je kdaj, je danes, ko nas kriza tišči v vedno večjo skromnost in zahteva vedno večjih žrtev do bližnjega, potrebno ogledalo svetniškega življenja. Vsako razodeva ljubezen do bližnjega, vsako je veliko v skromnosti.

6. **Davki** — so breme, v tej dobi po vseh državah čedalje težje. Vemo, da nobena država brez davkov ne more bivati — brez njih bi morala vsaka propasti. Ker davek zadeva prav vsakega naravnost ali pa posredno, naj vsak davke tudi pozna, naj vé vse potrebno o njih, naj si ustvari pravilno sodbo in naj se ogne raznim kaznim. Tak pouk bo dala od strokovnjaka spisana knjizica o davkih.

Knjige za doplačilo.

1. **Novi družabni red.** Spisal dr. Andrej Gosar. Sistem krščanskega socialnega aktivizma. Prvi zvezek: Uvod in osnove. — Zavozlano socialno vpra-

šanje rešujejo nekateri kar s prešerno kretnjo mladostne vseznalosti, drugi zopet obupujejo nad rešitvijo sodobne družbe. Zato bo to Gosarjevo delo zelo aktualna sistematična sociologija. Gosar skuša »na osnovi papeških okrožnic zgraditi sodobnim prilikam vsestransko ustrezajoč socialni nazor do podrobnosti in potem na njem zasnovati praktični socialni program«. Delo odlikuje znanstvena temeljitost in dejavna praktičnost. Uvod podaja kritiko današnjih poskusov socialne reforme, osnove pa govore o treh temeljih novega družabnega reda: etičnem, ki ga nam je dal Gospod v očenašu, sociološkem, ki temelji na pojmovanju človeške družbe kot občestva, ter gospodarskem. Razmotrivanja o današnjem gospodarstvu so najbolj obširna, ker tvorijo nujni predpogoj za praktične smernice, ki jih bo obravnaval drugi zvezek. Knjiga daje tudi kritiko dosedanjega krščanskega solidarizma ter obširno govori o prevažnih vprašanjih: obrestih, razrednem boju in kompromisu, borbi in sporazumu, cenah, plačah, dolžnostih lastnine, dohodkih brez dela, kolektivu itd. Knjigo bo rabil vsak socialni in prosvetni, pa tudi znanstveni delavec. Imela bo trajno vrednost. Cena za ude broj. Din 99.—, vez. Din 111.—.

2. **Krekovi Izbrani spisi IV. zvezek.** Ta knjiga bo obsegala Krekovo življenje in njegovo delo v letih 1897 do 1900, ko je bil Krek prvokrat poslanec v dunajskem državnem zboru. Prinašala bo vsakemu bravcu nekaj. Tisti, ki radi beró povesti (leposlovje), bodo dobili v knjigi dve Krekovi daljši povesti, ki bosta pa tudi za izobraženca prav zanimivi zaradi tega, ker bo iz njih skoraj jasneje spoznal Krekovo miselnost nego iz njegovih člankov in znanstvenih spisov. Med članki bodo vzbujala posebno pozornost Westfalska pisma, ki jih je pisal Krek iz Nemčije leta 1899, ko je kot prvi slovenski duhovnik obiskal naše rudarje na Westfalskem in s tem zbudil vsem Slovencem vest, da moramo bolj skrbeti za svoje brate, ki jih ni doma. Knjiga bo obsegala 12 do 13 pol in bo veljala broširana Din 27.—, vez. Din 33.—. — Pri tej priliki opozarjamo, da je doslej izšlo troje zvezkov Krekovih Izbranih spisov, ki se vsi dobé pri Družbi sv. Mohorja v Celju.

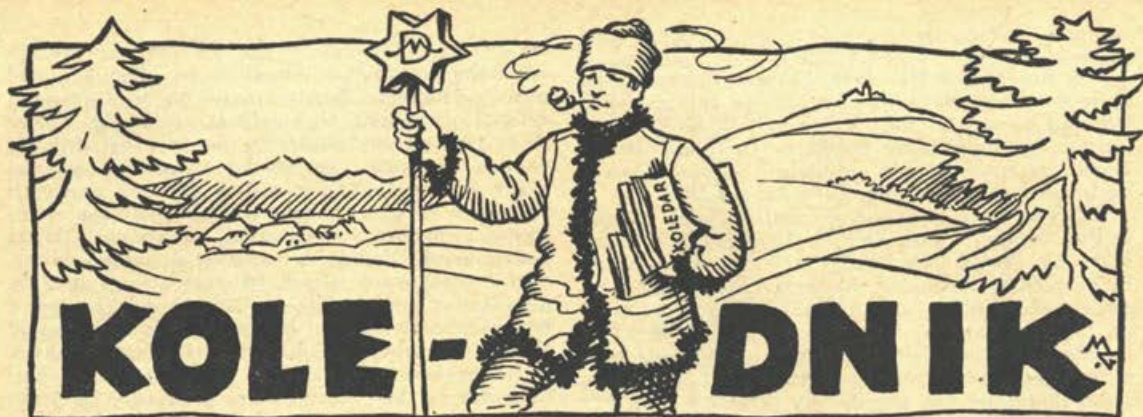
3. **Kragulj.** Spisal Vel. Deželić ml., prevel Lojze Golobič. Deželić je priznani hrvatski pisatelj. Ta roman ima za junaka sv. Cirila. Godi se na tleh naše države na jugu in bo z napeto, zanimivo snovjo prav gotovo za vsakega slovenskega bravca užitek. Kdor hoče spoznati dobo, ljudi in razmere v dobi slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, naj bere ta roman. Broš. Din 21.—, vez. Din 30.—.

4. **Njene službe.** Spisala Mara Hus. V tej povesti je podana borba obupanega, izobraženega dekleta, ki se prestradana ob zadnji kroni, ki jo vrže v vodo, povzpne do nenavadne odločnosti, zgrabi za vsako delo, trpi kot dekla in se prebije iz lastne moči do zmage. Kot nalašč povest za sedaj. Stane broj. Din 12.—, vez. Din 21.—.

Slovenski kulturni dinar.

Na lanski »Klic bratov« so darovali mohorjani ob prejemu knjig Din 6.207-45, za kar se bo razdelilo Slovencem v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Skoplju 1866 knjig. Darujte tudi

letos po dinarju ali vsaj po nekaj (25) par za naše brate, raztresene po svetu! Z majhnim darom jim pripravite veliko veselje. Ko nas loči borba za kruh, naj nas družijo knjige!

Ali veste, kam sem jo letos udaril? Kam drugam ko med brezposelne! Šel sem in srečeval popotne. »Kaj si, brat popotni?« sem pozvedoval. Niso mi zlepa odgovarjali: krojač, mizar, hlapec, zidar — le na kilometre daleč sem srečal kakega takega rokodelčiča. Vsi drugi so bili čisto novega poklica in stanu, namreč: brezposelni. Zato sem si mislil: Če so skoraj vsi na cesti brezposelni, pojdem pač z njimi. Večina je tista številka, ki je človeku navadno koristna, čeprav ni povsem pravšna. In sklenil sem, da se pridružim prvemu, ki ga srečam, in pojdem z njim, če me bo hotel, seveda.

Srečam prvega. Bil je hudo potr. »Kaj si, brat popotni?«

»Čevljar — in brez dela. Lej, tovarno so upniki pognali na boben, nas pa na cesto. Oženjen sem, ženo imam, tri še nepreskrbljene otroke — le kaj naj počnem? Šel sem na oblast prosit dela — ne podpore! — pa so mi rekli: Trkajte od vrat do vrat! Ker ste brezposeln, imate pravico. Tako mi je hudo in tako neskončno me je sram, ko bi zdrav prosjačil, da bi rajši šel v vodo.«

»Kaj hočeš, tudi drugi tako delajo. Časi so taki! — Sediva tukajle v senco.«

»Truden sem in lačen. Pa dajla!«

Odpel sem si kolednikovo malho in mu ponudil, kar sem imel. Celó v čutari je še nekoliko pljuska in brat je pil in se okrepčal.

Prikoplje jo po stezi mimo naju nov popotni.

»Bog žegnaj!« In kar segel je po čutari.

»Ohó,« ga ustavim. »To je za tegale, ki je lačen in žejen in brezposeln pa zato strašno žalosten.«

Popotni je legel v travo k nama in se je začel hahljati, da je od veselja vrgel klobuk v veje lipe, kjer smo počivali.

»Žalosten! O ti prismodal! Ali ne veš, da si je za nas sam Bog izmislil najlepši stan, ki se mu pravi brezposelnost? Saj je bilo tudi mene sram beračiti prvi teden — pa samo prvi teden! In še kako sram! Pa se človek navadi in sedaj sem ob tem lahkem in kar dobrem kruhu že tri leta. In po pravici povem, da ga še ni bilo dne, ko bi si ga ne bil pripognil kako kilo ali pa vsaj frakeljček.«

»Ti že, ko si sam, kakor te previdim; jaz imam pa družino!«

»Tem bolje! Nekaj boš zaslužil ti, nekaj žena — in otroci! O, ti so posebno koristni za brezposelne! Vsem se smilijo.«

Moj prvi popotni je izpil zadnji požirek iz čutare in vzdihnil: »Takega življenja se ne bom nikoli navadil.«

»Navadil se ga boš, tako ti rečem. Vendar brez šole ne pojde. Je že tako. Za vsak poklic je treba nekaj učenja. Zato vaju povabim: Pojdita k meni v šolo. Seveda, zastonj ne bom učil. Takole naredimo: polovico zaslužka meni, druga polovica vama. Velja?«

»Velja!« sem udaril in pogledal čevljarja. Ta ni rekel ne bev ne mev.

»Pomnita najprej, da je treba za med sabo novih imen. Jaz sem Zec, ti, žalost prečudna, bodi Trošt, in ti malhar koledniški, ker si gladko obrit, boš pa Planč. Tako, sedaj sem vaju krstil.«

Šli smo na cesto in kmalu prišli do lepe, samotne hiše.

»Tukajle potrkaj ti, Trošt. Dobra številka je. Številke hiš so namreč kakor šolarsko spričevalo; polno različnih redov imajo: dobro, slabo, odlično itd. So namreč številke, ki te vselej ozmerjajo, pa ti tudi vselej dajo. So številke, ki godrnjajo, a malo dajo. In so številke, ki molčé in ti pred nosom zapró duri, da greš prazen. Pod to dobro številko je člo-

vek, samski možak, ki bo javskal na vse pretege; ti pa mu kaži nedolžne otročiče, pa stanovitno! Glavo stavim, da dobiš kovača. Pojdi!»

Trošt se je nerodno, sramežljivo usekoval pred durmi, Zec me je suval s komolcem, ko sva počasi šla dalje. Dokaj dolgo ga ni bilo za nama. Ko je prišel, je imel vse objokane oči in dva kovača.

»Oba sva jokala,« je razložil, ko je s tresočo se roko pokazal denar.

Zec je hitro segel po kovaču, potrepjal Trošta po rami in se zasmeljal: »O ti kavelj, ti! Celó jokati znaš!«

In smo šli dalje proti mestu. Potoma srečamo posvaljkano žensko.

»Cundra, kam?« jo ustavi Zec.

»S trebuhom za kruhom, Zec!«

»Počakaj. Ali te v tistile številki poznajo? Odlična številka je.«

»Nisem še trkala.«

»Dobro. Pojdi in povej: Na cesto so mi vrgli mojo brklarijo ubogo, mesto mi je dovolilo iti v prazno barako, pa ne morem prepeljati svoje siročine. Dajte mi tri kovače za prevoz. Vdova sem, otročiči ne morejo biti pod milim nebom.«

Cundra je šla, se vrnila in povedala, da mora poslati voznika. Njej ne zaupajo.

Zec preudarja in razsodi: »Jo že imam! Stopita vidva tja za vogal, Cundra, počakaj.«

Zec se je kmalu vrnil, golorok, z zavihanimi rokavi in z bičem v roki.

»Pojdi, Cundra!«

Stopila sta pred gospoda: »Jaz sem voznik in prepeljem pohišstvo tele vdove za malenkost — za tri kovače. Naj bo v božjem imenu. Nekaj vi, gospod, nekaj jaz.«

Zares sta prinesla tri kovače. Spet smo delili: Cundra enega, Zec enega, tretji za naju. Jaz nisem maral deleža. Tudi Trošt se ga je branil.

»Vzemi,« sem ga silil. »Ti si zares revež!«

»To je tatvina,« je zavpil divje, vrgel kovača na tla in šel. Za njim sem jo ubral tudi jaz; videl sem še, kako je Zec naglo pobral denar in s Cundro zavil v krčmo.

»Na ta način pa ne! Rajši v vodo!« Tako se je jezil Trošt in šel ves potrj dalje. Ker se je bližala noč, sva ugibala, kam bi se vteknila za prenočišče. Pride mi na um, da hodijo prenočevati v kanale. »Še to poskusiva,« sem pregovoril popotnega. Kupila sva si hlebčke kruha in šla z njimi večerjati v kanal.

Vesel sem bil, da sva šla. Zakaj kdor hoče spoznati vso revščino, dušno in telesno, naj gre za eno samo noč v tako družbo. Bili so tam kmečki fantini, komaj nekaj nad štirinajst let. Brezposelnost jih je pognala iz bajt za kruhom. Dvema je šlo ves čas na jok. Po materi in domu sta zdihovala. — Bili pa so možaki, trdih mišic, žuljavih rok, ki so morale pustiti kramp, kladivo, sekuro. Govorili so malo. Mislili so na dom, na lačne otroke, ki čakajo očeta in kruha — in ga ne dočakajo. Bili pa so tudi potegoni, zreli cvet propalosti. Brez sramu, brez vesti, strup za vse krog sebe. Moj prijatelj Trošt je nekoga usekal po čeljusti: »Mólcil! Zaradi tehle!« In je pokazal na žalostne fantine.

»Tudi semkaj nič več,« sva zjutraj sklenila in šla. In kakor božje naključje se je namerilo, da naju je nagovoril človek, ki je iskal nekoga za svoje posestvice na deželi. Pri tej priči sta bila s Troštom dogovorjena. Vesel mi je segel v roko in kar tekkel, da pove doma o tej sreči.

In tako sem ostal sam in začel premišljevat, kam tira brezposelnost ves svet.

Koliko jih je, ki se upirajo z vsemi štirimi brezdelju, ki iščejo in prosijo za delo, da si izhodijo čevlje in noge, ki jim je brezdelje muka, sramota, obup, večje duševno trpljenje kot stradež in pománjkavec. In če trpi ta borba mesce in mesce, ali je kaj čuda, da najboljši omağajo, da so strti in obupani in gredó v trop tistih, ki so zavrgli vse: čast, vest, sram, pravico, oblast, zakon in postave; zavrgli, ker jih je človeštvo izvrglo iz sebe, ker jim je vzelo kruh, ker jim ne dá prilike, da bi ga mogli pošteno zaslužiti. Ti ljudje se sple-tajo v strašen korobač za vse človeštvo. »Lenoba je vseh grdob grdoba,« so nekdam oznaževali. Górga je prisiljena lenoba. Z njo se druží srd na vse, mrko oko za vsakoğar, pohlep po osveti, uživanje ob uničevanju. Ali ni škoda tolikanj dobrih, pridnih ljudi, ki ne bodo propadli od lastne zanikarnosti, ugonobila jih bo nravno sila časa.

Kdo naj pomaga?

Vsi!

1. Najprej naj si pomaga vsak sam, ki je izgubil delo. Je velika zmeta ob takih razmerah, če kdo hoče posili samo ono delo, ki ga je vršil doslej. N. pr.: Pride močan fant — in prosjači, ker je izučen pek pa ne dobi v tej obrti dela. Poučiš ga: Tako si krepak, kaj ko bi šel za hlapca? — Odgovori: Danes mi je ponujal nekdo tako službo. Ali mislite, da bom res za 300 Din na mesec delal? In za hlapca,

Brez dela in brez strehe v zavetju cestnega kanala v Ljubljani.

ko sem pek! — Nekje v Nemčiji so ponudili rudarjem zemljo, da bi jo obdelali in si pridelali sočivja, krompirja itd. Ne. Nočemo. Mi smo rudarji, ne kmetje! — Deklica je dovršila meščansko. Noče za hišno, noče za služkinjo, noče biti šivilja, ne vajenka. Ona hoče v pisarno, za blagajničarko, za tipkarico. In vseh teh stvari prav nič ne ume! Brez konca je paternošter takih primerov. Danes nam gre vsem za kruh, za streho in za nekaj obleke. Pravijo, da bi še na stotine in stotine dekel in hlapcev potrebovali v Sloveniji — seveda za skromno plačilo. In če bi bilo samo za obleko — bolje je tako služiti, kot pa propadati od dne do dne.

Zato: ne silite v mesto s kmetov! V mestih ni dela. Vsak primi in se loti česar koli doma. Vsako delo je častno.

2. Pomačajmo vsi s tem, da damo in prekrbimo delo brezposelnim. Morda res opra-

viš brez služkinje, ali le z eno. Zmoreš pa s hrano in dohodki za dve. Privzemi si še eno. Večje dobro delo boš storil kot s podporami.

3. Zbirajmo povsod za brezposelne družine denar, živila, obleko. Toda to naj bi dobili samo oni, ki so bolni, sirote, vdove z otročiči. Vsi drugi bi morali te »podpore« zaslužiti z delom. In če bi delali le štiri, pet ur na dan — samo da ne dobijo gole miloščine. Tako beraštvo je smrt, poguba. Glejte primer: Razna karitativna društva v Ljubljani, dalje mestni magistrat, trgovska zbornica, razni samostani in zasebniki so preteklo zimo za brezposelne zbrali in jim darovali v denarju, živilih, hrani, obleki itd. več kot štiri milijone dinarjev! Računajmo: Eno stanovanje v hišah, ki jih gradi mesto Ljubljana za bolj revne sloje, stane 33.000 Din. Res prav lično stanovanje. Torej za en milijon bi se zgradilo trideset takih stanovanj, za štiri milijone pa sto in dvajset. Med brezposelnimi so navadni delavci, pa so vsake vrste obrtniki in rokodelci. Ti bi take hišice prav lahko sami zgradili — ko bi odslužili te podpore. Kako naglo bi izginile grde barake, mnoge res nezdrave in nedostojne za bivališče! In tisti brezposelni brezdomci naj bi potem, ko so delali, uživali vsaj nekaj časa taka stanovanja brezplačno. Saj na Dunaju celó mnogo uradnikov porablja ves svoj dopust za to, da opravljajo ročna dela pri gradnji takih domov za svoje stanovanje.

4. Prevažno nalogo imajo pa ob tem banovine in država. Ali je kaj čudno, če vprašam prosečega brezposelnega: »Sedaj, poleti, ste brez dela. Kaj bo pa pozimi?« — On: »Pozimi bomo pa kar kradli.« Doslej je skoraj vsoto težo, ki jo nalaga brezposelnost, nosil zasebnik, karitativne družbe, kvečjemu še občine nekaj. Ta teža pa bo pretežka za zasebne ljudi. Ne bomo več zmogli. Drugod (Anglija, Nemčija, Amerika) trošijo za brezposelne silne vsote. Tudi pri nas bo treba, da se lotijo tega oblastva. In pri nas bi bilo mnogo lažje, ker imamo le malo industrije. Država naj se loti cest, regulacij vodá, pogozdovanja, trebljenja pašnikov, obdelovanja še toliko neizrabljene zemlje na jugu, pripravljanja drv po državnih gozdih itd. Dela je na izbiro.

Odkod denar, ko gre državi že takó trda, porečete?

Splošno poljedelstvo, spisal Primož Simonič, je za novodobno kmetovanje prepotrebna knjiga. Le dobro poučen kmečki gospodar bo mogel premagovati krizo sedanjih dni. Knjiga ima veliko slik, obsega pouk za vse vrste kmetovanja. Stane broš. Din 63.— (84.—), vez. Din 75.— (100.—).

Da, denar! Naj se vsak trošek v državi, ki se dá količkaj odložiti ali zmanjšati, odloži, zmanjša, da se preskrbi delo brezposelnim. Naj se na vsakega, ki dobiva redno mesečno plačo, naloži sorazmeren odtegljaj — za občekoristna dela brezposelnim. Ljubše bo vsakemu, da dá mesečno nekaj dinarjev za te reveže — za delo — kakor pa da ga vsak dan nadlegujejo in daje in daje, pa skoraj nikoli ne ve, ali je dal potrebnemu ali lenemu pohajaču, tudi sleparju. In razen tega bo rešen tega nemira, ki mu jemlje čas pri delu ob večnem trkanju.

In slednjič — ni me strah, da tudi to zapišem — bi smela država seči tudi po imetju zasebnikov, tistih, ki so jim delavske roke zgradile bogastvo. Če si upa javno povedati milijonar, da mu ni nič, če tovarno kar podre in jo razdene, si mora tudi država upati, da poseže tja, kjer je v tej stiski pomoč mogoča.

S a m ó d e l o bo poleg globoke vernosti pokoncí držalo nravnost (moralo). Saj ves svet piše, da brezposelnost ni vprašanje blagá, ko ga je preveč, saj sežigajo bombaž, žito, kavo — vprašanje brezposelnosti se tiče duš, src, morale. Noben izgovor ne drži, da je to težko. Prav zato, ker je to težko, naj poprime vsak, in pojde. In v naši državi bi bilo to v primeri z drugimi — še igrača.

H koncu je treba omeniti še javno borzo dela in delavske strokovne organizacije. Vse te tudi podpirajo brezposelne delavce, ki so v njih organizirani. Toda — kaj je to? Ne zmorejo popolne podpore in ne v nedogled. Ker pa brezposelnost raste, padajo dohodki tudi tem ustanovam — in konec: tu nič — tam nič. Pač pa bi bile morda te ustanove tiste, ki bi mogle prevzeti ureditev zaposlenosti, če bi jim banovine in druge oblasti poverile to nalogo in oskrbele sredstva.

In za sklep opozarjam na tole zanimivost. Izračunali so, kakšen je letni dohodek na glavo v posameznih državah. Če je ta dohodek visok, je to dokaz, da ljudje v tisti državi več zaslužijo, več in bolje delajo pa tudi seveda veliko bolje živé. Kjer je dohodek majhen na posamezno glavo, to dokazuje, da se manj dela, proizvaja po kakovosti slabše izdelke in

Brezposelni brezdomci spé v cestnem kanalu
v Ljubljani.

pridelke, da je narodno gospodarstvo še na prenizki stopnji in da ljudje tiste države živijo zelo skromno. In zdaj poglejmo! V Severni Ameriki znaša zaslužek (v markah) 3113 na leto in glavo. To je najvišja stopnja. Vse druge države so nižje. V Veliki Britaniji pride letni zaslužek na glavo 1567 mark, v Nemčiji 1077, v Franciji 960 mark, v Češkoslovaški 630, v Italiji 458. Izmed 19 najbolj znanih držav je na zadnjem mestu Bolgarija, kjer pride na glavo letno samo 258 mark, in na predzadnjem je Jugoslavija, ki izkazuje le 343 mark letnega dohodka na glavo. Iz tega dohodka je jasno, da mora biti ob tako skromnem prihodku tudi življenje skromno: stanovanje, obleka, hrana. — In je jasno, da je treba pri nas narodno gospodarstvo še zelo dvigniti in se ob bogati zemlji, rudnikih, vodah tudi dvigniti dá. Dvignilo pa se bo samo s pridnim, vestnim, umnim in prvovrstnim delom.

Priznано najboljši sedanji družinski list je »Mladika«. Bogato ilustriran. Vsak zvezek (mesečnik) obsega 40 strani. Naročiš ga: »Mladika«, Celje. Stane Din 84.—, s krojno prilogo Din 100.—. Kdor želi knjižnico popolniti, lahko dobi tudi še vse prejšnje letnike »Mladike«.

Zlata valuta.

Ivan Avsenek.

Besedo »valuta« poznajo ljudje na široko šele po vojni. Prej so jo poznali po navadi le bančni uradniki, posebno blagajniki, in pa trgovci. Po vojski pa se je na splošno udomačila, razume jo pa vsak po svoje.

Beseda »valuta« je latinskega izvora. Pomeni približno tó, kar si mislimo s pojmom *veljava*. Ta izraz hočemo rabiti tudi tukaj.

Kaj pomeni torej valuta ali veljava? To je pojem, ki obsega ime domačega denarja, njegovo vrednost in vse postavne predpise, ki jih izdaja država z namenom, da ureja promet z denarjem. Vsaka država zadrži zase pravico, da s postavami določa, kakšen bodi denar, kdo ga sme izdajati, kako in koliko ga sme izdati itd. Veljav imamó torej toliko na svetu, kolikor imamo držav.

Vendar imajo tudi po sebi različne veljave nekaj skupnih stvari, po katerih jih lahko delimo v posamezne skupine. Najvažnejše skupine veljav so: kovinske (zlate ali srebrne), papirnat in mešane veljave. Najmočnejša in najmerodajnejša med njimi je zlata veljava.

Kaj je torej zlata veljava? Zlata veljava je tista veljava, ki jo država s postavo veže na zlato. Rekli smo že, da si vsaka država pridrži pravico do izdajanja denarja. Te pravice po navadi ne izvršuje sama, ampak jo odda s posebno pogodbo svoji narodni banki. Če se država odloči za zlato veljavo, potem s pogodbo obveže narodno banko, da sme banka načeloma izdajati samo zlat denar v neomejenem obsegu. To bi bila čista zlata veljava. V taki državi bi imeli torej samo zlat denar v prometu. Take zlate valute pa ni danes nikjer. Tudi tam namreč, kjer sme narodna banka izdajati načeloma samo zlat denar v neomejenem obsegu, država dovoljuje, da sme narodna banka izdajati tudi papirnat denar, seveda pa ne v neomejenem obsegu. V takem primeru država čisto natanko predpiše, koliko papirnatega denarja sme narodna banka izdati. Navadno ga veže na množino zlata, ki ga ima narodna banka v svojih blagajnah. To množino zlata imenujemo *zlato podlago* dotičnega denarja. Če torej država predpiše n. pr. da mora biti najmanj ena tretjina papirnatega denarja krita z zlatom, pomeni, da mora za vsakih 100 izdanih papirnatih edinic ležati v kletih narodne banke najmanj 33 zlatih edinic. Ostalih 67 denarnih edinic narodna banka seveda ne sme pustiti kar tako meni

nič tebi nič v promet. Nakupiti sme zanje samo take stvari, ki jih predpisuje postava, n. pr. trgovske menice, državne papirje, tuje zlate denarje itd., ne sme pa z ostalima dvema tretjinama n. pr. kupovati hiš ali zemljišč ali blaga ali pa nanje posojati. Posojati ne sme tudi na odprt račun bodisi državi ali pa zasebnikom ali podjetjem. To pa zaradi tega, ker so n. pr. menice, državni papirji blago, ki lahko in po navadi hitro prehaja iz rok v roke. Nasprotno pa hiše, zemljišča in druge nepremičnine redoma le počasi menjavajo svoje lastnike.

Kjer je vpeljala država zlato veljavo, tam torej narodno banko veže postava, da ne sme po mili volji izdajati denarja in kupovati z njim to, kar bi smatrala záse za najbolj ugodno. Z izdanim papirnatim denarjem sme v neomejenem obsegu kupovati samo zlato in srebro, drugih dragocenih kovin pa že ne več. Samo v omejenem obsegu sme potem še kupovati državne papirje in trgovske menice, ostalih stvari, kot so n. pr. blago, posestva itd., pa sploh ne sme kupovati.

Kjer imajo zlato veljavo, je poleg tega še posebno važno vprašanje, koliko denarja sme posojati narodna banka lastni državi. To je povsod v vseh zakonih o denarju zelo natanko predpisano. Narodna banka je po zakonu zavezana, koliko sme državi posoditi, država je prav tako po zakonu obvezana, da sme terjati od narodne banke samo dogovorjeno posojilo in ne beliča več.

Kjer imajo torej zlato veljavo, tam so postave o denarju zelo stroge in so obenem take, da se ne smejo spreminjati vsak dan. Postava o denarju traja v vsaki državi tako dolgo, dokler je ne porušijo res velike nesreče, kot so n. pr. vojska, upori, revolucije in splošni gospodarski polomi. Vsaka država si šteje namreč v svojo narodno čast, da ničesar ne spreminja na postavi o denarju, pa če nastopijo še tako težke gospodarske razmere.

Pripeti se pa zelo lahko, da se pojavijo kar nepričakovano težke gospodarske razmere. Začno padati cene, širi se brezposelnost, manjša se zaslužek, ljudje ne morejo več plačevati davkov, pojema delo pri kmetu in rokodelcu, ljudje zgubé pogum in zaupanje. V takih časih po navadi ne manjka samo dela in zaslužka; ampak tudi denarja. Ljudje pa vidijo samo denar in zelo lahko pridejo na misel, da je

vsem takim težavam krivo le pomanjkanje denarja. To je napačna misel, pa jo je težko izbiti ljudem iz glave, kajti pri takih vprašanih ne odločajo samo razum, skušnje in pamet, ampak tudi borba za obstanek vsakega posameznika. Države morajo pri takem težkem gospodarskem položaju postopati zelo previdno, če hočejo obdržati zlato veljavo. Predvsem morajo gledati, da zmanjšajo davke, oziroma svoje izdatke. Pri vseh javnih proračunih morajo varčevati, kar se le dá. Davke morajo uporabiti predvsem za take stvari, ki so ljudem v neposredno korist, kot so n. pr. javna dela. Poleg tega morajo gledati tudi na to, da ne opešata pri ljudeh upanje na boljšo bodočnost in medsebojno zaupanje. Če tega ni več, se začne polagoma podirati vse gospodarstvo in z njim vred zlata veljava.

Zlato veljavo imajo sedaj skoraj vse kulturno visoko stoječe države. Vendar to ne pomeni, da bi bil v teh državah v prometu predvsem zlat denar. Zlatega denarja je vprav danes povsod na svetu zelo malo v prometu, čeprav imamo skoraj povsod uzakonjeno zlato veljavo. Vzrok temu nezdravemu pojavu tiči v tem, da se ljudje še zmeraj živo spominjajo slabih skušenj, ki so jih doživeli z denarjem med vojsko in prva leta po njej. Izgube, ki so jih utrpeli, so jih pripravile do misli, da je zlat denar treba spravljati, to je, vzeti iz prometa. Vsak denar pa, ki ga vzameš iz prometa, pravzaprav izgubi svoj glavni namen: denar mora krožiti v prometu, če hoče biti denar, drugače postane blago. Zato večina zlatega denarja danes ne izpolnjuje več svojega bistvenega namena, da namreč služi prometu, in je postal navadno blago, ki se mu cena spreminja po času in razmerah. Na njegovo mesto je stopil povsod papirnat denar, ki pa pri pametni in previdni gospodarski politiki prav lahko opravlja vse tisto delo, ki bi ga moral zlat denar.

Nekaj čisto posebnega pa je kovanje drobiža. Drobiž je denar, ki ga rabimo največ v vsakdanjem prometu. Obstojta po navadi iz kovin, ki niso tako dragocene kot zlato, n. pr. iz srebra, nikla, bronca itd. Drobiž je vedno

vezan v svoji vrednosti na veljavo dotične države, vendar je njegova blagovna ali dejanska vrednost navadno mnogo manjša kot plačilna moč. Zato zadrži vsaka država kovanje drobiža zase in ga ne odda niti lastni narodni banki. Tudi kovanje drobiža, njegova oblika in množina so stvari, ki jih mora zmeraj samo postava predpisati zelo natanko in ne morda kar vlada sama. Imajo pa tak drobiž vse države ne glede na to, ali imajo zlato valuto ali ne.

Tudi pri nas imamo zlato veljavo. Jugoslavija je vpeljala zlato veljavo z zakonom o denarju kraljevine Jugoslavije, ki je stopil v veljavo 28. junija 1931. V tem zakonu je povedano prav vse, kar je potrebno, da se natančno določi veljavnost zlatega dinarja. Povedano je, koliko čistega zlata mora imeti vsak zlati dinar. Povedano je, da ima samo naša Narodna banka pravico izdajati denar, in sicer samo po postavnih predpisih. Postava določa tudi pogoje, po katerih mora Narodna banka zamenjavati naš papirnat denar za zlati denar. Natančno je predpisano tudi razmerje med množino papirnatega denarja in zlatimi zalogami, povedano je tudi, kdo in kako in koliko sme izdati drobiža. S posebnimi postavnimi predpisi pa je tudi določeno, za kolikšno posojilo sme država terjati Narodno banko.

Naš zakon o zlati veljavi je torej dober in daje jamstvo, da Narodna banka ne more in ne sme izdajati denarja po mili volji. Če bi banka to hotela storiti, bi morala zahtevati od države spremembo zakona o denarju in poleg tega še spremembo nekaterih drugih zakonov. Dokler takih sprememb ni, smo vsi, država, Narodna banka in vsak posameznik, vezani na sedaj veljavne zakone. Zato od te strani ni prav nobene nevarnosti, da bi dinar propadel. Take nevarnosti pa tudi ne bo, dokler se sedaj veljavni zakoni ne spremenijo. Ti zakoni sicer nakladajo velika bremena državi, vsem javnim gospodarstvom ter zasebnim podjetjem kakor tudi vsakemu poedincu, vendar je urejena zlata veljava tako dragocena pridobitev za vsako državo, da je treba vse žrtvovati, da zlata veljava ne propade.

Nobena knjižnica in noben zaveden Slovenec ne sme biti brez **Zgodovine slovenskega naroda**. Šest zvezkov, spisal dr. Josip Gruden, vsak Din 12.— (16.—); vsi skup vezani Din 108.— (144.—). Sedmi in osmi zvezek po Din 15.— (20.—), deveti in deseti po Din 9.— (12.—); spisal dr. J. Mal. Kako si naročiš knjigo iz **založbe Družbe sv. Mohorja**? Piši dopisnico: Družba sv. Mohorja v Celju in povej naslov knjige, ki jo želiš, in svoj naslov; po pošti dobiš položnico in prejmeš knjigo. Prečastitim župnim uradom priporočamo »**Družinsko knjižico**«, v katero se uradno zapisujejo poverilni podatki o poročencih. Stane Din 5.—, pri odjemu 30 komadov 10% popusta.

Požar in zavarovanje.

Anton Vindišar.

S silno težo padajo požarne škode na izmučena ramena in prazne žepe poljedelca. Pišejo listi, ponujajo agenti zavarovanja, pa nič: poslopja so kljub temu malo ali nič zavarovana! Zato je prav, da napišemo nekaj besed o požarnem zavarovanju, o tej važni panogi našega zasebnega in javnega gospodarstva.

Na stotine je izgovorov, s katerimi se izmikamo zavarovanju! V predrznem zaupanju v srečo se opiramo na vse mogoče okolnosti, ki nas bodo varovale pred škodo in nezgodo.

Misli nezavarovani kmet: vsega mi uničiti ne more! Vodovod je v hiši, za hišo potok, pri fari gasilno društvo. Koj bo udušen požar!

Pa čuj: rezek udar strese ozračje! In glej: rdeča črta brez konca prekriža račun. Zvon vpije, tromba kliče na pomoč! Nebo žari, ogenj hlasta po imetju. Požira hišo, drvarnico, skedenj, vse, vse! Kje bi začel, da bi ogenj omejil?

Pomoč! Odkod?

Gasilci prihité. Toda v potoku je suša in vode ni! Prihité sosedje na pomoč, toda ognja ne morejo pogasiti. Morda reši kmet živino in svoje, vse ostalo je uničeno! Začeti bo treba znova, kakor pred petimi, pred desetimi leti.

Vsaka lastnina je izpostavljena okvari in uničenju. Pred tem je docela ni mogoče obvarovati. Ne pred tatovi, ne pred ognjem, ne pred tisočeriimi drugimi nezgodami. Poznamo pa pripomočke za odvrnitev nekaterih izrednih slučajev. Ti so: zapah, požarni zid, opeka, kamenje, jez, vodovod itd. Pa tudi sredstvo poznamo, ki težke posledice mnogih nesreč odpravlja in popravlja, to je z a v a r o v a n j e. Onó sicer ne odvrta nezgod ali nesrečnih slučajev, pač pa lajša in manjša posledice.

Velika je važnost in vrednost zavarovanja. Potrebno je v rednih razmerah, v času krize in pomanjkanja denarja je pa dvakrat potrebno. Kako bi sicer pogorelec zbral veliko denarja, ko mu je že vsaka premija težka! Zavarovalnica izplačuje vedno gotov denar! Kdo bi sicer komu zaupal na hišo posojilo, ako bi mu zanjo ne mogel zastaviti zavarovalne listine! Zavarovanje ima dvojno dobro v sebi: preskrbiš najprej seveda pomoč sebi, potem pa vsem drugim, ki so s teboj vred zavarovani, pa jih je uničil požar.

Taka zavarovanja prevzemajo zavarovalnice. Pomnimo: zavarovalnica sama od sebe in

iz svojega ne more pomagati! Ta pomoč je skupno dobro delo vseh zavarovancev. Iz premij, ki jih plačujejo zavarovanci, se zbira kapital, ki more tistemu izmed članov pomagati, ki ga zadene nesreča. Vsak, kdor si zavaruje imetje zoper požar, je gotovo vesel, ako mu ne pogori, ima pa prijetno zavest, da tudi njegovi prispevki za zavarovanje lajšajo bližnjemu nesrečo, ki ga je zadela ob požaru. Zavarovalnica je torej občekoristna, na sopomoči vseh zavarovancev sloneča ustanova, ki pomaga po nesreči prizadetim. Je torej res kos narodnega, modrega gospodarstva.

Zavarovalnica zavaruje za vse, kar se utegne človeku in njegovi lastnini primeriti, bodisi v stvarnih ali osebnih dobrinah: požar, vlom, toča, suša, bolezen, smrt, življenje.

Požarna zavarovalnica pa prevzema jamstvo za vso škodo, ki nastane po požaru na predmetih, ki jih ima v zavarovanju. Vseeno je, ali je vzrok požaru strela ali zlobna roka ali nesreča (eksplozije). Za škodo, nastalo po požaru, se smatra škoda, ki je nastala pri gašenju, izpraznjevanju, podiranju, po vremenskih neprilikah, po izgubi ali tatvini zavarovanih predmetov. Takoj je treba pripomniti, da obsega jamstvo za zavarovanje samo resnično škodo in ne več, torej ne cele dogovorjene zavarovane vsote. Primer: policia se glasi na 100.000 Din. Po požaru se ugotovi škoda samo za 30.000 Din. Vsaka zavarovalnica ima dolžnost, da poravna torej le to škodo.

Predmet za zavarovanje zoper požar so zgradbe, ki služijo za stanovanje in za gospodarstvo, pa tudi vse premičnine in potrebščine, ki jih za stanovanje, življenje in gospodarstvo potrebujemo; kakor: pohištvo, obleka, orodje, živina, zaloga živil, krma, semenje, pridelki, oglje in drva. Te premičnine in potrebščine pa niso obenem s stavbo že zavarovane. T r e b a jih je z a v a r o v a t i p o s e b e j i n l o č e n o o d s t a v b e. Često se zgodi, da pogorelec utrpi večjo škodo pri zalogi klaje in orodja ter strojev kakor pri stavbi sami. Stavbo je imel zavarovano, žita, orodja, klaje, strojev pa ne.

Kako jamči zavarovalnica?

Zavarovalnica se veže, da bo škodo in poškodbo, ki nastane na predmetih po požaru ali njegovih posledicah, v njeni stvarni in časovni vrednosti poravnala. Napačno je misliti, da se poravna cela vrednost predmetov ali stavb, ki

so jo te ob nakupu ali ob zgradbi imele! Ocenevavec bo po požaru odštel od resnične škode tudi še to, za kolikor je bila stavba ali orodje od starosti že pokvarjeno in obrabljeno. Razumljivo je, da zavarovalnica za uničeno staro hišo ne more povrniti stroškov za gradnjo nove stavbe. To bi vabilo nepošteno ljudi do samopožigov ter bi zavarovanje izgubilo svoj socialni in gospodarski pomen.

Jamstvo zavarovalnice je deljeno. Del požarne nevarnosti namreč nosi zavarovanec sam na ta način, da upošteva varnostne predpise, ki so splošno v rabi in jih zavarovalnica posebej določa. Zato so iz jamstvene obveze izvzete vse škode, ki nastanejo iz malomarnosti, nepaznje ali zlega namena zavarovanca. Primer: Otrokom se puščajo vžigalice, da v igri zanetijo požar. Ob likanju pade iskra, iz odprte peči žerjavica, živi tobačni ogorki se mečejo na tla itd. Luči, svetilne naprave in dimniki se redno ne čistijo. Nepoštenjak hoče iz zavarovanja obogateti ter sam zapali svoj dom. Nadalje niso zajamčene škode, ki nastanejo ob vstajah, vojnih dogodkih, ob potresu, plazovih itd. Radi teh in podobnih okolnosti nastala škoda torej ni zavarovana ter je dolžnost in skrb zavarovanca, da svoje imetje tudi sam varuje in čuva! Nikakor torej ne drži mnenje, da zavarovanje človeka mehkuži in oprasča skrbi, da sam na svoje ne pazi ter zato vso skrb prenese na zavarovalnico. Zavarovanec je prav tako dolžan, da zavarovano imetje varuje tudi sam.

Kako zavarujemo?

Pri krajevnem zastopniku ali v pisarni zavarovalnice ali pri agentu, ki smo ga prej dovoljno legitimirali. Pri odmeri zavarovanja pazimo na tole: za leseno stavbo je požarna nevarnost večja kakor za zidano, zato je tudi premija višja. Za hišo na samem, med drevjem in ob vodi je manjša požarna verjetnost, kakor za tisto ob prometni cesti in v gostem naselju. Stavbna vrednost gruntarjevega doma je večja kakor stare lesene bajte. Zato je za večjo vrednost treba vzeti višjo zavarovano vsoto. Torej: na eni strani je treba upoštevati nevarnostne okolnosti, ki zavarovanje podražujejo, na drugi strani stavbno vrednost, kateri mora odgovarjati zavarovana vsota. Namesto pogo-rele stare bajte torej ne bo mogoče postaviti nove, zidane hiše, čeprav je bila bajta visoko zavarovana. Namreč: če je hiša zavarovana na višjo vsoto, kakor je dejanski vredna, so vsi prispevki za to nadvrednost proč vrženi. Hiša

pa, ki je v resnici več vredna, kakor je zavarovana, ni zavarovana dovolj. Važno je zato, da se izbere in določi prava vrednost zavarovanega predmeta. Istočasno, ko zavarujemo stavbo, ne pozabimo — kakor že zgoraj rečeno —, da premičnine, ki so v stavbi, niso obenem zavarovane, treba jih je posebej.

Kako ravnajmo s polico?

Polica ali zavarovalna listina je denar. Ob požarni škodi dobimo pri zavarovalnici izplačano zavarovalnino samo z njo. Na polico je treba zato skrbno paziti. Shranjena mora biti kot denar v zaprti miznici ali omari, skratka: na mestu, kjer bi bila ob požaru ali drugi nezgodi takoj in zanesljivo pri roki. Varna mora biti pred ognjem, tatovi, vlomilci. Na polico plačujemo zavarovalnici premijo. Za plačilo dobimo potrdilo ali poštno pobotnico, ki je v slučaju odškodnine dokaz za upravičenost do izplačila. Zato mora biti zadnje potrdilo stalno shranjeno v polici. Vsa stara potrdila so brez vrednosti. Polica briga samo zavarovalnico in zavarovanca, prav nič pa tuje in neznane ljudi, dolžnike ali upnike ali agente, ki se ne morejo legitimirati. Iz rok izročamo polico le proti potrdilu ali po pošti priporočeno.

Ostane še važno vprašanje:

Kje zavarujemo?

Zavarovalnic je pri nas veliko število. Med njimi je namreč pri nas več tujih, tudi inozemskih, kakor domačih. Slovenska in naša domača je le Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. V ceni med njimi sicer ni nobene razlike ter so vse solidne in trdne. Obstoja Zveza zavarovalnic, ki enakost premij vodi in nadzira.

Vzajemna zavarovalnica ni delniška družba (d. d.). Zasebni kapital pri njej ni udeležen. Težkih obresti torej delničarjem ni treba plačevati. Vsi prebitki in dobički gredo v dobro članom-zavarovancem. Člani so edini in sami lastniki zbranega denarja. Vzajemna zavarovalnica je slovenski denarni zavod. Iz naših žuljev nabrani denar bo nas same varoval škod ter bo vso našo slovensko skupnost poživiljal. Vzajemna zavarovalnica je zanesljiv in močan zavod. V tridesetletnem delovanju je njena zavarovana vsota dosegla blizu štiri milijarde dinarjev, za kritje obveznosti pa je nabranih blizu 47 milijonov dinarjev.

Ker nesreča neprestano preži na nas, preudari vsak hišni posestnik, ali si in kako si zavarovan?

Gospodarski pregled.

Anton Oblak,

Nekdaj so mogočni vladarji z ognjem in mečem širili svojo oblast. Atila, kralj Hunov, je umoril svojega brata Poleda, osvojil skoro polovico znanega sveta in tako povsod divjal, da so rekli o njem: Še trava ne raste, kamor stopi Atilova noga. — Mrtvo so dobili neko jutro to »šibo božjo« na tleh. Pravili so, da se mu je kri vlila, drugi so menili, da ga je nora žena ubila. Kraljestvo je po smrti naglo razpadlo.

Mongolski Timor je s svojimi divjaki še huje razsajal. Glave ubitih sovražnikov je zložil v velike piramide. Ti novi stolpi so bili strašen spomin, kako vlada džingiskan.

Turško vojskovanje smo Slovenci sami skusili na lastnem telesu. Povsod so požigali hiše, ljudi in živino pa odvajali v sužnost.

Zdaj se je način vojskovanja pri vladarjih sveta spremenil. Vladarji, ki so še ostali, nimajo nikjer posebne moči. Pravi gospodarji sveta so danes mogočni bogatini, ki imajo večjo moč kakor nekdanji železni vladarji. Ljudje se pritožujejo, da ne morejo živeti, ker je gospodarska kriza tako huda postala. — Pravi vzroki sedanje stiske nam bodo jasni, če površno pogledamo, kako so nekateri izmed najbogatejših kapitalistov na svetu prišli do svojega premoženja, kako se pri tem godi kmetu, delavcu in vsem, ki morajo živeti od dela.

I. Zlati magnati.

Največje bogatine na svetu, ki še zdaj vodijo svetovno gospodarstvo in politiko, imamo danes v Ameriki, pa tudi v Evropi se že kažejo isti pojavi. Poglejmo razvoj in delo velekapitalistov v nekaterih izrazitih zgledih.

1. Astor.

Ta družina premore danes 450 milijonov dolarjev (okroglo 25 milijard dinarjev). Ustanovnik ji je bil Jakob Astor, sin nemškega mesarja, ki je leta 1783 prišel s sto markami v Ameriko. Lotil se je kupčije z dragoceno kožuhovino. Severni rodovi Indijancev so imeli zelo veliko tega blaga. Astor je hotel biti edini kupec tega krzna. Podkupil je uradnike, da niso nobenega drugega pustili v te kraje, navadil Indijance na žganje, katero jim je nesramno drago prodajal, kože plačeval po oderuški ceni in dobre Indijance še pri vagi

sleparil. Napravil je velike prodajalne za razno blago, katero so divjaki potrebovali. Sedem indijanskih rodov je na ta način popolnoma uničil. Če so se Indijanci ustavljali nesramnemu odiranju, je razširil po uradnikih vesti, da so puntarji. Vlada je poslala nad reže vojakе, ki so jih brez usmiljenja pobijali. Le pri teh kožah je zaslužil Astor na leto dva milijona dolarjev. — Krzno je pošiljal tudi na Kitajsko in Japonsko, odkoder so v Ameriko utihotapljali čaj — brez carine. Že pri tem je država imela v 34 letih do 250 milijonov dolarjev škode. Jakob Astor se je lotil tudi nakupa mestnega sveta v New Yorku. Močvirni svet na otoku je skoro zastonj dobil. Pot do tega mu je delalo podkupovanje uradnikov in brezsrčna izraba vsake priložnosti. Veliko je zaslužil pri snovanju nove banke, kjer je spet delovala podkupnina. Ko je Jakob Astor leta 1848 umrl, je zapustil 20 milijonov dolarjev. Dediči so danes spravili vse na 450 milijonov dolarjev (25.000 milijonov Din).

2. Gould.

Ta družina ima danes v oblasti 30.000 km ameriških železnic. Jay Gould se je rodil kot sin revnega kmeta. Postal je zemljemerec in zaslužil nekaj sto dolarjev. To delo je pustil in z nekim Prattom napravil strojarno. Tovarišu se je zdelo, da ga Gould goljufa. Zalteval je preiskavo, pa mu je Gould izplačal celotni delež. Denar mu je posodil neki Leupp, katerega je tudi osleparil, da si je sam vzel življenje, Gould je pa postal bogat. V tistem času je bila vojska severnih držav zoper južne za osvoboditev zamorcev. Takrat je cvetela pšenica raznim sleparjem, ki so čisto tako delali kakor med svetovno vojno. Po Evropi so nakupili staro orožje in ga za drag denar državi prodajali, čevlje so dajali tako slabe, da so bili v nekaj dneh strgani; v šatorih je dež tako lil skozi platno, da so bili vojaki na prostem manj mokri, ladje, oborožene z modernim orožjem, niso mogle čez tri dni več voziti. Tako je povsod, kjer imajo ljudje brez vesti vso upravo v rokah. — Gould je služil. Lotil se je železnic. Država je dajala koncesije in zraven še zemljo v vsej okolici po 100 milj širine. Občine in mesta bi rade dobile železnico. Spekulantı so se med sabo pomenili. Prvi, ki

so dobili dovoljenje, so navadno vse zapravili. Drugi so te malovredne akcije pokupili in pritiskali z vso silo na državo, da je dala večjo podporo. Samó pri eni progi so spravili v žepe 40 milijonov dolarjev. Gould je bil neprekosljiv mojster. Nasprotnika uničiti z lažjo in podkupovanjem je vedno znal. Vsakega, ki je z njim delal, je prevaril in ukanil. Najhuje so delali z državo. — Pri Pacifiku — železnici, ki gre od morja do morja preko Amerike, je zaslužil 60 milijonov dolarjev. Ko je bila ena proga dozidana, se je lotil druge, vzporedne. Ves promet je spravil s podkupovanjem na to progo, delnice so rasle. Ko je bil višek dosežen, je vse prodal in promet uravnal zopet na druge proge. Ljudje so navadno izgubili polovico premoženja. Glavni dobiček je pa dosegel s prodajo od vlade darovanih zemljišč. Umril je leta 1892. Delavce je vedno stiskal. Bil je eden najbolj osvojačenih mož v Ameriki. Skupno je ameriška vlada dala železnicam 155.504.954 oralov zemlje in 140 milijonov dolarjev podpore. Gouldov nagrobnik je veljal 110.000 dolarjev (čez 6 milijonov Din).

3. Vanderbildt.

Leta 1794 je bil rojen kot sin revnega rudarja Kornelij Vanderbildt. Ko so uvedli parnike, se je lotil gradbe parnikov. Leta 1829 je že imel 30.000 dolarjev. Zdaj je začel na debelo. Osnoval je velike družbe za prevoz v Evropo. Konkurencu je uničil z vsemi sredstvi. Z nekim Collinsom sta se na videz vojskovala, med sabo sta bila dogovorjena, da sta pritiskala cene in zvišala državno podporo. Rop sta si delila. Država je dala za prevoz pošte v Kalifornijo 900.000 dolarjev podpore. Vanderbildt je ponudil za 550.000. Ko so ga plačali, jih je pustil državo skubsti. Nujno je potreboval za svoja podjetja njujorške mestne očete. Vse je podkupil. Zavezali so se, da vzamejo po dnevnem kurzu večjo množino njegovih delnic. Namazal je časopise, delnice drugod pokupil, delnice so rasle. Takrat jih je mestnim očetom prodal. Potem so naglo padle. Očetje so izgubili en milijon, mesto samo še veliko več.

S svojimi metodami se je lotil železnic. Če je bilo treba akcije pognati, je bilance tudi

falzificiral. Ko je umrl leta 1877, je zapustil 500 milijonov dolarjev. Danes ima družina čez 700 milijonov dolarjev in 56.000 km železnice. Sin Viljem je predsednik 73 velikih podjetij, premoženje še vedno raste. Kralji in cesarji niso tako razkošno živeli kakor ameriški magnati, ki so bogateli z oderuštvo in sleparstvom.

4. Še nekateri.

Prav po isti poti so obogateli Morgan, največji bankir sveta, in Andrej Carnegie, ki je bil rojen 1835 na Škotskem kot sin revnega tkalca. Ko je prišel v Ameriko, je kot 13letni deček nosil pisma pri brzojavu. Kmalu je spoznal, kako je njegov gospodar pri dajatvah za vojno zaslužil 50%. Sam je med državljanstvo vojno začel za armado dobavljati konje. Zaslužil je prav dobro. Bil je izvoljen za razsodnika med jeklarskimi tovarnami. Izsledil je bil kmalu vse skrivnosti. Lastnike je drugoga za drugim izrinil in postal vrhovni gospodar največje jeklarske družbe na svetu v Pittsburgu. Nemški uslužbenec Zimer je iznašel nov način za izdelavo jekla. Te ga je ohranil v službi, velikanski dobiček je pa sam spravil. Leta 1892 je bilo premoženje vredno 25 milijonov dolarjev, leta 1900 že 320 milijonov dolarjev. Ker se ni hotel z Morganom do krvi bosti, mu je 1901 vse prodal za 447 milijonov dolarjev in šel na Škotsko, kjer je umrl.

Marshall Field ima vsako uro 500 do 700 dolarjev dohodkov. Tovarne ima raztresene po vsem svetu. On je organiziral tako imenovane Pulmannove vagona za spalnice. Delavcev ima čez 50.000. Plača zelo slabo. Otroci so morali delati od 8 zjutraj do 11 ponoči. Podkupil je večje časopise, da niso pisali o teh nerednostih. Letno ima 5 milijonov dolarjev dohodkov, toda pri davkariji jih je le polovico priznal.

Grozno so delali z državno zemljo, ko so gradili železnice. Saj so bile takrat srednje in zapadne države skoro neznane. Mnoge železnice so se takole gradile: Podjetni pustolovci so se združili in sklenili, da zgradé novo železnico. Dali so delnice tiskati na upanje in začeli z reklamo in prodajo. Z izkupičkom so podkupili časopise in poslance, da so od

Kdo še ni bral dr. A. Ušeničnikove **Knjige o življenju?** Za vsakega mislečega človeka, preprostega kakor učenega, je ta lepa knjiga zvezda-vodnica ob sodobnem razrvanem življenju. Broširana stane Din 21.— (za neude 28.—); v platno vezana Din 33.— (za neude Din 44.—).

države dobili večjo podporo in dobro zemljo. Zdaj je lahko šlo. Prejšnji nemaniči so postali naenkrat bogati in vplivni možje. Država je podarila železniškim družbam skupno 155 milijonov juter zemlje in 140 milijonov dolarjev podpore. — Drugo zemljo so dobile večinoma banke skoro zastonj od države in so jo oderuško prodajale naseljencem. Tako imamo tam v demokratični deželi največje veleposetnike na svetu. Neki Limahour je spravil skupaj pol milijona juter. Henrik Miller ima 14 milij. juter. — Poljskih delavcev je danes samo 20 milijonov. Na leto zaslužijo z najtežjim delom 350 dolarjev. Astorju pride pa na uro po 700 dolarjev dohodka.

Znano je, da so si veliki magnati gospodarstva kar razdelili: Rockefeller ima v oblasti petrolej (od vsega, kar se ga na svetu spravi iz zemlje, nad polovico). Ford avtomobile, Morgan jeklo, drugi klavnice, tretji žito. To so veliki gospodarji sveta, močnejši s svojimi milijoni kakor vsi vladarji.

5. Alfred Löwenstein.

Tudi Evropa ima svetle zvezde pravega oderušstva. Tak je bil Alfred Löwenstein, belgijski žid, morski volk, kakor imenujejo Lahi one, ki so pri vojski lahko dobro zaslužili. Med vojno se je bavil s kožami in z usnjem. Šlo je. Sam Jud je stopil v zvezo z Judi in začel nakupovati delnice raznih družb. 36 milijonov dolarjev je plačal zanje, podkupil časopise, da so te delnice hvalili, nato jih je prodal za 400 milijonov dolarjev, na kar se je hitro pokazala sleparija in revni, ki so vteknili vanje svoje borne prihranke, so vse izgubili. Postal je svetovno znan, državam je dajal posojila in živel kakor tretji najbogatejši človek na svetu razkošno, da se skoro verjeti ne more. — Zase je imel 12 zrakoplovov, več ladij za luksuz, bogate vile na Francoskem, Angleškem, v Belgiji in Nemčiji. Za vzdrževanje teh je na teden porabil 1,300.000 dinarjev. Ko je bil v New Yorku, je na dan plačal čez 20.000 dinarjev za stanovanje. Julija 1928 se je z zrakoplovom peljal v Anglijo. Padel je v morje ali je sam skočil iz višine. Čez nekaj dni so ga dobili oglodanega od rib. Spoznali so ga le po zlatem plombiranem zobu. Njegove delnice so padle, njegova nesreča je potegnila še druge borze za sabo. Samó v Londonu so utrpeli 7 milijard dinarjev izgube. Svetla moderna zvezda je utonila v morju.

6. Male in velike zvezde.

Kakor meteor je zasvetil Hugo Stinnes po vojni. Oče si je s premogom dobil premoženje. Hugo je hotel vsa podjetja, ki so delala blago iste vrste, spraviti pod svoj klobuk. Ko je šlo za elektriko ali železniške stroje, naj bi bilo vse pod eno komando od prvega žeblja do zadnjega stroja. Zraven je hotel imeti tudi premogokope in železne rudnike. V Nemčiji in Avstriji si je kmalu osvojil vso gospodarsko moč. Šel je tudi v London, k ladjedelničarjem, ki so se ga hoteli iznebiti. Povedal jim je na kratko, da je prišel kakor prijatelj, če ga nočejo, jim bo zanetil najhujšo konkurenco. Enaki bratje so se kmalu razumeli. — V najvišji slavi je umrl, sinovi so pogнали podjetja, ves Stinnesov koncern je razpadel.

Ivar Kreuger je bil kralj vžigalic. Sin tovarnarja je postal tehnik, se lotil tovarne, dobil prijatelje. Kmalu je imel vse tovarne za vžigalice pod svojo močno roko. On je pa hotel več — svetovni monopol za vžigalice. Vedno lačnim vladam je dovoljeval velika posojila — navadno v dolarjih po zelo ugodnih pogojih. Če so drugi zahtevali 8—12 odstotne obresti, se je on s polovico zadovoljil. Vlada mu je dala monopol na vžigalice. Žveplenke so se najprej malo, potem še malo podražile. Kaj pa je za strastnega tobakarja, če plača namesto pol en dinar za škatlico! Tako je izposojeni denar kmalu izravnal. Imeli so ga za enega najbogatejših mož na svetu. — Šel je predaleč, obljubil posojila čez svoje moči. Ko je sedanja kriza tudi nadenj prišla, se je meseca marca 1932 v Parizu ustrelil. Pravijo, da je bil velik slepar.

Največja zvezda v Evropi pa so še vedno Rotschildi na Dunaju, v Parizu in Londonu; premoženje vseh šteje nekaj milijard. Vsak polom jih še bolj okrepi, ker vedno začutijo pravo sapo in se od škode drugih okoristijo.

Zakaj sem vam to opisal? — Danes vladajo svet veliki trusti in karteli. (Karteli so namreč združitve raznih tovarn iste stroke, n. pr. tovarne za sladkor. Te narekujejo ceno sladkorju kakor hočejo, ker nimajo nobenega konkurenta več. Obenem pa pritiskajo cene sirovinam (sladkorni pesi) navzdol, da je revež dvakrat udarjen: kmet poceni prodaja, pa mora drago kupovati.) Ti slišiš, da se je podražilo železo, jeklo, sladkor, cement in vse, kar rabi ljudstvo. Ti karteli so pijavke, ki pijejo kri iz ubogega ljudstva, ki niti živeti ne more. Vlade jim gredo na roke, ker se bojijo njih moči. Seveda niso ti zlati gospodje umazani

do ministrov in raznih poslancev. Tako se je podražilo železo, sladkor, cement, ko bi po pravici pričakovali znižanja cen.

7. Sovjeti.

Ce hočejo revežem vse vzeti in si bogastvo pomnožiti s krvavimi žulji revežev ti brezsrčni spekulanti, ki imajo danes v rokah bogastvo sveta, je bil naravni odgovor na vse to, da so hoteli proletarci vzeti v roke državo in se polastiti premoženja bogatinov. Če sami nimajo ničesar, bodo prav radi pomagali, da se vsem vse vzame. En človek ni nič, vse je država, za katero živé. Po teh načelih so se ravnali ruski boljševiki. Država se je polastila vsega imetja, pregnala in pomorila veleposestnike (grofe), polastila se cerkvenega imetja, večino cerkvá zaprla, pobila mnogo duhovnikov, si prilastila šolo in vzgojo, kjer hoče uvesti popolno brezverstvo. Vsak boljševik mora biti brezbožnik in vse storiti, da vero, ta strup, zatre. Družina in cerkev, najmočnejša stebra starega reda ter srečnega domačega življenja, se morata razdreti, ker zakon je nepotreben, človek živi samo za državo, ki mu daje stanovanje, kruh in ženo. On je pa samo stroj v državnem telesu. Država si je vse prilastila, razvija se novo življenje, vstajajo novi ljudje, ki nimajo ne hiše ne družine, to so državni kolektivni ljudje. Pišejo, da mladina po naravnem nagonu hoče spet družinsko življenje nazaj in se upira dosedanjim boljševičkim načinom. Jasne sodbe ne ve nihče.

Ta državni absolutizem se kaže prav tako pri fašistih, čeprav v drugi luči. Država hoče vse imeti, gospodarstvo, prosveto, mladino in vzgojo. Država vsem vse določa, ljudje so postali igrača v rokah onih, ki vladajo take države.

II. Kmetje.

Vsakogar bo zanimalo, kako se godi kmetom pri teh razmerah drugod in pri nas. Saj nam pogled v tuje gospodarsko življenje najbolj kaže, kaj nam je storiti.

1. Farmer.

To je ponosni kmet v Ameriki. On je pokladal temelj zdaj tako močni in bogati državi, dajal ji je najboljše može za državnike in vodnike. Ko so znašli stroje, so začeli z njimi prvi obdelovati nepregledne ravnine srednje in zapadne Amerike. Zemljo so dobili skoraj zastonj. Leta 1831 so prvič začeli s strojem za košnjo. Že leta 1840 so nehali s cepci

mlatiti. Leta 1858 so želi prvič s strojem. Imeli so na milijone hektarov najboljše, ravne, globoke in popolnoma neizčrpane zemlje na voljo. Vsak kmet (farmer) je dobil nekaj sto hektarov zaokrožene zemlje, na kateri je prve čase prideloval žito — turščico in pšenico. Gnoja niso potrebovali. Zato je še danes v mnogih delih Amerike ravnanje z gnojem skoro neznano. Pri lepih hišah ga še ne marajo, précej ga izpeljejo na polje, mnogi tudi docela posuše in potem prodajo. Živino so pustili po planjavah prosto, le za pomladansko delo je iskal farmer hitre in močne vprege. Da se je s stroji globoko oralo in hitro delalo, je jasno. Leta 1880 (do 1890) so začeli v Evropo siliti s svojim žitom. Drago so plačali delavce, toda pridelovanje je bilo na deviški zemlji s stroji zelo lahko, neizmerne množine pšenice in turščice so bile poslane v Evropo. Pri nas in v Nemčiji so se začeli kmetje pritoževati, država jih je morala zavarovati s primerno uvozno carino na žito.

Farmerji so imeli vedno več zemlje, če se je ena izrabila, je dobil drugo. Veljal je samo denar, ljubezen do hiše in zemlje in do domačega kraja mu je bila neznaná. Vse misli farmerjeve so bile v — dobičku. Veljava kmeta in države je rasla, ker so vedno več pridelovali. Farmer je imel svoj avto, svoje stroje, živel je kakor mogočen gospod. — Svetovna vojna je prinesla še evropsko zlato. Poprej so morali skoro vse žito dati za plačevanje evropskih obresti. Zdaj je šla cena žita in živine naglo kvišku. Zato treba še več pridelati, torej še več strojev, še bolj globoko orati, Evropa je lačna! Popolnoma se je posrečilo. Farmerji so bili prvi kmetje — pravcati gospodje. Glejte, še danes je v Združenih državah le 4% vseh kmetov sveta, pa vendar pridelajo tam 70% vse koruze, 60% bombaža, 25% pšenice, 30% sladkorja, na kratko: 30% vseh kmetjskih pridelkov sveta. Še enkrat toliko kapitala je naloženega v kmetijstvu, kakor v vsej industriji.

Ko je vojna minila, so delali naprej, toda žita niso mogli več prodati. Več kot petkrat nižja je cena žitu danes, kot je bila med vojno. Poglejte le zadnje podatke. Decembra 1930 je veljal 1 bušel pšenice (27 kg) 1 dolar 25 centov (70 Din), decembra 1931 pa $\frac{1}{2}$ dolarja (27 Din). Koruza decembra 1930 89 centov (50 Din), decembra 1931 45 centov (Din 25:30). Bombaž decembra 1930 nekaj čez 16 centov, decembra 1931 pa okrog 6 centov.

Kmetje niso mogli živeti, delavcev ni bilo mogoče plačati, obleke ne napraviti, kmetje so začeli propadati. Industrijski predmeti se niso pocenili, še nekoliko podražili, ker so jih trusti držali. Vsa farmerjeva družina je zaslužila na leto komaj 1200 dolarjev. Začeli so lesti v dolgove; obresti znašajo celó 30—40 %. Če pri nas ne more kmet shajati s ceno 40 Din za 1 mernik pšenice, kako bo v Ameriki, kjer so bolj razvajeni in je žito še bolj poceni? — Milijoni stradajo, ker je žita preveč, in milijoni nimajo potrebne obleke, ker je preveč bombaža!

Vlada je hotela pomagati in je dala 500 milijonov dolarjev kmetom v pomoč — to je našega denarja 28 milijard dinarjev. Pokupili so žito po primerni ceni, ga nakopičili v skladiščih, toda evropski trg so jim drugi prevzeli, farmer umira, živeti več ne more. Mi vemo natančno, kako je to, saj je pri nas živina še bolj padla. Pred nekaj leti so se lepi voli prodali po 13 din za kilogram, danes po 4 Din, prašiči po 15 Din, danes po 6 Din. Kmetje so bežali v mesta, danes je teh kmečkih revežev v Ameriki do 7 milijonov, ki nimajo dela. Industrializacija ni nehala. Bogatini so pokupili zemljo in strune še bolj napeli. Stroške za obdelavo zemlje so zmanjšali za polovico. Če dobijo za bušel (27 kg) 27 Din ali še manj, izhajajo prav sijajno. Eno tako strnjeno posestvo obsega do 40.000 ha. Danes jih je že 6000. Kaj jih briga, če se podere državni steber, če ponosnega farmerja ne bo več. Stroj orje, seje, mlati in spravlja žito, reveži so brez zaslužka.

2. Ruski mužik.

Ruski kmet — mužik — je mrtev. Revolucija l. 1917 je vzela veleposestnikom 50 milijonov hektarov zemlje. Boljševiki so od kmetov zahtevali preveč dajatev — v žitu, živini in davkih. Mali kmet in drugi nemaniči so začeli vpiti čez kulake — boljše kmete. Zato so jih razvpili za državni nevarne. Oddelili so jim najslabšo zemljo, niso jim dali ne semena ne gnojil, zahtevali pa od njih toliko, da ni mogel nobeden dati. Kakor upornikom so jim vzeli hiše, vzeli živino in vse orodje. Kulaki so bili uničeni. Osnovali so kolhoze, velike boljševiške zveze kmetov enega okraja. Tak kol-

hoz je dobil stroje in zemlje 30.000—60.000 ha. Živino in orodje kulakov so jim seveda kar povrh dali. Porabili so še vso zapuščeno zemljo. Le na južnem Ruskem so tako dobili 12 milijonov hektarov dobrega sveta. Delavec je kakor stroj, a slabo plačan in komaj živi. Vsa zemlja je državna, vsi stroji last kolhoza. Pri pridelovanju žita so dosegli velike uspehe.

Toda pri živini jim ne gre. Ne morejo dobiti zadosti mleka, ne zadosti govedí in prašičev. Zadovoljnosti ni nikjer, kdor more, beži. Mužik je mrtev, kmet ne bo delal, če ne bo gospodar svojih pridelkov. To uvidevajo tudi boljševiki in že spreminjajo razne postave kmetu v prid.

3. Ponosni Francoz.

Največ moči in največ zlata ima danes Francija. Ni čudno, če so kmetje pred nami. Samih njiv imajo 56 % vse zemlje, 3 % vinarjav, 10 % travnikov. To je bogata dežela, ki obilo in dobro rodi. Cena pšenici je skoro še enkrat višja kakor drugod, ker država varuje kmeta s carino. Živina se prav lahko dobro proda, saj je cena za polovico višja kot pri nas. In vendar — kmet propada, gruda umira. Zakaj? Francoski kmet postaja brezbožen. Cerkve po kmetih so ponekod kar prazne, ljudje ne marajo kmečkega dela, vse hoče v tovarne in mesta k lahkemu zaslužku. Po kmetih vlada bela smrt: otrok ne marajo. Nasledki so naravnost grozni.

Od l. 1872 do 1922 se je samó v Gascogne-u (Gaskonj) zmanjšalo prebivalstvo za 510.000 ljudi. — V okraju Gers je 50.000 ha najboljše zemlje puščene v puščo. V letu 1921, ko so se že tujci naseljevali, je bilo 37 % več smrti kot rojstev. V Gascogne-u je od leta 1911 do 1923 83.000 manj domačinov, kakor jih je bilo poprej.

Pred 50 leti so izvažali žito. Francija je bila najboljša evropska žitnica, zdaj je padlo polje za žito od 7 milj. ha na 4,5 milj. ha, zapuščene zemlje se je pa pomnožilo od 3,793.450 ha na 4,749.420 ha. Domači rod izumira, na tisoče kmetovskih hiš je praznih, kmetje niso imeli zadosti otrok, zapustili so mater-zemljo, prišli so pa tujci in se naselili v zapuščenih domovih. Največ je Špancev in Italijanov. Na teden jih je prišlo po 7000. Tako ni

Zametene stopinje so roman dveh ločenih zakonskih. Vse muke napeto, pa umetniško opisane. Roman je spisal znameniti francoski pisatelj Bordeaux, prevela iz francoščine Krista Hafner.

Stane broširan samo Din 27.—

padlo število prebivalcev države, padlo je pa število Francozov, narod kljub slavi in bogastvu izumira.

Pa tudi v Sloveniji pada število rojstev. Sicer ne tako hudó kakor drugod po svetu, vendar je vedno več družin z maloštevilnimi otroki. To se pozna posebno pri omikanih, deloma tudi na kmetih. Temelj našega naroda je kmečka vas z obilnim številom otrok. Če ima družina enega ali dva otroka, so taki otroci razvajeni, nesposobni za večje težave življenja. Še pri zakonskih ženah se vidi, da so domači kregi in razprtije pri takih kar navadni.

Otroci iz številnih družin so v mladosti bolj v pomanjkanju, navaditi se morajo na preprosto domačo hrano, vse delati, vsako delo videti, morajo hoditi na dneve ali služiti za pastirje in pestunje, kjer jih slabo plačajo, pa vendar popolno izrabijo. Naučé se delati in trpeti, kar jim je za pozneje najboljša šola. Če je veliko otrok, se kregajo in vpijejo, sujejo in tepejo, pa vendar se ljubijo, da ne more drug brez drugega biti.

Le s takimi otroki more kmet zalagati vse druge stanove. Če se pri nas razpase bela smrt, bo to obenem smrt za našo vas in slovenski narod. Življenje kmetovo je pretežno, da bi ga zmogli razvajeni otroci.

Da boste vedeli, kako je drugod, naj povem, koliko pride na 1000 ljudi v enem letu novorojenčkov drugod. Imela jih je leta 1928: Španija 29·5, Italija 26·1, Nizozemska 23·3, Danska 19·6, Nemčija 18·6, Francoska 18·2, Švica 17·3, Angleška 16·7. Od slovanskih narodov imajo Rusi in Bolgari čez 30 otrok na tisoč ljudi, zelo na slabem so pa Čehi. Najbolj rodovitni so pa Japonci in Kitajci. Rumena nevarnost postaja po krivdi Evrope vedno večja.

4. Srednja Evropa.

Najbližja nam je Avstrija. Saj smo stoletja tja prodajali svojo živino. Tam so se hoteli osvoboditi od tujeja uvoza žita in živine. Napravili so veliko uvozno carino na tujo živino in žito. Nekaj časa je šlo. Ko so pa pri nas, na Ogrskem, Poljskem in v Rumuniji cene živini padle za dve tretjini, so kljub visoki carini izvažali govedo in prašiče v Avstrijo. Kupcev iz Nemčije, ki so poprej redno kupovali živino na Tirolskem in Solno-

graškem, ni bilo, živina je ostajala doma, denarja ni bilo. Avstrijski kmetje so se uprli. »Naš trg, naš Dunaj mora biti le za našo živino!« Odločni nastop kmetov je prestrašil gospodo na Dunaju. Nazadnje so bili vsi za to, da se določi, koliko sme tuje živine vsak teden sproti na dunajski trg. Vedeli so, da debelih prašičev za mast ne bodo doma zadosti izredili. Naš sremski prašič je imel že od prej pravico, da so ga pustili brez carine v Avstrijo. Ogrska in Rumunija sta se hitro oglasili, da imata prav take špeharje. »Toda peršutnike moramo izriniti, govejo živino le z domačih trgov spraviti na Dunaj!« Vlada je dala veliko vagonov žita — zlasti slabe pšenice, kmetom po znižani ceni, preskrbela avtomobile, da so vozili zaklane prašiče s hribov na Dunaj po znižani ceni. Zdaj so hoteli vsi imeti velika pitališča. Zidali so, kupovali, pitali — in res spravili na Dunaj do 14.000 domačih prašičev na teden. Kako so to dosegli? Kmetje so mislili, da so zdaj zlati časi za prašiče. Kupili so leta 1931 do 31.000 vagonov koruze, dali veliko za poslopja in nove naprave. Tako so leta 1931 prodali 100.000 prašičev več kakor leta 1930; pri govedu se je uvoz znižal od 113.918 na 74.152 glav, torej za 35 %. Ker sedaj iz sosednih držav niso mogli prodajati, so cene živini zelo padle. Ponujali so jo na dunajski trg po mnogo nižji ceni, kot so jo dajali domačini. Ti so umetno zvišali število prašičev, zdaj je kazalo na izgubo in bo kazalo pozneje še bolj. Radi bi dosegli višjo ceno za domačo živino, ker v izgubo ne morejo delati. Pa ne pojde. Kako naj bi bili delavci in uradniki za to, da se domačim kmetom živali draže plačajo, kakor se dobivajo drugod? Če bodo dosledno tujo živino izrivali z dunajskega trga, bodo sosedje preprečevali uvoz avstrijskih izdelkov iz Avstrije. Kljub vsej zaščiti je v Avstriji še hujša kriza kakor pri nas. Na Češkem imajo agrarci (kmetje) ključ do vlade kot najmočnejša stranka. Prodajo dobro, država jim je razdelila veleposestva, le preveč gosposki so. Dolgovi na kmetih hitro rastejo — ker so ljudje preveč razvajeni.

Še veliko slabše je na Poljskem. Tam je zelo veliko dobre in rodovitne zemlje, gospodarstvo je pa slabo. Kmetom se slabše godi kakor pri nas.

Za god, božič, Miklavža in druge priložnosti daruj knjige iz založbe Družbe sv. Mohorja. Tu dobiš za majhen denar globoko vrednostne knjige, ki spremljajo obdarovanca skozi vse življenje.

Zahtevaj podroben seznam vseh knjig, dobiš ga popolnoma brezplačno!

III. Slovenska vas.

1. Povojna naglica.

Po vojni je mnogim kri zavrela: Blaga ni, zidajmo tovarne, industrializirajmo Slovenijo, delavec bo imel zaslužek, kmet bo pridelke dobro prodal, prvi bomo v državi! Res so zidali velike tovarne in vteknili milijone v nova podjetja. Prišli so tudi tujci. Pri nas so postavili nove tovarne za manufakturo, drugod tudi za sladkor, cement, železo i. dr. Država je varovala domače delo z visokimi carinami, doma izdelano blago (sladkor, železo, kotelino, papir itd.) smo morali veliko dražje plačevati, kakor je bilo drugod po svetu. Kar je bilo tujih tovarn za obleko, sladkor in cement, so sijajno opravile. Delavce so slabo plačale, same pa imele zelo velike dobičke, denar je šel na tuje. Druge naše tovarne je podrta svetovna konkurenca. Prešibke so bile, navala niso mogle zdržati. Zdaj odpuščajo delavce, ki se vračajo domov na kmete. Mnogim se oči odpirajo, ko je že pozno postalo.

2. Hlapec ne bo!

Tako je rekla vsaka, tudi najrevnejša mati. Vse je sililo k rokodelcem, v tovarne, na tuje, k lahkim službam, kjer je malo dela, pa dosti jela. — Danes jih odpuščajo iz tovarn, obrtniki hodijo brez dela prosit od hiše do hiše, iz tujine se vračajo sinovi k zapuščeni materi. In hlapec! Ste videli krepkega fanta, ki z veseljem dela in poje, dobro živi in nekaj na stran dene! Vsak dober hlapec lahko prihrani še v sedanji krizi kakih tisoč dinarjev letno. Zdaj bo kmalu za hlapca najbolje. Če 15 let pošteno služi in varčuje, si že prav lahko kupi majhno domačijo. Saj mora hlapec vse znati: vsa poljska dela, vse popravljati, živino oskrbovati, povsod prijeti, gospodar ga ima za desno roko. V družino je zrasel kakor resnično domač, gospodinja skrbi zanj kakor za svojega otroka. Naj se uči po potrebi tudi drugega, vse prav pride. Malokateri narod ima toliko zmožnosti za razne spretnosti, kakor naš. — Seveda je treba dvakrat ogledati hlapca, katerega vzameš v hišo, in hišo, kamor greš. Veselje do vsakega dela, pridnost in poštenost napravijo dobrega hlapca. Dober hlapec je važen steber pri našem gospodarstvu.

3. Revez i.

Siromaki so bili nekdanj oni, ki so prosili. Danes postaja vedno večje število izkoreninjenih — revežev, ki ne morejo živeti. Kako

neki? Mali posestnik — kakršnih je nad polovico v našem narodu, pa naj vse davke plača, obleko in obutev napravi, plača vse izdatke, dohodkov pa ni. Vojna nam je veliko denarja pustila. Toda kapital se je porabil, danes gre veliko iz hranilnic, noter pa zelo malo pride. Prodajali so gozde, zdaj je živina na vrsti. Cena živini je padla za dve tretjini, stroški so isti. Reveži ne morejo izhajati. Zdaj stradajo, gospodarji hodijo raztrgani, otroci nimajo ne potrebne obleke ne šolskih potrebščin. — Podlaga za narodovo moč je bila kmetova delavnost in ljubezen do zemlje. Kadar pri vsem delu ne more revež več živeti, zgine ljubezen do domačije, on postane pravi proletarec, revež, ki je na vse pripravljen. Število teh izkoreninjenih revežev se vedno bolj množi. Pri teh revežih sem opazil veliko napako: Slabo se jim godi, pa so nad vsem obupali. Na peči leži pozimi, ko bi bilo treba delati. »Kdò bo prezebal, kdo se bo gnal, saj vse skupaj nič ne pomaga!« To je pa najslabše. Kdor se lenobe navadi, ni več za težko delo. Drugi drugače delajo. Navadili so se posode in orodje delati. Otroci plesti in šivati. Če prideš v hišo, kjer so domači na peči ali sedijo okoli mize, pa vse zanemarjeno in umazano, vem, da ni reda, taki vselej slabo izhajajo. Ne obupaj! Vsega se loti! Saj so bili še slabši časi kot danes. Berite zgodovino, ki jo dobivate od Mohorjeve. Večkrat jo prebirajte, ne samo enkrat.

4. Lahkomiselnost.

Kdo bi ne privoščil vsakemu, da mu gre kar se le dá dobro? Toda priznajmo si, da je svet zlasti po vojni postal preveč lahkomišeln. Na varčevanje so kar pozabili.

Čudili so se, kako da ne izhaja delavec v tovarni. Če prešteješ zaslužek vsega leta, je dobil trikrat, štirikrat toliko kakor kmet v hribih. In vendar kmet izhaja, ima nekaj grošev, delavec je pa isti dan, ko delo izgubi, revež brez vsega.

Prav isto je pri mnogih drugih poklicih. Po prvem se veselo živi, potem se strada in krega čez slabe čase. Porečeš takemu: »Pusti cigarete, pusti pijačo, kino, nepotrebne izdatke«, se bo zavzel: »Kaj mi hočeš še to vzeti?« — Kadar ima, si vse privošči, ko ni, toži.

Isto lahkomišelnost opažamo pri kmetih. Ljudje so postali razvajeni. Poznal sem kraje, kjer so pred tridesetimi leti kupovali koruzo in moko št. 6 za kruh. Danes gre nularica najboljše vrste. Mnoge kmetske ženske hočejo še danes trikrat na dan imeti kavo in sladkorja

notri, da se skoraj skledica z njim napolni. In obleka! Kmetskega dekleta skoraj ne boš ločil od mestne gospodične. Ne bo šlo drugače, navaditi se bo treba zopet na preprosto življenje naših očetov, ki niso poznali finega kruha, sladkarij in pijač, ki nam danes vzamejo toliko milijonov, narod pa napravijo slabši, kakor je bil. Za sladkor gre čez 100 milijonov Din na leto brez potrebe na tuje. Navadna kmetska dekleta so ga porabila na mesec 3 kg na osebo. Ko bi splošno vpeljali povsod namesto sladkorja več mleka, bi takoj prenehale vse težave v mlekarnah z oddajo mleka. Povprečno bi vsak človek v Sloveniji porabil na mesec $\frac{1}{2}$ kg sladkorja manj, kakor ga zdaj porabi. To bi bilo 6 kg na leto, za 1 milijon ljudi 6 milijonov kilogramov po 13 Din = 78 milijonov Din. Mleko se danes še po 1 Din težko proda. Ko bi namesto sladkorja kupil mleko, bi vsak prebivalec Slovenije lahko dobil na dan skoro $\frac{1}{4}$ l mleka za to. Denar bi doma ostal, sladkorja bi pa v 80 l mleka veliko več dobil kakor v 6 kg sladkorja, tolščo in ves škrob, torej najboljše redilne snovi so še povrh dane. Opazil sem tudi, da nobeden, ki rad mleko uživa in sadje jé, ni posebno nagnjen na pijačo. Če hočemo mlade ljudi odvaditi pijančevanja, dajmo jim več mleka in sadja. Dolžnost, sveta narodna dolžnost je, da se na ta način pomaga, da denar doma ostane in bo kmet mogel živeti.

Za jabolka sem skusil, da se najbolje ohranijo čez zimo, če jih denes jeseni v zaboju ali slab mlečni vrč in zakoplješ v zemljo kakor se dela pri repi in pesi. Spomladi so sveža in lepa, kakor so bila jeseni.

Dobrega gospodarja spoznaš, če pazi na male reči. Ako dá lahkomiselnost za vino, za tobak in zabavo nekaj dinarjev, veš, da je na slabem. Prav isto je pri otrocih in mladini: dva dinarja za igro, en dinar za čokolado, en dinar za igrače, tri za vlak. Iz te lahkomiselnosti izgubi narod več sto milijonov na leto. Danes je treba na vse paziti. Čudno je tudi, da tako radi kupujemo tuje blago. Biti mora pravi švicarski sir, kalifornijski sadje, kava iz Arabije ali Jamaike, šunka češka, jajca slavonska i. dr., domači reveži pa blaga prodati ne morejo. Če kmet propade, kako bodo drugi stanovi živeli? Vsak teden gredo naši mesarji na Hrvaško po živino, kmet pa ne more svojih živali prodati. Na ta način moramo seveda obubožati. Vsak zaveden Slovenec mora danes vedeti, da je treba le domače reči kupovati in omejiti vse nepotrebne izdatke. Težki časi to zahtevajo.

V zadnjem času se vedno bolj priporoča rastlinska hrana, kakor najbolj zdrava. Meso debelí, poapni žile, napravi naglo smrt. To je mogoče pri lenutih in ljudeh, ki malo delajo. Kdor je pa delal in se potil, je vselej skusil, da mu zmerna poraba mesa in masti ne škoduje, ampak koristi. Prav isto je z vinom. S takimi nauki, ki jih je morebiti priporočal kak zdravnik za druge razmere, odvrnejo od mesne hrane baš one, ki bi najlaže plačali.

5. Naš mož.

Povsod ga dobite — gori v hribih na samoti, v sredi vasi in na samotnih selih. Pravi, da je trd in stisnjen, ker ne gre rad denar od njega. Kadar je pa sila, ko za cerkev pobirajo, ko pogorelec pride, za takega pa vselej naš mož rad dá. Tja sem šel in pogledal gospodarstvo pravega kmeta. — »Kako je z živino?« — »Slaba cena; moramo pač več živali imeti. Poglejte, dobil sem najboljše mlekarice — domače pasme. Damo vsaki na dan še 20 kg pese in imamo več mleka kakor vsa vas. Za vole dokupim koruzno moko za pitanje, ker se dobro izpitana žival še danes lahko dobro proda.« — »Kako pa dobite krme za vse?« — »Gnojnice smo navozili, s fosfatom posuli, prideljali pepel, če ga doma ni bilo zadosti, sem dokupil kalijevo sol. Zraslo je krme trikrat toliko kakor poprej.« — »Ali se ne bojite v sedanji krizi izdajati denar za krmila in gnojila?« — »Ne, ker natančno izračunim, koliko smem izdati, da dobim o prodaji vse nazaj. Toliko bom dal, toliko moram dobiti, če se prav dela. Navadno mi račun ne unese.«

Pogledala sva prašiče. Lepo rastne živali, najboljše pasme, sedem mesecev stari, težki po 120 kg. — »Kako je to mogoče?« — »Vse je ceneje, moramo več rediti. Najprej dōbra pasma, potem pa zadostna reja. Če zmanjkuje, rad dokupim. Vselej se izkaže, da je račun pravi.« — »Ali nimate bolezni?« — »Živali spuščamo zjutraj in zvečer na prosto, vsak dan tudi na vodo. Če mi kateri zbolí za vročico, ga z vodo polijemo in v slamo zavijemo. Vročina navadno vselej zgine, če se to ob pravem času napravi. To je najnovejše. Kakor vidite, je to zdravljenje prav isto, kakor ga priporočajo zdravniki pri pljučnici: bolnika zaviti v mokre rjuhe.«

»Kaj pa pridelujete, da vam tako dobro gre?« — »Ravnám se vedno po potrebi hiše in tržnih razmerah. Doma moram imeti obilo krme za živino. Poglejte travnike. Ker izrabim vso gnojnico in na tri leta pognojim s fosfa-

tom in kalijevo soljo, pridelam trikrat toliko, kakor drugi. Zdaj sem začel opuščati strn, sejem bolj turščico in peso. Turščica mi zdrži vsako sušo. Čim bolj je suho, lepša je. Ljubi pa sončno lego in dober gnoj. Glejte, kakšna je moja koruza! Vse se porabi. Veliko bolj pametno bi bilo, ko bi namesto tako negotove ajde, katero konča jesensko deževje in jo opali slana, sejali po strni več koruze za krmo. Tako delajo na Češkem. To je najboljša krma za jesen in zimo. Kmetje bi morali več turščice sejati. Peso ljubim še bolj kot turščico. Saj je podlaga za molzne krave in plemene prašiče. Nobena rastlina ne vzame toliko iz zemlje, kakor pesa. Vselej mora imeti dosti gnojnice, precej kalijeve soli in fosfata pa globoko brazdo do 20 cm. S krompirjem se bodo pa urezali. Letos se je dobro prodal, ker je bila lani suša po južnih krajih. V dobrih letinah bo le doma ostal. Jaz zidam na trdno podlago. Pri meni vidite bob, lečo, kumare in fižola prav obilo povsod. Vse se mora dobro izrabiti. Baš mali pridelki spravijo gospodarstvo v pravo smer in dajo dosti dobička za majhen trud. Če se prodajo dobro pitani piščanci, zakaj bi jih ne pitali? Vedno bom tako več dobil, kakor za žito.«

»Kako imate pa s stroji?« — »Stroji so velika dobrota za človeka. Danes vse zabavlja čez ubogi stroj. Toda stroj je dober, le ljudje so nerodni. Sam uporabljam in si nabavim vsak stroj, o katerem sem se prepričal, da je dober in uporaben. Kako lahko orjemo z novimi plugi, koliko je manj trpljenja pri mlačvi! Imam zelo pridne ljudi. Če jim pa morem pomagati, da laže in bolje delajo s stroji, če je delo prej storjeno in imajo malo več počitka, je pa to prav. Nekdaj smo delali celó na boljših posestvih po cele noči, zdaj se vse primeroma lahko opravi.« — »Kako ste se pa vsega naučili?« — »Nisem hodil v šolo. Toda vsako leto grem enkrat ali dvakrat v kmetijsko šolo, kjer so gospodje zelo prijazni. Pokažejo in razložijo mi vse na polju in pri živini. S sabo vzamem vselej oči in pamet. Če vidim in spoznam, mi je zadosti, da poskusim.«

»Kako pa vaši otroci, hodijo na razne zabave in plesе?« — »Za to pa nisem. Tam se vse kazi in išče. Kar doma in v cerkvi dobijo, bodo vse tam izgubili. Saj jih poznam. Le pogledjte, kdorkoli je hodil mnogo po zabavah in postopal, je malokrat dober gospodar. Pogledjte moje fante! Pustim jim prosto. Radi vse delajo, pa so najrajši doma, veseli so in zavestni fantje. Dekleta poznate. Nikdar

mi ni treba strun napeti, same so se navzele duhá. Nismo bogati, toda izhajamo in pošteno živimo.«

»Kaj pa društva, predavanja?« — »Pravim, da je predavanj, gospodarskih in drugačnih, še vse premalo. Igra in veselica naj bi bila le za nameček, poglavitno naj bi bil pouk, knjiga.«

Glejte, to je mož prave korenine, ki rodi zdrave poganjke. Tak kmet bo steber našega naroda.

6. Trije vogli hiše.

Videz bi me skoro premotil, da bi sodil, vse je gospodar naredil. Toda že stoletni pregovor pravi: Žena drži tri vogle hiše. Ali se je v današnjem vrvenju to spremenilo? Kdor bi le na zunanje gledal, bi skoro moral to misliti. V resnici je pa drugače, mati še vedno drži tri vogle hiše, četrtega pa podpira. Naša glavna moč so še vedno dobre matere in skrbne gospodinje. Saj se vsak dan ponavlja, kar se je zgodilo na Tirolskem. Mali dekliček je bil vprašan, kaj delajo materine roke.

»Mati z eno roko otroka pestuje, z drugo južino kuha, z drugo jopo šiva, z drugo kravo molze...« — »Koliko pa ima vaša mati rok?« Mala odgovori: »Dve za očeta, dve za vsakega otroka, sedem nas je, torej štirinajst, skupno šestnajst, dve za kuhinjo, dve za hlev, dve za polje, dve za reveže, dve za Boga in za molitev.« Nobeden se ni več smejal. — »Ti si dobra punčka,« ji pravi učitelj, »ljubi Bog bo imel pa tudi dve roki, ko bo vašo mamo v nebesa vzel.«

Take so naše matere. Resne in kratke v govorjenju. Mati prva vstane, zadnja gre spat. Ali ste jo videli, kako zjutraj hišo poškropi, otroke pokriža in moli z vero, ki gore prestavlja. Ker tako zgodaj vstane, vse že prej naredi, da more potem zjutraj k sv. maši. Če sama ne more, pošlje otroke, ker ve, da to prikljiče božji blagoslov na vso družino. Ne imenuje se zastoj srce družine, vsi prejemajo od njene ljubezni in delavnosti.

In kako rada je pri delu! Vse se mora dobro in natančno delati. Vse zna, vse vidi: otroke, prašiče, krave, gnoj in polje. Lenuha ne mara v hiši trpeti. Delavce vedno lahko dobijo, ker jim postrežejo in dobro plačajo. Zabele nikdar ne zmanjka, ker je natančen račun napravljen, koliko se sme porabiti. Prašiče in perutnino ima gospodinja v rokah. Ponosna je na svoje lepo rejene prašiče. Saj ste slišali o stari Severjevi materi. Za smrt bolna stara reva ni mogla vstati. Pride kupec za prašiče. »Moram pa že sama vstati, saj

nobeden drug ne zna.« Pa se je vlekla k svinjaku, čeprav ji je bilo zelo težko.

Kako skrbno je pazila na otroke! Eno hčer so ji prijateljice spravile v gostilno. Ko je mati zvedela, kje je, je šla precej ponjo in rekla samo: Pojdi! — in že je hitro izginila skozi vrata. Sicer pa ni treba nikdar pred plesi, gostilnami in znanci svariti. Otroci so se od matere navzeli obnašanja božjih otrok. Nekoč je v hiši nekdo zaklel. Mati je postala resna, kakor pri vsaki polzki besedi. »Tako se pri nas ne govori! Kdor hoče pri nas ostati, mora vedeti, da je kristjan!«

In zraven je mati revežev. Vsak rednično potreben dobi svoj dar. Domačim siromakom prinese na dom, kar more, kruh, zabelo, moko, včasih tudi denar. Najbolj zapuščeni bolniki so njeni pravi otroci. — Mati živi le za druge, v sreči drugih je njena sreča. Ni zastoj postavila Srce Jezusovo za gospodarja vsej hiši. Nanj gleda, njemu vse izroča.

Kaj je torej najlepše na svetu? Materine oči in materine roke. Lepota mladosti se je obletela, toda otroci vedó, kaj imajo v svoji materi. Ko bi mogli še znočaj videti, pa bi gotovo rekli, da je še najlepše materino srce.

Praznik naše zveste ljubezni.

P. Kazimir Zakrajšek.

Oj, težko je ločiti se!

Oj, težko »Z Bogom« reč'!

Da, težka je ločitev od doma; težka od svojcev in znancev, a najgrenkejša je, če se trga prisrčna družinska vez: ako odhaja oče od svojih otročičev, otroci od svojih staršev, mož od svoje žene, in to v daljno, neznano tujino, čez morje, za kdo vé kako dolgo, ko je malo upanja na svidenje, ali vsaj ne tako kmalu.

In koliko slovenskih ljubečih se src je že ločilo naše izselništvo! Saj je raztrgalo cele družine! Izpraznilo je ne samo cele hiše, temveč skoraj da cele vasi.

Iz koliko slovenskih hiš je zato zadnjih štirideset let odmeval bridek jok, ko so se ločili možje od svojih žená, očetje od svojih družin, otroci od svojih staršev in hiteli na tuje za kruhom!

In izseljenci sami, ki so odhajali? O, saj nihče drugi ne ve, kaj so čutili takrat, ko jih je odpeljal gorenjski vlak proti meji, razen tisti, ki so šli sami to grenko pot!

Da, oj, težko je ločiti se!

Toda vkljub tej boli ločitve, ali so si ta ločena srca ostala zvesta v ljubezni? So koprnela drug po drugem? So se li skušala čimprej zopet združiti in nadaljevati pod rodnim krovom, ob družinskem ognjišču, svoje prejšnje življenje medsebojne družinske ljubezni?

Da, veliko si jih je ostalo zvestih. Toda največ ne tako, da bi srca tu doma privabila srca iz tujine nazaj domov, temveč zgodilo se je nasprotno: Mož je potegnil za seboj v tujino svojo ženo, oče svojo družino, otroci svoje starše, sorodnik sorodnike. In nove trume so

se dvigale in hitele v tujino in ločitev je sekala nove rane, nove solze so tekle, nov jok je nastajal. Tako je polagoma nastal že veletok našega ljudstva v tujino. Do deset tisoč in še več letno je odhajalo naših izseljencev zadnja leta pred vojno samo v Ameriko. Dobili smo v nekoliko letih po besedah pesnikovih že kar celo »slovensko domovino na tujem«.

Prišla je svetovna vojna. Tok naroda v tujino je ustavila in ga speljala v strelne jarke, kjer je smrt vse prebogato kosila. Pretrgala je pa tudi vse zveze domovine in tujine. Dolgih pet let si nismo mogli več pisati. In posledica? Uresničevati se je začel s hitro naglico slovenski pregovor: izpred oči — iz srca. Ker ni bilo nobenih zvez več, so v tujini bol ločitve toliko hitreje preboleli. V domovini je pa nova hujša bolečina naroda potisnila grenkobo ločitve v ozadje. Izseljenci so se med tem časom vživeli v tuje razmere in začeli živeti svoje lastno izselniško življenje. Našli so si tam vedno več in več novih prijateljev. Srca so se vezala z novimi srci v tujini in — kaj čuda, če je doma in v tujini vedno bolj izginjal iz src spomin na »ločitve bridki dan«! Posebno v tujini. Mož je pozabil na svojo ženo, oče na svojo družino, otroci na svoje starše, brat na sestro, sestra na brata. Tako se je pa zgodilo, da je bilo tu doma vedno več otrok, ki so postali pri živem očetu sirote, žene pri živem možu vdove, starši obilnih družin pri živih otrocih zapuščeni in osamljeni. Družinske najsvetejše in najnežnejše vezi so se začele trgati in se marsikje tudi popolnoma pretrgale.

In posledica? Koliko novega gorjá, novih solzá, nove bóli, tako pri izseljencih v tujini kakor pri domačih doma! Zakonske svete

prisege so se razblinile. Cele družine so se razbile. Ustanovile so se neprave zakonske zveze, zlasti v tujini. Ustanovile nepravilne družine. In tako dalje. In kolikor bolj so tekla zadnja leta, toliko večji prepad je nastajal med domovino in tujino. Pošta je prinašala vedno manj pisem iz tujine in jih tudi vedno manj nesla v tujino. Tam za mejami po zapadni Evropi, tam za velikim morjem v obeh Amerikah pa so se težki valovi mrzle tujine dvigali vedno više in više in začeli potapljati slovenska srca v morje potujčevanja, potapljati jih za vedno za rod in dom.

Pa naj se to res zgodi! Naj se nam res vsa ta stotisočera slovenska žlahtna kri izgubi za vedno?

Da, zgodilo se bo to gotovo, ker se to zgoditi mora! Drugi, močnejši zakoni, kakor so zakoni družinske in narodne ljubezni, se tu nujno uveljavljajo. Druga sila, močnejša kakor sila ljubezni, nastopa. Namreč zakon narave: sila močnejšega nad šibkejšim. Dve sto tisoč Slovencev n. pr. je v Združenih državah, raztresenih po najmanj štiri sto naselbinah, v zemlji, veliko večji kot vsa Evropa, porazgubljenih med 120 milijonskim narodom. Pa naj kljubuje tej sili peščica Slovencev, če more!? Zato pa se od leta do leta ti valovi potujčevanja nevzdržno dvigajo više in više do slovenskih izselniških src v svoji sredi in vse mora — da, mora v globino tujine! Rešili se bodo samo oni, ki bodo še o pravem času zbežali domov. In koliko bo teh? Malo! Ostali bodo vsi izgubljeni.

Pa naj se vsi ti sto tisoči naše krvi potopé tako hitro, že sedaj, ko se tu doma še živa lastna mati ali stara mati tako koprneče ozira v te valove neusmiljene tujine, ki so ji požrli otroke, vnuke? Ko z objokanimi očmi zapuščene še žive mamice iščejo v tujini sina, hčer? Čaka njih ljubeče srce vsaj malega pisemca iz tujine od njih? Ko živé še tu doma najbližji sorodniki? Naj se nam potujči že takoj prvi rod? Če se že res morajo potopiti, ali naj ne skušamo to potujčevanje vsaj zavirati, zavleči do tretjega, četrtega rodu? Morda še dlje? Ne, ne! Naši izseljenci še niso izvršili svoje naloge v tujini do svoje stare domovine! Zato se še ne smejo potopiti!

Ali naj se potopé brez obljube zvestobe in ljubezni do svojega rodu in njegove domovine? Ne da bi nesli v tuj narod s seboj vsaj ljubezen in spoštovanje do krvi, iz katere so? Do koščka zemlje, iz katere prihaja njih rod? Ko bo za vedno onemela na

njih ustnicah mila slovenska govornica, ali naj ugasne z njo tudi ljubezen do rodú v njih srcu? Če že morajo postati Francozi, Nemci, Holandci, Belgijci, Američani, ali ni naša dolžnost, da skrbimo, da bodo vsaj slovenski Francozi, slovenski Nemci itd., to je: Sloveniji naklonjeni, ponosni na rod in dom svojih staršev.

Ali naj se potopi toliko naše slovenske krvi brez koristi za rod in dom, iz čigar srca je iztekla? Naj jih tujina pogoltné, ne da bi dala vsaj malo odškodnine za te naše žrtve? Ta kri je naša kri, ki je odtekla iz srca našega naroda in okrepila tujino. Ali ni znoj naših izseljencev, ki je lil z njih čela ob delu za blagostanje in napredek tujine, namakal kot blagodejen dež industrijo in polja tujine in ji donasal stoterne sadove, in to samo na škodo rodne zemlje, lastnega naroda? Ali ni naša pravica zahtevati od tujine, da se oddolži rodu in domu teh izseljencev? Da, je! Zato je naša dolžnost, da delamo na to, da si to pravico zavarujemo. Ko se ti naši izseljenci potopé v tuje valove in postanejo del tujega naroda, naj nesó v ta narod v svojem srcu zavest dolžnosti do rodu in do doma, do svoje krvi. Njih dolžnost je, da skrbé, da bomo dobili zanje od tujega naroda odškodnino v obliki naklonjenosti in spoštovanja do njih »stare domovine«; v obliki trgovskih, finančnih in kulturnih zvez; s podpiranjem naših narodnih in političnih teženj — skratka: s prijateljskimi odnosi do našega naroda in naše države. O, dober prijatelj je zmeraj drag zaklad, in čim več jih kdo ima — tudi narod — tem bolje zanj.

Pa kako to doseči?

Velika, velevažna, pa tudi težka naloga! Ali ji bomo kos? Poskusiti moramo vse, kar in kolikor moremo!

Predvsem in najprej je naša dolžnost, da zgradimo čez ta prepad, ki je zazijal med tujino in domom, nov most družinskih in narodnih vezi, ki so nas nekdanj vezale in nas morajo še sedaj. Dom in tujina si morata seči zopet v roke in se skupno lotiti tega velikega dela: ohranitve zveste medsebojne ljubezni. Najmočnejša betonska vez za ta most in glavna in edina podlaga zanj je pa obnovljenje zrahljanih družinskih vezi med člani družin tu doma in onimi v tujini. Otrci v tujini se morajo zopet spomniti svojih staršev tu doma, brat sestre, sestra brata, sorodnik sorodnika. Poštne vreče pisem iz tujine v domovino in iz domovine v tujino se morajo zopet polniti z medsebojnimi obvestili. Obnovitev pisemskih zvez je torej prvo, kar je treba doseči.

France Ilovšek: Marija z Jezusom (iz Svete družine). (V šentpetrski cerkvi v Ljubljani.)

Kako pa to doseči?

Družba sv. Rafaela je veliko premišljevala in iskala sredstev, kako bi to dosegla. Prišla je pa do tegale sklepa:

Kakor je »dan spomina vseh naših mrtvih« praznik naše zveste ljubezni do naših pokojnih, ki zveže žive z mrtvimi, mrtve z živimi, tako treba dobiti tudi primeren dan, katerega naj praznujemo kot praznik naše zveste ljubezni do naših od naroda ločenih, morda že narodno mrtvih, do naših izseljencev, ki naj vsaj enkrat v letu zopet zveže domače tu doma z izseljenimi brati in sestrami ter izseljence z nami tu doma. Ta dan, »vseh izseljencev dan«, naj bo za vse naše hiše skupni izseljenski letni spominski dan onega dne, ko se je iz posameznih hiš čul bridek jok in so se slednjič odprla vrata hiše in je ljubljeni član družine stopil jokaje čez prag s popotnim kovčegom v roki, se za ogлом še enkrat ozrl s solzami v očeh na »hišico očetovo«, potem pa ga je vzela tujina izpred oči, in sicer v največ primerih za vedno. Ta spominski dan bo pa obnovil v slovenskih srcih tu in tam prav živo tudi spomin na sveto, s solzami zapečateno prisego, dano ob slovesu: »Saj vas nikdar ne bom pozabil!« — »Saj te nikdar pozabili ne bomo!« — »Saj si bomo pisali!«

Toda kateri dan v letu bi bil za to najprimernejši?

Tista nedelja, ko se duhovno vrne k nam zopet naš Gospod — advent, ko nam začne klicati sv. cerkev: sin, vrni se iz tujine greha k svojemu Očetu! Tista vesela nedelja, ki napoveduje najlepši in najmilejši praznik krščanskih družin, ko se rodi Zveličar nekako kot sin izseljenske matere — na tujem, v Betlehemu, tisti lepi praznik, ki sam na sebi že tako milo vabi vsako srce domov, domov, in ki napolni vsako srce v tujini z nekim čudnim nerazumljivim hrepenenjem po domu, po domačih, po domovini.

In tako se je Družba sv. Rafaela odločila, da naj bo prva adventna nedelja — ta »vseh izseljencev dan« — izseljenska nedelja. Če ta nedelja, če sam nebeški Izseljenec v betlehemske hlevčku ne bo zopet zvezal vseh naših src, katera druga nedelja, kateri drugi praznik naj jih? Če božje Detece, ki je moral takoj po rojstvu samo okušati grenkobo izseljenske poti v tedanjo Ameriko — v bogati Egipet, in ki

se je po dolgih letih vrnilo v svojo domovino, ne bo naših izseljencev pridobilo, da mu sledé v vrnitvi domov, če že ne telesno, vsaj s srcem, vsaj v duhu, vsaj z ljubeznijo in spominom, kdo drugi jih bo?

Ta nedelja naj postane narodni praznik vseh Slovencev, tu doma in onih tam v tujini. Vsa slovenska srca morajo ta dan iz tujine domov, in naša v tujino k našim dragim, nezabnim izseljencem. In ker je nemogoče telesno, pa vsaj pismeno, s pismom.

Božični prazniki so pred durmi. Voščimo si jih. Ob jaselcah božjih se od leta do leta snidimo — pismeno. In tu pri jaselcah si ponovimo sveto prisego: »Saj te nikdar pozabil ne bom!«

Lansko leto smo praznovali to izseljensko nedeljo prvič na prvo adventno nedeljo in prvič v duhu, kakor opisano, in prvič skupno z izseljenci po vsem svetu — in izseljenci po vsem svetu skupno z nami tu doma.

In uspeh?

Prav zadovoljiv! Niso se nam pridružile še vse župnije tu doma in ne vse naselbine po svetu, pa je vendar že na tisoče pisem križalo naše meje, izseljenskih k nam domov in naših v tujino. »Štirideset let že nisem pisal več domov,« je rekel izseljenec v Buenos Airesu, kakor poroča Slovenski tednik, »to nedeljo sem pa zopet!« Na stotine naših izseljencev, tu doma objokovanih kot mrtvih ali vsaj izgubljenih, se je zopet oglasilo. Koliko solz veselja se je potočilo! In koliko objokanih oči starih in zapuščenih mater je zažarelo od veselja, ko so prejele zopet glas ljubeega otroka iz tujine! Poročila slovenskega časopisja iz tujine o sadovih te nedelje so razveseljiva. Kažejo jasno, da smo zadeli pravo.

Od leta do leta pa mora praznovanje te nedelje zavzemati večji obseg in pomen. Od leta do leta se mora večati število župnij tu doma in naselbin v tujini, ki jo bodo praznovali. Ne smemo počivati, dokler ne dosežemo njeno vsesplošno praznovanje, dokler izseljenska nedelja ne postane — naš pravi skupni narodni praznik.

Družbi sv. Mohorja smo hvaležni, da je odstopila v letošnjem koledarju prostor za te vrstice. Čast in hvala ji! To kaže, da umeva svojo veliko narodno nalogo, katero ima predvsem ona do svojega celokupnega naroda kot

naša skupna organizacija, naša mati vseh nas tu doma in onih v tujini. Da, vprav ona, kot naše edino skupno domače ognjišče, je v prvi vrsti poklicana, da bo pijonir naše nove bodočnosti, naše skupne zveze vseh Slovencev, zveze zvestobe in ljubezni. Poglejte njen imenik! Tu se vidi, da je že sedaj naša skupna vez, da združuje pod svojim okriljem vso Slovenijo, doma in v tujini. Kdo drug naj torej ponese naš klic za vsesplošno praznovanje te nedelje po svetu kakor vprav ona? Saj je to tudi obča največja korist. Družba sv. Rafaela in Družba sv. Mohorja morata v vsako slovensko hišo doma in na tujem in — naš čolnič bo otet, naše izseljensko vprašanje rešeno.

Kako pa naj praznujemo to nedeljo?

Teža natančneje opisati pa ne dá pretesni prostor, ki je temu članku odmerjen. Tudi ni to delo Družbe sv. Mohorja. Družba sv. Rafaela mora to delo izvršiti in ga tudi bo. Vsako leto bo o pravem času razglasila svoje načrte in svoj program, tako da jih bo zvedel vsakdo. Za Družbo sv. Mohorja je dovolj, če doseže dobro voljo nas vseh, da vsi praznujemo izseljensko nedeljo.

Samo eno nalogo naj pa vendar dá vsemu slovenstvu za ta dan tudi Družba sv. Mohorja, zlasti onemu v tujini. Ta naloga pa je: *Iz-*

seljenci, to nedeljo se vsi spomnite predvsem te naše skupne matice — Družbe sv. Mohorja! Prav ta čas dobimo njen letni književni dar in je to tudi doba agitacije zanjo. Bratje in sestre v tujini, na izseljensko nedeljo vsi v Družbo sv. Mohorja! Tu je še veliko dela. Poglejte zopet njen imenik, zlasti imenik članov v tujini! Ali je že dosežen uspeh? Nikakor! Še daleč ne! Slovenija v tujini, ta imenik mora začeti naraščati od leta do leta. Da, naš slovenska tujina še manjka, da bo Družba sv. Mohorja naš popolni narodni uspeh.

To bo v korist tudi izseljencem samim. Družba sv. Mohorja se bo potem čutila dolžno, da se vsako leto pri svojem knjižnem daru oddolži tudi njim s tem, da poskrbi primerno čtivo tudi zanje, primerno njih potrebam in razmeram.

Sklepam: Kakor nas vsako leto »vseh m r t v i h d a n« znova zveže z našimi onstran groba, ohrani našo ljubezen do njih, opomni one pri Bogu na nas, tako naj izseljenska nedelja, »vseh izseljencev dan«, znova zveže nas z našimi izseljenci v tujini — in izseljence v tujini z nami tu doma, obnovi naj našo ljubezen do vseh v tujini, in vseh v tujini do nas v domovini. Postane naj in postati mora:

»Praznik naše medsebojne zveste ljubezni!«

Slovensko izročilo.

Dr. Jos. Regali.

»Spoštuj očeta in mater...«

»Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji!« Ta božja zapoved velja tudi za narode v celoti. Narodi, ki ne spoštujejo spomina na prednike in ne cenijo njih velikih del, bodo opešali. Spomini na starše so svetinja rodovinom, dela prednikov in predvsem njih duševna dela pa so vez med prejšnjimi in prihodnjimi rodovi. Ta vez je narodno izročilo ali tradicija. Je kamenit temelj, na katerem stoji stavba narodne skupnosti in ki ustvarja čudeže za veličino in slavo naroda ter daje čudovito moč tudi majhnim in revnim.

Med Slovenci samimi so se, že odkar smo se politično zavedeli, oglašali očitki, da smo majhni in da nimamo zgodovine in narodnega izročila ali tradicije. Pa je vendar Albancev v lastni albanski državi le 800.000, Estoncev v samostojni republiki Estonki samo 1 milijon. Estonci, čeprav jih je manj kot Slovencev,

imajo v glavnem mestu Dorpatu znamenito vseučilišče, lastno književnost in lastno znanost. Islandcev je samo sto tisoč, pa imajo lastno vlado, svetovno znane pesnike ter so zavrgli danski jezik in se oprijeli islandščine. Ircev je le okoli tri milijone, borili so se stoletja z angleškimi gospodarji, ki vladajo 400 milijonom ljudi, izgubili so že skoro svoj jezik, pa so naposled le dosegli lastno državnost. Ni odločilno število v življenju narodov, ampak volja vsega ljudstva do svobode in stremljenje k najvišjim ciljem. Atene, zibelka grške prosvete, so imele za Perikleja le 30.000 prebivalcev, pa so ustvarile umetnostna, modroslovna in državniška dela, ki so poleg krščanstva podlaga vsej dosedanji evropski izobrazbi (kulturi). Slovencev pa je na strnjenem zemljepisnem ozemlju, ki je sicer po svetovni vojni razdeljeno na štiri države, nad milijon šest sto tisoč, in vseh Slovencev s tistimi vred, ki so raztreseni po svetu, pa dosti nad 1,800.000.

Če bi odločevalo samo število, bi smeli v Evropi govoriti le trije ali štirje narodi, v resnici pa je v Evropi nekaj desetih samostojnih narodnostnih držav.

Ali Slovenci res nimamo svoje zgodovine?

Tudi nasprotniki so nam očitali, da Slovenci nimamo zgodovine in da smo brez tradicije ali narodnega izročila. Bil je in je še ta očitek strupeno orožje nasprotnikov. Trditev, da Slovenci nimamo zgodovine, je pa prav tak nesmisel, kot če bi kdo trdil, da Slovencev v preteklih časih sploh bilo ni. Zgodovina naroda je vse udejstvovanje naroda in vse njegove ustvaritve; ne le politično, ampak predvsem duševno življenje velja. Slovenci res nismo imeli od zatona panonske države kneza Koclja v devetem stoletju lastnih armad in od časa celjskih grofov v petnajstem stoletju nismo poskušali ustanoviti lastne države, zato pa smo živeli notranje življenje na prav tak način kot drugi narodi v zapadni Evropi. Ustvarjali smo tudi umetnost vzporedno z njimi, čeprav

ne v takem sijaju in razkošju kot n. pr. Italija po bogatih knežjih dvorih in v mogočnih mestih. Zato imamo tudi Slovenci svojo resnično zgodovino in tradicijo. Gotovo pa pride čas, ko se bo človeštvu zazdela smešna zgodovina vojská in klanja in bo v časti le zgodovina duševnih gibanj in duhovnih del.

V knjigah smo začeli Slovenci rabiti svoj jezik šele sredi šestnajstega stoletja, ko je prva slovenska knjiga izšla leta 1551. V umetnosti, kjer ni bil ovira jezik, ki še ni bil uglajen, smo se pa Slovenci uveljavljali že nekaj stoletij prej ter smo izražali svoje misli in čuvstva s prav takimi sredstvi kot sosedje. Zato se je slovenski duh uveljavil v oblikujoči umetnosti najprej in najlaže.

Umetnostni spomeniki na slovenski zemlji.

Zato je slovenska zemlja polna umetnostnih spomenikov iz davnih časov, del naših prednikov. So to umetnine, čeprav v splošnem skromne, ki jih je ustvarjal slovenski um v teku celih 700 let. Samo cerkvá in cerkvic je na slovenski zemlji blizu 3000, čeprav meri ta zemlja le okoli 25.000 km², tedaj število, ki ga sorazmerno težko pokaže kak drug narod. Dokaz so, kako velik čut za lepoto so imeli naši prednamci, zlasti za izbiro slikovite lege, kamor so jih postavljali. Od 14. pa do konca 16. stoletja je cvetel pri nas gotski slog. Veliko teh spomenikov je bilo uničenih med turškimi napadi, veliko so jih pozneje zavrgli, še je pa ohranjenih dosti znamenitih stavb iz tega časa, n. pr. župne cerkve v Laškem, v Vuzenici, v Ptujju, Kranju, Škofji Loki, v Radovljici, št. Rupertu, cerkev Sv. treh kraljev pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah, cerkev v Crngrobu, stolnica v Mariboru, opatijska cerkev v Celju, kapiteljska cerkev v Novem mestu, znamenito svetišče na Ptujski gori, Sv. Primož nad Kamnikom, cerkev v Dvoru pri Polhovem gradcu itd. Še so ohranjene vsaj deloma gotske slike na presni omet v Prekmurju (v Turnišču, Martjancih, Selu in Murski Soboti), na Jezerskem, na Muljavi, v Mačah pri Preddvoru, na Križni gori pri Škofji Loki in na Suhi, na Visokem itd., ki so jih slikali Janez Aquila (Orel) iz Radgone, Janez iz Ljubljane in drugi mojstri. Dostikrat je slovenska gotska umetnost prava ljudska umetnost, ki je prikipela iz srca neznanega umetnika in iz globokega prepričanja. Po njih se je slovenski človek v srednjem veku po samotnih cerkvicah zatapljal v nadzemeljski svet, z njo je živel

Sv. Marjeta. Na presni omet (fresco) slikana podoba v cerkvi na Vrhu pri Želimljem iz srede 15. stoletja.

in oblikoval slovenski čut za lepoto in vzvišenost. Večina slovenskih cerkvá in cerkvic je bila postavljena že med 14. in 16. stoletjem, ko je bila slovenska zemlja neprimerno manj obljudena kot danes in ljudstvo neprimerno bolj redko naseljeno.

Sijaj italijanske umetnosti v 15. in 16. stoletju je vabil tudi Slovence, prav tako kot Nemce in Nizozemce, v Italijo, zlasti primorske in beneške Slovence, da so sodelovali v italijanski umetnosti. Skoro popolnoma je še nepreiskano in nedognano, koliko umetnikov slovenskega pokolenja je bilo in kje so delovali v Italiji. Le nekaj imen je znanih, veliko pa jih je izginilo v italijanski zemlji. Janez Carnio (Craino) iz Slovenskega Št. Petra je bil slaven kipar v 15. stoletju v Vidmu, Andrej Petrul iz Pušje vasi v Furlaniji je bil sredi 16. stoletja znamenit slikar, Dominik iz Kopra je delal okoli leta 1460 kipe za vojvodo Toskanskega, o Janezu Budovinu, ki je živel v drugi polovici 16. stoletja v Benetkah in je slikal tudi breviar za patriarha Grimana, pa pravi italijanski zgodovinar Lancelotti, da je nadvladal v iznajdljivosti in risanju vse ostale slikarje, celó Tiziana in Veronese-a. Janez s Krasa je slikal v rimskem Belvederu za papeža Pija IV. v družbi najslavnejših tedanjih umetnikov. Največji slovenski talenti so v 10. stoletju živeli in ustvarjali zunaj slovenskih mej, tako n. pr. tudi slavna glasbenika Ljubljčan škof Jurij Sladkonja, ki je bil dvorni kapelnik cesarja Maksimilijana na Dunaju, in Jakob Gallus-Petelin, najznamenitejši muzik svojega časa, ki je umrl leta 1591 v Pragi.

Središče slovenske zemlje.

V drugi polovici 17. stoletja je pa posijala svetloba iz nebeških lin naravnost v središče slovenske zemlje. Ljubezen do domovine in verski čut je rodil baročno dobo, ki je zaorala globoke brazde in pognala bujno rast. Vstali so v središču slovenske zemlje, v Ljubljani, možje, ki jim je bila slava domovine nad vse. Janez Bajkart baron Valvasor se je oglasil prvi. Bil je zgodovinar, pa tudi izvrsten risar in nabiravec umetnin. Valvasor sicer ni bil slovenske krvi, nastal je pa naravnost iz naše zemlje same. Rojen je bil v Ljubljani 28. maja 1641. leta. Prepotoval je Nemčijo, Italijo, Francosko in severno Afriko. Ko se je vrnil l. 1672 domov, pravi, da se je prepričal po širnem svetu, da ve tujina le malo ali pa nič o njegovi domovini in da je ne ceni više kot je

Gregor Dolničar.

cenil preprosti Švicar dragoceni diamant vojvode Karla Burgundskega, čeprav so na to plemenito deželo prežali že davni Rimljani in stari Germani ter so jo oboji imeli za ključ, ki zapre lahko Italijo in Nemčijo. Ta resnica ga je navdala »z začudenjem, jezo in gorečnostjo«, da je začel pisati veliko delo »Die Ehre des Herzogthums Krain« (Čast vojvodine Kranjske) zato, da bi »zažarel tudi v tujini svit slave domovine, ki ima dostikrat večja naravna čudesa in znamenitosti kot pa tako proslavljana tujina, in, ko se v tujini o junaških delih sinov moje domovine spregovori dostikrat manj besed, kot pa so ti izvršili junaških del«. Valvasor je sam prejezdil vso deželo, oblezel vse dostopne gore, obiskal vsa mesta, trge in gradove, pregledal je vse cerkve in samostane, spuščal se je po vrveh v najgloblje jame in votline. Zbral je na svojem gradu Bogenšperku pri Litiji zbirko dragocenih slik in bakrorezov ter okoli 10.000 redkih knjig. Najel je bakrorezce in slikarje in je po sedemnajstih letih izdal l. 1689 »Die Ehre des Herzogthums Krain« v štirih debelih knjigah velike oblike s 3320 stranmi in 533 slikami ter v njih opisal zgodovino, kraje in ljudstvo svoje

domovine. V uvodu prve knjige je obelodanil tudi prvo tiskano slovensko posvetno pesem, odo »Zhastitnu voshenje te Krajske deshele«, ki se konča s kiticami:

»Bukve tedaj pojte,
na usem svetu stojte.
Po u'seh desh'ah letite
inu mojo zhast donesite.«

Namreč čast vojvodine Kranjske. Ker je izdal Valvasor razen drugih latinskih del leta 1679 »Krajepis vojvodine Kranjske v sedanjosti« (Topographia Ducatus Carniolae modernae) s 369 bakrorezi vseh mest, trgov, samostanov in gradov in pa leta 1681 »Krajepis nadvojvodine Koroške v sedanjosti« (Topographia Archiducatus Carinthiae modernae) in je spadal h Kranjski v 17. stoletju tudi del Primorske in Istre, je torej opisal Valvasor domalega vse slovensko ozemlje. Žrtvoval je za slavo domovine vse svoje premoženje, tri velike gradove, v današnji vrednosti kakih 15—20 milijonov dinarjev, ter je umrl siromašen v mali hišici, ki jo je kupil od krškega meščana Vodnika v Krškem, 19. septembra 1693. Valvasor je bil tudi član »Angleške kraljevske akademije znanosti« ter se je kot resnični vitez, goreč za svobodo domovine, boril z mečem v roki zoper Turke in se je udeležil kot poveljnik Kranjcev tudi boja zoper Turke pred Dunajem leta 1683, ko je rešil Dunaj in z njim zapadno Evropo pred divjaki poljski kralj Jan Sobieski.

Oba Dolničarja.

Dr. Janez Gregor Dolničar pl. Thalberg je bil rojen v Ljubljani leta 1655. Bil mu je vodnik in vzornik Valvasor. Dosegel je čast doktorja prava leta 1679 v Bologni ter je bil naposled sodni odvetnik v Ljubljani. Leta 1713 je bil sprejet med kranjske deželne stanovce. Sorodnik njegove žene Marije iz Ajmanovega gradú pri Škofji Loki, p. Henrik Noris, je bil kardinal. Dr. Jan. Gregor Dolničar je bil navdihovavec bujnega, duševnega življenja v času baroka konec 17. in v začetku 18. stoletja na Slovenskem. Ustanovil je leta 1688 »Bratovščino sv. Dizma«, katere člani so mogli postati le plemiči in doktorji in ki je imela svoj bratovski oltar sv. Dizma, ki stoji še danes v ljubljanski stolnici in za katerega je naslikal prekrasno sliko slavni Quaglio. Iz »Bratovščine sv. Dizma« je nastala »Academia operatorum«, ustanovljena leta 1693 ter ji je bil predsednik ljubljanski prošt Prešeren, najde-

lavnejši član pa dr. Janez Gregor Dolničar. Snoval je neprenehoma načrte, razsipal zamisli na vse strani, bil je član vseh ljubljanskih organizacij, zbiral je zgodovinsko gradivo in pisal ljubljansko kroniko. »Vse kar je bilo domačega, je bilo zanj veličastno in imenitno, čeprav ni bilo nič posebnega«, pravi o njem njegov življenjepisec V. Steska. Za veliko gibanje je treba močnega gibalca, in tako silno gibalca je bil dr. Jan. Gregor Dolničar. Sprožil je misel, da bi podrli stari ljubljanski rotovž in sezidali novega po načrtih holandskega arhitekta, da bi se sezidalo v Ljubljani vseučilišče nasproti jezuitskemu samostanu (kolegiju) pri Sv. Jakobu, ter je napravil zanj načrte. Baval se je z mislijo, da bi se izdelal velikanski bakrorez ljubljanskega mesta z napisom v latinščini, nemščini, panonščini in italijanščini. Mislil je na to, da bi se izdala zbirka bakrorezov vseh domačih noš. Snoval je družbo slikarjev in risarjev, ki naj bi imela slikarsko in risarsko šolo. Hotel je, da se sezida v Ljubljani več novih cerkvá, zlasti patrona juristov sv. Ivana in pa sv. Maksima, da se pokličejo v Ljubljano uršulinke ali dominikanci, ki bi poučevali mladino, in usmiljeni bratje, da bi skrbeli za reveže. Napravil je načrte za sirotišče pri Vodnih vratih v Krakovem, dalje za zavod za dečke, za kolegij sv. Jerneja v Šiški. Zamislil je prisilno delavnico za postopače. Imel je načrte za osuševanje Ljubljanskega barja, ki naj bi jih izvedli Holandci. Sprožil je pa tudi misel, da bi se osnovala v Ljubljani osrednja vlada za Kranjsko, Trst, Gorico, Reko in nadškofija za Kranjsko, celo Primorsko, beljaški in celjski okraj — tako da bi bili združeni državno in cerkveno skoro vsi Slovenci. Dr. Jan. Gregor Dolničar je bil član akademije v Bologni, Rimu, Benetkah, Forliju in Folignu ter je bil s tujimi znanstveniki in umetniki v stalni zvezi. Njegove zanosne misli so bile uresničene davno po njegovi smrti (l. 1779), nekatere komaj v sto letih in še pozneje, nekatere še danes ne; le dozidavo novega rotovža, čeprav veliko skromnejšega kot si ga je želel, je dočakal. Njegov brat dr. Anton Dolničar pl. Thalberg (1662—1714) je drugi steber velikega razmaha baročne dobe. Lotil se je zidanja ljubljanske stolne cerkve leta 1699. Očitali so mu, da bo omagal, ker ni bilo sredstev. Postavil pa je za tiste čase nad vse veličastno katedralo po načrtih tedaj najslavnejšega rimskega arhitekta Andreja Pozzo, stavbo, ki je vplivala s svojo umetnostno vrednostjo na poznejše ro-

Franc Kavčič: Salomonova sodba.

dove in se je pri njej učil tudi domači stavbar Gregor Maček, ki je pozneje sezidal po lastnih načrtih razen znamenitega sedanjega ljubljanskega rotovža mnogo odličnih baročnih cerkvá na Slovenskem. Ljubljansko stolnico je dal dr. Anton Dolničar poslikati na presni omet slavnemu slikarju Juliju Quaglio ter se je pod vplivom njegovih slik razvilo slovensko baročno slikarstvo na presno. Dr. Anton Dolničar se je lotil zidanja ljubljanskega semenišča, pri katerem je zaposlil tudi domačega kiparja Luko Misleja, ki je sprejel k sebi kiparja Frančiška Robba. Ta pa je okrasil stolnico in druge cerkve v Ljubljani ter po deželi z dragocenimi oltarji in kipi ter ustvaril znameniti vodnjak pred ljubljanskim rotovžem. Dr. Anton Dolničar je zasnoval tudi prvo javno knjižnico v Ljubljani, pomagal je pri zidanju cerkvá na Dobrovi in Smarni gori ter sta na slovenskega stavbarja baroka, Gregorja Mačka, vplivala oba Dolničarja z nasveti. Kardinal Tanarra se je izrazil o dr. Antonu Dolničarju, da bi bil po svoji modrosti sposoben za avditorja »Rotae romanae«, t. j. za sodnika papeškega sodišča v Rimu, ki je sodilo v vseh cerkvenih

zadevah z vsega sveta in tudi v posvetnih zadevah takratne papeške države. Kot član ljubljanske »Academiae operosorum« je imel dr. Ant. Dolničar priimek »Sédulus« (Marljivi).

Setev gre v klasje.

Šele po smrti Dolničarjev je začela poganjati njiju setev polno klasje ter je vzcvetela baročna umetnost po vsej slovenski zemlji. Baročna umetnost je, kakor pravi moderni nemški modroslovec Oswald Spängler, sploh višek duhovnega razvoja v zapadni Evropi, ki ga poznejši čas ni več dosegel. Da je pa vprav baročna umetnost med Slovenci dobila tako globoka tla, je dokaz, da je slovensko bistvo popolnoma zapadnoevropsko. V prvi polovici 18. stoletja je nastalo med Slovenci toliko domačih umetnin, ki presegajo vsa dotedanja dela, kot nikdar ne prej ne poslej. Stare cerkve, palače in meščanske domove so začeli prezidavati v baročni slog (n. pr. v Ljubljani Mestni trg in Stari trg), zidati so začeli nove stavbe, ki so po mogočni zamisli in plemeniti izvedbi prekosile domala vse dotedanje. Samo v Ljubljani so postavili skoro vse cerkve na-

novi; leta 1700 je bila posvečena cerkev diskalceatov (bosonogih menihov), v l. 1702 do 1706 je bila sezidana nova stolnica, ki je mojstrovina tiste dobe, leta 1714 je bila po prizadevanju sina branitelja Dunaja pred Turki, grofa Rudigarja Starhemberga, postavljena po načrtih beneškega umetnika križanska cerkev, leta 1718 so začeli zidati stavbarsko odlično nunsko cerkev sv. Trojice z mogočno fasado; leta 1733 pa so dogotovili cerkev sv. Petra, obe slednji po načrtih stavbarja Fusconija. Prenovili so jezuitsko cerkev sv. Jakoba, dokončali avguštinsko (sedaj frančiškansko) cerkev. Prenovili so škofijski dvorec, leta 1718 dogotovili novi rotovž, sezidali gradič grofa Lamberga itd. V teh časih je nastala mogočna cerkev v Gornjem gradu, slovenski stavbar Maček je sezidal cerkev v Velesovem, na Dobrovi, na Šmarni gori; nastalo je vzorno baročno svetišče na Sladki gori in nešteto drugih. Ljubljana, ki je bila najvažnejše trgovsko središče med Benetkami in Dunajem z odličnim plemstvom in bogatim meščanstvom, je bila že po umetnostni zunanosti znamenitost in je postala tudi središče umetnosti za vse slovensko ozemlje. »Štirje evangelisti« slovenskega baroka, slikarji Valentin Metzinger (umrl l. 1759.), France Illovšek (umrl l. 1764.), Fortunat Bergant (umrl leta 1769.) in Anton Cebej so živeli in delali v Ljubljani, s svojimi čopiči so pa okrasili nešteto oltarjev, cerkvenih stropov in kupol po Gorenjskem, Dolenjskem, Notranjskem, po Štajerskem, Primorskem, pod koroškimi gorami in celo daleč po Hrvaškem in ob Kvarnerskem zalivu, kakor je tudi slovenjgraški mojster Strauss delal po Kranjskem. Stotine in stotine njih del — saj je samo Metzinger naslikal okoli 400 slik — razliva že skoro 200 let svoj čar med slovensko ljudstvo, med njimi tudi umetnine visoke vrednosti. Ti mojstri so se učili sicer tudi drugod, ali zajemali so iz nas; na njih slikah se pojavlja v ozadjih slovenska pokrajina in v njih svetniških podobah se dostikrat pokaže domači, slovenski obraz, kot n. pr. v Illoškovi prelepi »Sveti družini« Mati božja, ki ima obraz slovenskega dekleta, poln neizrekljive miline. Baročna umetnost je vrhunec misli in čustva; združuje nebo in zemljo. Nad zamaknjenimi svetniškimi prizori na zemlji se odpira nebo z angeli in nebeškim veseljem;

nad trpljenjem mučencev je razlita nebeška glorijska in poveličanje. Lahko so vplivale te umetnine na slovensko ljudstvo ter ga dvigale iz zemeljskih bridkosti v nebeške višave. Zato so se tako globoko vtisnile v slovensko dušo. Slovenski baročni mojstri in njih učenci so slikali tudi po dvorinah bogatih graščin, toda ta njih dela do danes še niso preiskana. Naravno je bilo, da se je prihodnji rod pod vplivom teh mojstrov povzpел še više ter dosegel priznanje v širokem svetu. Slovenski bakrorezec Lovro Janša, rojen leta 1744 na Breznici, je bil profesor na dunajski akademiji umetnosti, kolajnar Franc Šega je bil v Monakovem in v Nemčiji prvak v svoji stroki, njegov nečak cizeler Bernard Hribnik (Berger) je živel v drugi polovici 18. stoletja na dvoru kralja obeh Sicilij v Napolju. France Kavčič (Caucic), rojen leta 1762 v Gorici, je bil ravnatelj akademije umetnosti na Dunaju; prejel je naročila za cerkve v Italiji in v Mehiki, slikal je velike zgodovinske slike in portrete za najvišje plemstvo in za nadvojvode. Šteli so ga med najznamenitejše slikarje tedanje Nemčije; sam Wolfgang Goethe, največji nemški pesnik, ga pohvalno omenja v »Winckelmannu«. France Kavčič se je čutil Slovenca ter je govoril z Matevžem Langusom, ko je ta studiral na Dunaju, najrajši po slovensko. Umrl je leta 1828 na Dunaju.

Umetnost med ljudstvom.

H koncu 18. in v začetku 19. stoletja je umetnost na Slovenskem prodrla v široke ljudske plasti. K slikarjema bratoma Layerjema v Kranju so hodili kmetje naročat nabožne slike, meščanstvo je začelo polniti stanovanja s slikami družinskih članov in s pokrajinami. Josip Tominc, rojen v Gorici leta 1790, je sijajno slikal bogatine v Trstu in tudi v Ljubljani; njegov sloves so pred nekaj leti razširili Italijani na portretni razstavi v Benetkah. V Ljubljani in potem v Zagrebu je delal Gorenjec Mihael Stroj, rojen leta 1792, mojstrske portrete; pred nekaj leti so razstavili Zagrebčani na zgodovinski razstavi svojega mesta večinoma njegove portrete. Matevž Langus, rojen leta 1792, prijatelj pesnika Prešerna, imenovan zadnji slovenski baročni slikar, je poleg oljnatih slik slikal po cerkvah velike slike na presno; v kupoli na Šmarni gori je v »Vnebo-

Valentin Metzinger: Sv. Francišek Saleški.
(Stropna slika v škofovski kapelici v Goričanah.)

vzetju Marije» upodobil množice slovenskega ljudstva. Marko Pernhart (Pernat), rojen leta 1824 v župniji Grabštajn, slavni koroški slikar velikih gorskih pokrajin in veličastnih razgledov, je povečeval slovensko koroško zemljo od Dobrača do Karavank, Julijske alpe s Triglavom, Soško dolino in Mangartom, Blejsko in Cerkniško jezero, razgled s Šmarne gore itd. in je ustvaril skupaj okoli 1200 oljnatih slik.

Spoštujmo slovensko dediščino!

Vsa neštevilna dela slovenskih umetnikov v teku dvajsetih rodov so enota, ker so nastala iz ene slovenske duše. Tudi umetnine, ki so jih ustvarile slovenske roke v daljni tujini, pod italijanskim soncem pred stoletji in v velikih nemških središčih h koncu 18. in v začetku 19. stoletja, so slovenska duhovna lastnina.

Ni majhna ta duhovna posest ter se razteza daleč čez slovenske meje, od Benetk do Dunaja in še naprej. Vsi davni slovenski rodovi, na katere so vplivale in jih oblikovale slovenske umetnine v dobi 700 let, so z nami eno duhovno občestvo, ki je neumrjoče. Duhovi, ki so ustvarili umetnine pred stoletji, občujejo z nami po svojih delih ter nam neposredno govoré iz njih. Duhovna dela so odsev posmrtnega življenja in večnosti, ki jo popolnoma občutijo le silno preproste duše in posebno izbrani umi.

Duševna vsebina umetnostnih ustvaritev naših prednikov je slovensko narodno izročilo, slovenska tradicija.* Če naj ne zidamo na pesek in če sploh hočemo zidati stavbo duha, jo moramo zidati na tistem naprej, kar so že sezidali predniki. Kdor bi hotel uničiti vse ceste, mostove, železnice in parobrode iz poznejših časov zato, da bi napravil nekaj čisto novega, bi bil brez uma, bi uničil vse gospodarske dobrine in ne bi postavil ničesar novega, ker bi ne mogel spraviti skupaj niti gradiva za nove stavbe. Ne zato, da je staro, ampak zato, ker je lepo in veliko in pa ker je naše, moramo upoštevati in spoštovati duhovne vrednote, ki so jih zapustili predniki.

* »Narodna galerija« v Ljubljani ima namen zbrati najboljša dela umetnikov slovenskega pokolenja od 14. stoletja dalje do danes, ki se nahajajo v tujini in doma. To v bodrilo Slovencev samim, tujcem pa v večem spomin, da je slovenski duh živel in ustvarjal tako kot drugi evropski narodi, in pa v živ dokaz, da so Slovenci vredni prostora na soncu tudi v prihodnosti in da so potreben del evropske duševne celote. »Narodna galerija« ima namen ohraniti in razsvetliti slovensko narodno izročilo. Kar je dosedaj storila, je šele skromen začetek in še davno ni dosežen njen namen. »Narodna galerija« bo morala dela slovenskih umetnikov starih časov še iskati po vsej slovenski zemlji, po cerkvah, graščinah, samostanih in pri zasebnikih, zlasti pa bo morala pridobiti odlične slovenske umetnine iz 18. in začetka 19. stoletja iz tujine. Čaka jo še veliko dela. »Narodna galerija« v Ljubljani ni državni zavod, je slovensko društvo, ki potrebuje sodelovanja vseh Slovencev in pa velikih denarnih sredstev. Zlasti naj bi ji naklanjali premožni Slovenci posmrtna volila in večje darove, premožnejše občine in večji denarni zavodi pa stalne prispevke, da bo svetila zvezda slovenske tradicije in zrasla slovenska duhovna zakladnica v slovenskem središču.

Detelove zbrane spise izdaja Družba sv. Mohorja. To so globoke povesti naše zemlje in ljudi. Urejuje jih znani slovstvenik, prof. Jakob Šolar. Prva knjiga je že izšla. Obsega nad 500 strani, krasno vezana v platno. Stane pa le Din 100.—. Knjižnice, ne prezrite te knjige! Če ne veste, kakšne knjige ima Družba sv. Mohorja v zalogi, zahtevajte seznam vseh knjig, dobite ga popolnoma brezplačno!

Tradicija je usedlina vsega že opravljenega dela, je usedlina narodnega razmišljanja in čuvstvovanja. Brez vsebine je narodna samobitnost le beseda, ne pa dejstvo, le sanja, ne dejanje. Prihaja nov čas. Tehnika in stroj vladata. Dosedanje oblike življenja se podirajo. Notranjo vsebino, pravo, resnično izobrazbo izpodriva zunanja slika in civilizacija stroja. Ta pa mora pripeljati do prepada in bo človeštvo prišlo tako daleč, kot pravi duhoviti Francoz Georges Duhamel v svoji knjigi o moderni Ameriki, da bodo postali ljudje nesposobni, da bi mogli izvrševati dela, za katera je potreben daljši in večji napor. Dandanašnji, ko je taka zmeda nazorov in okusa, da je duševno ravnotežje popolnoma omajano, je tembolj potrebno, da se oprime vsak narod svojega izročila. Predvsem velja to za Slovence, ki smo izpostavljeni toliko različnim vplivom in pritiskom.

Med Slovenci je bila in je veliko premalo upoštevana lastna tradicija. To je gotovo tudi vzrok nesreč, ki so nas zadele, v kolikor smo jih sami zakrivali. Pomanjkanje samozavesti in malodušnost, ki nas tare, sta se prav zato tako razkošatili, ker nismo zadosti zasidrani v slovensko tradicijo. Brez tradicije ni resnično globokega življenja, ni globoke življenske zavesti. Tako smo pozabili, da je bila še v srednjem veku naša narodna meja pod nemškim Gradcem, še sredi 18. stoletja pri Zgornjem Dravogradu na Koroškem in da je še za časa pesnika Prešerna bil Blatni grad na Koroškem ter da sta bila Trst in Reka po večini slovenska, prav tako pa tudi Celovec. Kakšno čudovito moč ima narodno izročilo, dokazujejo uspehi Anglosaksov, ki jim je tradicija vse, in pa Poljska, ki so jih zadele podobne narodne nesreče kot Slovence, pa so učakali najslabše narodno vstajenje.

† Goriški nadškof dr. Francišek B. Sedej.

Dr. J. P.

Na južnem robu sončne Gorice stoji bela stavba, morda najlepša izmed vseh v Gorici — malo nadškofijsko semenišče. Pred vhomom te pozdravi z zapada mučeniška Kalvarija, z vzhoda trdoživi junak Sv. Marko, z juga žalostni Doberdob, na severu onstran mesta pa se dviga visoki Sabotin in ljuba Mati s Svete gore. V hiši sami — v zavodu — ti povedo, da se je tik za hišo vlekel strelski jarek.

Ta zavod je življensko delo pokojnega velikega nadškofa Sedeja. Njegov živ pomnik in vsa okolica je kakor njegov življenjepis na tem nagrobnem spomeniku: spomin na nadvse požrtvovalnega, pa tudi nad navadno mero trpečega škofa, velikega sina naših planin, pastirja Sedeja.

Dne 3. decembra 1931 so nesli ob sončnem zimskem dnevu možje in fantje njegove zemeljske ostanke od Solkana na Sveto goro k zadnjemu počitku. Na vrhu so ga bogoslovci prenesli v cerkev, nato pa do grobnice družine Pic; nadškof še ni imel svoje, ker je ni imel s čim postaviti, zato je še po smrti, kakor tolikokrat v življenju, zlasti med vojno, moral biti gost pri drugih... Vsa Goriška, vsa Furlanija, vse bratske škofije bivšega nadškofa: Reka, Poreč, Trst, Videm, Ljubljana, so bile zastopane, zbran je bil v duhu ves slovenski narod okrog svojega velikega mrtvega sina. Na gori so ga položili v grob — visoko

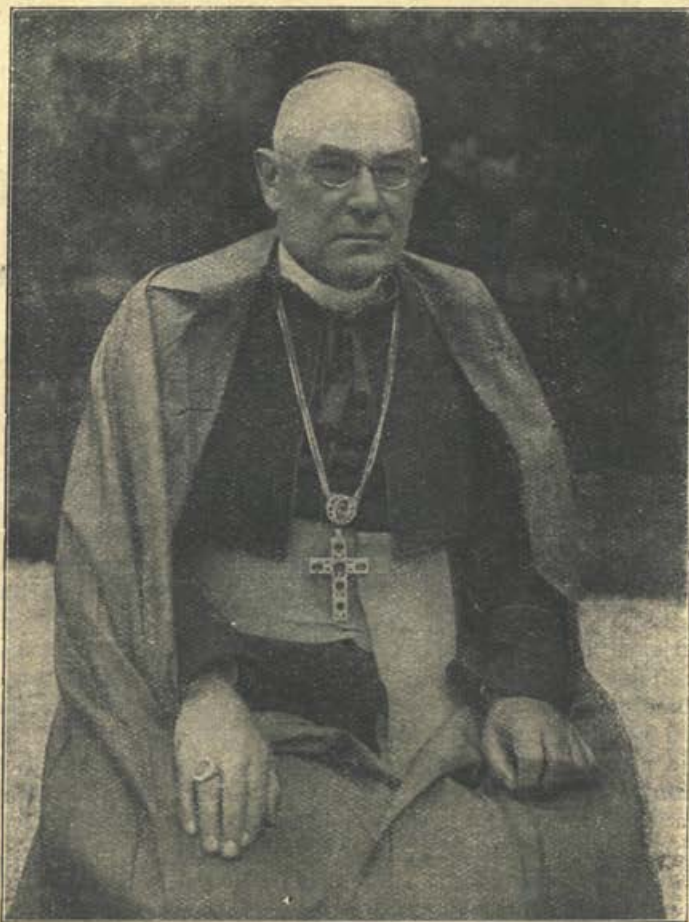
nad navadnimi zemljani, kajti Sedej je bil velik, velikopotezen, zato v krogu navadnih smrtnikov večkrat molčeč, zlasti zadnje čase, a zato je sam tem več delal. Velik je bil tudi v tem, da je največ grenkosti, krivic, ki so ga doletele, zamolčal in tako nesel najgrenkejše skrivnosti s seboj v grob. Le ob smrti uri se je nekoliko odstrl svojim prijateljem in umrl je z besedami: »Hudo je, hudo... Da, da!« Sam Bog in veliki Sedej vesta za te bolečine njegove duše.

Veličino nadškofa Sedeja je izklesal kanonik Kren v svojem pogrebem govoru v goriški stolnici na dan pogreba: »Defunctus adhuc loquitur. Čeprav si mrtev, nam še vedno govoriš. Bil si nam oče, svetovavec, tolažnik. Pred osmimi meseci si praznoval v tej stolnici svoj 25letni škofovski jubilej in sedaj si na mrtvaškem odru! V solzah si nekdanj sprejel škofovsko palico, a bil si ves apostolski, ves v molitvi, resnobi in samoopovedi. Težo in odgovornost svoje službe si vedno občutil, toda ostal si vedno zvest svojemu visokemu zvanju, vedno kremenit in možat značaj. Pred nikomer nisi klonil razen pred Bogom in njegovim namestnikom, sv. očetom. Gorel si za vse, kar je katoliško, pospeševal si vsako katoliško stvar, katoliški tisk, cerkvene ustanove, hodil si s svojo nadpastirsko palico neutrudljivo od sela do sela. Do zadnjega diha

si neizmerno častil presv. Evharistijo in božjo Mater Marijo. Pri pogledu na tvoje življenje se nam izvije vzklík: Bog sam je velik! Vreden si, da bi se položilo tvoje truplo poleg velikana katoliške cerkve iz prvih stoletij.»

Res, Anžigovčeva hiša v Cerknem je rodila moža, čigar spomin bo v naši povestnici ovenčan z večno slavo. Pač je bilo vse njegovo življenje trnjevo, pa saj je trpljenje najlepša

stranduhovnikovega življenja in tudi najboljplodni vir uspeha in zmage božjega nad človeško nizekoto. Kot reven dijak je moral trkati na Kostanjevici pri frančiškanih za hrano, da je mogel studirati. Toda izredni talent mu je odprl pot na Dunaj in potem do najbolj odgovornih službenih mest: bil je profesor v semenišču, vodja Avguštineja in dvorni kaplan na Dunaju, pod odličnim Missijem zopet profesor v Gorici, pa še kanonik in mestni župnik. Od 1906 dalje pa škof goriske nadškofije in v svetovnem klanju begunec

s svojim ljudstvom vred, veliki mučenik in vendar angel tešitelj svojih pregnanih ovcá. Po vojni je bil žilav delavec za obnovo verskega življenja po razdejani Goriški, borec za verske in narodne pravice svojega ljudstva. Često najgrje zasramovan zaradi svojega slovenskega imena in slovenske zvestobe, a vedno duhovnik, neupogljiv, čeprav večkrat osamljen kakor samotni hrast v viharju: ječal je pod težo, klonil pa ni. Niti škofa-pomočnika ni hotel, hotel je delati sam do zadnje moči. Pomočnika pa, kakor so mu ga ponujali, po svoji vesti ni mogel sprejeti...

Kak slovenski značaj je bil pokojni nadpastir, povedo njegove besede pred smrtjo: »Hočem, da ostane moje ime v zgodovini čisto.« Ni se bal, njegova vest je bila čista. Zlomiti se je dal, ukloniti pa ne — to je skala z deviških slovenskih planin.

Dne 25. marca 1931 je praznoval z vso svojo vdano škofijo v veselju 25letnico svojega škofovanja. Sam sv. oče mu je ob tej priliki poslal pohvalno poslanico. Toda oslabeledo po

operaciji ga je zlomila, vse krog njega se je rušilo, mnogi, v katere je največ upal in največ zanje žrtvoval, so mu odpovedali zupanje, zlomljen je povedal apostolskemu vizitatorju, da odlaga vodstvo nadškofije. Nekaj tednov nato je umrl v Gorici 28. novembra 1931. — Vladal je na križišču dveh kultur, romanske in slovanske, vedno pravično, a bil je kot dober katoličan zvest sin svojega ljudstva in zato tudi trpin za njegove svete pravice.

Vse imetje razen knjižnice je zapustil svojemu malemu semenišču. Pa ni

imel skoraj nič. Sedej je bil velik tudi v svojem uboštvu. Videc je bil: vse je dal tistim, ki bodo odtehtavali usodo svojih ljudi in bodo njegovi vodniki skozi življenje — bodočim duhovnikom svojega ljudstva.

Daj Bog, da se izpolni, kar si je dal pokojni nadpastir zapisati na svojo nagrobno ploščo:

»Tu počiva, proseč pobožne molitve, nadškof goriški, Frančišek Borgija Sedej. Moja duša pa bo pri neskončnem usmiljenju božjem prosila za vas...«

Prosi, zakaj: »Hudo je, hudo... Da, da!«

† Profesor Ivan Hutter.

L. G.

Ivan Hutter je bil rojen 4. majnika 1852 pri Hutarju v Globasnici. Tu je preživel detske dni. Oče, pameten kmet, ga ni dal pred osmim letom v šolo, češ, da je fant še premlad in mu je glava premehka za bukve. Nato se je šolal tri leta v Grebinju; tam je stanoval pri stricu-župniku. Šola je bila enorazredna s tremi oddelki in se je prav takrat sprevrgla iz prejšnje samonemške v nemško-slovensko. Po dveh letih domače šole se je šel nemščine učiti v Št. Pavel v četrti razred tedanje normalke, s katere pa je po enem letu prestopil na latinsko šolo tamkajšnje nižje gimnazije, kjer je ostal do leta 1868. Višjo gimnazijo z maturo je končal v Celovcu, kjer je vstopil v bogoslovje. — Po treh letih vnetega studija ga je škof Val. Wiery posvetil v mašnika. Prvo pastirsko službo je začel kot kaplan v Tinjah krog velike Gospojnice, štiri leta za tem je prišel v adventu pastirovat v Slovenji Šmihel ob Krki. V začetku šolskega leta 1882 je prevzel za Andrejem Einspielerjem mesto učitelja za verouk in slovenščino na realki v Celovcu, pa le v štirih nižjih razredih, zakaj takratni vladni liberalizem je verouk v višjih razredih odpravil. Tu je služboval sedem in trideset let s toliko ljubeznijo in vnemo in se tako poglobil v nežne duše mladine, da ga niso mogli pozabiti niti najbolj svobodomiselnih dijakov. Tudi ti so namreč prečestokrat vprav pri njem iskali zavetja, tolažbe in pouka. Bil je širokosrčen, nikoli ni obsojal, zmerom je odpuščal. Premnogokrat je doživel med dijakov razočaranja. Kdo drugi bi bil obupaval, on pa je razumel prešerno mladost in bil blag do nje. Posebej se je pokazal pedagoga v težkih narodnostnih bojih, kjer je miril in blažil in odkrival pravico. Zato ga je dijaštvo obeh narodnosti ljubilo in spoštovalo, in sicer takrat ko so narodnostni boji najbolj divjali. Po prevratu ga je avstrijska vlada odslovila, češ, da Nemška Avstrija zahteva v odloku le nemških uslužbencev po rodu in misli. Sedem in trideset let je garal brez počitka, zdaj pa so mu pokazali vrata

brez zaslužene pokojnine! Tako je bival po plebiscitu nekaj časa v Celovcu, potem pa v Gornji Kungoti kot mašnik na gradu grofa Pachte. Ker pa sirotišnica šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu ni imela duhovnika, je leta 1924 prevzel profesor Hutter to službo, kjer mu je avstrijska vlada končno vendarle priznala pokojnino.

Ko je sredi osemdesetih let radi preobilnega dela moral Lambert Einspieler odložiti tajništvo Mohorjeve družbe, je prevzel to mesto profesor Hutter. Kako je bil ta človek na mestu, nam priča dejstvo, da je za njegovega tajnikovanja dosegla Družba še enkrat toliko članov: od pet in trideset tisoč jih je naraslo na sedemdeset tisoč. Kot marljiva čebelica je snoval in predel mrežo ne le po slovenski domovini, marveč pošiljal lepo domačo knjigo v vse dele sveta, kjer živé Slovenci. Sleherna slovenska hiša, pa naj je bila še tako skrita, je v dolgih zimskih večerih poslušala tople nauke, nasvete in povesti. Ob koncu devetdesetih let je

izročil tajništvo J. Rozmanu, toda sredi novembra 1919 je še enkrat prevzel in urejeval družbene knjige do leta 1923.

Do svoje smrti je bil Hutter vreden sin slovenske matere. Ljubil je svoj jezik in ogreval zanj svoje sorojake. Za ljudsko izobrazbo je neizmerno žrtvoval, delal je s peresom in jezikom; to ga je tako zmučilo, da je leta 1903 živčno smrtnonevarno zbolel.

Pri vsem tem vsestranskem delu pa je bil jasno vesel, čil kot mladenič in čudovito skromen. Nikoli ni kazal svojega dela, nikomur o sebi govoril. Do poslednjega je bil odbornik Družbe sv. Mohorja.

Danes ga ni več. Letos 22. maja je pri Svetem Jakobu v Rožu na Koroškem izdihnil. Njegova šegavost, njegovo delo, ko je širil v deset in deset tisočih knjigah prosveto in Boga med slovensko ljudstvo in še plemenito razumevanje dijakov skozi sedem in trideset let — vse to še živi, ko njega ni več, in bo živelo večno...

Gorše Marija.

Dr. Hawlina Oton.

Dr. Krisper Valentin.

Dr. Majaron Danilo.

Smrtna žetev.

Da Mohorjev koledar ustreza vsem, ko postavlja skromne spominčke možem in ženam, ki so bili kakorkoli pomembni v javnem ali v družinskem življenju našega naroda, nam dokazuje premnogo hvaležnih priznanj in to, da prihaja vsako leto več življenjepisov o rajnikih na uredništvo. Opozarjamo pa, da prinaša Koledar le one, ki so umrli od avgusta preteklega do avgusta tekočega leta. Izjemoma smo ustregli letos še nekaterim, ki so prosili za priobčenje takih, ki so umrli že pred to dobo. Poslej se na te zamudnike ne bomo mogli ozirati. Kratke življenjepise in fotografije pošiljajte takoj po smrti na naslov: Uredništvo Družbe sv. Mohorja v Ljubljani, poštni predal 337.

GORŠE MARIJA, soproga poštnega uslužbenca v p. v Mariboru, rojena 19. avgusta 1875 v Senožečah, umrla 15. avgusta 1931. Rajnica je v otroških letih izgubila starše in sirota prišla k sorodnikom na Dolenjsko, kjer je preživela svoja mlada leta. Odtod jo je vodila pot v službo v Trst, kjer se je z vso vnemo oklenila Marijine družbe, katere se je vedno z veseljem spominjala. Drugi njen lep spomin je bilo romanje v Sveto deželo leta 1911. Med vojno se je v Trstu poročila ter z možem in otrokoma po vojni delila usodo izgnancev, dokler ni leta 1926 našla v Mariboru svoje nove domačije. Tu je vso svojo skrb in ljubezen posvetila vzgoji svojih dveh sinkov. Vsak mesec po večkrat se je obiskovavcem mariborske stolnice nudil ljubek prizor: k obhajilni mizi je pristopila temnooblečena gospa v spremstvu dvoje cvetočih fantkov, ki sta pokleknila vsak na svojo stran poleg nje, svoje zlate mamicice, da vsi lepo kot angeli prejmejo Gospoda. Zadnjič se je to zgodilo nekaj dni pred nenadno smrtjo, ko je nevede v cerkvi prejela Jezusa kot sv. popotnico.

DR. HAWLINA OTON, zdravnik v Trziču, rojen 12. novembra 1876 v Hradeku na Ogrskem, umrl 5. avgusta 1931. Pokojnik je bil s srcem in delom vedno našega čuvstvovanja. Trzičani so ga takoj vzljubili radi njegove izredne ljubeznivosti. Hvaležnost za svoje velikodušno izvrševanje poklica je žel blagi dr. Hawlina povsod: v bolniški sobi, v svoji ordinaciji, na cesti. Že l. 1920 je ohromel naenkrat na obe nogi, a je neumorno delal dalje, več kot je prav za prav mogel. Priklenjen na bolniški stol, je bil pravo pribežališče trpečih in tolažbe potrebnih. Trpljenje blažega pokojnika je bilo zadnja leta večkrat grozno, neizmerno pa zadnje mesece. Le njegovo globokoverno in Bogu vdano srce je moglo prenesti ogromni križ boleznin. Ves Trzič je trepetaje čakal na tužno vest, da velikega dobrotnika ni več med živimi. Ponovno previden je zapustil svojo soprogo, sina in dve hčerki in odšel po zaslužen plačilo k Bogu.

DR. KRISPER VALENTIN, odvetnik v Ljubljani, rojen 9. dec. 1860, umrl 20. avg. 1931. Njegov oče je bil lastnik tovarne papirja v Radečah. Sina je vzgojil v odločno narodnem duhu. Dr. Valentin Krisper je studiral gimnazijo v Ljubljani in v Gorici, pravo pa v Gradcu, kjer je tudi promoviral. Za odvetnika je nato praktical v Parizu, kjer si je pridobil oni odlični zagovorniški nastop, po katerem je pozneje v Ljubljani tako zelo zaslovel. Leta 1890 je otvoril lastno pisarno in jo vodil do leta 1916, ko jo je moral zaradi pretujenosti živcev opustiti. Pokojnik je bil proti koncu prejšnjega stoletja več let občinski svetnik. Veliko si je prizadeval, da je pri sodišču izvojeval vsaj nekoliko pravic za naš jezik. Zelo mnogo si je pridobil zaslug po potresu, ko je vstopil v potresni odbor. Glavne zasluge pa si je pokojnik pridobil s tem, da je pričel delo za naš tujski promet. Njegova zasluga je, da se je prebudil Bohinj, kateremu je preskrbel sankališče. Za naš tujski promet je pridobil hotel »Triglav«. Še v zadnjem času je zbiral slike in je bil tudi član novo ustanovljenega Tujsko-prometnega sveta. Kot človek je bil zelo resen mož, strog do samega sebe in do drugih ter zato tudi vedno pravičen. Za razne dobrodelfne in narodne namene je imel vedno odprto srce in roke ter ni nikoli odrekel prošnjam za podpore. Ime dr. Valentina Krisperja bo ohranilo častno mesto v slovenski narodni zgodovini.

DR. MAJARON DANILO, odvetnik v Ljubljani, rojen 12. decembra 1859 v Borovnici, umrl na Bledu 6. avgusta 1931. Pokojnik je bil eden za Slovence najzaslužnejših in splošno najbolj spoštovanih mož. Imel je od mladosti najboljšo vzgojo. Ljudsko šolo je obiskoval v Idriji skupno s pokojnim dr. Fr. Lampetom in še živčim dr. Gustavom Gregorinom. Bil je gojenec »Alojzijevišča« v Ljubljani in tu dovršil gimnazijske nauke. V svoji globoki vernosti se je najprej hotel posvetiti duhovskemu poklicu in bil tudi leta 1878 in 1879 v bogoslovju, a se potem posvetil pravoslovju na

Hudovernik Aleksander.

Lavtižar Gašper.

Lavtižar Franc.

Jeločnik Aleksander.

Dunaju. Tu je bil med najbolj navdušenimi akademiki, ki so se zavzemali za slovanske ideale. Po dovršenih studijah je bil najprej sodni praktikant na Dunaju, od l. 1887 do 1892 pa odvetniški pripravnik v pisarni dr. Ivana Tavčarja v Ljubljani. Od l. 1894 je imel lastno pisarno. Bil je zelo delaven mož. S peresom je pomagal pri »Vrtcu«, »Slovincu«, »Novicah« in v »Slovenskem Narodu«, ki ga je nekaj let tudi urejeval. L. 1889 je pomagal ustanoviti društvo »Pravnik« ter prevzel uredništvo društvenega glasila »Slovenskega Pravnika«. Urejeval ga je 25 let in sčasoma ustvaril iz njega odlično revijo. Da je dosegla slovenščina ob pričetku tega stoletja enakopravnost tudi pred avstrijsko sodnijo in v sodnem uradovanju, to je neprecenljiva zasluga »Slovenskega Pravnika« pod dr. Majaronomim vodstvom. Saj je točno pred 50 leti dunajsko višje sodišče razveljavilo neko zasebno sodbo samo radi tega, ker je bila izdana v slovenskem jeziku! Po zaslugi pokojnikovi in njegovih sobojevnikov je izvršilo društvo »Pravnika« ogromno delo za izdajo zakonov v slovenskem jeziku in vse priprave za ustanovitev slovenske pravne fakultete in slovenskega vseučilišča, ki smo ga končno le dobili v naši narodni državi vprav na prizadevanje dr. Majarona in pokojnega dr. Vrstovška l. 1919. Kot odličan pravnik in delavec je bil izvoljen za predsednika odvetniške zbornice, ki jo je vodil 30 let. Ob 25letnici svojega predsedovanja je bil odlikovan z redom sv. Save II. razreda, dobil je kesneje tudi red Belega orla V. razreda. Dr. Majaron je nastopal tudi kot politik. Od l. 1890 do 1894 in od l. 1896 do 1910 je bil ljubljanski občinski svetnik v raznih odsekih. L. 1908 je kot predsednik Združenega narodnega odbora rešil mnogo oseb, preganjanih radi žalostnih dogodkov meseca septembra. Kot politik je veljal za resnega, a poštenega nasprotnika, ki je užival splošen ugled.

HUDOVERNIK ALEKSANDER, notar v Ljubljani, rojen 21. febr. 1861 v Stični, umrl 20. avg. 1931. Gimnazijo je dovršil v Novem mestu, pravno fakulteto pa na Dunaju. Od leta 1904 je bil notar v Ljubljani, leta 1919 pa je bil izvoljen za predsednika Notarske zbornice. Spisal je mnogo strokovnih juridičnih razprav ter v največji meri sodeloval pri prevajanju »Občnega sodnega reda«. Že študent je pričel pisateljevati. Najvažnejše delo so bili njegovi »Spomini na Janeza Trdino«, ki jih je objavil leta 1913 v Ljubljanskem Zvonu. S Trdino je namreč mnogo občeval kot študent v Novem mestu. Od svetovnih pisateljev mu je bil najljubši Turgenjev, čigar »Pesmi v prozi« je prevedel sam v slovenščino, poleg tega pa tudi nekaj drugih del Turgenjeva. Mnogo je Hudovernik sodeloval tudi

s Francetom Levcem. Tako je n. pr. pripomogel k pojasnitvi nekaterih Jurčičevih del, pri urejevanju slovenskega pravopisa itd. Najbolj se je odlikoval Hudovernik v narodno-upravnem delu. Leta 1907 je bil izvoljen za blagajnika Ciril-Methodove družbe ter na važnih obmejnih postojankah ustanavljal Ciril-Methodove šole. Izvoljen je bil za častnega člana, leta 1926 pa za prvomestnika družbe. Odlikovan je bil z redom sv. Save III. razreda.

LAVTIŽAR GAŠPER, zemljiški posestnik, umrl 26. avgusta 1931 v Kranjski gori št. 57, star 81 let. V svojih krepkejših letih je bil prvi mož v Kranjski gori in je združeval vse odličnejše in odgovornejše službe v svoji osebi. Bil je župan dve dobi, sicer občinski svetovavec, predsednik krajnega šolskega sveta dolgo vrsto let, načelnik zdravstvenega zastopa in član cestnega odbora. Do svoje smrti pa je vršil službo sodnega cenilca, podnačelnika Posojilnice in ključarja župne cerkve. Med svetovno vojno se je preselil s svojo družino na Koroško, kjer je blizu Pliberka kupil lepo in obsežno posestvo. Ker je pa ob plebiscitu navdušeno agitiral za Jugoslavijo, ga je moral pod ceno prodati in se vrniti v domači kraj. Bil je skrben oče svoji mnogoštevilni družini, izboren gospodar in naravnost izvrsten svetovavec v gospodarskih zadevah. Ne bi bil še umrl, a počena kost v kolku ga je položila na bolniško posteljo in v grob.

LAVTIŽAR FRANC, vdovec, zasebnik, mlajši brat Gašperjev, ki ga je nemirna žilica gnala med svet, je odložil popotno palico za večno dne 2. januarja 1932. Dolgotrajna želodčna bolezen je spravila 76letnega moža pod zemljo. V svojih mladih letih je odšel po svetu, se od časa do časa vračal domov in zopet odhitel. Bil je v vseh delih sveta razen v Avstraliji. Prepotoval je Italijo, Španijo, Francijo, Nemčijo in Anglijo, bil v obeh Amerikah. Vsepoposod je prevzemal in opravljal razne službe po hotelih in restavracijah, nazadnje

Čarman Franca.

Šetina Marija.

se je stalno naselil na Ruskem v Irbitu pod Uralom, kjer je imel hotel in restavracijo. Od Irbita je tudi prevozil vso daljno progo do Irkutska. L. 1919 pa je moral bežati pred boljševiki in pribežal v ljubljeno Kranjsko goro, kjer je preživel svoja zadnja leta. Med raznimi narodi se je naučil šest svetovnih jezikov; vedno in v vseh položajih življenja pa je ostal zvest katoliški veri in milemu slovenskemu narodu.

JELOČNIK ALEKSANDER, ki je bil šolski vodja na osnovni šoli v Križah pri Trziču, je umrl 7. septembra 1931. Pokojnik je v mladih letih veliko delal med mladino in bil duša fantovskega odseka, poznejšega »Orla« v št. Vidu nad Ljubljano. Skrben in izboren učitelj je znal z mladino prijateljsko občevati in si pridobiti njeno srce, a tudi starejši so ga spoštovali, ker je bil vnet za splošno ljudsko naobrazbo. Težko ga je zadela ločitev iz št. Vida, a tudi na novem mestu si je znal pridobiti vdana srca. Brat Vojteh, bivši prvi načelnik Zveze Orlov, je tajnik Ljudske posojilnice v Ljubljani.

ČARMAN FRANCA, vdova in posestnica v Zabukovju pri Sv. Joštu nad Kranjem, rojena 1855, umrla 14. septembra 1931. Pokojnica je bila velika dobrotnica bolnikov, odlična mati osmerih otrok in dobra gospodinja, ki jo je vse spoštovalo. — Njena sestra **MARIJA**, poročena **ŠETINA**, rojena 1857 in umrla 26. aprila 1931 v Pribačevem pri Kranju, je bila 24 let vdova. Mati sedmerih otrok, zelo mehkega srca in dobrotnica revežev. Poznala je le dom in cerkev; zadnjih osem let je veliko trpela v nogah, da ni mogla zdoma niti v cerkev.

HOSTNIK ALOJZIJA, rojena Permè v Kostrevnici dne 16. aprila 1861, umrla 16. oktobra 1931 v Podrojah, župnije Šmartno pri Litiji. Ne žalujemo, ker umirajo take matere; saj vemo, da gredó po plačilo. Bridko nam je le, ko se bojimo, da izumirajo te pristne slovenske matere in da nam ne priraste več toliko tako dobrih. V pokojnici Alojziji so bile vtelesene vse vrline žene-matere: živa vera, tista mirna skrb za vso družino (sedmerih otrok), ki jo vodi v srčni tihoti brez praznega vznemirjanja, vseobjemajoča ljubezen, ki izbrise samo sebe in ve le za moža, za hčere, za sinove — za njih srečo trpi in se trudi, na svojo pozablja; je kakor tihi plamenček večne lučke v domači hiši: nikoli ne zagori v mogočni ogenj, ki naglo ugasne, ampak vedno živi, sveti in greje. Zato je umljivo, da Podroje niso še zlepa doživele lepšega pogreba. Spremilo jo je razen številnih pogrebecev iz fare tudi mnogo duhovnikov-prijateljev njenega sina duhovnika in nje same, iz Trnovega so prišli farni pevci in ji zapeli krasne žalostinke. — Veseli se,

Hostnik Alojzija.

Grošelj Jože.

mati Alojzija, in izprosi pri Bogu mnogo sebi enakih mater slovenskim družinam!

GROSELJ JOZEF, dolgoletni uslužbenec Jugoslovske tiskarne v Ljubljani, rojen 10. oktobra 1878 v Ljubljani, umrl 9. oktobra 1931. Pokojnik je vstopil s 16. letom v službo v tedanji Katoliški tiskarni, kjer je zvesto in vestno vršil svoje posle. Bil je prijaznega značaja, priljuden, nesebičen in vnet za dobro in pošteno stvar. Član moške Marijine kongregacije v Križankah je skrbel vneto tudi za krščansko vzgojo svojih otrok. Zapustil je devet otrok, katerih eden je pravnik, dva druga pa častnika. Tudi on je bil eden izmed Krekovih podrobnih sotrudnikov.

Knez Saša.

Zidar Franc.

KNEZ SAŠA, veletrgovec v Ljubljani, umrl komaj 32 let star 19. oktobra 1931 v Sarajevu. Pokojni Saša Knez je bil najstarejši sin veleugledne ljubljanske trgovske rodbine, ki ji je bil v poslovnih poslih večš načelnik, vodja in svetovavec. Dobro je bil znan po vsej Sloveniji, a tudi izven nje. Priljubljen je bil zlasti radi dobrega srca, poštenega značaja, marljivosti in osebne skromnosti. V trgovskih krogih so zelo cenili njegov bistri duh, pravicoljubnost in podjetnost. Izvozno trgovino je skušal razširiti v Argentino in Brazilijo, posebno izvoz suhih gob, fižola in orehov. Bil je honorarni konzul danske kraljevine, občinski svetnik v Ljubljani, upravni svetnik Ljubljanske kreditne banke, Jadransko-podunavske banke in odbornik Kmetске posojilnice ljubljanske okolice, S Sašo Knezom je izgubila slovenska javnost nadobudnega delavca in prikupnega moža, ki bi bil še veliko koristil domovini s svojo nadarjenostjo.

ZIDAR FRANC, profesor klasične gimnazije v p. v Ljubljani, umrl 20. oktobra 1931. Pokojnik se je rodil 3. januarja 1883 v št. Rupertu na Dolenjskem. Po dovršeni osnovni šoli na Mirni je šel

P. Angel Mlejnik.

Modič Andrej.

Kostanjevac Marko.

Požar Jakob.

v Novo mesto. Ker so bili doma v slabih gmotnih razmerah, si je že kot drugošolček pomagal s tem, da je druge sošolce poučeval. Bil je vseskozi odličen, priljubljen pri profesorjih in tovariših, rad pomagal vsakomur, kjerkoli je mogel. Vseučiliški studij je dovršil na Dunaju in bil nastavljen kot suplent v Novem mestu leta 1910. Po enoletnem službovanju je bil premeščen v Ljubljano. Leta 1914 je moral iti v svetovno vojno, kjer je služil do konca novembra leta 1918. Vojna mu je zrahljala zdravje in odslej je začel bolehati. Težko se je poslovil za vedno leta 1924 od svojih kolegov in učencev ter bil na lastno prošnjo upokojen. Od upokojitve pa do smrti je bil ponajveč v postelji. Bog mu je dal moč, da je vršil apostolat trpljenja. Sam tolažbe potreben je tolažil druge in vdano prenašal bolezen. Smrt ga je iztrgala družinici v najlepši moški dobi in ga rešila trpljenja.

O. MLEJNIK ANGEL, O. F. M., rojen 27. julija 1865 v Novem mestu, umrl 27. oktobra 1931 v Ljubljani. Pokojnik je studiral na novomeški gimnaziji ter stopil v frančiškanski red 20. avgusta 1881. Po končanih bogoslovnih naukih je bil poslan k dominikancem v Gradec studirat filozofijo in se pripravljat za lektorja dogmatike, ki jo je poučeval v Gorici, Kamniku in Ljubljani ter dobil častni naslov »lector iubilatus«. V svojih predavanjih je bil izredno globok, povsem jasen v izvajanih in nedosegljiv v podajanju. Imel je najvažnejše redovne službe: 18 let je bil gvardijan v Kamniku in v Ljubljani, bil definitor, kustos in šest let provincial, večkrat tudi generalni vizitator raznih provincij (poljskih, hrvatskih). Zelo naobražen in učen mož, ki je tudi znan po svojih razpravah in člankih v »Rimskem Katoliku« in svojem sodelovanju pri »Cvetju z vrtov sv. Frančiška« in pri listu »Vera in življenje«. Poleg službenega in redovnega opravlja je bil vnet čebelar, ki je spisal v »Slovenskem Čebelarju« več strokovnih člankov.

MODIC ANDREJ, posestnik na Rakeku, umrl 27. oktobra 1931, star 91 let, rojen 14. novembra 1840 v Ivanjem selu pri Rakeku iz trdne, zdrave slovenske hiše. Tudi njegov oče je dočakal 91 let! Priden gospodar, nadarjen, varčen, vztrajen, odporen je bil vse svoje življenje »Puntarjev oče«. Notranjec — korenina v vsakem oziru. Dolgo let je bil prvi župan občine Rakek (1898—1904), odločen katoliški bojevnik, ki se ni vdal nobeni sili. Pod njegovim vodstvom in njegovim naslednikom Ivanom Faturjem, trgovcem na Rakeku, ki je tudi umrl kmalu za njim, se je rakovska občina lepo razcvetela. Pokojni »Puntar« je bil eden glavnih opornikov Katoliškega izobraževalnega društva na

Rakeku. Z njim je šla v grob ena izmed pravih »grč« naše Notranjske: bil je oče 15 otrok!

KOSTANJEVAC MARKO, služitelj pri bivšem deželnem odboru, potem honorarni sluga pri bankni upravi v Ljubljani v p., rojen v Vinici na Hrvaškem 30. marca 1874, umrl v Ljubljani 21. novembra 1931. Kot krojaški pomočnik je prišel v Ljubljano in se vneto udeleževal krščansko-socialnih prireditvev in vsega gibanja pod vodstvom dr. Kreka. Bil je eden najvztrajnejših učencev njegovih socialnih tečajev in govorniških večerov, ki so se jih udeleževali tudi srednješolski dijaki višjih razredov. Bil je vse življenje čist krščanski značaj, kot jih je malo med nami. Trden, neomajen v zvestobi do Cerkve, poln spoštovanja do dušnih pastirjev, vnet član moške Marijine kongregacije v Križankah in Vincencijeve družbe. Vsak dan je stregel pri zgodnjih mašah in pristopil k mizi Gospodovi. Vodil je tudi petje v kongregacijskem odseku, sodeloval pri prosvetnem društvu, bil zgleden nočni častivec presv. Reš. Telesa. Pri vsaki dobri stvari je bil med prvimi, iskren in navdušen za čast božjo in dobro stvar. Do skrajnosti radodaren mož, nesebičen kot malo-kdo, pri tem pa nadvse skrben družinski oče.

POŽAR JAKOB, poštni kontrolor v p., rojen 1848 v Gorenjah na Gorenjskem, umrl v Vojniku pri Celju dne 3. novembra 1931. Pokojnik se je posvetil po končanih gimnazijskih studijih v Ljubljani poštni službi in je služboval v Radovljici, Št. Petru v Savinjski dolini, v Celju, v Ptujju in Mariboru. Z njim je legel v grob zopet eden onih nesebičnih in delavnih mož, ki v svojem iskrenem domoljubju ni poznal drugega kakor izvrševanje svojih službenih dolžnosti ter iskreno ljubezen do svoje domovine, do svojega naroda in svoje rodine. Dr. Lovro Požar, znani gimnazijski ravnatelj v p., je njegov sin.

LAPAJNE IVAN, prvi ravnatelj meščanske šole v Krškem v p. in ravnatelj Okrajne posojilnice v Krškem, rojen 22. februarja 1849 na Vojskem pri Idriji, umrl 17. novembra 1931. Studiral je realko v Gorici in Ljubljani ter na moškem učiteljsku napravil l. 1868 zrelotni izpit. Službo učitelja na rudniški šoli v Idriji je vršil dve leti, nato bil nadučitelj v Ljutomeru sedem let. Leta 1878 je dobil kot edini prosilec z meščanskošolskim izpitom ravnateljsko mesto na novoustanovljeni meščanski šoli v Krškem. To mesto je dobil proti volji takratnega okrajnega glavarja in višje učne uprave, ki je bila v nemških rokah. Lapajne je bil prvi Slovenec na bivšem Kranjskem, ki je imel toliko volje in poguma, da je šel k meščanskošolskemu izpitu pred popolnoma nemško izpraševalno komisijo. Na svoje

Lapajne Julija.

Lapajne Ivan.

Mrak Ana.

Jurko Ivan.

Marolt Marija.

Žerjav Marija.

stroške je izdal pisanke, ki so imele na obojni strani zemljevid s slovenskim besedilom, ker tedaj ni noben založnik imel poguma založiti šolske zvezke s slovenskim besedilom. Radi svoje narodne zavednosti je žel večkrat očitke tudi od najvišjih avstrijskih učnih krogov. V Krškem je ustanovil pozneje Okrajno posojilnico na Raiffeisenovi osnovi in jo vodil nad 40 let do svoje smrti. Imel je spretno pero in bil tudi med pisci Mohorjeve družbe. Dr. Stanko Lapajne, vseučiliški profesor v Ljubljani, in dr. Živko Lapajne, zdravstveni načelnik ljubljanskega okrožja, sta njegova ugledna sinova.

Prinašamo tudi sliko njegove nad vse dobre žene **JULIJE**, rojene 14. februarja 1854 v Ljubljani. Vsa leta mu je zvesto stala ob strani, ga v vsem njegovem velikem delu podpirala ter mu vzorno vzgajala otroke. Znana je bila zlasti po svojem delu pri dobrotelnosti. Ko pa je malo pred njim legla v grob (umrla je 21. junija 1931 v Krškem), je to kmalu tudi njeja strlo.

MRAK ANA, rojena 25. julija 1875 pri Sv. Lenu nad Škofjo Loko, umrla 22. novembra 1931. Dosmrtna članica Mohorjeve družbe. Vse življenje globokoverna žena z vročo ljubeznijo do domače cerkve. Ni ga bilo praznika, da bi ne prinašala od doma po strmi in dolgi poti cvetlice za cerkev. Z vso skrbjo je gojila doma te cvetlice. Sama je žrtvovala in naredila več pregrinjal za cerkvene oltarje. Ko je bila že bolehná, si je dala poleg hiše postaviti lično kapelico lurske Matere božje, misleč, da bo vsaj tja še lahko prinašala cvetice. Dočkala je, da je bila kapelica blagoslovljena. Bila je še navzočna, dasi je morala že sedeti na stolu, krasiti Marijinega kipa pa ji ni bilo več mogoče.

JURKO IVAN, knezoškof, svetovavec, dekan in župnik v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu, rojen 9. junija 1875 pri Sv. Lovrencu na Pohorju, umrl 26. novembra 1931 v Gradcu. Mašniško posvečenje je prejel 25. julija 1898 in bil kaplan najprej v Slivnici pri Celju in v Žusmu. Za župnika je služboval v Pamečah pri Slovenjem Gradcu, od 1919 pa v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu, kjer je opravljal od 1. sept. 1929 tudi dekanske posle. Blagi pokojnik je vzorno in s svečeniško vnemo skrbel za svoje župljane. Ohranil si je do zadnjega diha svojo pohorsko iskrenost, značajnost, plemenitost ter dobro srce za reveže. Kjer je videl v hiši revščino, je pomagal z večjo vsoto, najmanj pa z 20 Din. Mnogo se je trudil na gospodarskem polju. Bil je prvovrsten živinorejec, ki je bil drugim v vsakem oziru za vzor. Dolgo let je bil načelnik, pozneje pa tajnik živinorejske zadruge. Ves kraj bo zelo pogrešal njegovega vodstva.

MAROLT MARIJA, roj. Petrič dne 31. decembra 1870 na Verdu pri Vrhniki, soproga vrhniškega zdravnika in bivšega župana dr. J. Marolta, je umrla po večletnem trpljenju v enoinšestdesetem letu v Leonišču v Ljubljani 28. nov. 1931. Zgledna katoliška žena, izobražena in nadarjena pomočnica pri katoliških in prosvetnih organizacijah v vrhniškem kraju. Bila je tudi glasbeno naobražena. Njena in njene sestre zasluga je, da se je na njenem domu na Verdu še danes sloveči kvartet Zika posvetil izključno studiju koncertne glasbe. Zelo pri srcu so ji bili zlasti revni bolniki v vasi. Vse njeno življenje je veljalo le delu za druge, za rodbino in kulturni napredek slovenskega ljudstva. Izmed štirih otrok je znan slovenskim umetnostnim krogom sin Marjan, ki z vso vnemo zasleduje napredek slovenske umetnosti.

ŽERJAV MARIJA iz Plavškega Rovta nad Jenenicami (»Zakamnjena«), roj. Jakopič dne 26. marca 1865 na Dobravi pri Bledu, umrla 1. decembra 1931. Pokojnica je bila mati prof. dr. Gregorja Žerjava, kateheta na učiteljsku v Ljubljani, in učiteljice Minke Žerjav. Z njo je odšla zopet ena močnih naših vernih žen, ljubiteljica Mohorjevih knjig, ki jih je ob preji in šivanju dala čitati otrokom, kar je vnelo v njih ljubezen do Družbe in lepe slovenske knjige. Iz njene duše je kipelovo veselje Kristusovega miru; zato si je vsak želel k Zakamnjeku, ker je tam tako »lepo«. Lepa luč vsem je res bila pokojna mati: dobrota, nauk, zgled.

GALE JOSIP, rojen 19. februarja 1853 v Ravnem brdu št. 2 v župniji Prežganje, občine Trebeljevo v okraju Litija, umrl 4. decembra 1931 lepo previden s sv. zakramenti za umirajoče, na svojem rojstnem domu. Malega nadarjenega dečka je dal očetu učiti v ljubljanske šole; ker pa je bil edinec, je odločil, da prevzame precej obsežno posestvo. Moral se je ločiti od učenja ter prijeti za plug. Bil je kremenit značaj, veren mož. Leta 1892 so ga občani obsežne trebeljevske občine izvolili za župana. V splošno zadovoljnost občanov je županoval polnih 23 let. Kot župan je bil vesten in kot oče skrben za svoje občane. L. 1915 se je radi bolehnosti županstvu odpovedal. Zelo je skrbel za krščansko vzgojo svojih otrok. Dve hčerki sta šli v samostan, sin Josip pa, ki mu je nasledoval, je bil od leta 1921 deset let župan.

P. FABIANI SEVERIN O.F.M., umrl 30. decembra 1931 v ljubljanski bolnišnici za zastupljenjem krvi. Rajni je bil rojen v Žuzemberku dne 1. decembra 1866, šolal se je v Novem mestu. Po končanih studijih je vstopil 20. novembra 1885 v frančiškanski red. V mašnika je bil posvečen dne

Gale Josip.

P. Severin Fabiani.

Dr. Jenko Josip.

Janžekovič Jožef.

21. decembra 1889. Služboval je na raznih krajih, kakor v Gorici, Kamniku, Mariboru in Novem mestu, od meseca avgusta dalje pa v Ljubljani. Bil je eden izmed najbolj nadarjenih učencev znanega slavista p. Stanislava Škrabca in je vseskozi ohranil veliko ljubezen do slovenskega jezika. Razni članki v »Slovincu« in drugih časopisih pričajo o temeljitosti njegovega znanja slovniških pravil slovenskega jezika. Bil je tudi nadarjen muzik in slikar. Rajni je bil vedno dobrosrčen ter vedrega značaja, tako da so ga res vzljubili vsi njegovi številni prijatelji.

DR. JENKO JOSIP, profesor v p. in posestnik v Dvorju pri Cerkljah na Gorenjskem, umrl 13. januarja 1932. Pokojnik, nečak slovenskega skladatelja Davorina Jenka, se je rodil dne 15. marca 1854 v Dvorjah v občini Cerklje pri Kranju. Po končani ljudski šoli v Cerkljah in Kranju je studiral gimnazijo v Ljubljani, univerzo pa v Gradcu in na Dunaju. Od ljudske šole naprej do doktorata je vse dovršil z odličnim uspehom. Posvetil se je latinščini, grščini ter zgodovini in zemljepisju, poleg tega pa je poučeval tudi slovenščino in nemščino. Prvo njegovo službeno mesto je bilo v Mariboru, nakar je leta 1885 prišel v Kranj, kjer je ostal dve leti. Iz Kranja je prišel v Ljubljano, kjer je nekaj let učil na nekdanji gimnaziji, odkoder je bil leta 1890 prestavljen na novo nižjo (slovensko) gimnazijo v Ljubljani. Iz Ljubljane je pozneje šel v Novo mesto, odkoder ga je tedanji režim, ki je bil slovenskemu ljudstvu skozi in skozi sovražen, pregnal v oddaljeno Bukovino, kjer je na gimnaziji v Seretu učil do leta 1917. Iz Bukovine se je med vojno preselil v Trst, kjer pa je bil kmalu upokojen leta 1918. Doktorat si je pridobil pred nekaj leti. Upokojen se je umaknil v svoj rodni kraj v Dvorje pri Cerkljah, kjer se je posvetil gospodarstvu. Z veseljem je svojim nekdanjim učencem in drugim znancem pripovedoval, kako je zgradil nov valjni mlin in kaj vse misli še storiti. Delal pa je tudi gospodarsko v javnosti, bil član občinskega odbora, v katerem je uveljavil mnogo svojih gospodarskih načrtov. Kljub starosti je bil rajni dr. Jenko živahen in čvrst ter se je zanimal za vse dogodke javnega življenja. Kadarkoli je prišel v Ljubljano, je obiskal enega ali drugega svojih bivših učencev, ki so bili njegovega nazorov, da se je z njimi porazgovoril. V znanstvenem svetu je bil znan učenjak, ki se je bil posebno vglobil v raziskavanje zgodovine in zgodovinskih virov iz Konstantinove dobe. V tem pogledu je za svoja dela, ki jih je objavjal nekaj tudi v »Izvestju« tedanje ljubljanske nižje gimnazije v slovenskem jeziku, dobil priznanja in pohvale od raznih mednarodnih znanstvenih družb in društev.

Ime profesorja dr. Jenka je bilo v evropskem znanstvenem svetu brez dvoma mnogo bolj cenjeno, kakor pa so tega izredno učenega moža znali ceniti njegovi rojaki. Mož, ki je bil katoličan in Slovenec vse svoje življenje in ki tega nikdar ni tajil, je v zadnjih letih svojega bivanja v slovenski domovini doživel marsikaj grenkega.

JANŽEKOVIČ JOZEF, konz. svetnik, dekan in župnik pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, rojen na Polenšaku 28. februarja 1868, umrl 15. januarja 1932. V duhovnika je bil posvečen 25. julija 1894. Kaplanoval je pri Sv. Barbari in pri Sv. Rupertu v Slov. goricah, v Gornji Radgoni, pri Sv. Križu tik Slatine; 1. julija 1905 je postal župnik pri Sv. Lenartu, leta 1920 dekanjski upravitelj, 1921 dekan, 1923 duh. svetnik, 1930 konz. svetnik. Leta 1929 je prejel red sv. Save IV. razreda. Pet in dvajset let je načeloval zelo uspešno posojilnici pri Sv. Lenartu, lenarsko župnijo je vzorno vodil nad šest in dvajset let, dekanijo pa enajst let. Bil je zgleden duhovnik, goreč za narodov telesni in dušni blagor, očetovsko mil in ljubezniv predstojnik, kot skala trden slovenski rodoljub sredi nekdanjega nemškutarskega trga, nad vse gostoljuben in vesel družabnik. Veliko je žrtvoval za izboljšanje nadarbinskega posestva, župnijski cerkvi pa je oskrbel mnogo reči trajne vrednosti. Nekaj let je bolehal na črevesnem raku, zadnje leto pa je pretrpel grozne bolečine. Nikdar ni tožil, ne obupal, temveč ves vdan v voljo božjo junško vztrajal do zadnjega kot pravi trpin Job.

WESTER AVGUŠTIN, šol. svetnik, gimn. prof. v Ljubljani v p., rojen na Bledu l. 1843, umrl 10. februarja 1932. Pokojnik je dovršil gimnazijske nauke l. 1865, studiral na dunajskem vseučilišču matematiko in fiziko in iz obeh predmetov napravil izpit l. 1870, nakar je dobil mesto suplenta na višji gimnaziji in realki v Ljubljani do l. 1872. Nato je poučeval pet let v Pančevem, bil prestavljen na Češko v Budejevice do l. 1884 in končno prišel zopet v Ljubljano na višjo gimnazijo, kjer je poučeval celih 22 let do upokojitve l. 1906. V pokolu se je še bolj posvetil gospodarstvu na svojem posestvu v Hradeckega vasi ob prijaznem Golovcu. Bil je strog profesor, moč reda in točnosti, pa tudi poln dobrohotnosti in pravičnosti. Zlasti je pazil na dijake kadilce. Ožgani prsti niso priporočali nikogar. Svoje učence je dobro poznal in se še v poznih letih spominjal podrobnosti iz šolskih let. Vedno je bil Slovenec in odločen Slovan tudi na tujem. V Pančevem je bil znan kot velik Jugoslovan že tista leta. Bil pa je tudi globoko veren, odločen katoličan, kar ni nikoli zakrival. Zapustil je soprogo in pet že preskrbljenih otrok.

Wester Avguštin.

Vodušek Matej.

Leban Janko.

Pfajfar Janez.

VODUŠEK MATEJ, upokojeni profesor v Ljubljani, rojen 10. februarja 1839 v Ptujski gori na Štajerskem, umrl 10. februarja 1932, dopolniviš točno 93 let. Njegov oče je bil reven zidar. Ljudsko šolo je pohajal v Mariboru, kjer je bil odličen učenec. Tedanji njegov župnik je poskrbel, da je prišel na gimnazijo v Gradec, kjer je bil brezplačen gojenec v ondotnem deškem semenišču. Tu je dovršil gimnazijo leta 1859. Dve leti je bil sošolec pokojnega kardinala Missie. Po maturi je odšel na vseučilišče v Gradec in nato na Dunaj. Ker je bil v gimnaziji izvrsten matematik, je hotel studirati matematiko. Ker pa je bilo tedaj za matematiko premalo služb, se je vpisal v jezikoslovje. Preživel je se je z instrukcijami in je leta 1865 napravil izpite iz klasične filologije in iz slovenščine. Dasi je bila v deškem semenišču v Gradcu nemška vzgoja in je studiral v nemških mestih ter je bila njegova prva služba v nekdanji povečini nemškem ali nemškutarskem Mariboru, je vendar vsekdar bil odločen Slovenec. Značilno za njegovo slovensko mišljenje je, da se je kot mlad suplent na mariborski gimnaziji sprl z nemškim profesorjem zgovodine. V šestem razredu mariborske gimnazije je nekoč profesor Zeehe pri zgodovinski uri zabavljal zoper slovanskega zgodovinarja Šafařika. Dijaki so bili seveda večinoma Slovenci ter zaradi tega zelo razburjeni. Zato so vprašali svojega profesorja Voduška, kaj on meni o tej stvari. V tistih časih je bilo kaj nevarno, dajati dijakom kake izjave v slovanskega smislu. Profesor Vodušek je na kočljivo vprašanje svojih dijakov malo pomolčal, nato pa mirno odgovoril: »Bodočnost bo slovanska.« Zaradi te izjave je profesor Vodušek prišel v disciplinarno preiskavo, a se mu ni nič zgodilo. Ta moški nastop profesorja Mateja Voduška je na tedanje nemške oblastnike tako vplival, da se ga niso upali pregnati, pač pa je bil prestavljen iz Maribora profesor Zeehe, ki je spor povzročil. Do leta 1869 je služboval v Mariboru, do 1872 v Kranju, do 1877 v Gorici, nakar je bil prestavljen v Ljubljano, kjer je vstopil v pokoj leta 1900. Pokojni profesor je bil sicer izprašan profesor za slovenščino in klasične jezike. Toda bil je neizprašan učenjak iz matematične vede in astronomije. Objavil je v nemškem jeziku deset večjih del iz matematike in zvezdoslovja. Zgolj iz ljubezni do zvezdoslovja je celih 24 let upravljal ljubljansko meteorološko postajo. Skoraj do zadnjih let svojega življenja razmeroma čili starček je zasledoval živahno vse dogodke našega javnega življenja. Ni se bavil nikdar s politiko, bil pa je vedno Slovenec in kristjan. Živel je po smrti svoje zakonske družice Albine rojene Pleweisove iz Kranja, s katero se je bil poročil leta

1870 v Kranju, v krogu svojih dveh hčerk Marije in Helene, ki sta mu gospodinjili. Od njegovih sinov sta živa odvetnika Božidar in Konrad, sin Žiga, ki je bil tudi odvetnik, pa je umrl. Številna družinica vnukov in pravnukov je lajšala in sladila dni njegovega življenja.

LEBAN JANKO, pesnik in skladatelj, nadučitelj v p., umrl 18. februarja 1932 v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji. Pokojnik je bil rojen dne 21. aprila 1855 v Kanalu. Kot učitelj in nadučitelj je služboval v več krajih: v Begunjah pri Cerknici, Trebelnem, v Bukovščini pri Škofji Loki, kjer je nekaj časa živel v pokoju, in drugod. Pokojni je bil priznan organist in skladatelj. Zložil je več nabožnih in posvetnih pesmi, ki jih še danes povsod radi pojo razni zbori po Sloveniji. Njegove skladbe so kakor Hladnikove lepo doneče in melodiozne, tako da jih vsak zbor lahko poje. Zato so se tudi udomačile in priljubile med pevci. Pokojni Janko Leban je zadnja leta bival v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji, kjer je najrajši v svoji sobici prebral in prelistaval razne knjige in časopise. Zelo rad je govoril z ljudmi; vse ga je poznalo kot dobričino in zgovornega ter šaljivega starčka. Za svoje velike zasluge je bil dne 5. maja 1925 tudi odlikovan z redom sv. Save V. razreda.

PFJAFAR JANEZ, upok. župnik, rojen na Češnjici pri Železnikih 22. julija 1860, umrl 25. februarja 1932 v Železnikih. V mašnika posvečen 19. julija 1890 je služil za kaplana v Mirni peči, bil ekspozit v Harijah na Krasu, župnik v Zagorjah nad Poljanami in na Rudniku. Upokojen z julijem 1931 se je naselil v Železnikih in z mučeniško vdanostjo prenašal svojo bolezen. Dober gospod je bil pokojni in skrben za župnijo, ljudomil in vedno pripravljen za vse, kar je bilo dušnemu pastirstvu v prid. Počivaj v Bogu, prebлага srce!

ŠALAMON FRANC, nadžupnik in dekan v Rogatcu na Štajerskem, rojen 19. januarja 1859 pri Sv. Križu pri Ljutomeru, umrl 1. marca 1932. Pokojnik je bil v mašnika posvečen 20. julija 1883. Skromen gospod, dober, pošten in skrben za svojo dekanijo, ki jo je kajkrat prehodil na svojem pastirskem potu. Za versko življenje vnet je dočkal pričetek sv. misijona, ki ga je bil lepo pripravil za čas svoje — smrti. V Rogatcu je pastiroval od 1. maja 1898. Z vsjo župnijo je bil zrasel v eno. Bil je res duhovni oče vseh — v 34 letih svojega pastirovanja.

PERKO FRANC, posestnik v Novem mestu, umrl 9. marca 1931 v 77. letu, rojen pri Sv. Ani v Slov. goricah; obiskoval je gimnazijo v Mariboru. Služba ga je zanesla v Novo mesto, kjer je kot

Salamon Franc.

Perko Franc.

Dr. Vurnik Stanko.

Hladnik Ignacij.

dolgoletni župan mnogo storil za procvit mesta. Pod njegovim županstvom je bila zgrajena velika mestna hiša za stanovanj sodnikov, ker je bila nevarnost, da se novomeško okrožno sodišče ukine radi pomanjkanja stanovanj. Prenovljena je, bila tudi občinska hiša, v kateri so sedaj nastanjeni davčni in finančni uradi. Tudi vodovod je njegova zasluga. Perko je bil eden najboljših županov. Tudi ko ni bil več župan, je ostal pod županom Rozmanom še tri leta občinski odbornik in svetovavec. Ustanovil je novomeško Mestno hranilnico, ki ji je bil mnogo let načelnik, od leta 1923 pa do smrti hranilnični odbornik. Leta 1926 je bil izvoljen za člana okr. zdravstvenega zastopa in postal tudi načelnik. Pod njegovim načelstvom se je ženska javna bolnišnica zelo povzdignila in prenovila. Pokojnik je bil globoko veren in poštenjak in zelo skromen človek, kar mu je pridobilo pri meščanih ugled, spoštovanje in priljubljenost.

DR. VURNIK STANKO, ki ga je vzela bolezen Murna in bolezen Kettejeva, ki ga je pokosila sovražnica naših nadebudnih študentov in književnikov, zavratna jetika 23. marca 1932, se je rodil dne 11. aprila 1898 v Št. Vidu pri Stični. Njegov oče je bil organist, in pri orglah in cerkvenem petju je Stanko že kot otrok vsrkal vase ljubezen do glasbe, ki se je v zrelih letih le še stopnjevala do strastnega, z vsem razumevanjem gojenega trajnega znanstva. Gimnazijo je studiral in dovršil v Ljubljani (l. drž. gimn.) ter moral takoj na vojsko, ki se je že bližala svojemu koncu. Po vojni je studiral filozofijo na univerzah v Zagrebu in v Ljubljani, prekinil l. 1920/21 studije in vstopil v službo poročevalskega oddelka pri pokrajinski vladi v Ljubljani. Obenem se je posvetil kulturnemu časnikarstvu. Mlada slovenska univerza ga je iz uredniške sobe ponovno izmamila v svoje okrilje in tu si je ustvaril v umetnostno-zgodovinskem seminarju profesorja Izidorja Cankarja podlago za svoj bodoči poklic. Leta 1925 je dovršil vseučiliške studije z doktoratom iz zgodovine umetnosti. Ko se je dr. N. Zupanič pravkar oziral po zmognem sodelavcu na novem Etnografskem muzeju, je izbral Vurnika, ki je njegove upe v polni meri izpolnil. Postal je asistent in pozneje kustos tega muzeja in je njegovo ime najožje zvezano z razvojem tega zavoda. Jeseni lanskega leta se je začela oglašati zavratna bolezen, ki je po nekaj mesecih prerezala nit njegovega življenja. Kot javen delavec, kar je bil po vsem svojem prepričanju in vsem svojem nagnjenju, je bil rajni Vurnik mnogostransko delaven. Bil je publicist, kritik in znanstvenik. Bil je borben in se ni nikdar ustrašil posledic, če je bil prepričan, da služi resnici. Delo v muzeju ga je

vrglo v neznanost mu snov, narodopisje. Vse njegovo narodopisno delo se osredotočuje na razprave o slovenski kmečki hiši, o avbi, o peči, o panjevih končnicah, slovenski narodni pesmi in podobno. Zraven pa do zadnjega ni pretrgal vezi s svojo stroko: umetnostno zgodovino. Njegovo prevažno delo o umetnosti slovenskega baroka je razprava o slikarju Val. Metzingerju, a je žal ni dokončal. Njegovo najvažnejše delo pa je Uvod v glasbo. Tudi inozemski strokovni svet je postal pozoren na to njegovo delo, in Vurnik se je, malo preden je legel, dogovarjal z nekimi berlinskimi uredništvom radi izdaje nemške predelave tega svojega dela. Tudi tu mu smrt ni dovolila, da bi pričeto delo dokončal. Kot narodopisec je pripravljaval obdelavo obsežnega gradiva o našem vražarskem rastlinskem zdravilstvu in pa notnega gradiva za slovensko narodno pesem, ki je bilo zbrano po nalogu avstrijske vlade še pred vojno. Kam bi se bil njegov pronicujoči duh povzpel v teh široko zasnovanih delih, si kar ne upamo misliti ob njegovem svežem grobu. Slovenstvo je z njim veliko izgubilo.

HLADNIK IGNACIJ, stolni organist in skladatelj v Novem mestu, rojen 1865, umrl 19. marca 1932. Pokojnik je že kot štirinajstletni dečko nastopil kot organist v Št. Jakobu ob Savi. Čez pol-druugo leto je nastopil službo organista v Stari Loki, kjer je bil do svojega štiri in dvajsetega leta. Pozneje se je z očetom preselel v Novo mesto, kjer je oče opravljal službo kapiteljskega cerkvenika, Nace pa organista skoro — dva in štirideset let. V sto letih drugi organist, za Krausom, ki je to službo pustil radi starosti in bolezn. Nace Hladnik je poleg službe poučeval še petje in vodil pevske zbornice več društev. Pevovodja Dolenjskega pevskega društva je bil nad 20 let, v Rokodelskem domu je poučeval petje čez 15 let, pevski zbor grške kmetijske šole je vodil 25 let, gimnazijski pevski zbor je poučeval 27 let, v frančiškanskem samostanu pa je orglal in vodil cerkveni pevski zbor polnih 25 let. Radi onemoglosti in bolezn. je leta 1930 stopil v zaslužni pokoj. Kot aktivni organist je orglal v kapiteljski cerkvi še lansko leto dne 25. septembra, ko je kapitelj obhajal 100 letnico in se je vršil slovesni rekvjem za v zadnjih sto letih umrle kapiteljske duhovnike. Pokojni Hladnik je bil znan ne samo po svoji ožji domovini, temveč tudi v inozemstvu, zlasti v Ameriki, kamor je prejšnja leta pošiljal veliko svojih krasnih skladb. Velik ugled in naslov najboljšega organista Jugoslavije si je pridobil s svojimi nadvse lepo uspelimi cerkvenimi koncerti, ki jih je prirejal v prvi vrsti v domači cerkvi, potem pa tudi po raznih krajih naše države. Nikdar ni držal križem rok. Vedno je

Jelačin Ivan st.

Pucelj Bernard.

delal, delal z vso vsmo na glasbenem polju in ustvarjal vedno nove lepote. Bil je zelo nadarjen skladatelj. Izdal je nad 75 glasbenih del. Orglam je izvabljal akorde in melodije, kakršne je znal samo on. Njegova dela bodo živela še dalje. Njegove pesmi se bodo še prepevale in spomin nanj bo ostal kot za Riharjem. S Hladnikom niso Novomeščani izgubili samo velikega moža, marveč tudi velikega družabnika. On, pristna gorenjska duša, se je znal tako lepo vživeti v dušo Dolenjca in jo doumeti kakor malokdo. Bil je rad vesel, rad je pravil razne smešnice, katerih mu ni nikdar zmanjkalo, a najrajši je pel. Veselja ni izgubil nikoli vkljub skrbem za družino, s katero ga je Bog obilo oblagodaril.

JELAČIN IVAN st., veletrgovec v Ljubljani, rojen 1866 v Senožečah na Krasu, umrl 25. marca v Lassnitzhöhe na Gornjem Stajerskem. Pokojnik je bil eden najuglednejših ljubljanskih trgovcev, ki si je znal z marljivostjo in podjetnostjo ustvariti izredno trdno mesto v trgovini. Imel je vse vrline vztrajnega Kraševca, kar ga je usposobilo za napredek v veletovarnarja. Trgovine se je izučil v Trstu, prišel v Ljubljano in si tu že z dva in dvajsetimi leti osnoval lastno trgovino. Pomagal je osnovati trgovsko društvo »Merkur«, predsedoval je v odborih tudi raznim drugim stanovskim društvom, prav tako tudi v upravnih odborih nekaterih podjetij. Bil je človek vrlega značaja, prijazen do uslužbencev, zaveden Slovenec, glavni založnik blaga za Družbo sv. Cirila in Metoda. Sin Ivan ml. je predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ter glavni vodja očetovega velepodjetja, sin Milan inženjer in vodja tovarne zamaškov, Mirko je znan operni pevec tenorist. Pokojni je bil dokaz, kaj doseže marljivost, zvezana z bistrim in podjetnim duhom.

PUCELJ BERNARD, posestnik, se je rodil v Gorenji vasi pri Ribnici 16. avgusta 1852. Bil je znan po vsej ribniški dolini in daleč izven nje. Vozaril je gospodo, ko še ni bilo kočevske železnice, zlasti ribniške kaplane; če ni bilo gospode, pa žaganice čez Sodražico in Boncar na Bloke. Bil je zvest naročnik dobrih listov in ud Mohorjeve družbe. Na stara leta se je preselil v »penzijo« v hribe k sinu edincu, župniku pri Sv. Vidu nad Cerknico, kjer je umrl na veliko soboto 26. marca 1932. Rajni »Majerčkov Bernard« je bil mož veselega srca, ki ni storil nikomur žalega in je vsakdo šel od njega veselejši, kot je prišel k njemu. Vedno je vedel kaj veselega povedati. Še na mrtvaškem odru se je držal, kot bi hotel povedati kaj dobrega in veselega.

LIKAR JOSIP, kr. šumar v p., rojen v Idriji 17. marca 1858, umrl v Kostanjevici 31. marca 1932. Mož, ki ga je poznala ne samo Kostanjevica in njena okolica, temveč doberšen kos Dolenjske, Notranjske in Goriške. Najbolj pa so ga poznali gozdovi, ki jih je ljubil in nešteto krat prehodil v svoji službi. Kakor večina Idričanov, tako se je tudi on posvetil gozdarstvu. Služboval je v mnogih krajih, v okolišu Trnovskega gozda, v Kostanjevici na Krki in slednjič v Gorici pri gozdnem ravnateljstvu za Kranjsko, Istro in Koroško. Vedno vesten, točen in natančen v svoji službi je žel je pohvalo in priznanje od strani višjih predstojnikov. V zasebnem življenju je bil vzoren in nadvse skrben oče, vnet zadržan ter odkrit in dober katoličan, ki se ni bal javno pokazati svojega verskega prepričanja. Samo en zgled: Za njegovega vojaškega službovanja pri pionirjih je vodil nekega dne svoj vod proti domu. Blizu vojašnice sreča duhovnika z Najsvetejšim. Takoj se glasi kratko jedrnatu povelje in moštvo s čepico v rokah kleče pozdravi sv. popotnico. Nekaterim to ni bilo po volji in obljubili so mu bili, da pride ta stvar pred »raport«. Z okna vojašnice pa je ves potek opazoval tudi stotnik. Takoj pokliče imenovanega k sebi in ga vpraša: »Koga ste danes blizu kasarne pozdravili in zakaj?« Odgovoril je: »Pozdravil sem našega najvišjega Gospoda.« Stotniku se je to tako dopadlo, da ga je vprico vsega moštva pohvalil. V takem duhu je vzgojil tudi svoje otroke. Inženjer Jožef, ki ga pozna širna Slovenija, je njegov sin; učiteljica Marija, odlična delavka na prosvetnem polju v Rušah, ter Rozinka in Ivanka pa hčere. S pokojnim Likarjem je legel v grob lep kos slovenske zgodovine, zbrane okrog slovenskega gozdarstva, čeprav do leta 1918 pod tujim gospodvom.

PRELOG MARIJA, hčerka posestnika in gostilničarja Friderika Preloga v Šalincih pri Ljutomeru, umrla komaj 24 let stara 13. aprila 1932. Poštena, odkritosrčna mladenka, vedno veselega srca in zato povsod priljubljena. Služila je za kuharico najprej v Avstriji, nato pa v domačem kraju. Izredno je ljubila naravo, zlasti pa cvetice, ki so jo na mrtvaškem odru vso posule in ji pele hvalo. Dobra duša, vzor dobrega dekleta in dobre služkinje!

ŽAK JURIJ, posestnik v Lokovici pri Šoštanju, umrl 24. aprila 1932 blizu 70 let star. Pokojni Jurij Žak je bil znan in spoštovan po širni šmihelski župniji. Lokovica, njegova domača vas, je izgubila z njim odločnega krščanskega moža in vzornega kmetovavca. Bogate so njegove zasluge predvsem za združništvo. Pred 25 leti, ko je bila ustanov-

Likar Josip.

Prelog Marija.

Žak Jurij.

Lenart Janez.

Skerbinjek Pavel.

Gorjup Jože.

ljena hranilnica in posojilnica, je ta njiva potrebovala delavcev in sejavcev. Žak je bil med onimi redkimi možmi, ki so spoznali potrebo združnega dela. Z nezlomljivo ljubeznijo in navdušenjem se je poprijel dela v hranilničnem zavodu, katerega stebber je ostal kot član načelstva do smrti. Bil je tudi odbornik Katoliškega prosvetnega društva, ki je z njegovo smrtjo izgubilo velikega prijatelja in podpornika. Z veliko vnmemo je pomagal pri gradnji Slomškovega doma, ognjišča šaleške prosvete. Povsod, kjer je bilo treba podpreti dobro stvar, je pomagal pokojni Jurij Žak.

LENART JANEZ, starosta lavantinske škofije, biseromašnik, duhovni svetovavec, častni kanonik, upokojeni nadžupnik in dekan starotrški, umrl dne 22. aprila 1932 v 90. letu starosti. Blagi pokojnik je bil rojen 27. marca 1842 v Cirkovcah. Posvečen je bil 15. julija 1868 ter je nato kaplanoval v Škalah, Šmarju, Kapelah in pri Sv. Petru pod Sv. gorami, župnikoval pa v Tinjah, Poljčanah in Šmartnem pri Slovemem Gradcu (tu je izdihnil svojo blago dušo v noči na 22. aprila). Pozneje je postal dekan starotrški. Leta 1895 je bil imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetovavca, l. 1927 pa ga je prevzvišeni vladika lavantinski spričo njegovih velikih zaslug za cerkveno življenje imenoval za častnega kanonika lavantinskega. Dobričina, plemenit vseskozi in mož krasnega značaja je bil pokojni biseromašnik Janez Lenart. S tem v najožji zvezi je bila njegova pristna slovenska gostoljubnost; saj ga ni bilo človeka, še tako tujega, ki bi bil potrkal na njegova vrata, pa bi ne bil deležen darežljivosti. Pokojnik ni vse svoje moči osredotočil samo na torišče duhovne cerkvene preobrazitve svojih župljanov, ampak se je z vso živahnostjo, ki mu je bila lastna še do zadnjega, udeleževal tudi na organizacijskih središčih starotrške dekanije in slovenjgraškega okraja. Deset let je bil središče življenja v slovenjgraškem okraju. Zvesti sin Cerkve in slovenskega naroda — počivaj v miru!

SKERBINJEK PAVEL, veleposestnik na Kumu pri Sv. Lovrencu, eden najodličnejših gospodarjev na Pohorju, umrl 25. aprila 1932. Rajni je bil zgleđen sin slovenskega ljudstva, vzoren katoličan in odlični gospodar. Slovel je po svoji gostoljubnosti in dobroti. Pred vojno so se zbirali v njegovi hiši najvernejši rodoljubi in vedno je vel v njem zdrav katoliški in slovenski duh. Veliki pokojnik je poseval ves svoj prosti čas gospodarskemu napredku soobčanov. Saj je bil Pavel Skerbinjek tisti, ki je v težkih dneh ustanovil s svojimi sodelavci kmetško hranilnico in posojilnico, kjer je od njenega početka deloval z vso njemu lastno neumorno požrtvovalnostjo in nesebičnostjo. Njegov značaj je bil svetel,

njegovo srce dobro in usmiljeno. Njegove nasvete so cenili ter jih vedno iskali od njega. Dajal jih je svojim bližnjim v svoji bogati izkušnosti ter preudarnosti. Na njegovi poslednji poti ga je spremljala množica vseh tistih, ki so ga spoštovali in ljubili, saj je skoraj nepregledna vrsta prijateljev in znancev, ki jim je bil dober, odkrit in ljubezljiv.

GORJUP JOŽE, slikar in kipar, rojen l. 1907 v Kostanjevici na Dolenjskem, umrl 30. aprila 1932 v Ljubljani. Njegova smrt je bridek udarec za sodobno slovensko likovno umetnost, v kateri je bil pokojnik ena najvidnejših osebnosti. Samsvoj, po duši, naravi in delu skoraj z nikomer od slovenskih likovnih umetnikov soroden, je bil pokojnik kakor osamljeno drevo, ki je raslo iz lastnih moči v lastno smer. Komaj je Gorjup dosegel prve vrhove svoje vedno bolj se razvijajoče moči, je že moral pasti. Idiličnost svojega rojstnega kraja ga je v njegovi mehki dolenski duši spremljala vse življenje. Sveža radost pomladnega cvetja dolenske pokrajine in barvna pestrost ospajočega se jesenskega listja je dala Gorjupu notranji temelj za one mogočne barvne kompozicije, ki je z njimi presenečal naše, umetnost ljubeče občinstvo. Studiral je v Ljubljani, umetnostno akademijo je dovršil v Zagrebu, kjer je bil učenec Meštrovića. Studiral je pozneje tudi na akademiji v Firenzi. Na razstavah so njegove kiperske in slikarske umetnine dosegle vedno mnoga odlična priznanja. Poseben uspeh je dosegel, ko je preslikal cerkveno sv. Miklavža v Kostanjevici. Pred letom dni se je poročil v Franciji z gospo Marjeto Dufour. Na brzojavno obvestilo, da je hudo bolan, ga je gospa prihitela iz Francije obiskat in mu prinesla pokazat hčerko Tatjano. Četrte ure za tem, ko je objel svoje dete, je Josip Gorjup umrl — na dan obletnice svoje poroke. Za njim žaluje slovenska javnost, žalujejo vsi prijatelji njegovega resnega umetniškega dela. Pokopan je v Kostanjevici, v svojem rojstnem mestu.

Vidic Franc.

Jeraj Franca »Vida«.

Marinc Ernest.

Horváth Jožef.

Odlasek Lucija.

Rus Leopold.

VIDIC FRANC, kovač-fužinar v Trziču, umrl 11. maja 1932 v 68. letu. Star Krekov veteran, vnet delavec v delavskih organizacijah, kremenit katoličan. Bil je med prvimi v Trziču, ki so orali ledino narodne zavesti z ustanovitvijo Bralnega društva, pozneje prvi med ustanovitelji katoliške prosvete in krščanske dobrotelosti. Prosvetno društvo sv. Jožefa je izgubilo v njem ustanovitelja in vztrajnega delavca, vnega odbornika, delavnega člana Vincencijeve konference. Za napredek katoliških organizacij se je trudil do zadnjega, ukoniil ga ni noben vihar, potrl noben neuspeh, dokler ga bolezen ni položila na smrtno posteljo.

JERAJ FRANICA, roj. Vovk 31. marca 1875 v Zagoricah pri Bledu, umrla 1. maja 1932 v Ljubljani. Pokojnica je bila daljna sorodnica Prešernova in bila sama nadarjena pesnica. Ljudsko šolo je obiskovala na Bledu in v Ljubljani, meščansko šolo v Dunajskem Novem mestu in na Dunaju, nato pa učiteljske v Ljubljani, kjer je l. 1895 napravila zrelostni izpit. Poučevala je najprej v Ljubnem na Gorenjskem, potem v Zasipu pri Bledu, nato pa se poročila s takratnim članom dunajske dvorne opere Karlom Jerajem. Po prevratu se je z družino preselila v Ljubljano. Pesniti je pričela že v dijaških letih. Dala si je pesniško ime »Vida«. Njene pesmice so bile priobčene v dijaškem listu Vesni, v Slovanskem Svetu, Vrtnu, Angelčku, Ljubljanskem Zvonu in Slovenki. Leta 1908 je pesmice zbrala in jih objavila v zbirki »Pesmi«. Najlepše so njene otroške in mladinske pesmice. V življenju je doživela veliko težkih ur, a znala je bol zakriti in kazala vesel značaj. Bila je izvrstna učiteljica. Za otroke je skrbela tudi izven pouka. Ker so bili otroci vedno okrog nje in ji pomagali na vrtu in pri gospodinjstvu, ni čuda, da se je umela vglobiti v mlade duše in znala zanje tudi pisati. V našem leposlovju ji bo ohranjen časten spomin.

Pengov Ivan.

Rezman Alojzij.

MARINC ERNEST, industrijalec in veletrgovec v Celju, umrl 12. maja 1932. Pokojnik se je rodil l. 1889 v Dolenji vasi občine Sv. Pavel pri Preboldu kot sin uglednega posestnika in gostilničarja Andreja Marince, ki je v svojem edincu videl svojega naslednika. Da mu oskrbi obširnejše znanje, ga je poslal v takratno nemško meščansko šolo v Celje, kjer je bil vsa leta edini odličnjak v razredih. Kljub mladosti mu je po končani šolski dobi svetopavelska občina zaupala tajniško mesto, ki ga je izvrševal dolga leta s pokojnim županom Francem Cilenškom v zadovoljnost vseh onih, ki so v težki vojni dobi iskali pri njem nasveta. Istočasno je tudi upravljal posle tajnika pri Hranilnici in posojilnici v št. Pavlu pri Preboldu, pozneje pa bil do svoje smrti član načelstva. V svoji pričnosti in želji po vsestranskem udejstvovanju je v prostih urah iskal nove zaposlitve. Začel je kupčevati z vsakovrstnimi deželnimi pridelki in lesom. Vztrajnost mu je s časom prinesla ustanovitev splošno znane trgovine z lesom s sedežem v Celju. Posebno skrb je posvetil zadnja leta kostenju taninski kupčiji ter postal eden glavnih in največjih dobaviteljev taninskih tovarn. Vedno si je prizadeval pomagati kmetškemu ljudstvu ter bil znan in cenjen radi svoje radodarnosti. Radi neumornega dela se je s časom zrahljalo njegovo zdravje. Po komaj osemdnevni pljučnici mu je smrt sredi največjega razmaha zaustavila življensko pot.

HORVATH JOŽEF, župnik pri Sv. Martinu v Martejancih v Slovenski Krajini, rojen 31. avgusta 1880 v Veliki Nardi na Ogrskem, umrl v maju 1932. Po rodu Beli Hrvat je posvetil vse svoje moči napredku naših slovenskih Krajinarjev. Bil je ponosen čuvar dragocenih starin svoje župnije, zlasti cerkve, ki jo krasé lepe freske iz l. 1398. Po zamisli prof. Plečnika je preskrbel pokojnik prelepi marmornati oltar sv. Martina. Stal je vedno in odločno na strani borcev, ki so delali med ljudstvom za priključitev Slovenske Krajine materi Sloveniji, in zato izgubil mnogo prijateljev. Vneto je širil slovenski tisk v svoji župniji. Bil je z Bašo in Sako- vičem eden izmed stebrov Slovenske Krajine.

ODLASEK LUCIJA, roj. Kraljič v št. Vidu nad Ljubljano, posestnica v Ljubljani, umrla 9. junija 1932. Že deklica, 11 let stara, je nastopila pri ustanovni »besedi« Blaz Potočnikove čitalnice v št. Vidu 30. septembra 1866, potem pa več let sodelovala pri vsaki prirreditvi čitalnice in bila že s 14 leti njena tajnica. Sčasoma je postala ob Potočniku najboljša čitalniška delavka, ki je mladini

Dr. Jesenko Fran.

Kollman Robert.

Strojanšek Ivan.

Žlogar Anton.

prebirala časopise in prirejela »besede« z govori, deklamacijami in igrami. Nemškutarji so ji zrekli »slovenska Amaconka«. Ko se je poročila z železniškim uradnikom Odlaskom Andrejem, se je še vedno udeleževala narodnega življenja v Št. Vidu, dokler se nasprotnikom ni posrečilo sproga predstaviti na Gornje Avstrijsko, vendar pa se je tudi kasneje odlikovala pri prebujevalnem narodnem delu. Svoje štiri otroke je vzgojila v odločnem slovenskem in katoliškem duhu. Med njimi je Minka voditeljica gospodinjskih tečajev, Jože šolski upravitelj.

RUS LEOPOLD, posestnik na Gornjem Logu pri Litiji, umrl 11. junija 1932 komaj 34 let star. Vse njegovo življenje je bilo veliko trpljenje. V zgodnji mladosti je nesrečno padel in si poškodoval lobanjo, kar mu je zelo škodilo. Radi pomanjkanja v mladih letih si je nakopal sušico, ki ga je položila v prezgodnji grob. Bil je blaga duša. Bil je prvi, ki je dejansko podprl delo za ustanovitev prepotrebne župnije v Litiji, pod katero spada tudi njegov dom. Svoje imetje je ob smrti razdelil tako, da je zapustil večjo vsoto za novo župnijo, za zgradbo cerkve Kristusa Kralja v Hrastniku, cerkvi na Slemšku nad Vačami in oni v Št. Juriju pri Litiji, ostalo pa sorodnikom. Bil je neporočen.

PENGOV IVAN, podobar v Ljubljani, umrl dne 31. maja 1932. Ivan Pengov se je rodil 9. junija 1879 v Ihanu. Leta 1893 je vstopil v umetno-obrtno strokovno šolo v Ljubljani in jo dovršil l. 1897. Takoj nato ga je sprejel v svojo delavnico Andrej Rovšek. Tu se je nadalje izobraževal v ornamentiki in plastiki. Po smrti Andreja Rovška leta 1907 je prevzel njegovo delavnico kot samostojni mojster. Leta 1912 je iz učnih namenov prepotoval Dunaj, Solnohrad, Monakovo, Inomost itd. Leta 1909 je napravil relief sv. Franciška s Kristusom na križu po Murillovi sliki za frančiškansko cerkev v Kamniku. L. 1912 je prenovil v frančiškanski cerkvi v Kamniku veliki oltar in štiri stranske oltarje. To leto je tudi izklesal iz moravškega peščenca kipa sv. Tomaža Akvinskega in sv. Bonaventure za pročelje ljubljanske stolnice, l. 1913 pa za severno zunanjo steno kipa Sigmunda Lamberga in Tomaža Hrena. V vsem je izvršil 35 večjih in manjših oltarjev, 7 prižnic, 4 božje grobe, 4 nastavke za krstne kamne, nad 90 svetniških soh iz lesa, 6 iz marmorja, 4 iz peščenca ter več reliefov in plaket, med temi tudi mnogo za ljubljansko zvonarno Strojnih tovarn in livarn. Restavriral je 15 oltarjev, nekaj prižnic ter precej soh. Za večino novih del je izvršil tudi načrte sam. Takih načrtov je imel zelo bogato zbirko; med njimi je največ načrtov za oltarje, spovednice, orgelske omare in cerkvene

klopi. V zadnjem času so mu pri delu pomagali trije sinovi. Izmed njih je najstarejši arhitekt, drugi slikar, tretji pa studira na dunajski akademiji kiparstvo. Pokojni Pengov je bil moč kristalnega značaja, globoko veren in zelo dobrega srca. Svoje otroke je vzgojil v strogo krščanskem duhu. Njegova nepričakovana smrt je bridko zadela vse, ki so ga poznali, posebno pa bo bridko občutilo njegovo smrt Katol. društvo rokodelskih pomočnikov, kateremu je bil rajni vse svoje življenje zvest in delaven član.

REZMAN ALOJZIJ, profesor verouka na klasični gimnaziji v Mariboru, rojen v Poljčanah dne 12. junija 1888, umrl doma pri starših v Peklu pri Poljčanah 14. julija 1932 v najlepši moški dobi. Gimnazijske in bogoslovne nauke je dovršil v Mariboru, bil kaplan v Ljutomeru, korni vikar v Mariboru, v vojnem času kurat z visokim vojaškim odlikovanjem. Naporna vojna služba mu je pustila kal bolezn. Po vojni je služil nekaj časa na meščanski šoli, nato pa bil po smrti slavnega prednika dr. Medveda l. 1925 imenovan za profesorja verouka na klasični gimnaziji v Mariboru. Bil je vzoren veroučitelj in pravi dijaški oče. Neštetim revnim dijakom je oskrbel hrano pri dobrih ljudeh, podpiral jih z lastnimi sredstvi, a bil radodaren tudi za druge potrebne ljudi. Ves profesorski zbor ga je iz dna duše ljubil. A tudi zunaj šole je vneto sodeloval pri tečajih, raznih mladinskih prosvetnih prireditvah. Bil je sploh duša mladinskega dela in mladinskih organizacij. Vsa organizacija večjih nastopov v l. 1925, 1926 in 1927 je bila v njegovih rokah. Bil pa je tudi dober delavec na gospodarskem polju, saj je bil glavni steber Krekove posojilnice in ustanovitelj cvetoče vinarске zadruge. Njegova smrt je prinesla težko vrzel v vrste društvenih in gospodarskih delavcev v Mariboru samem in po vsem Štajerskem.

DR. JESENKO FRAN, vseučiliški profesor v Ljubljani, rojen v Škofji Loki 14. marca 1875, umrl v Ljubljani 14. julija 1932. Gimnazijo je dovršil l. 1895 v Ljubljani in nadaljeval studije na dunajskem vseučilišču, kjer je l. 1900 napravil doktorat, nato postal v Terezijanišču vzgojitelj perzijskih princev. V letih 1901 do 1904 je bil vzgojitelj na Češkem pri grofu A. Meraveldu, pozneje pa v Aleksandriji v Egiptu. Prepotoval je skoro vso Evropo in poglobljeval svoje znanje v Parizu in v Upsali. Od l. 1904 do 1908 je po nalogu dunajskega botaničnega inštituta raziskoval rastlinstvo v Arabiji, Petreji in ob Nilu, l. 1909 pa je dobil mesto na rastlinogojski postaji na dunajski zemljedelski visoki šoli, kjer je l. 1913 postal docent. Med vojno je bil nekaj časa radi odličnega slo-

Cilenšek Fran.

Kunaver Helena.

Laznik Josip.

Požar Marija.

vanskega mišljenja zaprt v trdnjavi Terezin na Češkem. Po prevratu je postal docent za rastlinogojstvo na zagrebškem vseučilišču, nato pa l. 1920 redni profesor botanike na vseučilišču v Ljubljani, šel zopet za malo časa na zagrebško vseučilišče, a se že l. 1921 vrnil v Ljubljano. Pokojni profesor Jesenko je užival v znanstvenem svetu velik ugled radi svojih strokovnih razprav. V domovini se je posebno trudil v žitogojnem zavodu v Beltincih v Slovenski Krajini, da bi dobil posebno vrsto iz križanja pšenice z ržo, s katero je hotel koristiti vsej Sloveniji. Posebno se je zanimal za pristno domače izraze za posamezne rastline kakor tudi njihovih delov. Žal, da je moral to delo radi nenadne nesreče na Komarči pri Savici pustiti nedovršeno. Triglavsko ozemlje, ki ga je hotel spremeniti v zaščiteni narodni park, mu je prineslo smrt; v njem je postal žrtev svoje ljubezni do diakov, do planin in svoje znanosti.

KOLLMAN ROBERT, znani ljubljanski veletrgovec in veliki slovenski mecen, umrl 13. junija 1932 v Ljubljani. Z Robertom Kollmanom je zapustil vrste naših podjetnikov eden najvplivnejših, najbolj spoštovanih in tudi najbolj uglednih mož. Pokojnikovo delo ni obsegalo samo podjetniške strani, temveč zelo vidno vlogo tudi v vsem našem družabnem življenju, zlasti pa v našem finančnem svetu. Rodil se je 5. septembra 1872 v Ljubljani, kjer je bil njegov oče že znan in ugleden trgovec. Studiral je realko ter se po maturi izučil trgovine pri očetu. Pri nekdanjem kranjskem 17. pešpolku je bil rezervni poročnik. Trgovino je po očetu prevzel leta 1902. V Mestni hranilnici, kjer je bil njegov oče od leta 1904 do 1908 predsednik, je prišel v upravo leta 1909. Od leta 1913 pa do 1921 je bil predsednik Mestne hranilnice, od leta 1923 pa do 1926 večkratni gerent. Nekaj časa je bil tudi upravni svetnik Prve hrvatske štedionice, pri Narodni banki pa je bil cenzor. Pokojnikovo mecenstvo je bilo znano. K Narodni galeriji je pristopil kot ustanovnik z zneskom 100.000 Din, podpiral pa je tudi mnoga dobrodela in prosvetna društva ter je tudi neposredno mnogo razdal potrebnim. Bil je velik prijatelj slovenske umetnosti in naklonjen našim umetnikom. Osebnost je pokojnik užival splošno spoštovanje. Svoje podjetje je razvil do velike višine, njegovo uslužbenstvo pa se ga spominja zaradi njegovega dobrohotnega nastopa in velike pravičnosti, vzora pravega delodajalca. Odlikovan je bil z redom sv. Save III. in IV. stopnje. Pokojnik ni bil poročen. Svoje blago srce je pokazal pokojnik tudi v svoji oporoki, ki navaja celo vrsto društev in ustanov, katerih se je pred smrtjo spomnil ponovno z večjimi vsotami.

Po 50.000 Din je n. pr. volil Narodni galeriji, Ciril-Metodovi družbi in društvu Trgovski dom, Sokolu, po 10.000 Din pevskim društvom »Ljubljani«, »Slavcu« in »Ljubljanskemu Zvonu«; po 5000 Din Marijanišču, Lichtenthurnu, Dijaški kuhinji, »Domovini«, Ljudski kuhinji, Otroški bolnišnici, gasilskim društvom v Ljubljani in na Viču, Vincencijevi konferenci na Viču, Dečjemu domu v Ljubljani, Vincentinumu; za mestne reveže 10.000 Din. Po smrti poslovodkinje v njegovi tvrdki pride izkupiček gradiča Pod Rožnikom s pristavo vred deloma v dobro zavodu za slepce iz Slovenije, druga polovica pa v prid ustanovi za ubožne ljubljanske trgovske uslužbenke, v prvi vrsti njegove tvrdke. Prav visoka so volila tudi za uslužbenke njegove trgovine. Da so primerna volila dobili še drugi in sorodniki, zlasti sestra Marija por. Blinc, se razume. Oporoka dokazuje, da se pokojni Kollman prišteva k velikim dobrotnikom zadnjih desetletij.

STROJANŠEK IVAN, trgovec z manufakturom v Ljubljani in hišni posestnik, rojen leta 1879 v Braslovčah (Topolje) pri Celju, umrl v Ljubljani 22. maja 1931. Učil se je trgovine pri tvrdki Krtin v Št. Juriju, služil potem pri raznih tvrdkah v Celju, Gorici in Ljubljani. Nato je odprl lastno trgovino na Pogačarjevem trgu v Ljubljani, ki je izvrstno uspevala radi točne postrežbe in dobrega blaga. Hoteč razširiti svojo prodajalno, je kupil slavno znano hišo zraven rotovža, nekdanji hotel »Bidelmon«, a smrt ga je prehitela. Bil je dober trgovec, delaven, skrben, bil je pa tudi odkrit značaj in veren katoličan. Zapustil je vdovo in tri otroke.

ZLOGAR ANTON, kanonik v Novem mestu, umrl 5. oktobra 1931 v 81. letu. Rodil se je 30. novembra 1850 v Suhorju. Značilno potezo mehkega in plemenitega Belokranjca je ohranil v svojem značaju do smrti. V mašnika je bil posvečen 21. julija 1874. Bil je nadarjen in bister. Zato so ga poslali v Gradec studirat. Toda zaradi bolezni je moral pustiti studij. Kaplanoval je nato v Mokronogu in Ljubljani ter bil kurat tudi v ljubljanski kaznilnici. Nato je kot župnik osem let pasel duše v Kranjski gori, nakar je postal dekan v Šmartnem pri Litiji. Leta 1906 pa je bil imenovan za kanonika v Novem mestu. Bil je priznan cerkveni govornik. Slovenec z dušo in telesom je sodeloval pri Družbi sv. Cirila in Metoda. Sodeloval je tudi pri raznih listih. Več let je urejeval »Dolenjske Novice«. Na stara leta se mu ni dobro godilo, pa je vse prenašal z možatostjo.

CILENŠEK FRAN, posestnik, umrl 27. marca 1931 v 75. letu. Pokojnik je bil ugleden gospodar, ki je užival splošno zaupanje. Nad 32 let je bil

Bevec Marija.

Stergar Josip.

Šket Alfonz.

Bregant Jurij.

cerkveni ključar, 24 let v občinskem odboru, 12 let je bil zupan občine Sv. Pavla pri Preboldu. Za zasluge so ga občani imenovali za častnega občana. Pri hrani, niki in posojilnici je bil od ustanovitve član načelstva, gasilnemu društvu v Latkovi vasi je načeloval 29 let. Takoj ob ustanovitvi tega društva je uvedel leta 1902 slovensko poveljevanje. Z dobrim zgledom za novo župnijsko cerkev si je veliko koristil. Sosedom je z dobrimi sveti vedno rad pomagal in si tako ohranil pri vseh trajen spomin. Mohorjeva družba je izgubila zvestega uda: 59 let je prebiral rad njene knjige.

LAZNIK JOŽEF, zlatomašnik, konzistorialni svetnik goriške nadškofije in župnik v p., rojen 10. januarja 1853 v Št. Vidu nad Ljubljano, umrl 1. januarja 1930 v Leonišču v Ljubljani, pokopan v Dravljah pri Št. Vidu. V mašnika posvečen 27. julija 1878, potem kaplanov v Ceremošnjicah, v Šmarjah na Dolenjskem, na Dobrovi, Vrhnikih, bil župni upravitelj v Podlipi, šestnajst let župnik v Polhovem gradu, 9 let v Slavini, nato kot upokojenec še vedno opravljal službo pri Sv. Krištofu v Ljubljani. Bil je zelo dober, ljubezljiv in pobožen gospod, splošno priljubljen, kjer je služil. Zelo rad je imel svojo sestro **HELENO**, por. **KUNAVER** v Dravljah, ki mu je gospodinjala nad 15 let in umrla maio pred njim 13. decembra 1929 v starosti 74 let.

POŽAR MARIJA, soproga poštnega kontrolorja, rojena 29. junija 1847 v Št. Petru v Savinjski dolini pri Legatu, umrla v Vojniku pri Celju dne 22. marca 1930. Pokojnica je bila vzorna krščanska mati, ki je vzgojila svojih sedem otrok v strogo narodnem duhu in ki zavzemajo vseskozi odlična mesta v javnem življenju. Najstarejši je župnik v Rečici ob Savinji, eden je gvardijan v Škofji Loki, eden kapucin v Mariboru, eden je prvi državni pravdnik v Celju, ostali trije pa so se posvetili učiteljskemu poklicu. Ra. na je bila izredno blagega srca in zato splošno priljubljena žena.

BEVEC MARIJA, roj. Potočar, doma iz Št. Petra pri Novem mestu, je umrla 1. avgusta 1930 v Pittsburgu v Ameriki. Pred nekako 30 leti se je izselila v Ameriko in se naselila v Strabane, slovenskem predmestju malega mesteca Canonsburgh blizu Pittsburga. Tu si je kupila s svojim možem, premožarjem, malo hišico s posestvom. Bila je zgled junaške in velike žene, kakršnih je malo. V letih okrog 1908 je zavladalo med našimi izseljenci v Ameriki neko čudno sovraštvo do vere in cerkve naših očetov. Zaneteno je bilo po slabem protiverskem časopisju. Tudi slovensko naselbino v Strabane je potegnil ta val sovraštva za seboj. Bili so to žalostni časi tudi za Strabane. Ta verska in nravna beda rojakov je pa v srce bolela pokojno

Marijo Bevec. Nastopila je kakor mala Devica Orleanska za vero svojih očetov in moralen dvig te naselbine. Zbrala je okrog sebe vse, kar je bilo v nasebini še dostopno za lepo besedo, in ustanovila z njimi Podporno katoliško društvo sv. Jeronima ter ga pripojila Kranjski Slovenski Katoliški Jednoti. Komaj 12 članov in članic je dobila za ustanovitev med več stotinami naseljencev. Te je zbirala v svoji hiši, dala društvu za seje in zborovanja svoje lastno stanovanje. Tu jih je bodrila in navduševala za vztrajni in stanoviti boj za vero očetov in za požrtvovalno delo za rešitev zapeljanih rojakov. Ko je v onem času začel izhajati mesečnik »Ave Maria« in napovedal odločen boj okuževavcem naših izseljencev v Ameriki, je bila Marija Bevec med prvimi, ki se ga je oklenila in mu ostala kot sotrudnica zvesta do svoje težke bolezni. Pridno je pošiljala dopise v list iz svoje naselbine. V njih je branila sv. vero in klicala svoje sosede nazaj iz rdeče zablode, v katero so bili zapeljani. Izdaje lista, v katerih so bili njeni dopisi, je naročala iz lastnega žepa po toliko iztisov, da je dobila vsaka družina po en iztis. Ponoči jih je raznašala sama in pilepljala po svojih otrocih na vrata spečih rojakov. Nekaj stotin dolarjev je žrtvovala na ta način skrivaj za spreobrnenje svojih rojakov. Seveda je morala radi svoje odločne zvestobe, še bolj radi svojega misijonskega dela, prestati silno veliko zasramovanje, zaničevanja in tudi nagajanja. Toda vse je junaško in srčno prenašala dolga leta molče. Edino maščevanje je poznala — še bolj vztrajno in še bolj požrtvovalno delo. Vsako leto za Veliko noč je skrbela, da je prišel v naselbino slovenski duhovnik za tridnevni misijon, večinoma na njene lastne stroške. Za njegov prihod je cele tedne pripravljala naselbino in agitirala za udeležbo. Dostikrat je dala natisniti posebna vabila na te misijone in jih ponoči raznesla na vrata rojakov. In uspeh tega velikega misijonskega dela ni izostal. Število njene čredice zvestih src se je večalo od leta do leta, tako da je po nekoliko letih začela misliti že na ustanovitev samostojne slovenske župnije za Strabane. Vse je bilo že v teku, prostor za lastno slovensko cerkev že kupljen in plačan, in gotovo bi jo bila dosegla, da ni naletela na odpor tam, kjer je pričakovala največ podpore — od strani poliskega župnika, kamor je Strabane spadalo. Ta veliki duševni napor, še bolj pa neuspeh z župnijo, pa ni ostal brez posledic za njeno živčevje. Ko je uvidela, da župnije ne bo dosegla, je nenadoma zbolela. Morala je v bolnico sv. Frančiška v Pittsburg, kjer je po skoraj petletnem težkem in žalostnem velikem trpljenju končala

svoje veliko življenje kot mučenica svojega verskega in narodnega prepričanja, kot žrtev ljubezni do Boga in svojega naroda. Njeni štirje otroci so sedaj vsi med voditelji ameriškega javnega življenja. Najstarejši sin Anton je bil ponovno izvoljen za davkarja in se krepko udejstvuje v javnem političnem življenju. Drugi sin Ivan je profesor na gimnaziji v Cansburghu.

STERGAR JOSIP, viš. sod. svetnik v p., umrl 4. septembra 1931 v Mariboru. Pokojni Stergar je bil rojen 3. januarja 1863 v Kranju; v sodno službo je stopil 22. novembra 1886.

Kot pripravnik je služil do leta 1888. Kot sodnik je služboval v Ložu in Sevnici; v Maribor je prišel za okrajnega sodnika leta 1899 in tu služil do upokojitve. Sodni svetnik je postal 1. septembra 1909, višji sodni svetnik pa 15. maja 1918. Dolgo vrsto let je bil varstveni sodnik pri okrajnem sodišču v Mariboru, kjer je s svojo priznano človekoljubnostjo pomagal neštetim sirotam in pomoči potrebnim. Blagi pokojnik je bil pravnik po vsem svojem bistvu in sposobnostih. V pravni stroki je bil vseskozi strokovnjak. Njegovo vzorno sodno delo je našlo priznanja na najvišjih mestih. Ustrežljivost, blagodušnost in ljubeznivost, združena z izredno prisrčno domačnostjo, so bile osnovna poteza njegovega značaja. Koliko jih je, ki jim je blagi pokojnik dal brezplačno sodne nasvete!

ŠKET ALFONZ, trgovec, poštar in posestnik v Dramljah pri Celju, umrl 19. junija 1930, star 72 let. Mož mirnega, Bogu vdanega srca, še celo na smrtni postelji prepevajoč. Sam vedno trezen je drugim rad postregel. V njegovi hiši je vladal mir in vzoren red, njegova trgovina je poznala pravično mero in tehtnico. Podpornik ubogih in štirih cerkv. Globoko veren, pobožen mož, ki je skoro sleherno jutro pristopil k božji mizi in med dnevnim odmorom za hipec stopil v cerkev. Ves katoliški mož, ki je iskal najprej božje kraljestvo in mu je bilo drugo navrženo.

BREGANT JURIJ, učitelj, rojen 23. aprila 1840 pri Sv. Štefanu pri Šmarju na Štajerskem, umrl 24. decembra 1920 v Pobrežju pri Mariboru. Mož iz Slomškove dobe. Po prvi službi na šoli pri Sv. Antonu blizu Rajhenburga je dovršil z najboljšim uspehom učiteljski izpit v Mariboru. Slomšek, ki je tedaj oddajal učiteljska mesta, mu je ponudil službo v Mariboru, a Bregant je odšel rajši nazaj k Sv. Antonu, kjer je dosegel, da so občani sezidali novo šolo. Služil je potem še v Ljutomeru, v Kanalski dolini na Koroškem, v Trbižu in v Žabnici pod Sv. Višarjami, kjer je bilo skoro vse nemškutarško, a je Bregant, poln Slomškovega duha, znal s slovenskim poukom doseči krasne uspehe. Prirejal je šolske veselice, spisal več mičnih igrice in naučil deco lepih slovenskih narodnih popevk. Ni čuda, da so Korošci žalovali, ko je odšel zopet na Štajersko, kjer je služboval v Zdolah, Negovi in končno pri Sv. Benediktu. Povsod je zapustil najboljši spomin. Iz njegove šole je šlo mnogo učencev v srednje šole. Učitelji, duhovniki, profesorji, sodniki, odvetniki, zdravniki in uradniki raznih strok so mu bili hvaležni za temeljito pripravo na srednješolski pouk. Pa tudi za ostale na kmetskem domu je znal poskrbeti, da

P. Otokar Cijan.

so se izobraževali pod njegovim vodstvom. Še zdaj se čuje v Negovi in pri Sv. Benediktu med starejšimi glas, da takega učitelja ne bo več med njimi. Saj je bil nadvse vesten v službi, skrben vzgojitelj, ljubezniv in blag tovariš in zvest sin slovenskega naroda, ki je vedno in povsod kazal odkrito, da je slovenski učitelj. Še v pokoju je zbiral mladino in jo pripravljaj za nadaljnji uk. Ker je sam mnogo čital, je dajal tudi mladini knjige, kjerkoli je poučeval. Veliko je storil tudi za učiteljski stan, za njegove pravice se je neustrašeno boril. Upokojen se je preselil v Maribor,

da bi izšolal še preostalih šestero otrok. Njegova rodbina je bila izredno blagoslovljena. Imel je 12 sinov in 5 hčer, ki so se posvetili po večini očetovemu poklicu. Prava učiteljska rodbina v Pobrežju, kjer si je kupil hišico, je dočkal ob svoji ženki Cilki 81. leto. Leta 1918 je obhajal zlato poroko, žal pa, da je bilo v vojni tedaj osem sinov, štirje že padli. Tu v Pobrežju je moral radi svojega odtičnega slovenskega mišljenja mnogo pretrpeti od nemškutarjev, ki so mu med vojno nekoč sredi noči vdrii v stanovanje ter vse prevrgli, išoč — srbsko čtivo! Štiri leta za možem je pokopal tudi njegovo soprogo Cilko dr. Anton Medved. Danes počivajo vsi trije na pobreškem pokopališču. Bodi vrlemu možu s tem postavljen skromen spomenik!

O. CIJAN OTOKAR, zlatomašnik, umrl v celjskem kapucinskem samostanu 19. maja 1930, star 88 let. Rojen 23. januarja 1842 v Gorenji Vrtojbi (zdaj združeni z Gorico) je dovršil gimnazijo v Gorici z odliko, stopil v goriško bogoslovnico, iz katere pa je moral že čez dve leti oditi na pritisk avstrijske vlade, češ, da se je drznil zaliti avstrijske oficirje, ki so mimoidoče bogoslovce posmehljivo zbadali, on pa je siroveže trdo zavrnil. Odsel je potem v frančiškanski red in pel novo mašo v cerkvi Seggau pri Lipnici na Srednjem Štajerskem. Bil je učen mož, lektor bogoslovja, modroslovja in klasične filologije, ker je grščino in latinščino izvrstno obvladal. Govoril je izborno italijanski in furlanski. Z osemdesetimi leti se je učil francoščine na ljubo svoji sestri Katarini v Parizu. Bil je gvardijan v samostanih v Školji Loki, v Sv. Križu na Vipavskem, v Celovcu, Wolfsbergu in končno do leta 1923 zadnji slovenski gvardijan v Gorici. Leta 1922 je praznoval zlato mašo v Gorici, l. 1929 pa 60letnico samostanskega življenja. Ko so l. 1923 pognali Italijani slovenske kapucine iz Gorice, je šel, dasi domačin, tudi »pater Vrtojba« z njimi in se nastanil v celjskem kapucinskem samostanu, kjer je kot starosta jugoslovanske kapucinske province užival velik ugled. Od mladih nog zaveden Slovenec je bil še kot gimnazijec med ustanovitelji »Čitalnice« v Vrtojbi, ki je bila med prvimi na Goriškem. Zgodaj je pričel pisati in se podpisoval s »Cejans«. S Simonom Gregorčičem sta bila velika prijatelja že iz dijaških let. Pokojni Cijan je bil med najstarejšimi dosmrtnimi udi Družbe sv. Mohorja (št. čl. 5961), vedno vnet njen poverjenik, ki je našel Slovence, kjer bi jih kdo drugi težko našel.

OSWALD FRANC, beneficiat in upokojeni katehet v Idriji, rojen 30. novembra 1871 v Idriji, umrl 12. julija 1932 po daljši bolezni v Gorici. Po-

kojnik je bil posvečen v mašnika 25. julija 1895 in takoj v domačem kraju postal in ostal beneficiat prav do smrti. Dolgo vrsto let je opravljat tudi službo kateheta na idrijskih šolah, dokler ni bil l. 1930 upokojen. Za cerkvene zasluge je bil imenovan l. 1927 za duhovnega svetnika goriške nadškofije. Mnogo se je udeleževal tudi javnega dela v katoliških organizacijah, pri konsumu kršč. socialnega delavstva. Nekaj časa je bil tudi gerent mestni občini idrijski. Rad je potoval po Nemčiji, Italiji in drugod. Bil je krepke narave, šaljiv in izvrsten družabnik, dober govornik. Užival je pri meščanih in delavcih velik ugled. Nove razmere so ga — kot tudi druge — potisnile v zatiše.

ZDOLŠEK JOSIP, predstojnik okrajnega sodišča na Vranskem, umrl 4. junija 1932. Rajniki se je rodil na Ponikvi ob juž. žel. dne 15. januarja 1876. Gimnazijske studije je izvršil s najboljšim uspehom v Celju in prav tako pravno fakulteto v Gradcu. Nato je služboval v sodni praksi pri okrajnem in okrožnem sodišču v Celju, po odlično izvršenem sodnem izpitu kot pristav pri okrajnem sodišču v Gornjem gradu, preiskovalni sodnik pri okrajnem sodišču v Mariboru. Višje deželno sodišče v Gradcu ga je dne 16. maja 1911 imenovalo za okrajnega sodnika in predstojnika okrajnemu sodišču na

Vranskem. Kmalu nato je bil imenovan za deželnega sodnega svetnika. Dne 15. aprila 1932 je nastopil svoj bolniški dopust z namenom, da bo kmalu upokojen. Pred njim je na vranskem sodišču bujno cvetela nemškutarija. Uradovalo se je le v nemškem jeziku. Z njegovim nastopom je to prenehalo. Kljub pritiskom in ovadbam se je Zdolšek kot sin slovenskega kmeta odločil, da bo uradoval z ljudstvom v njegovem domačem jeziku. Kot človek in sodnik je bil najblažja duša. Ni menda v vranskem okraju človeka, ki bi mogel trdit, da mu je svetnik Zdolšek napravil kako krivico. S svojim poznanjem domačih razmer je preprečil neštevilno sporov, ki bi sicer povzročili ljudem velikanske stroške. Vsak uradni dan je oblegala njegovo sobo velika množica ljudi, ki so prihajali k njemu po nasvet in pomoč. Kot sodnik je bil vzoren, pravičen in do skrajnosti natančen. Pri svojih predstojnikih je užival neomajen ugled. Ni menda sodnika v Sloveniji, kateremu bi druga instanca vse sodbe potrdila. Zdolšku jih je zavrnila le v dveh primerih, v katerih je pa še tretja instanca v enem primeru potrdila njegovo prvostopno sodbo. Vsemogočni, kateremu je vse svoje življenje zvesto in vdano služil ter se pri vsaki priliki izkazal kot veren član katoliške cerkve, mu bodi plačnik.

Naš kulturni davek.

»Zastonj« je umrl, pravi pregovor. Res je. Vsi vemo, da nas prav vsaka stvarca stane: vsak žebelj, vsak gumb, vsako vžigalico morajš plačati. Vsako zrno, vsak košček kruha, vsako obleko, streho nad sabo — vse moraš plačati, ali z delom ali z denarjem, ki si ga z delom zaslužil. In če se zdi kaka reč, da je zastonj, je to le zmota. Ali je šolanje zastonj? Ali železnice, vojaščina? Ni. Za vse je davek, ki ga plačuje ves narod in z davkom plačuje vse javne državne naprave. Vemo pa tudi dobro, da to, kar zaslužimo, navadno res tekne in zaleže. Nihče ne cení tega, kar je dobil zastonj, takó, kakor cení tisto, kar si je sam pridobil s poštenim delom. Vsak pozna mnogo primerov, ko so ljudje nenadoma obogateli po nepričakovani dediščini, in ve, da so taki ljudje skoraj redno vse pognali, ker niso znali ceniti denarja. Dobro se še spominjam fanta, ki je bil izvrsten delavec, pa je nenadoma podedoval po teti veliko denarja. Vrgel je orodje iz rok in začel lahkomiselnó živeti. Skvaril se je tako, da se je valjal po zaporih in kot berač in tat umrl v zapuščenem hlevu. Ko sem ga v zaporu vprašal, kdaj je v življenju največ trpel, mi je odgovoril: »Taktar, ko sem tetino

doto zapravljaj.« Koliko podobnih zapravljujev je že bilo v Slovencih!

Zato trdimo, da je največ vreden tisti denar, ki ga pošteno prislužiš, in najbolj te veseli tisto, kar si kupil s takim denarjem.

Kupujemo pa različne stvari: take, ki so zelo potrebne, pa tudi take prazne reči, ki niso potrebne, čeprav kdo misli, da ne more biti brez njih, ker je taka moda. Omenimo le otroške dragocene igrače. Za Miklavža in za božič gredó težki stotisočaki za na tujem izdelane draže igrače. Za čaj, za rum, za sladkorčke — gre preveč denarja. Mleko tako rekoč zastonj, čaj pa drag. In je še drugih stvari vse polno, ko bi lahko brez njih opravili in si nalagamo čisto nepotreben prostovoljni davek.

Je pa še nek davek, tudi prostovoljen, ki je dokaj visok, ki ga Slovenci toliko plačujemo, da med južnimi Slovani noben drug narod ne in tudi še marsikje drugod ne. Toda ta davek pa nam je v veliko čast in na veliko korist. Imenuje se kulturni davek. To so namreč vsi prostovoljni izdatki za vse, kar služi naši izobrazbi. To so naši prosvetni domovi, naši odri in zlasti še knjige in časo-

Zgodbe sv. pisma, ki jih je izdala Družba sv. Mohorja, obsegajo nad 2000 strani z neštetimi slikami. Toliko zdravja in tolažbe ne more dati človeku nobena druga knjiga, kakor knjiga božje besede! Cena ji je le Din 54— za 18 broširanih zvezkov. Ceno za vezavo glej v oglasu!

pisi. Ni zlepa pokrajine, ki bi bila tako preprežena s prosvetnimi domovi kakor naša Slovenija. Angleži, ki prihajajo k nam, občudujejo naše podeželske odre in igre ter trdijo, da tega v svoji domovini nikakor ne morejo doseči. Kdo sešteje vsa predavanja v domovih, po raznih dvorinah, šolah. O vsem se predava: o zgodovini, o gospodarstvu, živinoreji, združništvu itd. Taka predavanja ti nudijo v eni uri toliko pouka, kakor bi si ga stežka nabral iz raznih knjig v enem mesecu.

Kljub temu pa živimo danes tako hitro življenje, da sama predavanja ne zadoščajo več. Kdor hoče s svetom in časom hoditi vštric, mora imeti knjige in časopise. Ne sme miniti teden, da, kar noben dan ne, da bi ne bral in se neprestano ne izobraževal. Izmudi eno leto, pa si zastal, da se ti družba smeje, ko ne veš stvari, ki jih že kar otroci čebļajo.

Seveda, kakor vsaka reč, tako stane dokaj tudi izobrazba. Nihče ne kane kar z leskovega grma izobražen in učen. Za izobrazbo je treba dela in denarja. Toda resnica je, da za nobeno stvar izdani denar ni tako dobro naložen, kakor je za dobro knjigo. In je tudi resnica, da je knjiga pri nas še najbolj poceni. Zlasti še tiste knjige, ki jih izdajajo knjižne družbe, n. pr. naša Mohorjeva. Ni družine in ni skoraj človeka, ki bi si v letu ne mogel prihraniti 20 dinarjev. Pa ne prihraniti si s težavo, marveč z lahkoto. Pritrga si nekaj cigaret, nekaj čaš vina, sladkorčkov, nepotreben izlet, enkrat krčmo — in že ima za to majhno zatajevanje šestero koristnih in zabavnih knjig, ki mu ostanejo in mnogo, mnogo koristijo. Poznam šolarčka, ki si je od drobnih darilc, katera so mu dajali za žemljo, za fige, za češnje, pri parah nabral 20 dinarjev in se zapisal v Mohorjevo. Kako je bil ponosen, ko je prvič prejel res svoje knjige! Vemo, da je letos huda kriza pritisnila tudi število članov Mohorjeve navzdol. Bridko je bilo brati pisma starih naročnikov, da nimajo doma niti za sol in se zato ne morejo naročiti, kar jim je nezmerno grenko. Gotovo so tudi taki reveži. Gotova resnica pa je tudi ta, da smo ljudje že taki, da si v stiski rajši privoščimo veselje kakršnokoli, tudi dokaj drago, in si mislimo, da brez njega ne moremo opraviti. Ne pomislimo pa, da si je v težkih časih treba mnogokaj odreči in potrošiti rajši za tisto, ki

manj stane pa nam nudi koristnega, trajnega veselja več nego večer praznega šuma. Vprav v teh časih bi se morali posebno oprijeti branja in izobraževanja. V stiski se moramo zresniti in z ukom iskati pota iz nje. In res se zdi, da preudarni in modri segajo sedaj bolj po dušni hrani kakor poprej. Takoj po vojni, ko je bilo denarja kot smeti, se je silno veseljačilo — velikanske vsote denarja so se zapravile —, knjig in časopisov se je pa manj prodalo kot danes. To je našemu slovenskemu narodu v čast pred svetom, je naš ponos in dokaz, da živimo živahno duševno življenje, ki ga še tako hude nadloge časov ne bodo strle in uničile. Vse to nam mora biti pobuda, da si odrečemo to in ono malenkost samo zato, da dvigamo svojo izobrazbo, da gremo vedno naprej in nikoli nazaj in ostanemo zvesti dobri knjigi in dobremu časopisu. Na ta način bomo svetli zgled našim slovenskim bratom izven naših državnih mej, da bodo branili bolj močni in bolj vztrajni svoj slovenski jezik, svojo slovensko kulturo, čeprav bivajo izven Jugoslavije. Ne bodo obupavali, ko bodo videli, da so njih bratje tudi v časih preskušeni sebi zvesti.

Za vesel dokaz, koliko žrtvujemo Slovenci prostovoljnega kulturnega davka samo za časopise in knjige, navajamo nekatere številke iz leta 1931.

Članov raznih slovenskih knjižnih družb, kakor so Mohorjeva (tu in v Gorici), Matica (tu in v Gorici), Krekova, Cankarjeva, Kmetijska, Vodnikova, je bilo okroglo 130.000. To se pravi, da je vsak trinajsti Slovenec član ene izmed teh knjižnih družb. Vse te družbe so izdale skupno 640.000 knjig. To se pravi, da pride na vsakega drugega Slovenca po ena knjiga.

Razen teh knjig je še izšlo v Slovincih (v Jugoslaviji in izven nje) l. 1931 brez političnih časopisov skupno vseh knjig 498. V tem številu so vse leposlovne, znanstvene, gospodarske, nabožne, šolske, mladinske knjige in vsi listi (mesečniki, letniki, društveni, zakoniki, koledarji). Ako računamo, da se je od vsake knjige povprečno prodalo le 500 izvodov, kar je čisto zanesljiva številka, saj se je res kake knjige prodalo manj, toda drugih pa mnogo nad 500 izvodov, zvemo, da smo Slovenci v l. 1931 razen zgoraj navedenih kupili še 249.000 knjig. Ker je pa vsota odločno

Odlično znanstveno delo je **Država**, ki jo je spisal dr. Leonid Pitamic. Učbenik za vseučilišča! Za vsakogar, ki ga zanima postanek, razvoj, uredba in način vladanja držav, edinstvena knjiga. Broš. Din 99.— (132.—), vez. na pol v platno 108.— (144.—), v platno 114.— (152.—).

preizko cenjena, smemo številko zaokrožiti ter reči: V Slovincih se pokupi letno 900.000 knjig, to se pravi, da razen dojenčkov in otrok do 6. leta pride prav na vsakega Slovence po ena knjiga letno.

Pri vsem tem štetju pa nismo upoštevali političnih časopisov — dnevnikov in tednikov; nismo upoštevali, da imajo nekateri leposlovniki in zlasti verski mesečniki tudi nad 30.000 naročnikov. Zato pa brez pretiravanja trdimo: **Na vsakega Slovence pride letno več kot ena knjiga.**

In če pravijo, da se izobrazba meri po kilogramih potiskanega papirja, ki ga kak narod sorazmerno po številu prebivalcev letno

porabi, potem lahko ponosno trdimo, da gremo kar vstric z drugimi izobraženimi narodi, da smo pa med južnimi Slovani na prvem mestu.

Zato velja: Res da plačujemo težek kulturni davek, ker nam ob vsem tem nihče ne pomaga in smo, kar smo, čisto in zgolj iz sebe. Živimo brez podpor in miloščine in smo zato lahko tem bolj ponosni in samozavestni. Za nobeno ceno pa ne smemo nazaj. Zakaj ob kulturi je ali napredek ali propadanje.

Zato obdrži vsaka družina svoje dobre knjige in liste tudi v časih stisk in krize — za vsako ceno! To je naša dolžnost, naša čast in naše kulturno in narodno življenje.

O našem tujskem prometu.

Dr. V. Bohinec.

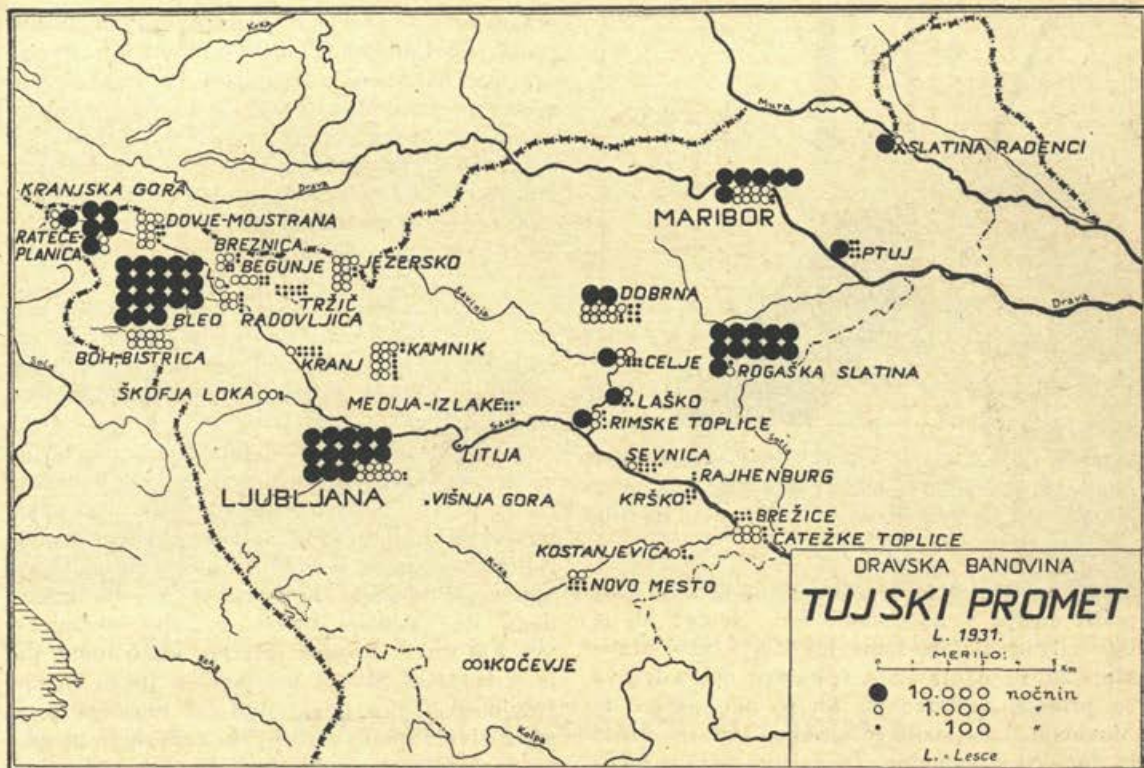
Med posledicami svetovne vojne je bila posebno naravna in značilna ta, da se je v Evropi in tudi sicer po svetu razmahnil bolj kot kdaj tujski promet. Med vojno se nisi mogel geniti nikamor. Ognjene kače bojnih front so pretrgale vse vezi med državami. Kopaljški in letoviški kraji, ki so še do junija 1914 mrgoleli od obiskovalcev, so propadali. Ko se je povrnil mir, se je vzbudilo pri ljudeh zopet veselje do potovanja. Čim je bila Evropa kolikor toliko urejena, so se že pojavili prvi letoviščarji v Švici, v Italiji in Franciji, v Avstriji, v Nemčiji in na Češkoslovaškem, kmalu pa so našli pot tudi v druge, od tujskega prometa doslej malo dotaknjene dežele. Izhojene ceste, po katerih so doslej romali turisti iz Srednje in Severne Evrope na jug, niso več zadostovale. In tako so se mnogi odločili tudi za obisk Jugoslavije, ki jih je mikala kot nekaj novega,

malo poznanega in prav zaradi svoje nedotaknjenosti silno zanimivega. Jugoslavija je zemlja, kjer se srečata sever in jug, zahod in vzhod; dežela z alpskimi krasotami in kraškimi jamami, s širono planjavo Jadranskega morja in z nedogledno razsežnostjo vojvodinskih ravnin; dežela krasnih jezer in romantičnih rečnih sotesk; dežela s starodavnimi mesti, ki so jih gradili še rimski cesarji, a pozneje rušili in prezidavali Turki; dežela, kjer se je Orient ohranil bolj pristno kot v Turčiji sami; dežela pestrih narodnih noš in starih običajev — skratka dežela, ki nudi na vsak korak nekaj zanimivega. Vsemu temu se je pridružilo še to, da je bivanje v Jugoslaviji razmeroma prav poceni in da so naši ljudje sprejeli tujce z vso prijaznostjo in postrežljivostjo.

Pa ne le inozemci, temveč tudi Jugoslavnani sami so začeli obiskovati domača letovišča in zdravilišča, in to v zelo izdatni meri. Ker potujejo naši ljudje v inozemstvo le malo, je na potovanjih porabljeni denar ostal večinoma doma in tako ni čuda, da je tujski promet v naši državi postal važen narodnogospodarski činitelj, ki ima še zelo lepo bodočnost. Leta 1924 je v glavnih turističnih krajih naše države bilo vsega skupaj 189.830 gostov, l. 1930 pa že 551.659. Zaradi svetovne krize, ki prizadeva vprav tujskemu prometu velikansko škodo, je število tujcev l. 1931 padlo, za 1932 še ni vseh poročil. Toda pripravljene moramo biti na to, da bo prišel čas, ko se bo tujski promet nanovo razmahnil, kajti še »po vsaki krizi se je tujski promet dvigal. Med glavnimi vzroki za to je

Slika 1. Razvoj tujskega prometa v Sloveniji.

Slika 2. Zemljevid tujkega prometa v Sloveniji l. 1931.

(Po podatkih Zveze za tujski promet v Ljubljani in Tujsko prometne zveze v Mariboru.)

tudi duhovni razlog, da se čuti človek oproščenege (ko mine kriza). Če bi rabil primero, bi dejal: človeštvo je kakor razred otrok, ki jim grozi stroga učiteljeva šiba. Po pouku se otroci usujejo s podvojeno veselostjo na prosto. Prav tako trepetá človeštvo pred še neznanimi posledicami krize. Zavest, da ne more potovati, ga občutljivo mori. Ko bodo te ovire odstranjene, bo človeštvo vsaj prva leta še v pojačeni meri potovalo.« (N. Velikonja.) Odvisno bo od nas samih, od propagande, ki jo razvijamo za obisk naših krajev in od zanimanja, ki ga kažemo za to panogo narodnega gospodarstva, ali se bo tok tujcev usmeril v naše pokrajine ali v kake druge.

Zemljevid in črteži, ki so dodani temu članku, imajo namen pokazati razvoj tujkega prometa v naši ožji domovini, v Sloveniji. Slika 1 nas pouči, da je v zadnjih letih število tujcev tudi pri nas stalno naraščalo in doseglo l. 1930 svoj višek (135.893). Svetovna kriza je sicer potisnila število obiskovavcev l. 1931 na 115.824, vendar je to še zelo lepo število, če ga primerjamo z obiskovavci naših krajev v prejšnjih letih. To nam je dokaz, da so se

slovenska zdravilišča in letovišča priljubila gostom tako, da kljub težkemu času l. 1931 potovanja niso opustili, če je bilo le količkanj mogoče. V koliki meri so obiskali posamezne kraje, je razvidno iz zemljevida (slika 2). Pomembnost tujkega prometa za podcina važnejša letovišča in zdravilišča je tu prikazana na podlagi števila nočnin, t. j. dobe, ki jo tujec preživi v letovišču. Kajti število tujcev samo na sebi ni tako važno, važneje je, koliko časa ostane gost dotičnega kraja. V Celju je bilo n. pr. l. 1931 11.441 gostov, ki so prenočili 13.560krat, nasprotno pa jih je bilo v Rogaški Slatini samo 6821, toda ti so prenočili 111.089krat. Če bi primerjali samo število gostov, bi mogli iz tega sklepati, da je Celje važnejše letovišče kot Rogaška Slatina, primerjanje nočnin pa nam pokaže, da je Rogaška Slatina imela od svojih gostov desetkrat večje dohodke kot Celje. Največ tujkega prometa ima pri nas Bled, nato sledé po vrsti Ljubljana, Rogaška Slatina, Maribor, Kranjska gora, Dobrna, Celje, Rimske Toplice, Rateče-Planica, Laško, Slatina-Radenci in Ptuj. Ostali kraji so l. 1931 imeli pod 10.000 nočnin.

Črtež 3. Odkod so prišli tujci l. 1931 v Slovenijo? (Sulice, ki merijo na zemljevid Slovenije, povedo že po svoji debelini, koliko odstotkov tujcev je prišlo iz raznih dežel.)

V tretjem črtežu vidimo, odkod so l. 1931 prišli gostje v našo banovino. Največ jih je bilo iz Jugoslavije same (69.8 %). Naše statistike žal ne ugotavljajo, iz katerih delov države so prihajali, gotovo pa jih je bilo največ iz Slovenije same, dalje še posebno tudi iz savske in donavske banovine. To dejstvo nam je kaži-pot, kam je predvsem treba usmeriti propagando za poset naših krajev v bodočih letih. Iz inozemstva prihaja k nam največ Avstrijcev (leta 1931 jih je bilo 17.030), potem Nemcev, Čehoslovakov, Italijanov (med temi zopet dokaj Slovencev), Madžarov, l. 1932 mnogo Angležev.

Naj mi bo pri tej priliki dovoljeno, da opozorim na važnost tujsko-prometne statistike. Mnenje, da koristi ta statistika samo davčni oblasti, je zgrešeno. Državo zanima predvsem statistika inozemskih obiskovavcev, njihovo število in doba njihovega bivanja pri nas, ker je iz teh podatkov mogoče izračunati vsoto, s katero je tujski promet v dotičnem letu povečal narodno premoženje. V drugi vrsti pa je prav, če pozna država dohodke domačih podjetij iz tujskega prometa, ker bo na eni strani mogla oceniti njihovo davčno zmožnost, medtem ko jim bo mogla na drugi strani priskočiti na pomoč s smotreno podporo tujsko-prometnih organizacij. Saj je znano, da je naša država z raznimi kreditnimi in dobavnimi olajšavami domači tujski promet zelo pospešila. Statistika zanima dalje tudi tujsko-prometne organizacije same. Naloga teh

organizacij — pri nas n. pr. Zveze za tujski promet v Ljubljani, Tujsko-prometnega sveta dravske banovine v Ljubljani in Tujsko-prometne zveze v Mariboru — je ta, da pomagajo našim tujsko-prometnim krajem ne le direktno z nasveti ali celo podporami, temveč predvsem indirektno s smotreno propagando v deželah, odkoder prihaja največ tujcev v naše kraje. Na vprašanje, odkod jih prihaja največ, pa more odgovoriti le dobra statistika. V zvezi s tem morajo biti tujsko-prometne organizacije tudi poučene o vrsti in številu sob, ki so na voljo za tujce, o približnih cenah v dotičnem kraju itd., sicer je pravilna propaganda nemogoča.

Za tiste, ki živijo od tujskega prometa, je vprašanje, odkod so tujci, podrejenega pomena. Zanje je važno le to, koliko tujec vsak dan porabi in koliko časa ostane v istem kraju. Nekatere zanima le število tujcev, ne pa doba njihovega bivanja; kot primer naj bo navedeno, da zaslužijo šoferji v Celju od tujcev več kot oni v Rogaški Slatini, kljub temu, da je v Rogaški Slatini več nočnin (prim. gornje številke!). Tako imajo tudi od tujskega prometa živeči ljudje v statistiki zanesljivo merilo za rentabilnost svojih podjetij, ali z drugimi besedami: statistika jim dovoljuje oceno izdatkov in dohodkov, torej ugotovitev, ali je dobiček tolikšen, da se v podjetje vloženi kapital obrestuje in amortizira, ali ne. Kajti kljub naraščanju števila tujcev je kak tujsko-prometni kraj lahko pasiven, t. j. beležiti mora izgubo za izgubo, če je vanj vložena več kapitala, kot ga dovoljuje njegov tujsko-prometni pomen.

Žal pri nas še nismo povsod spoznali te važnosti tujsko-prometne statistike. »Kljub stalnim naporom še vedno nismo v položaju, da bi izvedli našo statistiko v vsej metodičnosti«, toži »Poročilo o delovanju Zveze za tujski promet v Sloveniji v letu 1931«. Na podlagi vprav tega Poročila je sestavljen tudi naš zemljevid in slika 3, le podatke za mesto Maribor je dala na uporabo Tujsko-prometna zveza v Mariboru. Tako je žal izostalo iz statistike in iz zemljevida mnogo krajev, ki so v našem tujskem prometu brez dvoma važni, a niso objavili svoje statistike (n. pr. Dolenjske Toplice, Cerknica, Gornja Savinjska dolina itd.). Upajmo, da v bodočih zemljevidih tujskega prometa v Sloveniji ti kraji ne bodo manjkali!

Župnik Perić mašuje pod milim nebom, ko so blago slovili temeljni kamen za katoliško cerkev v Zaječarju.

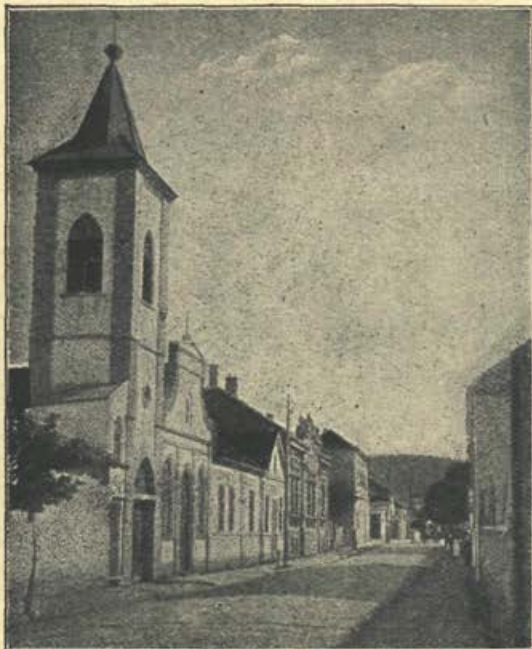
Slovenski delavci v Srbiji.

Akord.

Slovenca srečate skoraj po vsem svetu. Slovenec je vedno poln načrtov, podjeten in dovolj izobražen, da je povsod dobrodošel. V vsaki okolici se hitro udomači, a ne pozabi rad, da je slovenske matere sin. Kadar pa stori tudi to, tedaj pa navadno zavrže sploh vse: svojo narodnost in pogosto tudi vero. Slovenci smo čudovito družni in le v tej skupnosti ohranjamo svoj narodni in verski značaj. Dobri so naši ljudje v tuji okolici, le premeški in prečustveni, premalo odporni in samostojni, premalo samozavestni. To pači sicer lepo sliko poštenega in delavnega Slovenca v tujini.

Ta opazovanja držé tudi za naše rojake v srbskih pokrajinah Jugoslavije. Že pred vojno in zlasti v povojnem času, ko ni bilo v naših rudnikih in tovarnah več dela, so odšli naši ljudje v srbske rudnike in tovarne. Slovenski rudarji so naseljeni večinoma v niški katoliški župniji, ki se pričinja s Čuprijo in se končava ob bolgarski meji. Največ rudnikov leži v timoški kotlini, drugi se nahajajo proti bolgarski meji. V sinjskem rudniku je šola skoro izključno s slovenskimi otroki. Tam bo prirejena v kratkem tudi stalna kapelica za katoliškega duhovnika. V Zaječaru je ob veliki prizadevnosti slovenskega katoliškega du-

hovnika zgrajena lepa katoliška cerkev, vendar pa je središče dušnopastirskega življenja katoliška župnija v Nišu, ki obsega vse rudnike, kjer delajo Slovenci. V Paračinu pri Čupriji je velika steklarna, ki je zaposlovala stotine slovenskih delavcev; sedaj bo opuščena. Tovarna ima tudi svojo šolo za slovenske otroke. Tresibaba, rudnik pri Podvisu, zaposluje nekaj stotin Slovencev, manjši je rudnik Dobra sreča pri Knjaževcu. Povsod so dobri ravnatelji in naši rojaki so priznani kot dobri delavci. Vsepovsod pa manjka skupnega verskega in prosvetnega življenja. Manjka zlasti cerkvá in duhovnikov. Kdo bo pomagal? Oni sami si ne morejo, ker so daleč proč od središča kulture, mi pa preveč brezbrizni zanje. Treba zlasti verskega pouka. Več duhovnikov mora obiskovati ob raznih prilikah, zlasti ob velikih katoliških praznikih, naše ljudi, da začutijo vez z Bogom in Cerkvijo. Tuja okolica, zlasti brezverna, stori človeka mlačnega, a ne odvzame mu svetinj svete vere in njegovega naroda, ako sta domovina in Cerkve storili svojo dolžnost. Naši rojaki nimajo slovenskih knjig in ne dobrih slovenskih časopisov. Za vse to delo je treba od naše strani več zanimanja in žrtev. V posameznih rudnikih

Katoliška cerkev v Nišu.

bi bilo potrebno ustvariti v namen izobrazbe, moralnega in treznostnega življenja prosvetna društva, ki bodo rešila našega človeka propadanja. Oton Župančič je zapisal: »Tamkaj v

Westfaliji...« Usoda je povsod ista. Na skrbi nam morajo biti zlasti otroci in mladina.

V velikem številu so naši slovenski rudarji v največjem srbskem rudniku, v Jermi ob bolgarski meji. Visoko v gorah rudarska naselbina, ločena od vsega sveta. Tu spoznaš tudi socialni in gospodarski položaj rudarjev. Vsakdo je navezan na svoje delo in je vesel, da ga ima, čeprav je plačilo zanj nizko, prenizko. Najhujše so pa za našega človeka povsod kantine in gostilne. Tu se ugonablja moč našega človeka, moralna in verska plat njegovega življenja. Potrebno bi bilo ustanoviti zanje posojilnice in konsume. Navadili bi se na ta način štediti denar in se gospodarsko osamosvojiti.

Razgled po svetu nas pouči, da se vsi veliki narodi z občudovanjem vredno pozornostjo trudijo ohraniti svoje rojake zavedne za vsako ceno, zato je tudi naša sveta dolžnost, da se mi povsod, kjer se naseljujejo Slovenci, zavzemamo zanje in jim pomagamo. Mohorjeva družba naj pošilja tem našim rojakom slovenskih knjig in naša prosvetna matica naj organizira skupne obiske pri Slovencih v srbskih pokrajinah. Ti, ki potuješ od doma, se vprašaj vedno, ali so v kraju, kamor greš, naseljeni Slovenci. Obišči jih. Taki obiski utrjujejo zavest naše slovenske skupnosti, v naši državi pa še posebno zavest skupne državnosti.

Evharistični kongres v Dublinu.

A. Cestnik.

Že nekaj let skuša katolištvo svoje duhovne sile zbrati in poživiti za obrambo svojega verskega prepričanja. Novega duha, poguma, vztrajnosti in ljubezni do vere hoče vlti vernikom, da bodo vselej in povsod nastopali za svoje prepričanje kot ponosni sinovi Cerkve. Zato Cerkev zbira ljudstvo krog središča in žarišča naše sv. vere, krog presv. Rešnjega Telesa, pred sveto Evharistijo. Tam je studenec žive vode, tam je kruh večnega življenja, tam živa vinska trta. V zmedu in bedi današnjih dni bi prišla prav gotovo rešitev, ko bi se svet oklenil Kristusa in ga priznal za kralja. Katoličani se povsod odzivajo vabilu Cerkve in prirejajo svečane evharistične shode. V naši domovini jih je bilo letos več zelo slovesnih in veličastnih. Množice vernikov vseh slojev, izobraženih in preprostih, so se zgrinjale krog presv. Rešnjega Telesa v tolikih tisočih, kakor jih kraji, kjer so bili ti shodi prirejeni, menda

še niso videli. Tako je bilo v Sarajevu, v Ptuj, v Celju, Novem mestu, na Jesenicah, v Škalah. Tisoči in tisoči vernikov vseh stanov so molili evharističnega Jezusa in prisegali večno zvestobo Kristusu Kralju v boju za svobodo vere, za poštenje in pravico.

Razen teh pokrajinskih evharističnih shodov pa se že desetletja vrši vsako leto po en shod za ves katoliški svet. Znan nam je evharistični shod iz Čikaga v Ameriki, lanski iz Kartagine v Afriki; letos pa je bil morda izmed vseh najlepši v Dublinu na Irskem.

Irski narod, ki je stoletja trpel ponižanja in verska preganjanja — zgubil je zemljo in dom, ker je bil zvest Kristusu —, se je v boju s protestantskimi Angleži utrdil za najzvestejše sinove Cerkve. Zaslužil je torej, da je doživel tako mogočno slavo in toliko iskrenega sočuvstvovanja od vseh vernikov sveta, ki se jih je zbralo nad milijon!

Kongres je začel 22. junija papežev legat, kardinal Lauri, v prokatedrali; zraven je bilo devet kardinalov, šestdeset nadškofov, sto sedemdeset škofov in brez števila prelatov in ostalih duhovnikov z vsega sveta. Tudi De Valera z vsemi ministri in ostalimi odličniki je bil navzoč. Kardinal Lauri je zaklical: »Sinovi in hčere Irske, te slavne dežele svetnikov, apostolov in mučencev, združite se z menoj v molitvi, da bo ta sveti in veličastni kongres vir blagoslova in milosti božje za ves svet!«

Nepozabna mi je noč, ko je bilo presveto Rešnje Telo izpostavljeno po vseh cerkvah in celó po oltarjih, ki so jih postavili sredi ulic. Promet je počival. Na tem mestu moram Ircem priznati veliko spoštovanje do presvete Evharistije: vse ulice so bile prepletene z zastavami in cvetjem, vse barve luči so se prelijale. In stotisoči so klečali in molili vso noč. Tudi veliko ljubezen imajo do duhovnov in škofov. Do nas so bili izredno ljubeznivi.

V dopoldnevih so se vršile službe božje, nato predavanja o Evharistiji za posamezne narodnosti. Tudi Jugoslovani smo imeli svojo cerkev in svoj prostor za predavanje (kатоličko univerzo).

Nad vse veličasten je bil shod mož in fantov v Föniseparku, ki je kake tri kilometre od mesta. V sredi je stal na visokem mestu oltar, okrog sedeži za cerkvene dostojanstvenike. Tu se je sešlo do 300.000 mož, ki so

poslušali (po zvočnikih) govor o presveti Evharistiji. Pod večer so si med blagoslovom prižgali moške in fantje sveče in zatrepetaló je morje luči.

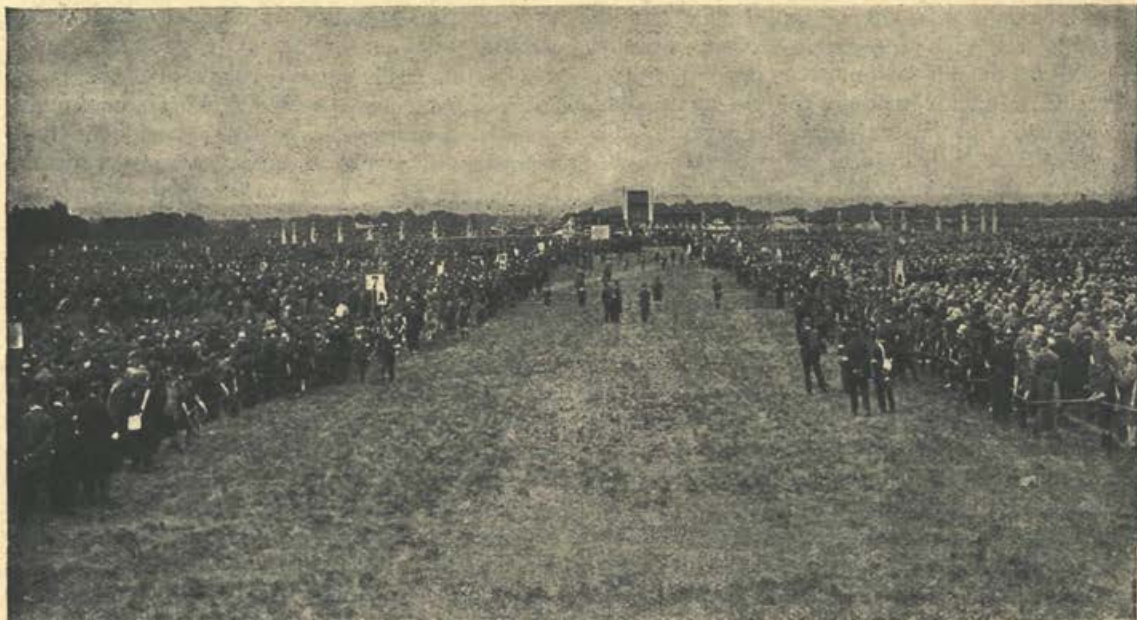
Naslednji dan se je isto ponovilo za dekleta in žene.

In končno otroci. Nepregledne vrste otrok so se pomikale pod vodstvom učiteljev in učiteljic proti Föniseparku. Med sveto mašo je prepevalo nad sto tisoč mladih src. Po govoru pa so nenadno potegnili izpod obleke skrite zastavice in mahali legatu v pozdrav. Njihovo navdušenje je bilo nedopovedno.

Višek vsega pa je prinesel zadnji dan.

Po sveti maši namreč, katere se je udeležilo do milijon ljudi, se je razvila veličastna procesija z Najsvetejšim. Šli smo v mesto v osmerostopih! Brezkončna množica! Pesmi, godbe, molitve. Prav za prav je vse molilo: ljudje, hiše, polja, vsa Irska... Ustavila se je procesija na O'Connellovem mostu, kjer je stal oltar za Najsvetejše in poslednji blagoslov. Ko se je razlegla pesem »Tantum ergo«, so se množice zrušile na kolena in glava pri glaví so se sklanjale in čakale, da jih blagoslovi njihov Kralj Kristus, da jim vlije neustrašenosti zanj in za Njegovo cerkev...

Vsi udeleženci kongresa menijo, da je bil irski evharistični kongres najveličastnejši izmed vseh, kar se jih je do danes praznovalo.

Evharistični kongres v Dublinu. Nad 300.000 mož zboruje pred oltarjem presv. Evharistije.

Evharistični kongres v Celju. Blizu 20.000 udeležencev. (Foto Pelikan, Celje.)

Razgled po svetu.

J. š.-ý.

Na zemlji ni hudo zato, ker nam zemlja premalo rodi in je premalo dobrin. Saj jih je toliko, da jih ni mogoče prodati in na desetine milijonov pridnih rok ne najde dela in zaslužka pri ustvarjanju in predelovanju novih dobrin. Nikdar še ni bilo na svetu toliko bogastva, pa tudi ne toliko bede, ker zemeljske dobrine niso sorazmerno in pravično razdeljene. Vzemimo primer iz Češkoslovaške, ki ni bogata država! Kljub ubožanim kmetom in 450 tisočem brezposelnih delavcev ima še letos 4383 oseb čistih letnih dohodkov po 180 tisoč do 200 tisoč dinarjev, 698 po en do dva milijona, 195 oseb pa dva do štiri milijone, 40 po šest do deset, a 24 ljudi celó več ko po deset milijonov dinarjev. V resnici so njihovi dohodki mnogo večji, ker jih iz strahu pred davkarijo skušajo čim več zatajiti. Tako ima teh 5409 oseb skupaj nad 5 milijard letnih dohodkov, torej toliko, da bi moglo s tem denarjem skromno živeti 420.000 naših delavskih družin z dvema milijonoma družinskih članov. Eden izmed teh bogatašev je dal napraviti celó za

svojeja psa pohištvo, ki je stalo nad deset tisoč dinarjev.

V teh časih gorjá in bede bi človek pričakoval, da bodo velesile, ki vladajo svet, omejile oboroževanje in s tem omogočile tudi manjšim državam, da uporabljajo pretirane izdatke za orožje rajši za omiljenje gospodarske krize. Ali kljub šestmesečni konferenci se zastopniki velesil niso mogli zediniti glede razorožitve in Italija gradi z vso naglico v veliki tajnosti 14 novih vojnih ladij. Tudi konferenca v Lozani (Lausannei) v Švici, ki naj bi uredila vprašanje vojne odškodnine, ne bo mogla odstraniti gospodarske krize. Veliko korist je prinesla Nemčiji, ki bi morala plačevati še 18 let letno okrog dve milijardi mark (28 milijard dinarjev) vojne odškodnine, ali skupaj 37 milijard 300 milijonov mark (522 milijard dinarjev). Po sklepu lozanske konference Nemčiji ni treba plačati dve leti ničesar, potem pa v obrokih skupaj samo 3 milijarde mark (42 milijard dinarjev). Ker dolguje Nemčija tudi naši državi vojno odškodnino, izgu-

bimo na ta način 50 milijard dinarjev. Na tej konferenci se je zopet pokazalo, da se velesile ne ozirajo na svoje male zaveznike, kadar gre za njihove lastne koristi. V dobi, ko se države vedno bolj zapirajo z visokimi carinami proti tujemu uvozu, bo tako ravnanje velesil še bolj omajalo svetovno zaupanje in oviralo državnike pri poskusu razgibanja svetovne trgovine.

Ko so se že pri nas in v drugih manjših evropskih državah začele pojavljati nenavadne gospodarske težave, so bile oči vseh uprte v

ameriške Zedinjene države,

v to bajno deželo neverjetnega bogastva ter vsestranskega razvoja in napredka. Ali že 29. oktobra 1929 so se začeli temni dnevi. Delnice podjetij, v katere je vlagal svoj denar skoraj vsak Američan, so padle v svoji vrednosti na desetino. Naslednjega leta je propadlo 782 bank. Ob koncu lanskega in v začetku leta 1932 je večina tovarn omejila obrat skoraj za polovico. Samo Ford, kralj avtomobilov, je odpuštil 200.000 delavcev. Brez dela je nad 10 milijonov delavcev, to je vsak peti delavec. Odkar je proti koncu l. 1931 nastala zmeda med vlagatelji, je propadlo mnogo najmočnejših denarnih zavodov. Vlaki na najbolj prometnih progah, kjer si je bilo treba še pred poldrugim letom vnaprej zagotoviti sedež, so skoraj popolnoma prazni. Po mestih ni mogoče odati na tisoče stanovanj, ker so se srednji sloji zaradi manjših prejemkov omejili na majhna stanovanja, po več družin brezposelnih pa se je stlačilo v skupna stanovanja ali v razne luknje, ki so bile prej za skladišča in kleti. Celó v nekdanje tako bogatem milijonskem mestu Chicagu niso prejeli mestni uslužbenci, 40.000 po številu, več mesecev plače. Medtem pa bogataši nočejo plačevati davkov, ampak se zoper nje pritožujejo na ministrstvo in s tem zavlačujejo plačilo, da lahko v tem času z denarjem spekulirajo. — Volilni boji za novega predsednika Zedinjenih držav se vrše z vso srditostjo. Volitve so tem pomembnejše, ker zmagujoča

Evharistični kongres v Ptuju. Krog 15.000 ljudi. (Foto Skrabal V.)

stranka takoj odstrani iz uradov vse pristaše nasprotnne stranke in nastavi samo svoje ljudi. Velikim podjetjem je mnogo do tega, da imajo naklonjene ljudi, zlasti pri carini in med davčnimi uradniki, ki odmerjajo in izterjujejo davke. Zato tajno podpirajo v volilnem boju z velikanskimi vsotami navadno obe stranki.

Edina država, ki ima korist od svetovne gospodarske krize, je

Braziliija

v Južni Ameriki. Zaradi rastoče bede živi mnogo delavskih družin skoraj samo od kave. Zato je prodala Braziliija l. 1931 v tuje države 16,540.000 vreč kave po 50 kg, t. j. za 1,670.000 vreč več ko prejšnje leto.

V Južni Ameriki, kjer so revolucije navaden pojav, je vzbudila pozornost s svojim prevratom

Čile,

najdaljša država na svetu, ki se razteza v 15 do 200 km širokem pasu ob Tihem oceanu v daljavi 4230 km in slovi po svojem bogastvu čilskega solitra, železa, srebra in zlata. Prodaja solitra, ki je potreben za izdelovanje smodnika in služi kot umetno gnojilo, ji je prinašala silne dohodke. Odkar pa so začeli izdelovati umetni soliter, je izvoz čilskega solitra izredno padel. Ker je vlada zahtevala, da delniška družba Cosah ne odpusti delavcev in žrtvuje zanje del bogastva, nakopičenega v

prejšnjih letih, je izvršil državni prevrat Karel Davila, predsednik te družbe, katera ima 22 in pol milijarde dinarjev kapitala. Že 13. junija pa je vrgla delavska revolucija Karla Davila. Toda podjetje Cosah, kjer so večino denarja naložili bogataši severnoameriških Zedinjenih držav, ni čakalo, da bi si delavci razdelili njeno odvišno premoženje. S pomočjo Zedinjenih držav je Cosah pod vodstvom Davila in generala Saenza pregnal delavsko vladno in prevzel vso oblast.

V Evropi je imela glavne vajeti v rokah

Francija,

ki je še pravočasno dvignila v ameriških bankah svoje zlato. Šele proti koncu leta so se začeli nižati dohodki državne blagajne, tako da znaša državni primanjkljaj okrog štiri milijarde frankov. Parlamentarne volitve so izročile državno krmilo zopet lyonskemu županu Herriotu. Zelo je pretresla svet vest o smrti bivšega zunanjega ministra Brianda, ki se je toliko iskreno trudil za svetovni mir, nič manj pa žalosten konec predsednika republike Doumerja, ki ga je ustrelil ruski izseljenec Gorgulov. Za novega predsednika so izvolili Alberta Lebruna.

Španija

je zaenkrat srečno prestala nevarnost boljše-viške revolucije. V težkih gospodarskih razmerah je skušala protiverska vlada potolažiti

nerazsodne, nepismene, lačne delovne sloje s tem, da je nadaljevala protikatoliško borbo. Oglušiti in preslepiti jih je skušala zlasti s tem, da je izgnala tako zaslužni jezuitski red iz Španije. 10. avgusta je izbruhnila slabo pripravljena vstaja pristašev kraljevine v Madridu in drugih večjih mestih. Vstaškega voditelja Sanjurjo so vladne čete kmalu ujele, obsodile na smrt z ostalimi voditelji vred in zadušile upor.

Anglijo

tlačijo vojni dolgovi v Ameriki. Ko je pri februarjskih volitvah v Irski zmagala republikanska stranka z de Valero na čelu, je izbruhnil spor med Anglijo in Irsko. De Valera hoče priboriti svoji domovini Irski popolno neodvisnost od Anglije. Zato je kot irski ministrski predsednik takoj ukinil prisego angleškemu kralju in ustavil nadaljnje plačevanje dolgov Angliji, ki si jih je Irska najela radi odkupa posestev od veleposestnikov. Enako se hoče popolnoma osamosvojiti Južna Afrika, a tudi v velikanskem kotlu Indije se vrenje še ni pomirilo. S 1. marcem je Anglija uvedla visoko carino na uvoz vseh tistih predmetov, ki niso nujno potrebni.

Švedska, Norveška, Danska, Nizozemska in Belgija

so sklenile dogovor, da brez medsebojnega sporazuma ne bodo zviševale carin, a tudi ne

Škofje gredó k evharistični procesiji v Dublinu.

omejevale uvoza in izvoza. Švedsko gospodarstvo je hudo zadel samomor Kreugerja, kralja vžigalic. Po njegovi smrti se je pokazalo, da je bil Kreuger eden izmed največjih goljufov in ponarejevalcev listin na svetu in da so bila njegova podjetja že dolgo na zelo slabih nogah. — Belgija je ob koncu julija dovolila, da se flamski jezik vpelje v šole v Flandriji.

Nemčija

vedno bolj vznemirja svet, odkar se je posrečilo Hitlerju potegniti za seboj ljudske množice. Njegov namen je, s silo razširiti nemško državo in jo postaviti na strogo narodno podlago. Njegova moč se je pokazala pri volitvah predsednika nemške republike, ko je dobil 13.300.000 glasov, dočim jih je Hindenburg dobil 19.600.000, čeprav sta zanj glasovali dve najmočnejši stranki, namreč socialni demokrati in katoliška stranka Centrum. Po svoji izvolitvi pa se je Hindenburg zahvalil Centru na ta način, da je odpustil njegovega člana ministrskega predsednika Brüninga in izročil vlado Hitlerjevemu pristašu Papenu. S Papeonom so dobili oblast pruski veleposestniki, ki zahtevajo prepoved uvoza tujega žita, da bi si lahko zopet opomogli. Radi te odredbe trpi tudi jugoslovanski izvoz. Spopadi med komunisti in hitlerjevci so vsakdanja reč. Volitve v državni zbor v nedeljo dne 31. julija niso prinesle razčiščenja kljub izrednemu napredku narodnih socialistov. Dočim je dobila ta stran-

ka pri volitvah za predsednika republike leta 1930 okrog 6.380.000 glasov, si je priborila sedaj 17.730.000 glasov in 230 poslancev. Komunisti so v tem času napredovali za 700.000 glasov; pri 5.276.000 glasovih so dobili 89 poslancev. Nazadovali so socialni demokrati (8 milijonov glasov in 133 poslancev) in nemški nacionalci (2.174.000 glasov in 37 poslancev). Napredovala je katoliška Bavarska ljudska stranka (1.180.000 glasov in 22 poslancev); katoliški Centrum pa, ki je nosil odgovornost v najtežjih časih, je kljub temu pridobil 400.000 glasov. Pri 4.600.000 glasovih mu je pripadlo 75 mandatov. Novi državni zbor je 30. avgusta otvoril najstarejši član, komunistična poslančinja Klara Zetkin, ki se je pripeljala radi tega iz Moskve. S pomočjo Centruma je bil izvoljen za predsednika narodni socialist Göring. Ko je 12. septembra dobila Papenova vlada nezaupnico, je Hindenburg razpustil državni zbor. Od razvoja dogodkov v Nemčiji je v veliki meri odvisna tudi usoda Evrope.

Avstrija

je vsaj začasno morala opustiti misel združitve z Nemčijo in odpustiti zunanega ministra dr. Schobra, največjega zagovornika združitve. Vladi dr. Dollfussa, ki je po dr. Bureschu sestavil vlado, se je posrečilo dobiti inozemsko posojilo. Jetika je 2. avgusta ugrabila bivšega ministrskega predsednika in voditelja katoliške Krščanske socialne stranke dr. Ignacija

Nadžkof dr. A. B. Jeglič in knezoškof dr. A. Karlin gresta k evharistični procesiji v Celju.
(Foto Pelikan, Celje.)

Seipla, ki je reševal Avstrijo v najtežjih časih po svetovni vojni. O njegovi poštenosti priča dejstvo, da je umrl samo s štirimi šilingi v žepu, ker je vso svojo plačo razdelil med reveže. Imel je pogreb, kakršnega Dunaj ni videl od smrti cesarja Franca Jožefa.

Švica,

kamor so vtihotapili bogataši vzhodne Evrope svoj denar, se je zaprla z visokimi carinami. Banke obresti sploh ne plačujejo, ampak zahtevajo od vlagateljev, katerim hranijo denar, da jim plačujejo letno pol odstotka.

Italija

je doživela na lozanski konferenci velik diplomatski poraz. Zato je Mussolini odstavil zunanje ministra Grandija in sam prevzel zunanje ministrstvo. Usoda Slovencev v Italiji je še vedno usoda preganjanja, krivic in trpljenja.

Ogrska.

Enaka beda in slično teptanje človeških pravic narodnih manjšin kakor v Italiji je tudi v njeni zaveznici Madžarski.

Češkoslovaška

še vedno ni zadovoljivo rešila slovaškega vprašanja. Silovit odpor je nastal namreč zoper novi slovaški pravopis, ki ga je izdala vlada s pomočjo v Slovaško Matico vtihotapljenih Čehov, ker je hotela z njim ponižati slovaščino za češko narečje. V največji vladni stranki, agrarni, so nastali hudi boji med zastopniki veleposestnikov in malih kmetov. Ministrski predsednik Udržal je rešil julija svojo vlado edino na ta način, da je nenadoma poslal parlament na počitnice. Češkoslovaška industrija hudo trpi, ker vse države omejujejo uvoz, le podjetja Bate se sijajno držé, čeprav se je julija smrtno ponesrečil njihov ustanovitelj in vodja, Tomaž Bata, kralj čevljev.

Poljska

je enako kakor Estonija sklenila s Sovjetsko državo pogodbo, da se med seboj ne napadejo. Čeprav poljski parlament že od marca ne zboruje, vendar ni političnega miru. Gospodarska kriza, ko pride nekatere dni po uradni statistiki do 3000 kmetskih posestev na dražbo, je razgibala poljske kmete pod vodstvom združenih kmetskih strank. V posameznih krajih jih pride demonstrirati zoper sedanjo vlado do 30.000, kar je razumljivo, če se pomisli, da je v vzhodnih pokrajinah med kmeti taka stiska, da je mogoče kupiti konja za 40 Din.

Nič boljše ni gospodarsko stanje

v Romuniji.

Vlada prof. Jorge, v kateri je bil vsemogočni Argetoianu, je morala odstopiti. Kralj Karel je zopet moral poklicati k vladnemu krmilu Maniuovo poljedelsko stranko, ki mu je omogočila vrnitev na prestol in ji je kmalu nato protiustavno vzel oblast. Volitve sredi julija so prinesle poljedelski stranki pri 387 mandatih 277 poslancev. Ko je 10. avgusta 1932 odstopila volilna vlada Vajde Voevoda, sta odklonila mandat za setavo vlade njegova strankarska tovariša in voditelja poljedelske stranke dr. Maniu in Mihalake. Vladno krmilo je nato zopet prevzel Vajda Voevod.

Romuniji se vedno bolj približuje

Bolgarija.

Nade, ki so jih stavili v ministrskega predsednika Mušanova, se niso uresničile. Tudi on ni mogel zlomiti samovolje makedonskih tolpe, ki se med seboj boré na življenje in smrt. Pri belem dnevu odvajajo ljudi, celó okrajnega glavarja so ujeli, in vlada mirno trpi njihove uboje ter se celó z njimi pogaja. Te tolpe tudi onemogočujejo bolj prijateljske odnose z Jugoslavijo.

V Grčiji

so notranjepolitični boji in slabe gospodarske razmere prisilili starega lisjaka Venizelosa, da je moral podati ostavko svoje vlade.

Turčija

je najbolj odločno omejila tuj uvoz, obenem pa se s trgovsko pogodbo popolnoma naslonila na Sovjetsko rusko državo.

Jugoslavijo

so zadele velike vremenske nezgode. Silno škodo so napravile ob Donavi in Savi ter njunih pritokih povodnji. V Vojvodini so se pojavile kobilice, suša je uničila otavo in večino koruze, krompirja se je lotil njegov nevarni sovražnik hrošč. General Živković je podal 4. aprila ostavko svoje vlade. Njegov naslednik Marinković pa se je 1. julija umeknil iz političnega življenja. Vlado je sestavil dr. Milan Srskić. Zunanje ministrstvo je prevzel dr. Jevtić. V vladi so trije Slovenci: Ivan Pucelj, Ivan Mohorič in dr. Albert Kramer.

Sovjetska zvezna država

se naglo industrializira, čeprav se petletni načrt ni popolnoma posrečil. Dne 1. maja je za-

V
E
L
E
S
E
J
E
MV
E
L
E
S
E
J
E
M

Vsak Slovenec rad obiskuje prireditve Ljubljanskega velesejma. Zakaj? Ker mu velesejem nudi največji pregled vseh potrebščin v gospodarstvu in njih cen. Najceneje in najboljše boste kupili le, ako morete primerjati blago in cene raznih tvrdk. Na prostoru velesejma, ki obsega 40.000 m², razstavlja čez 700 tvrdk iz sedemnajstih držav. Obiskovavci plačajo polovično voznino na železnici!

Prireditve v letu 1933:

XIII. mednarodni vzorčni velesejem bo od 3. do 12. junija Kmetijska in kulturna razstava od 2. do 11. septembra

čela delovati ob znamenitih pragih v reki Dnjeper velika električna centrala, imenovana Dnjeprostroj, ki proizvaja 810.000 konjskih sil in stane nad 30 milijard dinarjev. Kilovatno uro oddaja po 70 par. S pomočjo te centrale bodo namakali 600.000 ha zemlje, kjer je suša redno uničevala pridelke. Zaradi gladu in odpora kmetov je moral Stalin začeti popuščati. Kmetje smejo odslej imeti v skupnih gospodarstvih neomejeno število živine sami zase. V državna skladišča morajo oddajati samo polovico živine, žita pa mnogo manj ko doslej. Zdi pa se, da so te naredbe prišle prepozno.

Svetovna kriza je odjeknila tudi v kraljevini

Siam

v Zadnji Indiji v Aziji. Vojaški vstaši so zaprli kralja Pražadhipoka. Ko je sprejel ljudske zahteve in dovolil parlament, so ga zopet priznali za kralja.

V začetku leta so se vršili ljuti boji na skrajnem vzhodu Azije med Japonci in Kitajci. Da bi pridobili Japonci čim večji vpliv na

Mandžurijo,

so jo proglasili za republiko in dali izvoliti za prvega predsednika sebi vdanega zadnjega kitajskega cesarja. Japonska hoče odtod izriniti Kitajce, izkoristiti rudno bogastvo in naseliti svoje odvišno prebivalstvo; zakaj vsako minuto se rodé štirje Japonci in doma je zemlja prenaseljena. Prav nič se ne zmeni za sklepe Društva narodov. Če si tudi z naslednjim svojim sklepom Društvo narodov ne bo znalo izsiliti spoštovanja Japoncev, bo zadobil njegov ugled neozdravljivo rano in od svetovnega miru ter zboljšanja gospodarskih razmer bomo še mnogo dlje.

Vsa znamenja kažejo, da se bo naša bojazen žal uresničila.

Za naše odre priporočamo: Janez Jalen, **Bratje**. Pretresljiva drama iz povojnih dni. Broširana stane 15 Din. — **Rdeča suknja**, klasična drama, Brieux, prevlel Šolar. Za sedanjo dobo še vsa živa. Broš. 15 Din. — Niccodemi, **Učiteljica**, drama resnične vrednosti. Broširana stane le 6 Din. **Pozor!** Ne prezrite obvestil o knjigah, ki so navedene v koledarjevih oglasih pod črto! Dobra knjiga je zaklad!

Naše kače.*

Alfred Šerko.

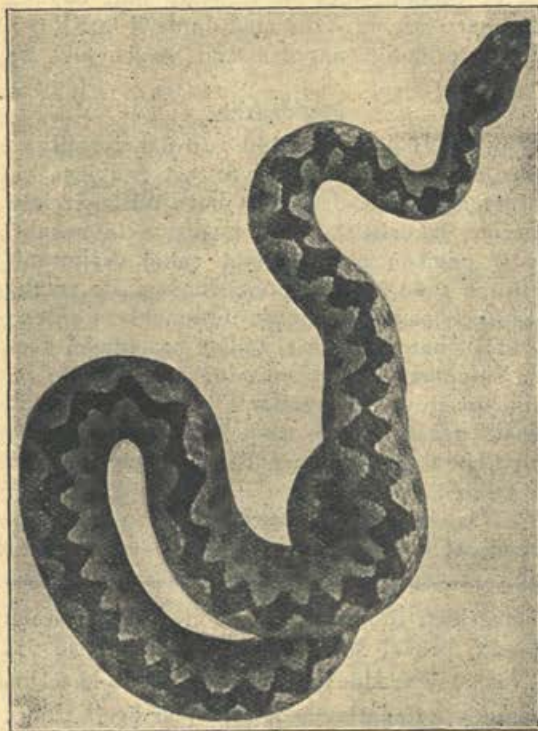
O malokateri vrsti živali, živečih v naših krajih, je naše ljudstvo manj poučeno kakor o naših kačah, in malo je bitij, ki bi se jih naš človek bolj bal, kakor se boji gada. Kaj vse ne kroži o njem med našimi neizobraženimi in izobraženimi sloji in kaj vse se ne čita od časa do časa o njem v našem časopisju! Kakor da bi ležalo božje prekletstvo nad to lepo »zalego« po besedah sv. pisma: »Prekleta bodi med vsemi živalmi in vsemi poljskimi zvermi!« In v potrdilo besed sv. pisma, da bo večno sovraštvo med kačo in ženo, je ni živali, ki bi bila bolj osovražena kakor je kača.

Da ublažim to sovraštvo do kač, da popravim krivico, ki se jim godi, in razpršim vse izmišljotine o njih, sem napisal čitateljem Morhorjevega koledarja ta kratki članek.

Na slovenskem ozemlju živi osem vrst kač, in sicer tri strupene in pet nestrupenih. Najrazširjenjša strupena kača je **modras**. Najdemo ga po vseh krajih naše domovine, izvzemši visoko v gorah in v močvirnih nižavah. Najljubši so mu prisojni bregovi, z grmovjem

poraslo skalovje, skalnate groblje, kraške ograde, zapuščeni kamnolomi, železniški nasispi, iztrebljeni redki gozdovi, vinogradi itd. Odrasli modras doseže dolžino 90 cm. Telo ima zajetno, glavo široko, ploščato, z majhnim, navzgor molečim rožičkom na nosu, rep kratak, očesne zenice špranjaste kakor mačka. Barve je sive ali rjave v vseh mogočih barvnih odtenkih. Preko hrbta se mu vleče črn cikcakast trak, sestojč iz sklenjene vrste štirivoglatih lis. Spodnji del repa je živordeč. Samice so močnejše in temnejše od samcev. Dobé se pa tudi modrasi, ki so tako temni, da je njih črni hrbtni trak komaj viden, ujel sem pa tudi že škrlatnordečega. Barva torej v nobenem primeru ni odločilna. Najznačilnejši znak je široka, od trupa ostro ločena glava, z rožičkom na nosu.

Druga naša strupena kača je **gad**. Od modrasa se razlikuje po tem, da je vitkejši, da mu glava ni tako široka in tako ostro ločena od trupa in da nima na nosu rožička. Sicer sta si pa precej podobna. Tudi gad ima navpične špranjaste zenice, na hrbtu črn trak in kratak rep. Barve je temnozelenkasto-rjave. Dočim pa živi modras po vseh krajih naše zemlje, se drži gad samo še visoko v gorah, nad 1000 m nadmorske višine. Največ sem jih videl v Triglavskem pogorju, zlasti okrog Sedmerih jezer. Pa tudi v Kamniških planinah in na Karavankah niso redki, kjer jih najdeš še v višini 2000 m. Najrajši se drže v nizki travi med skalovjem in ruševjem, manj radi na meliščih ali golih pobočjih. V visokih alpskih dolinah (n. pr. v Vratih pod Triglavom itd.) živé tudi popolnoma črni **gadje**, ki jim pravijo tamošnji prebivalci »štuc«. Naletel sem pa na črnega gada tudi v javorniških gozdovih nad Cerkniskim jezerom. Ali živé še kje drugje, mi ni znano. Odrasli gad doseže dolžino 80 cm.

Modras (strupen).

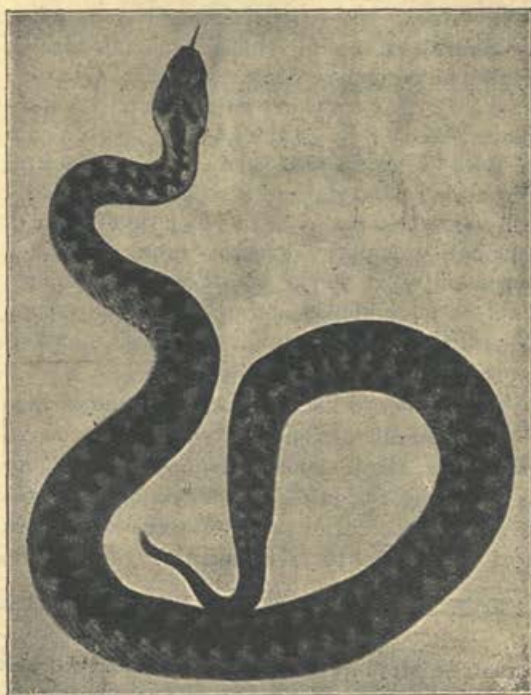
* Vse tu priobčene podobe kač so fotografije živih kač, ki jih je za ta svoj članek nalovil pisatelj članka dr. Alfred Šerko sam in jih dal fotografirati. Edinole goža ni mogel za to priliko dobiti in zato njegove podobe ni. Oglejte si vsi bravci natančno te podobe, da boste hitro spoznali strupeno kačo in jo ločili od nestrupene. Slike kač so eno tretjino naravne velikosti. Zanimivo je, da je tu fotografirani modras dr. Al. Šerka pičil v prst leve roke. Dr. Šerko si je takoj razrezal rano in je bil v nekaj dneh zdrav brez posledic. Urednik.

Po barvi in obliki nekako v sredi med gadom in modrasom je **primorski gad** ali » v i p e r a«, kakor mu pravijo Vipavci. Sicer nima rožička na nosu, vendar je gornja ustnica zavihana malo navzgor. Živi na primorskem Krasu, v Vipavi, na pobočjih Nanosa pa tudi v polhograjskem pogorju naletiš nanj.

Strupenih kač ni težko ločiti od nestrupenih. Vse so zajetne, široka glava in kratki rep sta ostro ločena od trupa, v svojih kretanjah so razmeroma okorne in počasne in daleč ne tako plašne kakor n. pr. gož ali belouška. Za vse je značilen črn trak, ki se vleče vzdolž hrbta, in pa ozka, navpično stoječa špranjasta zenica, ki daje njihovemu pogledu hudoben, potuhnen izraz. V gornji čeljusti imajo na vsaki strani pol centimetra dolg, votel zob, ki je pritrjen na posebno, pregibljivo koščico in ki leži pri zaprtem gobcu vzdolž ob nebu. V napadu ali v obrambi pa odmakne žival pri odprtem gobcu oba zoba od neba in jih postavi navpično navzdol. Zob je oster kakor šivanke, pa zelo krhek. V njem je votlina, ki je zgoraj v zvezi s strupeno žlezasto vrečico, ležečo ob straneh glave, spodaj, pred konico zoba, je pa na zunaj odprta. Za vsakim glavnim zobom je še nekaj nerazvitih nadomestnih zob, ki se po potrebi (ako se zob odlomi) razvijejo in nadomeste glavnega. Ko žival ugrizne (piči, useka), pritisne zob na vrečico s strupom in kapljica strupa se poredi skozi votli zob v rano. Kačji strup je čista, lepljiva tekočina svetlorumenkaste barve kakor zelo razredčen med. Če pride v kri, učinkuje razkrajajoče na krvna telesca, vpliva pa kvarno tudi na osrednje živčevje (možgane in hrbtne mozeg). Kača torej ne piči z jezikom, ampak ugrizne z zobmi. Pravilno pravijo ljudje: gad ga je usekal, ker res s hitrim zamahom udari z zobmi ob človeka ali žival. Gibčni, izredno občutljivi, na dvoje razcepljeni jezik ji služi samo za otipavanje; mogoče čuti žival z njim celó v daljavo. Ob vsaki priliki ga izteguje in miga z njim kakor s tenkima trakcema predse.

Kačji pik v trenutku pika ostro zaboli. Na ugriznjem mestu se vidita en ali dva vbodljaja kakor od najtanjše šivanke. Pičeno mesto začne hitro otekatí, pordeči, pozneje postane višnjevkasto. Otök se širi na vse strani. Pičenemu postaja slabo, spreletavata ga mrz in vročina, lotevata se ga utrujenost in omotica; bolnik bljuva, dihanje mu zastaja, na čelo mu stopi mrzel pot. V smrtnih slučajih ga popade pred smrtjo splošni krči. Smrt nastopi zaradi otrpnjenja srca. Pik je tem bolj nevaren,

čim bliže je pičeno mesto srcu. Zelo nevarni so piki v obraz, zlasti pa v ustnice ali pa v jezik. V teh primerih je smrt skoro neizbežna, ako ni pri roki takojšnje pomoči z vbrizgom učinkovitega protistrupa. Alkohol ni nikakršno protisredstvo, po mnenju nekaterih strokovnjakov celó škoduje. Edino pravo in učinkovito protisredstvo je cepivo v obliki sokrvce s kačjim strupom zastrupljenih živali, ki so tako zastrupljenje ponovno prestale. V Pasteurjevem zavodu v Parizu zastrupljajo z vedno večjimi množinami kačjega strupa mlade žrebce, ki postanejo sčasoma za strup neobčutljivi. V njihovi krvi so se namreč stvorili protistrupi. Takim žrebcom vzamejo kri, jo pusté, da se sesede, nakar odčrpajo nad sesedkom stoječo sokrvco. Ta sokrvca, shranjena v primerno zaprtih steklenih posodicah, se vbrizgava pičnim osebam v primernih množinah pod kožo ali pa naravnost v žilo. Učinkuje takoj in povsem zanesljivo, če ni prestara. Učinkovitost izgubi namreč v enem letu. Sveže cepivo pa preprečuje tudi učinkovitost bodočih pikov do šestih tednov. Kdor se ukvarja s kačjim lovom, naj se pusti torej vsakih šest tednov enkrat cepiti in ne bo se mu bati modrasovih zob. Cepivo se dobi v Higienškem zavodu v Ljubljani. Dobro bi bilo, ako bi imel vsak pode-

Gad (strupen).

Črni gad (strupen).

želski zdravnik vsaj v poletnih mesecih eno ali dve dozi kačjega protistrupa pri roki. Stroške za neuporabljeno sredstvo bi lahko utrpel občine, saj doza ne stane več kakor 15 Din. Vbrizgavanje protistrupa, posebno v žilo, naj bi bilo prepuščeno zdravniku, zlasti ker je protistrup tudi še nekaj ur po piku učinkovit.

Skoraj vsi smrtni slučajji zadevajo osebe, ki takoj po piku niso ničesar ukrenile. Glavno je, da se pičeno mesto takoj in kolikor mogoče temeljito razreže in pusti krvaveti in da se pičeni ud takoj podveže in s tem prepreči odtok strupa s krvjo proti srcu. Čim bolj temeljito razrežeš rano, tem več strupa odteče s krvjo ven. Podveza brez rezanja pa nima smisla, da, celó lahko povzroči, da zastrupljeni in zatekli ud zaradi pomanjkanja sveže krvi odmre.

Kakor druge kače se tudi strupene zarijejo v pozni jeseni v zimska skrivališča in zavetišča, kjer otrple zimo prespé. Spomladi, ko se zemlja ogreje, pridejo zopet na dan, se preleve, nakar se začno pariti. Meseca septembra stori samica 5—10 živih mladičev, ki jih pa,

ne da bi se količkaj brigala zanje, prepusti njihovi usodi. Mladiči so že takoj po kotenju strupeni. S čim se hranijo, mi ni znano.

Strupene kače živé samotno po zapuščenih krajih. Ko razgreje prvo jutrnje sonce njih skrivališča, prilezejo na dan. Spomladi in v jeseni ter ob hladnem vremenu leže ves dan na soncu, poleti pa samo tako dolgo, da izgine rosa. Napačno je mnenje, da se počutijo kače najbolje na pekočem soncu. V senci preže pred svojimi skrivališči na plen. Mirno čakajo, da jim pride miška, žaba, martinček ali pa tudi mlad ptiček v bližino. Bliskovito potegnejo tedaj, kakor v zalet, glavo nazaj in sunejo nato z njo z navpično postavljenimi zobmi proti žrtvi. Ako se jim žrtev iztrga, je nikoli ne zasledujejo, ampak obleže mirno nekaj minut, nakar začno, počasi plazeč se in neprestano z jezikom po zraku otipavaje, preiskovati okolico. Ko naleté na za strupom poginulo žrtev, jo otipajo od vseh strani z jezikom in se je lotijo vedno pri glavi. Široko odpro gobec in začno požirati, ne da bi grizle. Vedno požro celo žival, kakor je, s perjem in dlako. Imel sem modrasa, ki je v pol ure požrl veliko domačo (črno) podgano. Ker so kosti glave med seboj prosto gibljive, morejo kače do neverjetnosti razpreti gobec. Pri požiranju izcéjajo veliko množino slin, s katero slinijo svoj plen, da jim laže drsi skozi žrelo. Nasičene se povlečejo v zatišje in se zleknejo k prebavi, ki traja povprečno 14 dni. Prebavijo prav vse: perje in dlako prav tako kakor kosti. Ko se iztrebijo, začno prežati na nov plen. Ker se le malo gibljejo in ker jim kot mrzlokrvnim živalim ni treba skrbeti za telesno toploto, vzdržé z lahkoto po več mesecev, da celó preko enega leta brez vsake hrane, samo da imajo vodo, četudi samó v obliki rose.

Bajka je, da gad ali modras napada, da se kotali za človekom, da skače od tal, da žvižga itd. On samo preži na svoj plen, in tudi to le, če je lačen ali če se brani. V strahu, ako ne more uteči, sika, sproščen pa skuša vedno uteči, le v najhujši zbežanosti se postavi v bran s tem, da se zvije v klobčič, pripravljen vsak trenotek za pik. Ker vidi komaj pol metra daleč, človeka sploh ne spozna. Grize po

Zametene stopinje so roman dveh ločenih zakonskih. Vse muke napeto, pa umetniško opisane. Roman je spisal sloviti francoski pisatelj Bordeaux, prevela iz francoščine Krista Hafner.

Broš. Din 27.— (36.—), vez. Din 39.— (52.—).

onem, kar ga ograža, kar mu prizadeva bolečine. Ugrizne v človeško nogo, ki mu je stopila na rep, v roko, ki mu je prišla preblizu in ga ograža. Ne ugriznil bi pa, ako bi slučajno splezal na spečega človeka, kakor ne ugrizne skale, na kateri se sonči. Mirno sem pustil lesti modrasu po svoji goli roki navzgor in mu dovolil, da je prislonil svojo glavo na moj goli vrat. Čutil je prijetno toploto mojega telesa in bil zadovoljen. Sploh sta po mojih izkušnjah gad in modras vse prej kakor hudobni živali. Plaho ubežita pred bližajočim se človekom in le slučajno ju zasačiš, ko dremljeta na soncu. Nikdar me še ni napadel modras ali gad, vedno sem jaz prvi napadel njega. Da je pri tem grizel in pikal, kdo bi mu to zameril, saj si tudi človek ne pusti stopati na kurja očesa! Ni res, da se zažene za človekom, ni res, da se kotali za njim. Sploh je napačno mnenje večine ljudi o hitrosti kač. Belouško ali goža, ki sta najurnejša, človek z lahkoto v koraku dohaja. Pretirano je torej mnenje o nevarnosti modrasov in gadov. Redko se sliši, da je odrasel človek umrl za gadjim pikom, dasi je bil pičen v golo roko. Obut človek pa lahko hodi brez skrbi tudi po krajih, kjer kač kar mrgoli, pazi naj le, kam prime z golo roko. Pri hoji po zaraslem kraju je dobro udariti tupatam s palico po bližnjem grmu ali po resju, ker človek prepodí s tem živali v njih skrivališča. Če pa je kdo imel nesrečo in je bil pičen, naj odpre nož in pogumno zareže!

V vodo gad ali modras prostovoljno nikdar ne gresta. Vsi, ki to trdijo, ju zamenjavajo s kobranko. Sploh še nisem nikoli naletel na modrasa na takih krajih ob naših vodah, kjer se naše ljudstvo koplje. Pač pa je nekoliko previdnosti treba pri kopanju v Triglavskih jezerih, ker gadje ob njihovih skalnatih bregovih niso redka prikazen. V vodi pa še nikdar nihče ni bil pičen. Torej brez strahu v vodo!

Vse ostale kače pri nas so nestrupene. Največji je gož ali črna kača. Debel postane kakor otroška roka v zapestju, v dolžino pa zraste preko poldrugega metra. Zgoraj je lepo usnjenorjav, spodaj (po trebuhu) rumen. Lepa glavica je ozka, jajčasta, zenice okrogle, rep dolg. Izvrstno pleza in se rad sonči, viseč na

Smokulja (nestrupena).

vejah grmovja. Zelo rad se drži po zapuščenih zaraslih razvalinah starih gradov. Dobiš ga pa tudi na obrobkih gozdov in po tihih logih.

Po pašnikih in travnikih, po ogradah in senošetih živi travniška kača ali smokulja, ki jo naš narod trdovratno zamenjuje z gadom. Res mu je nekoliko podobna. Ima namreč na zatilju temno liso, ki se nadaljuje navzad v dve vrsti vzporednih lis, ki spominjata na prvi hip na črni hrbtni trak strupenih kač. Vendar jo je pa lahko ločiti od gada po slokem, gibčnem telesu, dolgem repu in ne tako široki glavici. Z modrasom je pa sploh ni mogoče zamenjati. Ujeta se hitro privadi človeka in se mirno pusti vzeti v roke. Živi od martinčkov,

Priznано najboljši sedanji družinski list je »Mladika«, Bogato ilustriran. Vsak zvezek (mesečnik) obsega 40 strani. Naročiš ga: »Mladika«, Celje. Stane Din 84—, s krojno prilogo Din 100—. Kdor želi knjižnico popolniti, lahko dobi tudi še vse prejšnje letnike »Mladike«.

Belouška (nestrupena).

ki jih ulovi na ta način, da se jih ovije s telesom in jih zaduši.

Na Primorskem in Goriškem živi črnica, črna kača velikosti goža.

Vse te tri nestrupene kače živé na suhem, so dobre plezavke in se hranijo z mišmi, žabami in martinčki. Gož in črnica si privoščita včasih tudi kakega ptička. Razen smokulje, ki rodi žive mladiče, ležejo one jajca.

Druga skupina nestrupenih kač so vodne kače. Pri nas živita samo dve: belouška in kobranka.

Belouška — kdo je ne pozna? — živi povsod ob z bičjem ali grmovjem obdanih stoječih ali leno tekočih vodah. Ob vsaki strani glave za ušesom ima belo ali rumenkasto liso, odtod tudi njeno ime. Vitko, iztegnjeno, biču podobno telo je zgoraj zelenkastosivo, spodaj (po trebuhu) belo. Dobé se pa tudi skoro popolnoma črne, brez lise za ušesom, ki pa živé po ogradah, daleč od vsake vode. V obrambo se poslužuje belouška smrdljive, razredčenemu apnu podobne tekočine, ki jo izbrizgne v nevarnosti v močnem curku iz črevesa. Živi se belouška z žabami. Odrasla doseže dolžino poldrugega metra.

Malo poznana je druga naša vodna kača **kobranka**. Naš narod jo zamenjuje z gadom. Živi po vodnih nasipih, skalnatih bregovih leno tekočih vodá. Vse polno jih je ob Ljubljani in Krki, nisem je pa videl ob Cer-

kniškem jezeru. Manjša je od belouške in bolj zajetnega telesa rumenkastosive barve. Ob straneh ima rumene lise. Večkrat jo je videti na dnu vode, prežečo na žabe in ribe. Odrasla doseže nad meter dolžine.

Vse nestrupene kače so vse bolj živahne in okretne kakor strupene. Njih glava ni tako ostro ločena od trupa, ki prehaja nevidno v dolg bičast rep. Zenice imajo okrogle in ležejo, izvemši smokuljo, jajca.

Naše ljudstvo prišteva rado h kačam tudi nedolžnega slepca, dasi spada med kuščarje. Sicer nima nog, ima pa ramenski in medenični obroč, ki ju kače nimajo, in pa nerazširljivo žrelo. Živi se od polžev in glist. Rodi žive mladiče.

O koristnosti ali škodljivosti kač ni vredno govoriti, ker so glede tega brez pomena. One, ki se hranijo z mišmi, bi bilo, če bi ne bile strupene, označiti za koristne, pa tudi o ostalih se ne more reči, da bi bile škodljive. Na vsak način bi bilo želeti, da bi se prenehalo z brezusmiljenim pobijanjem, kakršno je sedaj žal še pri nas v navadi. Če pa že misliš, da storiš bogoljubno delo, če pobiješ vse kar leze brez nog, imej vsaj toliko srca, da ne boš po nepotrebnem mučil živali, ki so tudi stvarstvo božje. Ne pozabi, da gre srčna kultura pred umstveno in da je srčno dober, pa neučen človek kulturnejši od učene zverine.

Kobranka (nestrupena).

Letopis

za dobo od avgusta 1931 do avgusta 1932.

Nesreče, požari, potresi.

Avgust (1931): 3. Velikanski požar v Rušah, v tovarni za dušik; škode je nad 10 milijonov dinarjev. Pri Zemunu se je pripetila v ekspresnem vlaku, ki je prišel iz Avstrije, eksplozija, pri kateri sta bili ubiti soproga in hčerka prof. Brunettija, on sam pa težko ranjen. Takih eksplozij je bilo v enem mesecu veliko število, vendar brez človeških žrtev. Vagonov je bilo poškodovanih za 10 milijonov dinarjev. 14. Reka Jangcekiang je zalila milijonsko mesto Hankov, ki je en sam strašen grob. Voda je valila s seboj na tisoče mrličev. Milijoni beguncev stradajo. Med njimi razsaja kolera in druge epidemije. Prebivalstvo je zapustilo Hankov (1.700.000 preb.). Stotisoči so utonili ali umrli od lakote, griže in kolere. Sodijo, da je vseh žrtev te najstrašnejše katastrofe 2 milijona, 32 milijonov jih je brez strehe. 28. je izbruhnil še požar v petrolejskih skladiščih; plavajoča goreča nafta je zažgala na stotine hiš.

September: 12. V Selski dolini je divjalo neurje, voda je zalila polja, odnesla mnogo hlo dov. Narasla kamniška Bistrica je trgala njive, travnike in ceste; veliko škodo je napravila povodenj v Savinjski in Mislinjski dolini. V vasi Grad pri Kranju je visoka voda odnesla mlinarja. Na cesti med Kranjem in Jezerskim so se usuli trije zemeljski plazovi. V Ljubnem sta Savinja in Ljubnica napravili veliko škodo. Ko je vozil ekspresni vlak čez viadukt pri Biatorbagyju na Madjarskem, je pri tretjem vozu eksplodiral peklenjski stroj. Vlak se je iztiril in zgrmel v globino. Smrtnih žrtev je 25, ranjenih 16. Veliko takih katastrof so prizadeli prevratni prenapetosti. 15. V glavnem mestu angleškega Honduras, Belize, ki ga je potres do kraja porušil, se je pojavil še tifus. Ugotovili so 550 mrtvih, še več pa jih je pogoltnil morski val, ki se je razlil nad mesto. Ladje, ki so bile zasidrane v luki, je razbil na kosce. 16. Letalo, ki je vršilo promet med Parizom in Carigradom, je treščilo v Romuniji na tla; 6 ljudi je našlo smrt. Župan in orožniški poveljnik bližnje vasi Belačica sta trupla izropala in nato zažgala bencinski tank letala. Pri Zasipu, kjer gradi Kranjska industr. družba novo električno centralo, se je usul v Savo velikanski plaz zemlje in pokopal pod seboj strojnika Jožeta Repovša.

November: 6. Na Prulah v Ljubljani je zavozil vojaški avto z 8 vojaki v ograjo mostu, se prevrnil v jarek in pokopal pod seboj vse vojake v blato. S težavo so jih rešili; eden je bil mrtev, pet pa ranjenih.

December: 9. Na nezavarovanem prehodu preko železniške proge med postajama Celje in Petrovče je trčil osebni vlak v avtobus celjske občine in ga razbil. Na mestu je bilo mrtvih 8 oseb, 10 pa težko ranjenih; od teh so še 4 umrli. 17. Sredi Beograda je zgorel mlin s skladiščem bratov Popović; 13 milijonov škode. 22. V vatikanski biblioteki se je poleg sikstinske dvorane udrl strop. Pod ruševinami so našli smrt knjižničar, učenjak dr. Marko Vattasso, in štirje delavci. Uničenih je okrog 20.000 dragocenih knjig in nekaj umetnin. Razvaline so 10 m

visoke. Vzrok nesreče so bila dela pri bližnji vatikanski elektrarni, ki so omajala temelje. 27. Na zapadni japonski obali sta trčila dva potniška parnika; eden se je takoj potopil; pri tem je našlo smrt 50 oseb. 28. Iz New Yorka poročajo, da so avtomobili v letu 1931 v Zedinjenih državah do smrti povozili 34.000 ljudi. 29. Blizu Woolwicha je na Temzi zadel ameriški parnik ob neko ladjo in jo razklal. Od devetih mornarjev so le enega rešili.

Januar (1932): 6. V Rokavskem prelivu je divjal hud orkan in potopil več manjših ladij ob francoski obali; 6 človeških žrtev. V severni Franciji je opustošil cele pokrajine. Tudi je ob pristajanju razbil pošto letalo, pa ni bilo smrtnih žrtev. 12. V nemškem rudniku Karsten pri Beuthenu je podrtje zasulo 15 rudarjev. Le enega so rešili. Po petih dneh so odkopali še 7 rudarjev, ki so čudežno ostali še živi. 13. V Anversu je zgorel veliki cirkus Sarassani. Škode je več milijonov. Med drugim je zgorelo tudi 12 slonov. 15. V državah Mississippi in Tennessee je reka Mississippi podrla nasip pri Seawrightu in poplavila pokrajino daleč okrog 2 m visoko. Pet tisoč ljudi je na strehah in drevesih čakalo pomoči. 17. poročajo iz Moskve o grozni železniški nesreči v začetku januarja, ko so radi nepazljivosti železniškega osebja trčili trije vlaki. 68 je bilo mrtvih, 128 ranjenih.

Februar: 3. Na otoku Kubi je grozen potres uničil mesto Santiago. Izpod razvalin so potegnili 200 mrtvih in več ko 2000 ranjencev. Pa česar se potres ni doteknil, je uničil požar. Iz kaznilnice se ni nihče rešil, ker so bili vsi dohodi zasuti. 3. Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je zgorelo 8 poslopj — vse imetje treh gospodarjev. Gasilec Janez Murko je dobil hude opekline. 7. V belgijskem rudniku L'Boise Longpré so eksplodirali plini. Smrtno ponesrečilo se je 26 rudarjev, rešili so le 8 težko ranjenih. 9. Kratek stik je povzročil požar v tovarni sanitetnih potrebščin na Viru pri Domžalah. Zgorelo je za pol milijona blaga. 28. V Bolgariji, v mestu Ruščuku, je nastal v kinu požar med predstavo, pri kateri so bili večinoma otroci, le malo se jih je rešilo.

Marec: 16. V nekem češkoslovaškem rudniku je po neprevidnosti otrok, ki so v bližini zažigali kresove, nastal požar; 4 rudarji so se smrtno ponesrečili, 13 so jih rešili. 29. V Kozuličevi ladjedelnici v Trstu je nastal strahovit požar v oddelku za popraviljanje vagonov. Zgorel je ves material in 24 dogotovljenih vagonov; škode 2 milij. lir. 31. V trinadstropni hiši v Zagrebu se je ponoči vnelo skladišče filmov in druge gorljive snovi, ki so povzročile strašno eksplozijo in požar. Stopnišče je bilo koj zasuto, ljudje so se reševali skozi okna. Skakali so v nastavljene rjuhe. V prvem nadstropju je vprav nad skladiščem filmov stanovala sedemčlanska družina Radnić iz Brača. Vsi so našli smrt. Bili sta še 2 drugi smrtni žrtvi in 30 ranjenih.

April: 7. Reke Sava, Drava, Donava in Tisa so silno narasle in v Banatu preplavile 50.000 ha plodne zemlje. Tudi Morava je zalila veliko ozemlje. Voda je pokrila tudi kočevska polja. V Bosni je Sava zalila 19.000 ha obdelane zemlje in 1700

hiš. 10.000 oseb in 30.000 glav živine je moralo zapustiti te kraje. Tisoči ljudi so noč in dan utrjevali nasipe ob rekah. 11. V Novem mestu so veslali trije dijaki v čolnu po Krki. Voda je potegnila čoln čez jez in vsi trije so utonili. 16. Sava je na več mestih predrla nasipe in poplavlila v Mačvi nadaljnjih 2000 ha. Reka Bosna je zalila devet občin; 4000 ljudi je bežalo. Pot med Šabcem in Beogradom je bila globoko pod vodo, ker je Sava narasla za 5 m. Drina je uničila nasip med Barom in Ravnjem in poplavlila veliko krajev. Sremska Mitrovica je bila vsa pod vodo; ljudje so se vozili s čolni po ulicah. Vse prebivalstvo Srema, Banata in smederevske okolice je noč in dan utrjevalo nasipe. 16. V južnoameriških Andah je nenadoma začelo bruhati osem ognjenikov, o katerih so mislili, da so mrtvi. Poldrugi dan je bilo vse zavito v črno temo, padalo je kamenje in pepel in potres je stresal zemljo. Najbolj je prizadeto argentinsko mesto Mendoza. V potresni coni je bilo do 40 cm pepela, padal pa je celó v Montevideu. Gozdovi in polja so v ogromnem obsegu uničeni. 18. Sava je podrla nasip Črna Bara—Ravnje v dolžini 4 km in z nebrzdano silo navalila na hiše Sremske Mitrovice, ki jih je 400 podrla. Samo v tem okraju je bilo poplavljenih 21.000 ha zemlje in je presežala škoda 10 milijonov dinarjev.

Maj: 2. V Kaštelanskem zalivu se je prevrnila jadrnica; 11 ljudi je padlo v morje; trije so utonili, med njimi en Slovenec. 8. V Santiagu v državi Čile je ogenj upepelil škofijsko palačo. Škof in več drugih oseb je zgorelo. V Lyonu je voda spodkopala breg, na katerem sta stali dve petnadstropni hiši, obe sta se podrli in pokopali pod seboj 60 ljudi; rešili niso nikogar. Po Hrvatskem in v Baranji je divjal silovit vihar. V Dubravi pri Gradcu in okolici je porušil 200 gospodarskih poslopij, v okolici Bjelovara 20 hlevov in dve hiši; padala je toča, debela kakor golobja jajca. Pri Andrijevcih je ležala več centimetrov na debelo; pokončala je vinograde in sadovnjake. V okolici Subotice je napravila večmilijonsko škodo. V Dalmaciji je vihar uničil vse cvetoče sadje, bob, fižol in ječmen. 12. V pokrajini Fantiet v Tonkini je pobil strašen tajfun 134 Anamitov, uničil 170 ladij, porušil 600 hiš in 3000 malih gospodarstev. 16. V Župeči vasi pri Ptujju je podtaknjen požar uničil 12 gospodarskih poslopij. 17. Pri italijanski Somali je zgorel nov francoski parnik »Georges Philippes«; od 900 potnikov so jih rešili okrog 800. 23. V San Salvadorju je močan potres porušil več mest in ubil mnogo ljudi. 31. V Slavoniji je napravila toča ogromno škodo. Samo v enem okraju so jo cenili na 30 milijonov. Porušila in težko poškodovala je več sto hiš, pobila mnogo živine in uničila žito in vinograde; ubilo je 50 ljudi, 30 hudo ranilo.

Junij: 5. V Mehiki je hud potres ubil okrog 400 ljudi in mnogim vzel streho. Najbolj je trpelo mesto Manzamela. 8. Banatska polja so napadli silni roji kobilic, ki so uničili 40.000 juter polja.

Julij: 4. Na Vel. Ubeljskem pod Nanosom so zanetili fašisti požar v prazni hiši ob cerkvi. V vetrovni noči se je naglo širil in uničil vso imovino desetim posestnikom; le enemu je hiša ostala. 5. Ponoči je pogorela božjepotna cerkev na gori Oljki. Požar je nastal pri kurjenju kresa. Uničena sta oba zvonika in cerkvena streha. V Središču ob Dravi so zgorela trem posestnikom vsa poslopja z živino in opravo, petim pa gospodarska poslopja

in strehe na hišah. Zgorel je tudi 8letni deček. 6. V Bosni je neurje povzročilo mnogo škode; voda je odnesla 200 ovac in goveje živine, razrušila 25 m dolg most in 300 m ceste; strela je ubila 9letno dekletce. 7. Na preizkusni vožnji se je potopila pred Cherbourgom nova francoska podmornica »Prometeja«. Rešilo se je samo 8 oseb, 63 jih je utonilo. 18. Strela je udarila na ljubljanskem velesejmu v paviljon higijenske razstave, ki je pogorel z vsem razstavnim materialom.

Proslave, jubileji.

Avgust (1931): 3. je praznoval 75letnico rojstva slovenski učenjak dr. Avgust Mušič, profesor na zagrebškem vseučilišču in član Jugoslovanske akademije. 9. so v Planini slovesno odkrili spomenik Miroslavu Vilharju, notranjskemu pesniku in skladatelju. Njegov spomenik v Postojni so Italijani oskrunili in porušili. 15. so na Jezerskem odkrili spominsko ploščo Čehu dr. Chodounskemu, velikemu prijatelju Slovencev in naših planin. 30. je obhajal svoj biseromašniški jubilej 85letni konz. svetnik Grča Blazij, bivši poslanec goriške okolice, neustrašen narodnjak, goreč duhovnik in usmiljeni samaritan.

September: 6. Pred magistratom v Ljubljani so slovesno odkrili spomenik kralju Petru I. Spomenik je delo arh. Jožeta Plečnika in kiparja Lojzeta Dolinarja. 8. Ob priliki »kraljevih dni« je nastopilo pred nunsko cerkvijo v Ljubljani pri koncertu Pevske zveze 2433 pevcev. 18. je bil zlati jubilej Kmetске posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani. 19. je obhajal bivši minister Ivan Hribar 80letnico. 20. Na rojstnem domu v Moravčah so odkrili spominsko ploščo profesorju dr. Francu Deteli, zaslužnemu pisatelju in pedagogu. 70 let je dopolnil arhivar Franc Pokorn, župnik v Besnici pri Kranju. 25. je minilo 60 let, kar se je rodil stolni kanonik dr. Mihael Opeka, prof. teološke fakultete, sloveči pridigar, pesnik in pisatelj. 27. je slavil 60letnico dr. Ivan Šarič, sarajevski nadškof.

Oktober: 11. 20 let neumornega, požrtvovalnega delovanja za razvoj Cirilove tiskarne je obhajal msgr. dr. Anton Jerovšek. 15. je praznoval v Celju 80letnico vladni svetnik Emilijan Lilek, profesor, pedagoški pisatelj in zgodovinar. 23. so proslavili v ljubljanski operi stoletnico rojstva Franca Levstika, enega največjih slovenskih pesnikov, pisateljev, slovničarjev in domoljubov.

November: 2. Dva jugoslovanska gojenca rimskega kolegija Germanica, Slovenec Ignacij Lenček in Hrvat Peter Ivanešič, sta pela novo mašo. 4. je praznoval 40letnico rojstva in 10letnico županovanja motniški župan Novak, gospodarski in prosvetni delavec. 6. je obhajal v Murski Soboti 25letnico dela kipar Franc Nemeč. 7. je praznovala 70letnico rojstva Jospina Appetova, podpornica raznih dobrotelnih in prosvetnih društev in dobrotnica revežev. 14. je slavil v Novem mestu zlato mašo vikarij frančiškanskega samostana, p. Alfonz Furlan, zgodovinar in pisatelj. 15. so v Trzinu slovesno blagoslovili nove prostore katoliškega »Našega doma«. 16. je bil 70 let star »oče Petrovec«, Franc Lovšin, zadnji slovenski trubadur — narodni pevec, ki lastne pesmi poje; je pa tudi vzoren krščanski mož in skrben oče desetih otrok. 25. je minilo 25 let, kar je utihnil goriški slavček Simon Gregorčič, najpriljubljenejši slovenski pesnik. 26. je

praznovala mariborska Prosvetna zveza svoj srebrni jubilej. 28. V Mariboru je obhajal 60letnico Franc Horvat, plodovit cerkveni slikar in narodnjak. 29. je slavil 80letnico frančiškana p. Hugolin Sattner, odličen skladatelj in reorganizator petja.

December: 3. je preteklo 100 let, kar je bil imenovan za tržaškega škofa naš rojak Matevž Ravnihar, velik slovenski kulturni delavec. 16. je praznoval 50letnico slikar Franc Mrčun.

Januar (1932): 11. Bivši praški nadškof dr. Frančišek Kordač je obhajal 80letnico. 13. je minilo 50 let, kar je umrl tržaški škof dr. Juraj Dobrila, apostol hrvaške in slovenske Istre. 17. je praznoval 50letnico zasipki župnik A. Demšar, gospodarski in prosvetni delavec. Na Črnučah so slovesno blagoslovili veliki transformator, ki prenaša elektriko iz Velenja po vodu, dolgem 68 km. 20. 75letnico je praznoval duh. svetnik Anton Lesjak v Št. Jerneju, vzoren duhovnik, gospodarski in kulturni delavec ter zgodovinski pisatelj. 21. je preteklo 70 let, kar je umrla tudi Slovencev priljubljena češka pisateljica Božena Němcová. 23. je slavil 60letnico veliki Slovenec Jože Plečnik, umetnik arhitekt svetovnega slovesa. 31. 60letnico življenja in 20letnico škofovanja je obhajal dr. Nikolaj Dobrecić, nadškof barski in srbski primas, izredno priljubljen in zaslužen nadpastir in prijatelj Slovencev.

Februar: 17. je praznoval 50letnico urednik »Slovenca«, France Terseglav. 22. V Beogradu so slovesno praznovali 200letnico rojstva Jurija Washingtona, ameriškega osvoboditelja in prvega predsednika Združenih držav.

Marec: 4. je obhajal 60letnico ravnatelj mariborske klasične gimnazije, dr. Josip Tomišek, vzgojitelj in kulturni delavec. 19. je preteklo 60 let življenja konz. svetniku, profesorju dr. Jos. Jeršetu, vzornemu duhovniku, katehetu in šmarničarju. 22. je slavila vsa Nemčija in ves ostali kulturni svet stoletnico smrti največjega nemškega pesnika, J. W. Goetheja. 25. je dopolnil 65. leto mariborski prelat dr. Fran Kovačič, organizator, zgodovinar in filozof. 29. je praznoval 50letnico prof. Marko Bajuk, zbiralec in harmonizator slovenskih narodnih pesmi, skladatelj in velik organizator pevskih zborov.

April: 5. Ravnatelj II. drž. gimnazije v Ljubljani Bogomil Remec je bil premeščen v Kruševac na ravnateljsko mesto tamkajšnje gimnazije. Prijatelji so mu priredili prisrčen večer v slovo. 9. je prečula pri bolnikih desetisoč noč bolniška strežnica v Ljubljani Ana Seničar. 15. je praznoval 70letnico višji šol. nadzornik v p., dr. Janko Bezjak, znani vzgojeslovni pisatelj.

Maj: 8. V ljubljanski unionski dvorani se je vršila veličastna proslava v čast 60letnice političnega voditelja Slovencev, ministra dr. Antona Korošca. 11. je bil 70 let star kmet. svetnik Rohrman, neumoren delavec na polju kmetске prosvete. 14. je praznoval 70letnico rojstva veleposelnik Ivan Bauman v Št. Ilju. Bil je zmerom zaveden Slovenec in vzoren kristjan; ima velike zasluge za slovenstvo in napredek svojih rojakov. 25. je bil star 70 let posestnik in podobar v Mošnjah, Ivan Resman, dolgoletni župan in občinski odbornik.

Junij: 4. in 5. se je vršil v Sarajevu velik evharistični kongres. Pri slavnostnem sprevedu je bilo najmanj 30.000 udeležencev. Kongres so obiskali tudi Slovenci z vladikama dr. Jegličem in dr. Rožmanom. Pri tej priliki so odkrili v katedrali spo-

menik prvemu vrhbosanskemu škofu, dr. Josipu Stadlerju. 7. je minilo 70 let upok. prof. verouka v Mariboru msgr. Ivanu Vrežetu, mladino ljubju, vzornemu duhovniku in propovedniku. 23. V irskem glavnem mestu Dublinu se je vršil evharistični kongres, ki se je razvil v eno največjih manifestacij na svetu. Udeležil se ga je papežev legat kardinal Lauri in mnogo drugih cerkvenih knezov. V noči na 23. junija je bila maša popolnoma in vse mesto je bilo bajno razsvetljeno. Verniki so klečali po ulicah, ker v cerkvah ni bilo prostora. Neštevilna je bila množica udeležencev, samo v Feniksparku jih je 300.000 sprejelo blagoslov papežev legata. 24. 60 letnico je obhajal v Murski Soboti kanonik, dekan in župnik Szlepecz, narodnjak in prosvetni delavec. 26. Evharističnega kongresa v Ptuj se je udeležilo 15.000 ljudi. 27. Krščanska ženska zveza v Mariboru je obhajala 30letnico obstoja.

Julij: 3. smo obhajali Slovenci stoletnico rojstva častnega kanonika in profesorja Josipa Marna, zasluznega književnika in mladino ljubja. 21. je obhajal 25letnico nove maše ljubljanski vladika knezoškof dr. Gregorij Rožman. 24. je daroval zlato mašo prelat Andrej Kalan, odličen duhovnik, socialni in kulturni delavec, vodja Marijanišča, organizator katoliškega slovenskega časopisja. Srebrno mašo je pel radovljiški župnik in dekan Jakob Fatur, vnet prosvetni in gospodarski delavec in zgleden duhovnik. 25. je praznoval 60letnico trboveljski župnik in duhovni svetnik, Jakob Gašparič, dobitnik trpečih.

Razni dogodki.

Avgust (1931): 20. V Ameriki je 13 milijonov brezposelnih. 28. je stekel prvi slovenski film »V kraljestvu zlatoroga«, ki bo pokazal svetu lepoto naših krajev. Ustvarilo ga je večletno nesebično delo »Skalašev«.

September: 8. Sir Wilkins, vodja ekspedicije, ki je skušala s podmornico »Nautilus« doseči severni tečaj, se je moral s poškodovano podmornico vrniti, preden je dosegel cilj. 16. Prvič v angleški zgodovini so se uprli mornarji; to radi znižanja mezd. 29. Zaključek šahovskega turnirja na Bledu, ki je trajal od 24. avgusta in se ga je udeležilo 14 svetovnih mojstrov. Prva tri mesta so odnesli Aljehin, Bogoljubov, Niemcovič. Naš jugoslovanski prvak, dr. Vidmar, je stal z Kashdanom, Stolzem in Flohrom takoj za njimi. 30. V Londonu so demonstrirali brezposelni. Predložili so parlamentu resolucijo proti znižanju podpor, ki jo je podpisalo 200.000 delavcev.

Oktober: 1. so Japinci proglasili neodvisnost Mandžurije. Pod pretvezo, da morajo braniti svoje državljane v Mandžuriji pred kitajskimi roparji, so zasedli Mukden. Odtod so nevzdržno prodirali dalje ob južnomandžurski železnici in zavzeli mesta Kirin, Harbin in Hajlunčjan, to je vse glavne točke, ne meneč se za proteste Društva narodov. 12. Po zadnji statistiki ima New York 10.901.000 prebivalcev. 16. V Avstriji so prijeli nekega Matuško, ki je priznal, da je izvršil atentat pri Biatorbagyju in še dva druga atentata na železnice.

November: 1. je odšel v pokoj metropolit dr. Frančišek Sedej. 4. Našega slovenskega misijonarja na Kitajskem, p. Turka, so odvedli kitajski roparji. Pater misijonari že 30 let na Kitajskem in je bil za

časa strašne povodnji v Hankovu. Roparji zahtevajo tisoč dolarjev odkupnine zanj. 10. V Marežigah pri Kopru so Italijani konfinirali za dve leti župnika Antona Požarja ml., ker je pridigal in učil otroke v slovenskem jeziku. 18. V Trstu so obsodili drugo skupino devetnajstih tržaških komunistov, po večini Slovencev, na večletno ječo. Obtoženi so bili, da so delili revolucionarne letake in list »Upornik«.

December: 5. V Rimu se je vršil pred izjemnim sodiščem zopet proces proti »slovanskim nemir-
nozem«; kruta obsodba se je glasila za Zorka Jelinčiča 20 let, dr. Sfiligoja in Rutarja 10 let, 10 obtožencev je dobilo 5 let ječe, 10 je oproščanih. 16. Na Kitajskem je zavladala popolna anarhija. 80.000 študentov strahuje vso deželo. Razorožili so policijo in pretepli ministrskega predsednika. Povzročili so, da se Čangkajškova vlada odstopila. 27. Nad Lizbono se je pojavil velik meteor, ki je povzročil v mestu paniko. K sreči je padel v morje. 31. Vojni slepec ing. Thomas je iznašel aparat, ki omogoča slepcem čitanje navadnega tiska; tisk namreč obseva s posebnimi žarki, ki napravijo črke plastične. V Gorici so aretirali celo vrsto slovenskih izobražencev, med njimi duhovnega voditelja v Alojzijevišču, Filipa Terčelja, in učitelja Alojzija Bratuža. Osumljeni so protidržavne propagande. Na Gočah in Mančah so zaprli 25 fantov.

Januar (1932): 8. V Trstu so zaprli 40 dijakov, večinoma Slovencev, češ, da so komunisti. V Gorici so Mohorjev koleдар, ki so ga dovolili natisniti, pozneje zaplenili. 10. Sv. oče je proglasil Alberta Velikega za svetnika in cerkvenega učenika katoliške cerkve. 11. se poroča, da so v Italiji odpravili slovenščino iz vseh šol. Fašisti Slovencev namenoma požigajo hiše. 13. Na Poljskem so završili proces proti voditeljem opozicije in proti pričakovanju ljudstva obsodili deset uglednih voditeljev na dveletno ječo. V Indiji je podkralj Wilington svečano otvoril veliki jez preko reke Indus. Gradili so ga 8 let in je izmed največjih na svetu. Služil bo pri namakanju nerodovitne zemlje. 15. Indijskega voditelja Gandhija, ki se je pred kratkim vrnil z londonske konference, ne da bi dosegel kak uspeh, so z drugimi voditelji in voditeljicami aretirali. Gandhijeva žena je bila obsojena na 6 tednov ječe. 22. V pariški podzemski zakladnici ima Francija 70 milijard zlatih frankov. 24. V Španiji so frama-zoni požgali mnogo samostanov in cerkvá, sedaj je pa vlada razpustila še jezuitski red, zaplenila vse premoženje, prepovedala skupno življenje redovnikov ter njihovo vzgojno delovanje. 27. Britanska podmornica M 2 s 56 možmi posadke se je radi eksplozije potopila blizu domače obale. 30. Japonci so deloma zasedli Šanghaj, nakar je Kitajcem le pošlo potrpljenje in so napovedali vojno.

Februar: 6. Španski jezuiti, okrog 3000 po številu, so morali zapustiti državo. 20. so oblasti ustavile poslovanje živiljske zavarovalnice »Vzajemne pomoči«. Pri tej ustanovi so zavarovali za znatne zneske stare in onemogle ljudi, ki velikokrat za to niti vedeli niso.

Marec: 2. Znanemu ameriškemu narodnemu junaku, prekoceanskemu letalcu Karlu Lindberghu, so zločinci ukradli 19mesečnega sina. Zahtevali so 50.000 dol. odkupnine, ki so jo tudi dobili, otroka pa niso vrnili; našli so ga po več kot dveh mesecih umorjenega v bližini domače hiše. Vsa ameriška in

tuja policija išče morilce. 12. V Parizu se je ustrelil kralj vžigalic Šved Ivar Kreuger, organizator svetovnega velekapitala. Dajal je raznim državam večmilijonska posojila, da so mu odprle svoje meje; po njegovi smrti se je pa izkazalo, da je bil največji goljuf 20. stoletja. 15. so na Jesenicah odpustili za 6 tednov vse delavstvo, uslužbeno pri K. I. D.; neposredno je bilo s tem prizadetih 10.000 ljudi.

April: 10. se je vršilo v Ljubljani zborovanje jugoslovanskega Pen-kluba. 30. Ob mikadovem rojstnem dnevu je bila prirejena v Hongkovo velika vojaška parada. Na tribuno, s katere so jo gledali najvišji japonski vojaški poveljniki in tuji gostje, je priletela ročna granata, ki je ranila veliko število oseb. Več generalov je bilo težko ranjenih. Granato je vrigel mlad Korejec.

Maj: 8. Po nalogu londonske vlade je izdal guverner Malte dekret, s katerim odpravlja italijanščino iz ljudskih šol in uvaja malteščino, ki jo govoré domačini. Italija je v tisku in po poslancih ogorčeno protestirala, dasi je sama že zdavnaj odpravila slovenščino in nemščino iz vseh šol v Italiji; in vendar sta to jezika avtonomnih narodnih manjšin.

Junij: 21. V ukrajinski vasi Turbezdovo so sovjetske čete pobile vse prebivalstvo, 4000 ljudi, ker niso hoteli oddati predpisanega presežka živine in pridelkov.

Julij: 12. V ameriškem mestu Saint Louis so hoteli obupani brezposelni delavci zavzeti mestno hišo, kar je policija preprečila; 4 mrtvi, 100 ranjenih. 24. Župnika Virgilija Ščeka, bivšega poslanca v rimskem parlamentu, so konfinirali v Avberu.

Umrli so:

September (1931): 1. v Ljubljani mornariški superior v p. msgr. Karel Kokalj.

Oktober: 28. v Trstu dr. Edvard Slavik, vodja tržaških Slovencev.

November: 17. v Srednjem Bitnju pri Kranju najstarejši mož, 92letni Franc Šifrer, bivši stražiški župan. 28. v Grgarju pri Gorici Dragotin Vodopivec, krojač, duša bivšega izobraževalnega društva; napisal je več dramskih del. 29. v Mekinjah 83letna m. Cecilija Piller, prefekta uršulinskega samostana in dolgoletna učiteljica v Ljubljani.

December: 1. v Cerkljah pri Kranju Jakob Jenko, zadnji nečak misijonarja Janeza Čebula. 21. v jezuitskem samostanu Gallovo pri Rimu bivši kardinal, Francoz po rodu, odličen bogoslovni pisatelj, Billot S. J.

Januar (1932): 6. uslužbenec Javne borze dela v Ljubljani Jože Jaklič, navdušen mladi organizator in pisatelj.

Februar: 22. v Škofji Loki duh. svetnik Janez Wester, biseromašnik.

Marec: 8. véliki francoski državnik Aristide Briand, ki je bil enajstkrat ministrski predsednik in šest let nepretrgoma zunanji minister.

April: 21. dunajski nadškof kardinal dr. Piffl.

Maj: 7. nenadoma umrl v Parizu po vsem svetu znani ravnatelj Mednarodnega urada dela Albert Thomas. 8. predsednik franc. republike Doumergue, ki ga je med ogledom knjižne razstave ustrelil Rus Gorgulov.

Junij: 15. v Hrastju pri Kranju zlatomašnik Franc Zbašnik, eden najstarejših slovenskih duhovnikov. 20. v Parizu slavni katoliški pisatelj in član francoske akademije René Bazin.

Seznamek

župnij, krajev, poverjenikov in udov Družbe sv. Mohorja.

Seznamek smo razvrstili po škofijah in dekanijah. — Številke na koncu župnij in krajev pomenijo število udov leta 1932, v oklepajih () število udov leta 1931. — Pri krajih s poštним uradom ni pošta posebej navedena.

Krška škofija.

1. **Beljak, Brnca.** Župni urad. 18 (24). — **Zila.** Lamprecht J. (P. Beljak.) 8 (8). — **Sv. Lenart.** Sadjak A., žpk. (P. Rekarja ves.) 31 (38). — **Loče.** Dr. Ogris Josip, žpk. 51 (51). — **Šteben.** Ožgan Iv., žpk. (P. Malošče.) — (26).

2. **Borovlje, Žihpolje.** Košir Kristo, župnik. 26 (28). — **Golšovo.** Holec Fr., žpk. (P. Žihpolje.) 16 (10). — **Bilčovs.** Štih Jož., žpk. (P. Bistrica v Rožu.) 96 (105). — **Borovlje.** Koschat Maks. — (—). — **Glinje.** Wornig Matej, župnik. (P. Borovlje.) 34 (35). — **Št. Janž.** Kuchling Anton. (P. Svetna vas.) 63 (68). — **Kapla.** Singer Št., župnik. (P. Svetna vas.) 33 (30). — **Kotmara ves.** Mente K., župnik. 33 (39). — **Sv. Lenart v Ljubelju.** Boštjančič Josip, soprovizor. (P. Podgora.) 15 (20). — **Sele.** Vauti Alojzij, žpk. (P. Borovlje.) 94 (99). — **Slov. Plajberk.** Boštjančič Josip, provizor. (P. Podgora.) 23 (45). — **Šmarjeta.** Trabesinger Lenart, žpk. 36 (31). — **Sveče.** Ruprecht Vikt., župnik. (P. Bistrica v Rožu.) 85 (87).

3. **Celovec, Celovec.** Družba sv. Mohorja. 44 (34). — **Sv. Duh.** Msgr. Podgorc Val. — (11). — **Hodiše.** Starc Iv., žpk. 63 (63). — **Otok.** Malgaj Fr., žpk. 18 (18). — **Škofiče.** Nadrah Al., župn. upr. (P. Vrba.) 20 (23). — **Vetrinj.** Klatzer Št. 13 (12).

4. **Dobrla ves, Dobrla ves.** Vastl Martin. 142 (141). — **Apače.** Rudl Jos., prov. (P. Galicija.) 15 (13). — **Galicija.** Rudl J., žpk. 19 (20). — **Globasnica.** Pšenčnik J., žpk. 26 (38). — **Kamen.** Šturm A., žpk. (P. Tinje.) 14 (15). — **Škocijan.** Poljanec Vinko, žpk. 65 (75). — **Korte.** Nagel Iv., žpk. v p. (P. Železna Kapla.) 16 (14). — **Št. Lipš.** Zulechner Feliks, žpk. (P. Doberla ves.) 60 (71). — **Mohliče.** Hanisch Jos. 6 (7). — **Obirsko.** Zupan Ign., žpk. (P. Žel. Kapla.) 30 (31). — **Rebrca.** Sporn Iv., žpk. (P. Žel. Kapla.) 21 (18). — **Šteben.** Muhl Fr., župnik v p. (P. Šmihel pri Plib.) 14 (21). — **Št. Vid.** Kindlman Jak., dekan. 80 (89). — **Žel. Kapla.** Kanduth Jos., kpl. (123 (133)). — **Žitara ves.** Weiß V., žpk. (P. Miklavc.) 38 (43).

5. **Pliberk, Pliberk.** Kogleh Jož., kaplan. 132 (130). — **Kazaze.** Oizinger Luka, župnik. 38 (36). — **Šmihel.** Vintar Josip, župnik. 121 (129). — **Vogrče.** Wöfl Blaž, župnik. (P. Pliberk.) 35 (40). — **Žvabek.** Uranšek Franc, žpk. (P. Pliberk.) 39 (41). — **Suha.** Dr. Zeichen Fr., žpk. 22 (31).

6. **Rožek, Dvor.** Fritz Jožef, dekan. (P. Vrba.) 18 (20). — **Drava.** Katnik Janez, posestnik. (P. Podravlje.) 10 (11). — **Št. Ilj.** Petrič Janko, župnik. (P. Vrba.) 36 (52). — **Št. Jakob.** Šenk Franc, župnik. 112 (117). — **Gozdanje.** Kuchler Martin, župnik. (P. Vrba.) 15 (18). — **Lipa.** Reichmann Jak. 8 (11). — **Logaves.** Bayer Štefan, župnik. (P. Vrba.) 20 (22). — **Pečnica.** Sekol Jan., župnik. (P. Ledenice.) 45 (48). — **Podgorje.** Vuk Franc, župnik. 40 (54). — **Rožek.** Dobernik Jožef, žpk. 32 (42). — **Skočidol.** Majrič Ljud., župnik. (P. Podravlje.) 30 (30).

7. **Šmohor, Blače.** Maierhofer Janko, župnik. 12 (12). — **Borlje.** Dr. Lučovnik Iv., žpk. (P. Goriče.)

12 (16). — **Brdo.** Ebner Jan., žpk. 31 (—). — **Gorje.** Katnik Fr., žpk. (P. Zil. Bistrica.) — (14). — **Št. Jurij.** Mošič J., žpk. 8 (10). — **Krčanje.** Hutter Al., žpk. (P. Grebinj.) 6 (—). — **Melviče.** Mikula Fr., župnik. (P. Brdo.) 13 (20). — **Št. Štefan.** Peinař A., žpk. 4 (4). — **Zilska Bistrica.** Skrinar A., župnik. 21 (25).

8. **Tinje, Tinje.** Benetek Anton, prošt. 26 (26). — **Medgorje.** Marktl Niko, župnik. (P. Grabštanj.) 16 (17). — **Podgrad.** Marktl Niko. (P. Grabštanj.) 12 (14). — **Podkrnos.** Brabenec J., prošt. (P. Žrelc.) 13 (12). — **Radiše.** Holec Franc, žpk. (P. Žrelc.) 42 (59). — **Št. Tomaž.** Župni urad. (P. Škofji dvor.) — (6). — **Žrelc.** Supanc Ana. 4 (6).

9. **Velikovec, Djekše.** Trabesinger Lenart, žpk. — (25). — **Gorenče.** Muri Ign., župnik. 30 (30). — **Grebinj.** Župni urad. 4 (8). — **Št. Jurij.** Kovač Franc, župnik. (P. Zg. Trušnje.) 5 (5). — **Kloster.** Kukačka Josip, župnik. (P. Grebinj.) 25 (28). — **Št. Peter.** Wutte Josip, župnik. (P. Velikovec.) 34 (32). — **Ruda.** Pirker F., prov. 12 (15). — **Št. Rupert.** Brandstätter V., žpk. (P. Velikovec.) 26 (26). — **Šmarjeta.** Kovač Franc, soprov. 2 (2). — **Vovbre.** Zebedin Kristof, župnik. 20 (20).

10. **Razne.** Zg. Bela. Pleterski Franjo. 1 (1).

Skupno število udov 2695 (2801).

Lavantinska škofija.

1. **Slov. Bistrica, Slov. Bistrica.** Šolinc Ivan, mestni župnik. 279 (279). — **Črešnjevce.** Zamuda Al., župnik. (P. Slov. Bistrica.) 115 (119). — **Gornja Polskava.** Gartner Franc, žpk. — (60). — **Laporje.** Ozimič Jože, žpk. 106 (110). — **Majšperg.** Bratanič R., žpk. 61 (69). — **Makole.** Šegula Fr., župnik. 237 (267). — **Sv. Martin.** Sinko Franc, župnik. (P. Slov. Bistrica.) 30 (60). — **Poljčane.** Čilenšek Vekoslav, žpk. 100 (118). — **Spodnja Polskava.** Zorko Melhior, žpk. (P. Pragersko.) 112 (104). — **Studenice.** Cede Josip, žpk. (P. Studenice pri Poljčanah.) 63 (61). — **Tinje.** Hafner U., župnik. (P. Slov. Bistrica.) 40 (41). — **Sv. Venčeslav.** Zakošek Ivan, župnik. (P. Slov. Bistrica.) 20 (33).

2. **Braslovče, Braslovče.** Arko Leop., kapl. 147 (163). — **Sv. Andraž.** Ocvirk Maks, župnik. (P. Velenje.) 15 (29). — **Gomilsko.** Grobelšek Iv., žpk. — (117). — **Sv. Jurij.** Pečnak Jos., žpk. 132 (136). — **Marija Reka.** Agrež Mart., župnik. (P. Sv. Pavel pri Preb.) 35 (42). — **Sv. Pavel.** Končan Fort., žpk. 142 (170). — **Šmartno.** Presker K., dek. 202 (233). — **Vransko.** Dr. Mörtl Val., župnik. 133 (148).

3. **Celje, Celje.** Jurak Peter, opat. 650 (630). — **Gotovlje.** Václavik Robert, župnik. (P. Žalec.) 63 (80). — **Galicija.** Kramaršič Al., žpk. (P. Žalec.) 17 (28). — **Griže.** Krančič Iv., župnik. 108 (134). — **Sv. Peter.** Dr. Jančič Iv., žpk. 138 (149). — **Polzela.** Jodl Iv., žpk. 127 (128). — **Teharje.** Vesenjāk P., žpk. 190 (201). — **Žalec.** Veternik A., žpk. 186 (228).

4. **Dravsko polje, Hoče.** Sagaj A., dek. — (160). — **Cirkovce.** Ravšl Ant., župnik. 147 (176). —

Črna gora. Zagoršak Fr., žpk. (P. Ptujška gora.) — (100). — Fram. Rakun F., žpk. 134 (137). — Št. Janž. Polak F., žpk. 131 (145). — Sv. Lovrenc. Spindler F., 124 (120). — Slivnica. Mihalič J., žpk. 168 (168).

5. Dravograd. Dravograd. Serajnik V., prošt. 45 (42). — Črneče. Rozman Jožef, župnik. (P. Meža ob Dravi.) 8 (8). — Libeliče. Vogrinec A., žpk. 26 (31). — Ojstrica. Kociper R., prov. (P. Dravograd.) 8 (12).

6. Gornji grad. Gornji grad. Šlander Maks, žpk. 112 (111). — Bočna. Kitak Jakob, župnik. (P. Gornji grad.) 80 (76). — Sv. Frančišek. Vogrinec Iv., žpk. (P. Radmirje.) 110 (112). — Ljubno. Krančič Jos., dekan. 101 (102). — Luče. Mikolič Jurij, žpk. 100 (120). — Marija Nazaret. P. Kerub Tušek, žpk. (P. Mozirje.) 70 (82). — Mozirje. Krošelj Fr., žpk. 110 (117). — Nova štifta. Fermé Gothard, žpk. (P. Gornji grad.) 50 (57). — Rečica. Požar A., župnik. 200 (222). — Šmartno. Stiglic Fr., župnik. 53 (58). — Šmihel. Presnik Jos., žpk. (P. Mozirje.) 50 (50). — Solčava. Šmid Mil., župnik. 81 (90).

7. Jarenina. Jarenina. Čížek Josip, dekan. 170 (177). — Št. Ilj. Vračko Ev., župnik. 210 (204). — Sv. Jakob. Erhatic M., žpk. 182 (208). — Sv. Jurij. Terstenjak Er., ž. upr. (P. Zg. sv. Kungota.) 26 (39). — Sp. Sv. Kungota. Kraner Vinc., žpk. (P. Pesnica.) 78 (83). — Svečina. Časl Franc, žpk. (P. Zg. sv. Kungota.) 54 (57).

8. Konjice. Konjice. Tovornik Fran, arhidijak. dekan. 135 (240). — Čadram. Hohnjec Fr., žpk. (P. Oplotnica.) 103 (153). — Sv. Jernej. Pavlič P., žpk. (P. Loče.) 18 (26). — Kebelj. Panič Jožef, župnik. (P. Oplotnica.) 38 (58). — Sv. Kunigunda. Žgank Ferd., župnik. (P. Zreče.) 41 (38). — Loče. Žičkar Marko, župnik. 80 (85). — Prihova. Vajda Julij, žpk. (P. Konjice.) 80 (110). — Stranice. Medved Anton, župnik. (P. Konjice.) 23 (25). — Špitalič. Goričan Jan., žpk. (P. Konjice.) 23 (25). — Zreče. Bežjak J., žpk. 55 (70). — Žiče. Tomazič A., žpk. (P. Loče.) 34 (38). — Skomarje. Skvarč J., žpk. 6 (6). — Zreče. Vidmar L., trgovec. 23 (—).

9. Kozje. Kozje. Lunder V., župnik. 95 (89). — Buče. Turk Miloš, žpk. 56 (67). — Dobje. Vavpotič Franc, župnik. (P. Slivnica pri Celju.) 62 (62). — Olimlje. Lorbek Iv., župnik. (P. Podčetrtek.) 14 (19). — Sv. Peter. Lah Ivan, župnik. 70 (106). — Pilštanj. Rauter Jakob, župnik. 66 (71). — Planina. Čepin Martin, kaplan. (P. Planina.) 70 (64). — Podčetrtek. Pirc And., žpk. 58 (59). — Podsreda. Krohne Josip, dekan. 43 (46). — Polje. Mlakar Iv., žpk. (P. Podčetrtek.) 31 (31). — Prevorje. Šaloven Fr., žpk. (P. Pilštanj.) 40 (38). — Št. Vid. Vurkelc Jernej, župnik. (P. Planina pri Sevnici.) 61 (62). — Zagorje. Pribožič J., župnik. (P. Pilštanj.) 19 (17).

10. Laško. Laško. Dr. Krulj Fr., dek., nadžpk. 203 (280). — Dol. Gorjup Pet., župnik. 143 (150). — Sv. Jedert. Lončarič Jos., župnik. (P. Laško.) 75 (75). — Jurklošter. Kocjančič Ant., župnik. — (30). — Sv. Lenart. Kosi Jakob, žpk. (P. Laško.) 73 (74). — Loka. Šket Mihael, župnik. 86 (101). — Marija širje. Kristovič M., provizor. (P. Zidani most.) 29 (35). — Sv. Marjeta. Bohak Jakob, žpk. (P. Rimske toplice.) 50 (50). — Sv. Miklavž. Čebašek Jakob, župnik. (P. Laško.) 39 (46). — Razborje. Pretnar Jože, žpk. (P. Loka.) 20 (42). — Št. Rupert. Jäger A., župnik. (P. Sv. Jurij ob juž. žel.) 154 (113). — Trbovlje. Gorograjc Mart., kapl. 254 (310). — Hrastnik. Kat. del. prosvetno društvo. 30 (71).

11. Sv. Lenart v Slov. gor. Sv. Ana. Šeško K., župnik. 146 (160). — Sv. Anton. Škof Fr., žpk. 102 (122). — Sv. Benedikt. Gomilšek Fr. Sal., žpk. 214 (280). — Sv. Bolfenk. Lasbaher J., župnik. 34 (68). — Sv. Jurij. Bosina Ivan, župnik. 197 (204). — Sv. Lenart. Sajovic Jakob. 110 (106). — Marija Snežna. Vrsič Srečko, župnik. 61 (71). — Negova. Bratkovič Fran, župnik. (P. Ivanjci.) 111 (143). — Sv. Rupert. Kodrič Josip, žpk. (P. Sv. Lenart v Slov. gor.) 71 (81). — Sv. Trojica. P. Ernst Jenko, župni upravitelj. 120 (142).

12. Dolnja Lendava. Dolnja Lendava. Verbažnek Janko, katehet. 37 (32). — Marušič Matevž. 5 (6). — Beltinci. Herman Ferd., kapl. 65 (106). — Bogojina. Hanko Jožef, žpk. 48 (115). — Črensovci. Čačić J., žpk. 46 (58). — Dobrovnik. Benkovič Št. 4 (4). — Štrehovci. Bojnec Franc. (P. Dobrovnik.) 9 (12). — Turnišče. Greif Ivan, župni uprav. 9 (39). — Velika Polana. Rantaša Anton. (P. Črensovci.) 44 (81). — Hotiza. Zadravec Matija. (P. Dolnja Lendava.) 8 (5).

13. Ljutomer. Ljutomer. Lovrec And., župn. 224 (255). — Apačci. Čilensek Ivan, kapl. 46 (58). — Cezanjecvi. Ferč Mih., eksp. (P. Ljutomer.) 48 (76). — Sv. Jurij. Štuhec Fr., žpk. 123 (205). — Kapela. Meško Martin, kan. in žpk. (P. Radenci.) 138 (144). — Sv. Križ. Weixl Jos., dek. (P. Križevci.) 267 (381). — Mala Nedelja. Ostrž Fr., žpk. 109 (116). — Gor. Radgona. Gaberc Mart., žpk. 310 (360). — Veržej. Klemenšek Anton, ž. upr. (P. Križevci.) 51 (42).

14. Marenberg. Marenberg. Messner Ivan, dek. 64 (59). — Brezno. Sagaj Marko, žpk. 20 (45). — Kapla. Lovrenčič V., žpk. (P. Brezno.) — (35). — Muta. Hurt Fr., župnik. 48 (52). — Sv. Ožbolt. Brdnik Bl., žpk. (P. Brezno.) 12 (15). — Remšnik. Pavlič Vid, žpk. (P. Marenberg.) 16 (21). — Pernice. Slana Franc. (P. Muta.) 24 (8).

15. Maribor levi breg. Maribor. Stolna. Munda Vinko, st. vik. 690 (667). — Bogoslovje. Dr. Cukala Fr., st. kan. 34 (38). — Frančiškani. P. Landerгот V., župnik. 359 (392). — Sv. Barbara. Potočnik Jos., župnik. 47 (60). — Sv. Duh. Rožman Jakob, župnik. (P. Selnica.) 42 (42). — Gornja Sv. Kungota. Magdič Franc, župnik. 7 (8). — Kamnica. Božiček Fran, župnik. (P. Maribor.) 136 (136). — Sv. Križ. Kren Fr., žpk. (P. Maribor.) 56 (76). — Sv. Marjeta. Frangež Jern., žpk. 74 (91). — Sv. Martin. Lajšič A., žpk. 62 (77). — Sv. Peter. Tkavc A., žpk. (P. Marib.) 94 (91). — Selnica. Čiuha Fr., žpk. 44 (71).

16. Maribor desni breg. Sv. Magdalena. Stergar Ant., dekan. 374 (520). — D. M. v Puščavi. Nadrah Ign., žpk. (P. Sv. Lovrenc pri Mrb.) 49 (57). — Limbuš. Bračić A., žpk. — (69). — Sv. Lovrenc. Oblak Jan., žpk. 69 (95). — Ruše. Pšunder Ferd., žpk. 150 (170). — Studenci. Oo. kapucini. 69 (81).

17. Mežiška dolina. Prevalje. Riepl Matej, dek. 136 (136). — Guštanj. Rehar Jos., žpk. 81 (105). — Črna. Razgoršek V., žpk. — (100). — Št. Danijel in Strojna. Kupčič J., žpk. (P. Prevalje.) 60 (52). — Javorje. Viternik L., župnik. (P. Črna.) 8 (10). — Koprivna. Hojnik I., žpk. 21 (25). — Kotlje. Serajnik I., žpk. 41 (45). — Mežica. Hornböck I., žpk. 162 (157).

18. Murska Sobota. Mur. Sobota. Vojkovič Jožef, kapl. 6 (131). — Horvat Št., kateh. 40 (38). — Martinišče. 5 (—). — Mataj Franc. 60 (—). — Cankova. Safošnik Jak., kaplan. 70 (60). — Gornja Lendava. Rataj A. P., kaplan. 34 (32). — Gornji Petrovci. Cirič A., žpk. 10 (10). — Sv. Jurij. Berden

A., kaplan. (P. Rogoševci.) 7 (11). — **Markovci.** Ficzo K., žpk. 6 (6). — **Martjanci.** Gjorek F., cerk. 24 (27). — **Pertoča.** Varga Štefan, kpl. (P. Rogoševci.) 21 (21). — **Sv. Sebeščan.** Szupi Jož, 10 (10). — **Vel. Dolenci.** Klekl Jožef, žpk. 4 (—). — **Tišina.** Krantz Jož., župnik. (P. Rankovci.) 51 (76).

19. **Nova cerkev. Nova cerkev.** Žagar Pavel, dek. kan. (P. Vojnik.) 54 (118). — **Črešnjice.** Lovšin Janez, prov. (P. Vojnik.) 9 (9). — **Dobrna.** Urleb Franjo, žpk. — (120). — **Frankolovo.** Čech Vacl., župnik. (P. Vojnik.) 31 (42). — **Sv. Jošt.** Čarf M., žpk. — (45). — **Šmartin.** Ozvatič Fr., žpk. 40 (74). — **Vitanje.** Musi Jože, župnik. 83 (120). — **Vojnik.** Lasbacher A., župnik. 125 (192).

20. **P. t u j. Ptuj.** Mestna nadžupnija. Dr. Žagar Iv., inf. prošt. 130 (140). — **Sv. Peter** in Pavel, P. Alfonz Svet., župnik. 245 (244). — **Sv. Andraž.** Alt Ivan, žpk. 105 (136). — **Hajdina.** Skuhala Vek., žpk. (P. Ptuj.) 112 (116). — **Sv. Lovrenc.** Sinko Jožef, žpk. (P. Juršinci.) 85 (124). — **Sv. Marjeta.** Sketa Ivan, župnik. 180 (187). — **Sv. Marko.** Hlastec Franc, žpk. (P. Ptuj.) 93 (116). — **Polenšak.** Poplatnik J., žpk. (P. Moškanjci.) 83 (83). — **Sv. Urban.** Razbornik Iv., žpk. 97 (92). — **Vurberg.** Kokelj Al., žpk. 73 (90).

21. **Rogatec. Rogatec.** Zehar Jožef, provizor. 42 (80). — **Sv. Ema.** Plepelec J., žpk. (P. Pristava.) 25 (25). — **Sv. Florijan.** Malajnar Karel, župnik. (P. Rogatec.) 5 (21). — **Kostrivnica.** Slavič Jan., žpk. (P. Podplat.) 44 (57). — **Sv. Križ.** Korošec Fr., žpk. (P. Rog. Slatina.) 210 (246). — **Sv. Peter.** Pučnik A., župnik. (P. Podplat.) 25 (33). — **Sv. Rok.** Veranič Ant., žpk. (P. Rogatec.) 28 (32). — **Stoprce.** Pichler Al., župnik. (P. Majšperg.) 23 (40). — **Žetale.** Rotar Milko, org. 51 (48).

22. **Stari trg. Šmartin.** Somrek Ant., nadžpk. (P. Slovenjgradec.) 64 (87). — **Dolič.** Ulčnik M., žpk. (P. Mislinje.) 34 (53). — **Št. Ilj.** Roškar Dav., žpk. (P. Mislinje.) 106 (105). — **Št. Jan.** Essenko A., žpk. (P. Meža.) 20 (14). — **Stari trg.** Horvat Št., žpk. 43 (121). — **Sv. Miklavž.** Treiber Franc, žpk. (P. Slovenjgradec.) 21 (35). — **Pameče.** Trinkaus Ant., župnik. (P. Slovenjgradec.) 36 (32). — **Sv. Peter.** Vrhnjak Al., župnik. (P. Meža.) 32 (44). — **Podgorje.** Kotnik Simon, župnik. (P. Slovenjgradec.) 22 (38). — **Razbor.** Lampert Karel, žpk. (P. Slovenjgradec.) 27 (38). — **Sele.** Meško Fr. Ks., žpk. (P. Slovenjgradec.) 26 (26). — **Slovenjgradec.** Čiček Al., dek. 87 (85). — **Sv. Vid.** Repolusk Frid., žpk. (P. Mislinje.) 42 (45).

23. **Šaleška dolina. Škale.** Msgr. Rotner Iv., dek. (P. Velenje.) 121 (156). — **Bele vode.** Klasinc Franc, žpk. (P. Šoštanj.) 47 (43). — **Št. Ilj.** Schreiner Franc, žpk. (P. Velenje.) 50 (76). — **Št. Janž.** Weiß Matej, župnik. (P. Velenje.) 62 (79). — **Sv. Mihael.** Gril Pavel, žpk. (P. Šoštanj.) 230 (275). — **Šmartno.** Protokar J., žpk. (P. Velenje.) 37 (100). — **Guzej J.** 16 (—). — **Zavodnje.** Rožman J., žpk. (P. Šoštanj.) 21 (44). — **Zg. Ponikva.** Gorišek J., žpk. (P. Žalec.) 105 (93).

24. **Šmarje pri Jelšah. Šmarje.** Lom Franc, žpk. 175 (170). — **Dramlje.** Pirš Alojzij, žpk. 35 (38). — **Sv. Jurij ob j. ž.** Mikuš Val., župnik. 204 (219). — **Kalobje.** Švegelj Pet., žpk. (P. Sv. Jurij ob j. ž.) 46 (46). — **Ponikva.** Kociper Ant., žpk. 98 (102). — **Sladka gora.** Ivanc Iv., žpk. (P. Šmarje pri Jelšah.) 54 (75). — **Slivnica.** Rabuza Jakob, žpk. 28 (28). — **Sv. Štefan.** Močnik Fran, žpk. P. Šmarje pri Jelšah.) 26 (28). — **Št. Vid.** Župni urad. (P. Grobelno.) — (28). — **Zibika.** Jelsnik Iv., župnik. (P. Pristava.) 33 (44). — **Žusem.** Palir I., žpk. (P. Loka pri Žusmu.) 18 (31).

25. **Velika Nedelja. Velika Nedelja.** Horvat Fr., dekan. 130 (166). — **Ormož.** P. Remigij Jereb, žpk. 106 (225). — **Sv. Bolfenk.** Molan Fran, župnik. 71 (80). — **Sv. Lenart.** Zadravec Peter, žpk. (P. Vel. Nedelja.) 28 (47). — **Sv. Miklavž.** P. Anzelm Polak, žpk. 61 (92). — **Središče.** Cajnkar Jakob, žpk. 134 (184). — **Svetinje.** Bratušek Fr., žpk. (P. Ivanjkovci.) 50 (80). — **Sv. Tomaž.** Zemljič Mat., žpk. 155 (200).

26. **Videm. Videm.** Medvešek Ivan, dekan. 108 (107). — **Brežice.** Jurhar Martin, žpk. 240 (270). — **Artiče.** Šribar Josip, župnik. 42 (76). — **Bizeljsko.** Brvar Ignacij, župnik. 78 (81). — **Dobova.** Pernat Ant., žpk. 47 (70). — **Kapele.** Kolenc Leopold, žpk. (P. Dobova.) 40 (38). — **Koprivnica.** Doberšek Fran, žpk. 51 (72). — **Pišce.** Toplak Fr., žpk. 106 (143). — **Rajhenburg.** Zidanšek J., kapl. 142 (171). — **Sevnica.** Lesjak D., kaplan. 185 (164). — **Sromlje.** Stiper Štefan, žpk. 54 (70). — **Zabukovje.** Rampre Franc, žpk. (P. Sevnica.) 28 (19). — **Zdole.** Šoba A., župnik. (P. Videm.) — (40).

27. **Vuzenica. Vuzenica.** Hüttner Drag., dekan. 51 (57). — **Sv. Anton.** Letonja Fr., žpk. (P. Vuhred.) 11 (20). — **Sv. Primož.** Dolinar Ivan, župnik. (P. Vuzenica.) 20 (25). — **Ribnica.** Fišer And., žpk. 82 (120). — **Trbonje.** Prohaški Ferdo, žpk. (P. Vuzenica.) 30 (28). — **Vuhred.** Hrašovec H., žpk. 28 (32).

28. **Zavrčje. Zavrčje.** Podvinski Anton, dekan. 63 (102). — **Sv. Andraž.** Škamlec Ogn., župnik. 41 (41). — **Sv. Barbara.** Vogrin Jan., žpk. 25 (20). — **Sv. Trojica.** Jazbinšek Fr., žpk. (P. Podlehnik.) 38 (38). — **Sv. Vid.** Soklič Jakob, žpk. 74 (97).

Skupno število udov 21.490 (25.520).

Ljubljanska škofija.

1. **Cerknica. Cerknica.** Juvanc Jožef, dekan. 250 (254). — **Babno polje.** Črnuželj Anton, adm. (P. Prezid via Rakek.) 16 (42). — **Begunje.** Ježek M., župnik. 94 (136). — **Bloke.** Švigelj Viktor, župnik. (P. Nova vas pri Rakeku.) 92 (144). — **Grahovo.** Wester Al., župnik. 68 (81). — **Planina.** Lovšin Iv., župnik. 104 (116). — **Stari trg.** Hafner Jern., župnik. 231 (266). — **Sv. Trojica.** Žužek Kar., žpk. (P. Nova vas pri Rakeku.) 22 (37). — **Unec.** Martinčič And., župnik. (P. Rakek.) 57 (64). — **Sv. Vid.** Pucelj Jan., župnik. (P. Begunje pri Cerknici.) 80 (90).

2. **Kamnik. Kamnik.** Jenko Miha, kaplan. 236 (219). — **Dob. Bešter.** Jan. Ev., žpk. dek. 138 (157). — **Domžale.** Bernik Franc, žpk. 164 (154). — **Gozd. Selan Mat., ž. upr.** (P. Kamnik.) 27 (38). — **Groblje.** Misijonišče. (P. Domžale.) 56 (61). — **Homec.** Govekar Fr., žpk. (P. Radomlje.) 97 (105). — **Ihan.** Kepec J., žpk. (P. Domžale.) 84 (102). — **Komenda.** Zabukovec J., žpk. (P. Kamnik.) 166 (209). — **Mečinje.** Čadež Vikt., žpk. (P. Kamnik.) 102 (111). — **Mengeš.** Škrbe Stan., kaplan. 209 (205). — **Motnik.** Župni urad. 51 (68). — **Nevlje.** Rihar L., župnik. (P. Kamnik.) 52 (71). — **Radomlje.** Duhovni urad. 38 (37). — **Rova.** Golmajer Fr., žpk. (P. Radomlje.) 36 (35). — **Sela.** Pavlič Ant., žpk. (P. Kamnik.) 36 (39). — **Skaručina.** Dežman Jan., kur. (P. Št. Vid n. Ljubljano.) 50 (47). — **Sp. Tuhinj.** Opeka Ivan, župnik. (P. Šmartno v Tuhinju.) 55 (76). — **Stranje.** Langerholz Janez, župnik. (P. Kamnik.) 73 (80). — **Špičalič.** Mezež Ant., župnik. (P. Kamnik.) 27 (43). — **Tunice.** Razborssek Jak., žpk. (P. Kamnik.) 60 (55). — **Vodice.** Janc Peter, žpk. 205 (216). — **Vranja peč.** Knol Adolf, žpk. (P. Kamnik.) 50 (62). — **Zg. Tuhinj.** Burnik Jan., žpk. (P. Šmartno v Tuhinju.) 56 (59).

3. **Kočevje. Kočevje.** Studen F., kpl. 86 (405). — **Banja Loka.** Kapš Rudolf, (P. Nova sela.) 15 (—). — **Fara pri Kostelu.** Staré A., župnik. 75 (75). — **Nemška Loka.** Rogelj J., žpk. 10 (7). — **Osilnica.** Pirkovič J., žpk. 108 (90). — **Spodnji log.** župni urad. (P. Nemška Loka.) 3 (3). — **Stara cerkev.** Jamnik A., 14 (16). — **Stari log.** Oražem J., kaplan. 6 (6).

4. **Kranj. Cerklje.** Dolinar Franc, dekan. 227 (265). — **Kranj.** Škerbec Matija, žpk. 400 (422). — **Besnica.** Pokorn Fran, žpk. (P. Kranj.) 51 (51). — **Dupje.** Vrankar J., žpk. 55 (59). — **Goriče.** Železný Al., žpk. (P. Golnik.) 60 (64). — **Jezerko.** Gostiša Vinko, žpk. — (60). — **Št. Jošt.** Kokel Fr., eksp. (P. Kranj.) 19 (20). — **Kokra.** Dimnik Mart., župnik. 47 (45). — **Kovor.** Zabret Franc, žpk. (Križe.) 86 (80). — **Križe.** Hartman Josip, župnik. 190 (216). — **Lom.** Sparhakl Karel, žp. upr. (P. Trzič.) 49 (53). — **Mavčiče.** Mikuž Ivan, župnik. (P. Smednik.) 110 (114). — **Naklo.** župni urad. 87 (90). — **Olševke.** Škerbec Mat., č. kan., dek. v p. (P. Preddvor.) 44 (42). — **Podbrezje.** Vondrašek V., žpk. 81 (85). — **Preddvor.** Lakmayer F., žpk. 160 (160). — **Predoslje.** Zupanc Ign., žpk. (P. Kranj.) 106 (112). — **Smednik.** Cegnar Jos., žpk. 194 (214). — **Senčur.** Piber Ivan, župnik. 104 (152). — **Hrastje.** Zmrzlikar Jožef. (P. Kranj.) 14 (32). — **Št. Urška gora.** župni urad. (P. Cerklje pri Kranju.) 15 (29). — **Šmartin.** Šarec Al., žpk. (P. Stražišče.) 207 (220). — **Trboje.** Cuderman Ivan, župnik. (P. Smednik.) 24 (31). — **Trstenik.** Dr. Arnež Janko, žpk. (P. Golnik.) 50 (61). — **Trzič.** Vovk Ant., žpk. 434 (460). — **Voglje.** Rajčević Fr., žpk. (P. Senčur.) 40 (39). — **Velesovo.** Brešar Jos., žpk. (P. Cerklje pri Kranju.) 85 (84). — **Zapođe.** Franke Ivan, župnik. (P. Smednik.) 53 (37).

5. **Leskovec. Leskovec.** Štrukelj Alojz, kapl. 170 (183). — **Boštanj.** Rakovec Engelb., žpk. 35 (48). — **Bučka.** Francič Janez, žpk. 27 (48). — **Cerklje.** Žust Jak., žpk. 250 (267). — **Čatež.** Kmet Mik., žpk. (P. Brežice.) 16 (25). — **Sv. Duh.** župni urad. (P. Krško.) 53 (61). — **Št. Jernej.** Lesjak Ant., žpk. 81 (132). — **Kostanjevica.** Golob Fr., žpk. 91 (121). — **Sv. Križ.** Zupanc Andrej, župnik. 75 (70). — **Krško.** Filipič J., žpk. 172 (160). — **Raka.** Škerjanec Mart., žpk. 67 (61). — **Studenec.** Štrukelj Ivan, župnik. (P. Sevnica.) 42 (52). — **Škocijan.** Anžič Jož., dekan. 44 (103). — **Velika dolina.** Gnjezda Janez, župnik. (P. Jesenice na Dol.) 38 (49).

6. **Litija. Šmartno.** Gornik Anton, dekan. 203 (221). — **Dobovec.** Pogačar J., ž. upr. (P. Trbovlje.) 31 (38). — **Dole.** Filler Vacl., žpk. 60 (48). — **Hotič.** Cuderman Kristijan, župnik. (P. Litija.) 66 (65). — **Janče.** Verce Franc, župnik. (P. Litija.) 42 (31). — **Javorje.** Javornik Tom., ž. upr. (P. Šmartno p. Litiji.) 43 (48). — **Št. Jurij.** Vodopivec Iv., žpk. 37 (35). — **Kresnice.** Dolinar Janez, žpk. 51 (51). — **Konjšica.** Drešar Iv. (P. Zagorje ob Savi.) — (10). — **Št. Lambert.** Rupnik Karel, župnik. (P. Sava.) 24 (23). — **Litija.** Lovšin Vinko. 198 (193). — **Polšnik.** Kovič Jernej, žup. uprav. (P. Sava.) 33 (38). — **Prežganje.** Stupica Jos., žpk. (P. Litija.) 40 (50). — **Primskovo.** Plešič Anton, žpk. (P. Šmartno pri Litiji.) 40 (39). — **Radeče.** Lovšin Anton, župnik. 133 (140). — **Sava.** Širaj A., žpk. 65 (65). — **Svibno.** Selan A., žpk. (P. Radeče pri Zid. mostu.) 46 (48). — **Štanga.** Žnidaršič Ant., žpk. (P. Litija.) 50 (50). — **Zagorje.** Sitar Val., župnik. 210 (221).

7. **Ljubljana, mesto.** Stolna, Vindišar Iv., stolni vikar. 246 (251). — **Sv. Jakob.** Barle Janez, m. žpk. 302 (340). — **Mar. oznanjenje.** Dr. o. Angelik

Tominec, žpk. 521 (566). — **Prosvetna zveza.** 109 (132). — **Uršulinke.** Koretič Franc, šp. 11 (12). — **Trnovo.** Hostnik Anton, kapl. 456 (469). — **Nova založba.** 234 (240). — **Sv. Peter.** Petrič Janko, žpk. 660 (706). — **Moste.** Prosvetno društvo. 42 (—). — **Splošna bolnica.** Slana Ign., kurat. 96 (105). — **Umobolnica.** Orehek Mila. 16 (15). — **Sv. Krištof.** P. K. Zakrajšek. 160 (146). — **Sp. šiška.** Dr. Novak o. Modest, žpk. vikar. 312 (317). — **Drž. klas. gimn.** Osana J., prof. 32 (32). — **Mašič Pavle,** v. k. 26 (—).

8. **Ljubljana, okolica. Brezovica.** Lavrič And., žpk. 166 (192). — **Črnuče.** Tomelj Ant., žpk. (P. Ježica.) 133 (132). — **D. M. v Polju.** Müller Jan., žpk. 315 (310). — **Dóbrova.** Havptman P., župnik. 134 (129). — **Dol.** Kastelic Matija, župnik. 91 (102). — **Golo.** Kunauer Janez, župnik. (P. Studenec-Ig.) 8 (7). — **Sv. Helena.** Rihtaršič Jan., župnik. (P. Dol pri Ljubljani.) 106 (120). — **Ig.** Klemenčič Janez, župnik. (P. Studenec-Ig.) 106 (122). — **Sv. Jakob.** Novak Jožef, župnik. (P. Dol pri Ljubljani.) 76 (85). — **Ježica.** Košir Fr., žpk. 178 (177). — **Sv. Katarina.** Pavlin Andrej, župnik. (P. Medvode.) 33 (31). — **Polhov gradec.** Štrukelj Janez, župnik. 89 (102). — **Preska.** Oblak Val., žpk. (P. Medvode.) 110 (112). — **Rudnik.** Zajc Karel, župnik. (P. Ljubljana.) 68 (67). — **Sora.** Kadjiz Valentin, župnik. (P. Medvode.) 140 (153). — **Sostro.** Poljak M., župnik. (P. Hrušica pri Ljubljani.) 175 (181). — **Šmartin.** Lesar J., žpk. 118 (117). — **Tomišelj.** Zajc Fr., žpk. (P. Studenec-Ig.) 30 (50). — **Vič-Glince.** P. Teodor Tavčar, žpk. 558 (650). — **Št. Vid n. Lj.** Zabret V., dekan. 498 (502). — **Belec Fran,** prof. 47 (52). — **Želumlje.** Erjavec Iv., žpk. (P. Studenec-Ig.) 33 (44).

9. **Loka. Stara Loka.** Brak Matija, dekan. (P. Škofja Loka.) 167 (176). — **Bukovšičica.** župni urad. (P. Selca.) 50 (46). — **Črni vrh.** Dovč J., žpk. 36 (42). — **Dražgoše.** Hiti Fr., žpk. (P. Železniki.) 56 (54). — **Davča.** Kopitar A. (P. Sorica.) 49 (33). — **Javorje.** Klopčič J., žpk. (P. Poljane.) 56 (63). — **Sv. Lenart.** Mevželj J., žpk. (P. Selca.) 49 (59). — **Leskoviča.** Kos Mat., žpk. (P. Gorenja vas.) 45 (45). — **Lučine.** Poljanec Ivan, ž. upr. (P. Gorenja vas.) 37 (39). — **Nova Oselica.** Mihelič Valent., ž. upr. (P. Gorenja vas.) 21 (44). — **Poljane.** Tavčar Matej, župnik. 184 (186). — **Reteče.** Meršolj Jan., žpk. (P. Škofja Loka.) 93 (93). — **Selca.** Šušteršič Franc, žpk. 200 (230). — **Sorica.** Cunder Vilj., žpk. 25 (46). — **Stara Oselica.** Gogala Iv., žpk. (P. Gorenja vas.) 77 (86). — **Škofja Loka.** Podbevšek Jernej, žpk. 300 (308). — **Trata.** Brajec Josip, župnik. (P. Gorenja vas.) 81 (93). — **Zalji log.** Hribar Ant., žpk. (P. Železniki.) 48 (60). — **Žabnica.** Verce Josip, žpk. (P. Škofja Loka.) 90 (91). — **Železniki.** Bertoncclj Val., župnik. 151 (152). — **Žiri.** Šinkovec Stan., kaplan. 200 (210).

10. **Moravče. Moravče.** Jerman Anton, kapl. 192 (223). — **Blažovica.** Štrekelj Jak., žpk. (P. Lukovica.) 47 (54). — **Brdo.** Slak Matija, župnik. (P. Lukovica.) 76 (78). — **Čemšenik.** Dagarin Mat., žpk. (P. Medija-Izlake.) — (92). — **Češnjice.** Perko Pav., župnik. (P. Šmartno v Tuninju.) 9 (21). — **Sv. gora.** Žganjar Ig., žpk. (P. Vače.) 20 (36). — **Št. Gotard.** Plajfar Franc, žpk. (P. Trojane.) 62 (58). — **Izlake.** Duhovni urad sv. Jurija. (P. Medija-Izlake.) 72 (—). — **Kolovrat.** Učakar Franc, žpk. (P. Medija-Izlake.) 47 (53). — **Krašnja.** Brecljnik Al., župnik. (P. Lukovica.) 48 (62). — **Sv. Križ.** Komlanec Ant., župnik. (P. Moravče.) — (25). — **Sv. Ožbalt.** Vadnjal Ant., žpk. (P. Trojane.) 25 (30). — **Peče.** Ogrizek Jakob,

župnik. (P. Trojane.) 30 (31). — **Sv. Trojica**. Markič Jožef, duhovnik. (P. Dob.) 23 (22). — **Vače**. Rihar Ivan, župnik. 65 (77). — **Vrhopolje**. Jerše Valentin, ekspozit. (P. Lukovica.) 36 (33). — **št. Vid**. Majeršič Filip, ekspozit. (P. Lukovica.) 32 (33). — **Zlato polje**. Kranjc Jožef, župnik. (P. Lukovica.) 28 (26).

11. **Novo mesto**. **Novo mesto**. Kek Fr., vikar. 257 (262). — **Bela cerkev**. Rebol Bl., žpk. 25 (30). — **Brunice**. Šesek Iv., žpk. 43 (59). — **Crmošnjice**. Höningman Fr., kaplan. 11 (12). — **Mirna peč**. Petrič Anton, kpl. 148 (177). — **Podgrad**. Česenj And., žpk. (P. Novo mesto.) 17 (24). — **Poljane**. Veider Iv., žp. upr. (P. Toplice.) — (7). — **Prečna**. Šmidovnik Ant., žpk. 75 (94). — **Soteska**. Volc Al., žpk. (P. Straža.) 34 (35). — **Stopiče**. Zitnik Francišek, župnik. 42 (57). — **št. Peter**. Kovačič Anton, kaplan. 80 (86). — **Šmarjeta**. Perko Ivan, župnik. 85 (91). — **Šmihel**. Pečnik Ivan, kaplan. (P. Novo mesto.) 171 (211). — **Toplice**. Erzar Fr., župnik. 169 (166). — **Vavta vas**. Bartel B., žpk. (P. Straža.) 52 (61). — **Uršna sela**. Kralj Franc, župnik. 26 (—).

12. **Radovljica**. **Radovljica**. Fatur Jak., dek. 160 (163). — **Begunje**. Zevnik Mih., žpk. 88 (82). — **Bled**. Oblak Jan., župnik. 176 (184). — **Boh. Bela**. Drolic Martin, župnik. 112 (132). — **Boh. Bistrica**. Ambrožič Jos., žpk. 139 (146). — **Brezje**. P. Bonav. Resman. 102 (108). — **Breznica**. Koprivec Peter, žpk. (P. Žirovnica.) 115 (131). — **Dobrava**. Klavžar Janez, žpk. (P. Podnart.) 62 (70). — **Dovje**. Pečarič Franc, župnik. (P. Mojstrana.) 129 (139). — **Gorje**. Petrič Gabriel, žpk. 175 (242). — **Jesenice**. Kastelic Anton, žpk. 284 (300). — **Kamna gorica**. Zorko Fr., žpk. 99 (122). — **Koprivnik**. Kres Jos., župnik. (P. Boh. Bistrica.) 47 (61). — **Koroška Bela**. Zbontar M., žpk. (P. Javornik.) 225 (228). — **Kranjska gora**. Čuk Kar., žpk. 143 (156). — **Sv. Križ**. Krašna Fr., žpk. (P. Jesenice na Gor.) 33 (46). — **Kropa**. Kanduč Fr., žpk. 55 (69). — **Lesce**. Župni urad. 34 (12). — **Leše**. Knafelj J., župn. upr. (P. Brezje.) 38 (39). — **Ljubno**. Juvan Fr., župnik. (P. Podnart.) 40 (40). — **Mošnje**. Bleiweis Fr., žpk. (P. Radovljica.) 66 (65). — **Ovsiše**. Oček Jožef, žpk. (P. Podnart.) 24 (65). — **Ráteče**. Lavtžar Josip, župnik. 83 (95). — **Ribno**. Kramar Janez, župnik. (P. Bled.) 91 (100). — **Srednja vas**. Golf Anton, žpk. 177 (211). — **Zasip**. Demšar Anton, župnik. 60 (59).

13. **Ribnica**. **Ribnica**. Skubic Anton, dekan. 308 (350). — **Dobrépolje**. Presetnik Franc, kaplan. 165 (200). — **Dolenja vas**. Škulj Karel, župnik. 76 (118). — **Draga**. Lončar Franc, župnik. 21 (35). — **Gora**. Habjan Jan. (P. Sodražica.) 24 (34). — **Sv. Gregor**. Krumpestar Franc, župnik. (P. Ortnek.) 81 (95). — **Loški potok**. Pravhar Jos., žpk. 144 (205). — **Rob**. Zabukovec Tom., žpk. 50 (60). — **Sodražica**. Traven F., župnik. 175 (226). — **Struge**. Orehek Andrej, žpk. 82 (82). — **Škocijan**. Zupančič Iv., žpk. (P. Turjak.) 42 (60). — **Turjak**. Ambrožič Fr., ž. upr. 30 (22). — **Velike Lašče**. Ramovš Jakob, župnik. 144 (169). — **Vel. Poljane**. Noč Ivan, župnik. (P. Ortnek.) 41 (42). — **Grčarice**. Klemenčič Pav., (P. Dolenja vas.) 12 (9).

14. **Semič**. **Metlika**. Cerar Gregor, prošt. 160 (201). — **Adlešiči**. Peček Al., župnik. (P. Črnomelj.) 34 (42). — **Črnomelj**. Bitnar Pavlin, dek. 130 (222). — **Dragatuš**. Omahen Jakob, župnik. 48 (110). — **Planina**. Wittine H., župnik. (P. Črnomelj.) 3 (3). — **Podzemelj**. Ilc A., žup. upr. (P. Gradac.) 75 (86). — **Radovica**. Novak Matija, župnik. (P. Metlika.) 38

(48). — **Semič**. Miklavčič A., kaplan. 108 (140). — **Sinji vrh**. Župni urad. (P. Vinica.) — (10). — **Stari trg**. Zupančič Fr., žpk. 50 (82). — **Vinica**. Kos L., žpk. 52 (59). — **Preloka**. Jerič Al., župnik. (P. Vinica.) — (100).

15. **Šmarje**. **Šmarje**. Pešec Franc, dekan. (P. Šmarje-Sap.) 88 (120). — **Javor**. Klinec Jern., žpk. (P. Dol. Hrušica.) 34 (49). — **št. Jurij**. Medved Ant., župnik. (P. Grosuplje.) 62 (62). — **Kopanj**. Kogovšek Ivan, župnik. (P. Grosuplje.) 56 (68). — **Lipoglav**. Pečarič Martin, župnik. (P. Šmarje-Sap.) 36 (35). — **Polica**. Bambič Joško, žpk. (P. Višnja gora.) 64 (62). — **št. Vid**. Hladnik Jan., žpk. 288 (330). — **Stična**. P. Bolcar Bened., žp.-upr. 118 (109). — **Višnja gora**. Vidmar Fr. Ks., žpk. 134 (151). — **Žalna**. Šolar Jos., žpk. (P. Višnja gora.) 65 (65). — **Grosuplje**. Ravnikar Anton, ekspozit. 58 (58).

16. **Trebnje**. **Trebnje**. Tomažič Ivan, dekan. 133 (193). — **Catež**. Povše Henr., žpk. (P. Vel. Loka.) 62 (57). — **Mirna**. Širaj Jakob, župnik. — (93). — **Mokronog**. Bukowitz H., žpk. 130 (145). — **Sv. Križ**. Erzin Leop., župnik. 103 (128). — **Sv. Trojica**. Supin Karel, žpk. (P. Tržišče.) 85 (103). — **št. Janž**. Črnilec Janez, žpk. 178 (200). — **št. Lovrenc**. Oblak Anton, župnik. (P. Velika Loka.) 74 (82). — **št. Rupert**. Natlačen P., župnik. 116 (150). — **Trebelno**. Dolenc Janko, župnik. 60 (80).

17. **Vrhnika**. **Vrhnika**. Kete Janez, dekan. 418 (413). — **Bevce**. Poljšak Anton, eksp. (P. Vrhnika.) 67 (60). — **Borovnica**. Strajhar Iv., žpk. 95 (100). — **Horjul**. Nastran Fr., žpk. 131 (152). — **Hotedršica**. Borštnar Janko, župnik. 52 (48). — **Dol. Logatec**. Remškar Valent., žpk. 116 (125). — **Gor. Logatec**. Skubic Anton, žpk. 63 (88). — **Podlipa**. Tome Al., žp. upr. (P. Vrhnika.) 36 (43). — **Preserje**. Perčič Mihael, župnik. (P. Vrhnika.) 65 (78). — **Rakitna**. Lovšin Fr., žpk. 34 (42). — **Rovte**. Sušnik Matija, župnik. 95 (112). — **št. Jošt**. Nagode Jos., župnik. (P. Vrhnika.) 44 (47). — **Vrh**. Ramsak Fr., žup. upr. (P. Rovte.) 57 (57). — **Zaplana**. Mihelčič Ivan, žpk. (P. Vrhnika.) 37 (43).

18. **Žužemberk**. **Žužemberk**. Mali Gr., kapl. 214 (208). — **Ajdovec**. Žust Ig., žpk. (P. Žužemberk.) 35 (41). — **Ambrus**. Žavbi Iv., župnik. (P. Zagradec.) — (56). — **Dobruče**. Omahen Ignac, župnik. 128 (158). — **Hinje**. Porenta Anton, župnik. 16 (26). — **Sela**. Podlipnik Jos., žpk. (P. Zagradec.) 21 (22). — **Zagradec**. Gnidovec Josip, župnik. 40 (52). — **Krka**. Vidmar Al., žup. upr. 56 (74). — **Šmihel**. Zupanc Al., kaplan. 8 (8).

Skupno število udov 28.336 (31.453).

Ostale jugoslovanske škofije.

1. Beograjska nadškofija.

Beograd. Uлага Tomaž, šida Rozi, Jeme Marija, Zelnik Jelena, Repin Nežka, Tepina Marica, Kobola Mimi, Filak Nežka, Klarič Paula, Franke Ernest, Sagadin Minka, Kolarič Marija, Hojt Marija, Vinkovič Fric, Poselska zveza, Strmšek Franc, Vuče Reza, Zakrajšek Elza, Košir Minka, Oblak Ivan, Fürst Katica, Volavec Mar., Erjavec Josip, Kovačič Ludmila, Mernik Ana, Novinc Franc, Trglec Marija, Ošaben Ivanka, Lavrenčič Ant., Kapus Kati, Kraner Alojz, Prosvetna knjižnica. — **T u m p e j A n d r e j**, Plantarič Alojzij, Mav Al., Janežič Joško, Janežič Hugo, Klemenjak Andr., Laznik Ana, Tomažič Leon, Belič Milka, Đorđević Tinka, dr. Koser Lujo, Zajc

Francka, Suban Fr., Stanjko Lojzka, Tavčar Neža, Tončič Janko, Farkaš Slavko, Eler Ana, Korošec Jože, Pucelj Stanko, Kranjc Franc, Jezernik Pavel, Čigoj Tone, dr. Glaser Vladimir, Zadnik Luka, Ušaj Mirko, Kovačič Emil, Silih Ferdo, Visočnik Franc, Čugmus Jože, dr. Kavčič Janez, Molek Ant., Skalar Janez, dr. Tollazzi Tomo, dr. Šiška Janko, Koman Ivica, Müller Anica, Heuffel Dragotin, Perhaj Al., Škerlec Janez, Adamič Jan., Može Tone, Herrmann Jožko, Kalmarevič Štefka, Mavec Maks, Rot Jožko, Kosi Marica, Suhač Lojze, Smole Mavricij, Erjavec Marija, Zalezina Angela, Grmšek Francka, Knapič Micka, Mikec Francka, Kastelic Tončka, Prešern Francka, Furman Francka, Ravbar Micka, Kobula Krist., Grabler Tončka, Družba otrok Brezmadežne, Rožman Mirko, Grandovec Jože, Strafiela Zdravko, Legat Ciril, Ogrin Gašpar, Kotnik Rupert, Piščanec Tone, Jus Jožko, Serjun Fr., Purkat Anton, Lenasi Ciril, Hvala Franc, Gačnik Franca, Krampl Lojze, Purnat Jože, Šestir Ignac, Mazi Helena, Pukšič Al., Tavčar Janez, Humar Stanko, Klepej Anton. Turk Janez, Zabukovšek Jurij, Sole Luka, Hribernik Jan., Potokar Tone, Zarnik Marija, Purnat Ivan, Sadar Viktor, dr. Pirc Ivo, Mašič Stanko, Vodopivec Jože, Šober Jožko, Gobec Fr., Žnidaršič Jožko, Delapoti Silvio, Turin Ant., Zupan Jože, Usmiljenke (3 izv.), Mejač Polde. — **Repič Franjo**, ravn.; Repič S., Repič Bor., dijaka; Savinšek Slavko, Troha Slavko, dr. Miholič Stanko, Bahorič Fran. (P. Beograd.) 144

Crepaja, Bračić Ivan. (P. Crepaja.) 1
Kamenica-Srem, Kočevar Jernej, žand. narednik, žand. podof. sola. (P. Kamenica-Srem.) 1

Kupinovo, Hudohmet Zofija. (P. Kupinovo.) 1
Mali Idjoš, Šandor Pepica. (P. Mali Idjoš.) 1

Novi Bečej, Klinar Jakob. (P. Novi Bečej.) 1

Novi Sad, *Nardin Ludv.*, Stilinović St., Širnik Jernej, Šajn Josip, Podbršček Fr., Koželj Alojz, Podoficir. čitaonica kr. mornarice, Klenovšek Karlo (2 izv.), dr. Dolinar Jakob, Kužnik Matija, Pivk Leopold, Pribil Ivan, Ivančić Anton, Štupnik Franc, Vindiš Štefan. (P. Novi Sad.) 16

Ruma, Kristl Ferdo. (P. Ruma.) 1
Stari Bečej, Polimante Cl. (P. Stari Bečej.) 1

Subotica, Amon Jos., Fabčić Jos., Nestor Ivanka, Kovačič Fanika, Planinc Franjo. (P. Subotica.) 5

Valjevo, Zajc Rikard, Uršič Franc, Križnar Matej, Prijatelj Janko, Zavišek Janez, Gostenčnik Ivan, Tič Franc, Delak Edvard, Sigmund Vinko. (P. Valjevo.) 9

Vel. Bečkerek, Janko Antun, dr. Rodič Ivan Rafael, nadškof; Šolske sestre Notre Dame, Sestre milosrdnice, Sestre sv. Franje, Poniž Rajko, Gunčar Hinko, Grafenauer Zdravko, Krošlj Ivan, Hvalič J., Kosi Franjo, Kastelic Tereza, Grgrič Ant., But J., Sestre sv. Vinka, boln.; Sestre sv. Vinka, sanatorij; Outrata Franjo, Bano Karlo, Bračun Maksimilijan, Vencel Franjo, Pogačnik Alojz, Arko Ciril. (P. Vel. Bečkerek.) 22

Vel. Kikinda, Žnidaršič Ivan. (P. Vel. Kikinda.) 1

Zaječar, Pavlič Franjo, Šinkovec Dragotin, Jenček Albin, Bezjak Franjo. (P. Zaječar.) 4

Zemun, Ferjančić Jos., Udri Josip, Vrečko Jakob. (P. Zemun.) 3

2. Bosanska škofija.

Alipašinmost, Paravan Franjo, Pahor Ign., Vajdner Julka. (P. Alipašinmost.) 3

Banja Luka, *Samostan oo. trapistov*, Budim Jožef, Dikanović Stjep., Soče Marijan, Baumkircher Fr., Črtalič Augustin, Godnič Josip, Kocman Stanko, Kržan Josip, Sket Andrej, Sirotišče sv. Bernarda (5 izv.), Brne Angel, Gržel Ivan, Šavli Fr., Vatovec Franjo, Nussdorfer Alojzija. (P. Banja Luka.) 20

Bijeljina, Verhovec Fran. (P. Bijeljina.) 1

Drvar, Krašovec Ivan. (P. Drvar.) 1

Fojnica, Vričko J. Riko, ravn., Franjevački samostan, Brkanović St. Svetozar, srezki nač., Fuks Jurij, šumarnik; Jerebinšek Franjo, žand. naredn.; Koselj Jakob, žag. mojster. (P. Fojnica.) 6

Han Kump, Vitez. Cezner Đuro. (P. Han Kump. Vitez.) 1

Odžak, Mohorič Anto, župnik. (P. Odžak.) 1

Sarajevo, Slovenski klub, Rakar Ivan, Kos Franjo, Pfeifer Valentin, dr. Pren Ferdo, Skorčič Franjo, Kladnik Pavle, Jenko Jože, Albert Anton, dr. Čremošnik Gregor, Zupančić Karlo, Medič Ana, Hude Alojz, Šeško Ivan, Elijon Rok, Juršič Lojze, Urlep Janko, Prezelj Iv., dr. Kržišnik Anton, Mušič France, Poljanec Franjo, Stipančić Josip, Kolman Franc. (P. Sarajevo.) 23

Skakavac, Bajec Ljud., župnik. (P. Skakavac.) 1

Tešanj, Dr. Oberman Niko, odv. (P. Tešanj.) 1

Travnik, Jenko Sofija, Demšar J., Šmigovc Mat., Čekada. (P. Travnik.) 4

Trebinje, Grušovnik Lavoslav, Robnik Gvido. (P. Trebinje.) 2

Tuzla, Jemc Anton, Kosjek Marija, Pangeršič Ivan, Degan Jurij, Čadež Mihajlo, Mervar Josefina. (P. Tuzla.) 6

Vareš, Černe Franciška, Vaupotič Josefina. (P. Vareš.) 2

Zenica, Čop Ivan, Hodnik Martin, Kos Gašper, Zita Ivana. (P. Zenica.) 4

3. Dalmatinska škofija.

Dubrovnik, Dr. Malnerič Martin, Paulin Frano, Rev. Glumac A., dr. Matelić Anton, Miklauč Ivan, Hafner Josip, Kumar Miroslav, Čekada Bern., Srabotnak Frano, Jamnik Franc, Rašica Gjuro, dr. Koprivica Nikola, Don Capurso Karlo, s. Gerazina, Don Liepopili Ante, Don Vučetić Frano, Don Fabris Spasoje, Kavčić Ferdo, Koren Ivan, s. Dobravec Zena, Deržaj Peter, Cotman Fr. (P. Dubrovnik.) 22

Boka Kotarska, Jug Josip. (P. Boka Kotarska.) 1

Hercegnovi, Blažek Matija. (P. Hercegnovi.) 1

Makarska, Morauc Vekoslav. (P. Makarska.) 1

Omiš, Černjavić Rozika. (P. Omiš.) 1

Pašman, *Peterca o. Peter*. (P. Pašman.) 1

Pučišće, Don Krstinić Frano. (P. Pučišće.) 1

Rab, Okrevališče »Jadran«. (P. Rab.) 1

Split, Ciril-Methodova podružnica, Hočevar Franc. (P. Split.) 2

Šibenik, Fr. Šegula Rajmund, Dulibić B., Kolednik Ferdinand, Sosić Viktor, Jug Rožica, dr. Vončina Milan, Nađode Josip, Rohar Iv., Skarabuf I., Tratnik Lavoslav. (P. Šibenik.) 10

Trogir, P. *Knafelj Ignacij*. (P. Trogir.) 1

4. Djakovska škofija.

Djakovo, Poderžaj France, dr. Špiletak Andrija, Sokol Josip, dr. Petlić Matija, Jurčević A., Crnić Ivan, Hefner Josip, Vreča Oton, dr. Belić M., dr. Wüsch Martin, Stare France, Brajković Božidar, Homotar Naco, Sagadin Karla. (P. Djakovo.) 14

Sl. Brod. Božeglav Frančiška, Bat Raf., Bat Roman, Brence Anton, Beguš Olga, Delez Alb., Viduč Pavla, Franetič Marija, Pogačnik Ljudmila, Erat Apolonija, Rujnik Anton, Jerkič Olga, Novak Josip. (P. Sl. Brod.) 13

Ferdinandovac. Plivelič M. (P. Ferdinandovac.) 1

Našice. Petrovič A. Josip. (P. Našice.) 1

Osijek. *Živko Mihajlo*, župnik; *Tomašič Tomo*, Besetzky Robert, Mikulič Andrija, Sokičić Josip, Horvath Iv., Deutschbauer Stjep., Geci o. Kapistran, Ferk o. J., Lorenčić o. Dam., Putrih o. Hinko, Pašalić o. Grga, Koren br. Vid, Kapuc. knjižnica, Knjižnica 3. reda, Kamnikar Josip, Ogrizek Neža, Ogrizek Ivan, Ogrizek Marija, Milosrdnice »Siro-tišće«, Milosrdnice »Vinkov dom«, Marijine sestre, Machulka Milutin, Poznič Janko, dr. Pelz Stjepan, Brečko Josip, Časl Anton, Veleberi Josip, Horvat Franjo, Rogar Franja, Kuralt Ivan, Benčina Marija, Rutar Adela, Luzner Ivan, Sladič Rezika, Kravos Anton, Pošinger Kati, Pivec Pavlina, Stopar Leop., Razni člani (2 izv.). (P. Osijek.) 41

Vinkovci. Sever Franjo, Kokošar Franjo, Kovačić Franjo, Vrh Ivan, Trost Alojz, Smuk Ant. (P. Vinkovci.) 6

Vrdnik. Babnik Rudolf, Babnik Ad., Kovač Martin, Podlesnik Anton, Kerenc Frančiška, Pižem Jožef, Napotnik Anton, Majhenšek Ivan, Vozel Iv., Narad Jokan, Benedikt Franc, Čitaonica rud. rad-nika, Vivot Leopold. (P. Vrdnik.) 13

5. škofija Krk.

Dobrinj. Šabalja Pavao, župnik. (P. Dobrinj.) 1

Krk. Dr. Srebrnič Jožef, škof; Dminič Jakob, Zahija Petar, Mrakovčić Ivan, Lapanja Vekoslav, Rajčić Olga, Dobršek Andr., Školaris Franjo, Brusič Viljem, Srebrnič Katarina, Medved Iv. (P. Krk.) 11

Vrbnik. Vitezić L. (P. Vrbnik.) 1

6. Senjska škofija.

Kastav. Lazič Julije, Brnčić Mate, dr. Bolé Boleslav, Bolé Ivan, Sironiče Sime, Košir Antun, Žiganto Ivan, Ivančić Ivana, Dejak Franjo, Turk Josipa, Suster Ana, Jagodnik Josip, Dukič Franjica, Bačić Valentin, Jurinčić Bruno. (P. Kastav.) 15

Trsat. Grgić Vjekoslav, Franjevački samo- stan, Smerdel Mihael, Zorc Terezija, Kružić Zora, Brumen Anton, Golob Franjo, Stupar Marija, Vičić Ivana, Zupančić Fani, Jordan Ignac, Jordan Karl, Treći red sv. Franje, Petrovič Ratko, Depoli Viktor, Zdovc Avgust, Nemeč Ivana, Pirš N. (P. Sušak.) 18

Zamet. Ponikvar Adolf. (P. Zamet.) 1

7. škofija Skoplje.

Aleksinac. Pivk Steva. (P. Aleksinac.) 1

Bar. Don Kotnik Ivo, Nartnik Andrej. (P. Bar.) 2

Bitolj. Malgaj Franjo. (P. Bitolj.) 1

Cetinje. Prohart Jure, Marinčić Ignac, Selič Jožef, Švajncr Blaž, Plomberger Avguštín, Zajc Alojz, Cestnik Anton, Petek Matija. (P. Cetinje.) 8

Dolnja Lastva. Dr. Mahkovec A. (P. D. Lastva.) 1

Niš. Šubič Rezika, Czurda Dragotin. (P. Niš.) 2

Priština. Sušnik Josip, Štuhec Janko, Pavlin Jos. (P. Priština.) 3

Prokuplje. Lazar Josip. (P. Prokuplje.) 1

Senjski Rudnik. Rengeo Štefan. (P. S. Rudnik.) 1

Skoplje. Zajec Oton. (P. Skoplje.) 1

Smederevo. Spasojevič Svetoz. (P. Smederevo.) 1

Bosiljevo. Čopi Maks. (P. Strumica.) 1

8. Zagrebška nadškofija.

Zagreb. Dr. Marjetič Jože, Bofulin Franc, Kos Ivan, Robec Josip, Krulc Ivan, Cvetković Jože, Krulc Ana, Bernik Ivan, Šuštar France, Lovrek Št., dr. Sedej Josip, Zorko Josip, Haler Josip, Perčić Josip, Levan Franc, Frelih Anton, Lokar Karel, Kobal J. — Dr. Klemenc Josip, Mlakar Št., Murko Alojzija, Miklavžič Jože, Horvat Antonija, Mavrič Martin, Štrukelj Franc, Lah Marcela, Košuta Danica, Tramšek Roza, Gruden Adolf, Kolenc Mar., dr. Šenoa Vera, dr. Esih Ivan, dr. Vuk Albertina, Kranič Jospina, Iskrač Amalija, Ograjšek Marija, Zakšek Ana, Požar Albina, Kürner Albert, Glavina Franjo, Kranjčević Roža, Plavčak Martina, Rusjan Franjo, Kralj Drago, Praprotnik Josip, dr. Primožič Anton, Težak Marko, Fras Rado, Erjavec Ivan, Maurer Štefan, Berginec Anton, Šmalčić Joško, Jančič Jerica, Mrak Anica, Copič Anica, Šuman Rozika, Cvetko Matilda, Bregar Roman, Malgaj Iv., Podstupinek Cecilija, Panic Margar., Šmuc Anica, Tomše Marija, Poglavaj Marica, Oved Malči, Copič Bogomil, Sotelšek Kristina, Voh Pepica, Koce Mar. Legan Ivo, Kastelic Robert, Černé Josip, Mrak Vid, Maček Anton, Kosi Josip, Tivadar Anton, Mihevc Franc, Maček Matej, Fatur Iv., Semec Ivan, Šušelj Avgust, Zupančić Franc, Ašič Josip, Praznik Anton, Kolarič Alojzij, Obad Josip, Pirc Franc, Paušič Št., Repič Slavko, Petrovčić Fani, Gaberšek Ivan, Omerzo Ivan, Vintar Viktor, Stergaršek Mih., Bajc Franc, Beden Karlo, Mikolič Karel, Fajfar M., Kosmina Avgust, Židan Albert, Seražin Fr., Švara Alojzij, Čelik Viktor, Jermančnik Martin, Težak Matevž, Dobrajc Avgust, Vičić Anton, Škert Franc, Božič Ernest, Penko Ivan, Jančič Jakob, Medved Ivan, Sotelšek Iv., Javoršek Franc, Pak Rok, Husu Peter, Šušteršič Alojz, Kuder Milan, Sečki Franc, Sila Avgust, Antončić Franc, Czurda Rafael, Štok Edvard, Boronič Viktor, Skvarcy Ana, Hrovat Silv., Sila Štefan, Pisanec Josip, Čuk Anton, Kranjčec Simon, Gorjan Adolf, Počivavšek Franc, Lemut Fr., Humar Anton, Glas Drago, Kete Franc, Vižintin Željko, Sagadin Franc, Močivnik Alojzij. — Kete Frančiška, Pemič Anton. — Kikl Ljudevit, Senker Karlo, Senker Franjo. — Hostnik Ed., Hrastnik Viktor, Illovar Franc, Korčé Franc, Pirc Jerica, Prezelj Albin, Tonec Ivan, Vilman Vinko, Zalesjak Franja. — J. K. A. D. »Danica«, Dušič Anica, Kolar Katarina, Dernač Marija, Kozole Ter., Jurina. — Ožir Mihael, Slovenska dekliska zveza, Geč Jerica, Vršič Milka, Kosteuc Iv., Kožer Terezija, Lipovec Ant., Zelenjak Alojzija, Gorjanc Rozalija, Goričan Marija, Kajtna Agata, Gregorc Angela, Vrtar Marica. — *Zgorelec Josip*, Sestra Albina i Marija Merala, Toplišek Nežka, Čeč Franc, Artič Slavko, Ottorepec Johann, *Ukmar Stjepan*, Vizjak Jospina, Kavšek Ivan, Vidrajs Anica, Svetel Karol, Pleninger Terezija, Gorenc Marija, Kovač Stanko P., Koželj Ivanka. (P. Zagreb.) 187

Antunovac. Hophthman Ivan, Noziar Juraj, Kurak Josip, Noziar Petar. (P. Antunovac.) 4

Bribir. Kessler Julij. (P. Bribir.) 1

Bjelovar. Smrekar Lojze. (P. Bjelovar.) 1

Cirkvena. Jesih Pavao. (P. Cirkvena.) 1

Čakovec. *O. Timotej Tišler*, Preč. o. Mich. Troha, gvard., o. Benvenut Habjan, o. Daniel Novak, Lazar Anton, o. Vilko Šalić, fr. Gyerkeš Sanctes, Častne sestre Sv. Križa, Gjumbar Tom., Hari Josip, Jug Maria, Simon Jeronim, Soltič Ana, Sopčič K., Benčik Štefan, Benčik Fr., Sivončik Karlo, Prusatz Mathilda, Hampamer Stjep., Kelemen Mirko, Gerič Otmar, Gaberc Irma, Kolarič Richard, Antunović Josip, Radošević Slavko, Gerbavec Marija, Renner Ivana, Horvat Terezija, Jurak Zvonimir, Henschei Irma, Schmidlechner Stjepan, Turina Petar, Dogša Jožef, Matijaček Videc, Špironec Miha, Košak Pav. (P. Čakovec.) 36

Čehovec. Štok Štefan. (P. Dol. Kraljevec.) 1
Dugaresa. Rovšnik Matija, Rovšnik Jurij, Novak Jože, Vidmar Viktor, Mali Jurij, Pader And., Šmid Ivan, Zavrł Alojz, Petelinšek Matevž, Grabner Franciška, Podrekar Franc, Kovač Alojzija, Trošt Ivana, Dolinšek Marija, Rež Marija, Wolgemut M., Šimnic Marija. (P. Dugaresa.) 17

Glina. Župni urad. (P. Glina.) 1
Dolnji Kraljevec. Bregant Anton, Azura Tomaž, Šercer Anton. (P. Dolnji Kraljevec.) 3

Goričan. Šerczer Anton. (P. Goričan.) 1
Sirač. Kokot Adam. (P. Sirač.) 1
Hrašćina. *Nejak Mijo*, župnik. (P. Hrašćina.) 1
Ivanec. Mlinar Anton, Ošljaj Štefan, Kljun Janez, Slekovec Josip, Herg Martin, Vouk J. (P. Ivanec kraj Varaždina.) 6

Josipdol. Glad Zdravko. (P. Josipdol.) 1
Karlovac. Prosen Josip, Franjevački samostan, Butkovič Franjo. (P. Karlovac.) 3
Karlobag. *Fr. Gervazij Bukovšek*. (P. Karlobag.) 1

Koprivnica. Capara Tomo, Majnarić Ivan, Gril Ver., Grm Milka, Dom Presvetoğa Srca Isusoveğa, Štok Fran. (P. Koprivnica.) 6

Kotoriba. Praznik Alojzija, Vrečko Jakob, Janežič Ludvik, Volk Alojzija, Ambrož Franc, Rukli Ivan, Vidmar Franc, Vovk Rudolf. (P. Kotoriba.) 8

Krapina. Jošt Radovan, Šulfaž Fanci, Lopan Drag. (P. Krapina.) 3

Mursko Središće. Levaičić Andr., Muhvič J., Palmer Anton, Ravnikar Iv., Bračko Jožef, Horvath Mihalj, Muhvič Jakob. (P. Mursko Središće.) 7

Novi Marof. Majsec Josip, Osnovna narod. škola. (P. Novi Marof.) 2

Mala Subotica. Poje Peter, Muhvič Jurij, Muhvič Jera. (P. Mala Subotica.) 3

Gornji Mihaljevec. Tkalec Franjo (9 izv.). (P. Macinec.) 9

Molve. Žnideršič Tereza. (P. Molve.) 1

Podturen. *Kristović Josip*, Bogdan Antun, Poje Mar., Pavličić Julka, Zavrł J. (P. Podturen.) 5

Pitomača. Veršnik Dušan. (P. Pitomača.) 1

Pregrada. Kranjčić Pavao. (P. Pregrada.) 1

Samobor. *Rudolf Vjekoslav*. (P. Samobor.) 1

Štrigova. Valentič Matija, Trstenjak Jožef, Krznar Štefan, Zanjkovič Štef., Novak Karel, Žličar Anton, Alt Anton, Zavod Salezijanci, Kutnjak Pav., Golenko Avgust, Golenko Štefan, Lopuh Emerih. — **Zadavec** Franjo, Belovič Barbara, Mikulek Vid, Lovrenčić Franjo, Nemeč Antun, Podgorelec Anton, Rojko Štefan, Tevčič Lud. (P. Štrigova.) 20

Varaždin. O. Ciril Goričan, o. Anzelm Canjuga, o. Ivan Rebek, *Makuc Josip*. (P. Varaždin.) 4

Skupno število 17 dosmrt. 823 letnih = 840 udov.

Italija.

Število udov: 6 dosmrt. 22 letnih = 28 udov.

Razne države.

Avstrija.

Wien. Gabler Antonija, Kafka Neška, Neudorfer Franca, *Pirnat Bernard*, dr. *Picigas Leopold*. 5

Donawitz. *Glastovec Ivan*, Mežnar Anton, Košir Anton, Delavec Franc, Waidhofer Katarina. 5

Graz. Brat Chrysostom (2 izv.), Kukman Matija, P. Gotfried, br. Kazimir, Levičar Rafael, Ivan. 7

Knittelfeld. Kuttin Karoline, Schneider Alojzija. 2

Wolfsberg. Fr. Dominikus Notsch. 1

Število udov: 3 dosmrt. 17 letnih = 20 udov.

Nemčija.

Dortmund. Britovšek Franc, Steiner Ernst, Supan Martin, Trebušak Jož., Strekar Fr., Fischer Wilh. 6

Essen-West. Mlinarič Anton, Gale Anton, Knez Vinko. 3

Hamborn. Čič Josef, Kodra Ant., Malis Ant., Višnar Jakob, Golar Gregor. 5

Število udov: — dosmrt. 14 letnih = 14 udov.

Francija.

Aumetz. Kastelic Josip (20 izv.), Biščak Št., Šepce Anton, Kostonjevšek Ivan, Batistič Andrej, Žužek Ivan, Peterelj Jože, Pucelj Franc, Leskovec Leo, Svetličič Andrej, Glavič Nace, Gorišek Jurij, Colja Emil, Golob Luka, Kogovšek Janez, Persolja Jože, Visokomenski Marija, Leban Miha, Tolmajner Janez, Vidmar Lojž, Pintar Iz. — **Giraumont:**

Hojak Jože, Poberaj Avgust, Frančeskin Jože, Čerin Janez, Jurjavčič Ferdo, Kožar Rudolf, Durcig Vlad., Ditrih Jože, Droč Rudolf, Figelj Anton, Kenk Val., Petrovčič Martin, Čotič Alojzija, Tomc Fr., Kolman Martin. — **Tucquegnieux:** Jankovič Janko, Globokar Edi, Zupan Ivan, Gantar Leopold, Vrščaj Lojze, Dobrovoljč Ivan, Završek Franc, Snegačnik Jožef, Divjak Marija. — **AudunleTiche:** Majerič Lojze, Grobin Ivan, Kragelj Franc, Barbič Jože, Miklavčič Franc, Kosmač Franc, Bizjak Fr. — **Piennes:** Fortunat Andrej, Kogoj Franc, Gričar Franc, Jesenik Andrej. — **Moutiers:** Mivšek Matija, Jereb Jern., Križnik Iv., — **Rémelange:** Čenčič Lojze, Leban Mat., Markola Karl. — **Hettange Grande:** Dovjak Ivana, Marinič Jože. — **La Mouriere:** Žnidarič Ivan, Stanič Justina. — **Joudreville:** Žagar Jože. — **Russange:** Balič Štefan. — **Villerupt:** Jurič Ivan. — **Bayange:** Zavodnik Fr. — **Youtz Basse:** Murovec Franc. — **Crusnes:** Zgonc Jože. — **Koenigsmacker:** Fabijan Lojze. — **Knutange:** Durn Lojze, Mangar Franc. 94

Ham sous Varsberg. Turšič Ferdinand. 1

Lens. Pajer Ferdinand. 1

Liévin. Arh Pavel, Biglez Kristijan, Drahsler Val., Dacar Ivan, Dornik Peter, Gomilar Fran., Jeršin Minka, Kolenc Rud., Knjižnica Brua, Mažgon Urs., Potisek Ivan, Simonič Franc, Šeško Ludv., Tovornik A., Zupančič V., Knjižnica Liévin, Furman M., Lazanski Alojzija, Potočnik Terezija, Potrpin Roza, Potrpin Avgusta, Sebič Josip, Tom Marija, Vresk Antonija, Knjižnica Méricout, Cvetežar Valentin, Mikolič Jožef, Grandovec Mar., Muster Kristina, Potekou Helena, Žužek Fr., Kosteale Alojz, Ribič Amalija, Jaklič Jožefa, Mlinarič Marija, Berlisek Rudolf, Bračun Antonija, Oblak Jos. 38

Merlebach. Jugoslovanski Dom, Bavdek Jožef, Grčar Alojz, Jakič France, Brodnik Leopold, Bajec Jožef, Brezavšek Štef., Kranjc Henrik, Knapič Fr.,

Kosec Jožef, Ruželj Slavko, Ruželj Janez, Ribič F.,
Kaliopje Jožef, Grmovšek Ivan, Dacar Marija, Lokar
Ivan, Mlekuš Matko, Škruba Anton. 19

Število udov: — dosmrtn. 153 letnih = 153 udov.

Razni kraji.

Mons. (Belgija.) Mére Pia Regali. 1
Bratislava. (Č. S. R.) Butina Anton. 1
Praha. Ing. Arh Ivan, Cvetnič Lavosl., dr. Herič
Fr an., Lorenc Valerija, Skrbinšek Jos., dr. Žmavc
Ivan, Koudelka Alojz, dr. Murko M., Jug. kat. akad.
društvo »Krek«. 9
Proštějov. (Moravska.) Dimec Antonin. 1
Rumpen. (Holandska.) Kužnik Martin. 1
Heerlen. (Holandska.) Društvo Spekholzerheide,
društvo Heerlerheide, društvo Hoensbrock, društvo
Brunssum, društvo Lutterade, društvo Nieuwen-
hagen, društvo Eygelshoven, društvo Chevremont,
Oberžan Drago, Merčnik Jak., Zupančič A.,
Anžiček Franc, Jagrič Leop., Mlakar Ant., Čebin I.,
Knez Pavla, Praznik Karol, Zorc Vinko, Mavrič
Josef, Cafarin Anton, Reberšek Franc, Jenko Mih.,
Oblaž Jurij, Pantner Hendrik, Kolednjak Štefan,
Česek Josef, Babič Jurij, Hudales Marija, Zec Ant.,
Zore Franc, Bobek Martin, Šulin Gašpar, Hriberšek
Jožef, Murko Jožef, Janko Franc, Smrkolj Franc,
Kukovič Franc, Deželak Jožef, Kopač Franc, Šilih
Jožefa, Bratuš Franc, Priberšek Franc, Ferme Ivan,
Kos Viktor, Maruša Alojz, Zdovc Franc, Rupnik J.,
Brezovnik Alojz, Herman Henrik, Hladin Josef,
Mežnar Alojz, Delič Rudolf, Pirš Ivan, Lanišnik I.,
Ulaža Alojz, Volavšek Franc, Kunej Martin, Zajc
Ivan, Petelinšek Anton, Šentjuro Marko, Gojčič Al.,
Stradar Alojz, Petrič Anton, Cotman Mako, Strucel
Mihael, Novak Ivan, Železnik Mihael, Ožek Franc,
Košmrl Johann, Kravanja Anton, Jančič Franc,
Rihtar Ivan. 72
Mogita. (Poljska.) Kuhar o. Robert. 1
Genève. Globavs Marija. 1
Število udov: 2 dosmrtn. 85 letnih = 87 udov.

Amerika.

Združene države. (U. S. A.)

New York. P. Hijacint Podgoršek (5 izv.),
Jakopič Avgust, Jazbec Mary, Vojska F., Keršmanc
Fr., Grill Mary, Češko Kat., Zobec Matilda, Jeglič
John, Kerč Zofija, Pavlič Valentin, Gostič Mary,
Danič Mary, Cerar Rosie, Ovca Vincenc, Remec
Cecilija, Trček Angelica, Arko Mimi, Corel Matija,
Holešek Fani, Vesel Jera, Ogrinec Neža, Kosmač
Mary, Kerč Ana, Hude Ignacij, Čafran Matija. 30
Brooklyn. (N. Y.) Skrabec J. (2 izv.), Anžlovar
Anton, Beljan Anton, Burgar Francka, Cesark Al.,
Čik Marij, Felician Joseph, Hodnik Mary, Kerčovič
Joseph, Murn Martin, Nakerst Paul, Slabič Jakob,
Starin Anton, Curel Matija, Petek Peter. 16
Denver. (Colo.) Judnič J., Baudek Frank, Boje
Andrej in družina, Blatnik J. 4
Leadville. (Colo.) J. M. Trunk (2 izv.), Jamnik J.,
Ponikavar Anton, Reems Frank, Rus Mark, Rus

Martin. — Buena Vista, (Colo.) Fink John. —
Pueblo. (Colo.) Rev. Zupan Ciril (10 izv.), Spilar J.,
Strle Fred, Jaloc Elizabeta, Roitz John, Anžič Al.,
Hrvat Mary, Novak Matija, Princ Ana. — **Salida.**
(Colo.) Cahrine Drobnick. — **Morris.** (Ill.) Rev. J.
Plaznik. — **North Chicago.** (Ill.) Petric Mary. —
Indianapolis. (Ind.) Gerbeck Joe, Cisnik Martin. —
Fredonia. (Kans.) Bambič Ivna. — **Houghton.** (Mich.)
Rev. Mons. Rezek Anton. — **Eveleth.** (Minn.) Rev.
Leskovec Anton (3 izv.). — **Faribault.** (Minn.) Rev.
Vilman A. — **Redore.** (Minn.) Mlakar Angela. —
Rice. (Minn.) Rev. Trobec John, Rev. dr. Seliškar J.,
Rev. Trobec Jos., Hudovernik Mat st., Hudovernik
Mat ml., Oman Fr., Slivnik J. — **Saint Michael.**
(Minn.) Rev. Mikž A. — **Soudan.** (Minn.) Nemanich
Geo. — **Butte.** (Mont.) Rev. Pirnat M. — **Lindsay.**
(Nebr.) Rev. Zaplotnik John. — **Worcester.** (N. Y.)
Hren Maru. — **Cleveland.** (O.) Dr. Skur Anton. —
Pittsburg. (Pa.) Rev. Skur Jos., Golobič J., Krotec
Jos., Balkovec John, Gorišek Agnes, Pavlakovič
Mat, Veselič George, Tomec William, Shute Mat,
Valencič Jos., Zupančič Rudolf, Brožič Francis,
Bašel Jos., Bykovinski John, Mravinec Mat, Bašnik
Anton, Antlogar Martin, Zelko Frances, Balkovec
Jos., Nečimer Frances. — **Ambridge.** (Pa.) Flajnik
Ana, Rozenberger John, Rozenberger Jos., Knafelc
John. — **Puyallup.** (Wash.) Malnerich M., Verhovnik
Neža. — **Willard.** (Wisc.) Rev. Novak John, Holy
Family, Toleni Mary. — **West Allis.** (Wisc.) Rev.
Potočnik Rudolph, Arh Joe, Bevc Terezija, Brce
Luis, Janežič Frank, Kralj Tone, Kozlevčar Anton,
Jenko Jakob, Vršnik Mary, Zalar John, Becelj Iv.,
Janežič Frances, Schwigel Mary, Soršič Andrej,
Tičar Joe. 95

Bridgeport. (Conn.) Rev. Golob Mihael (5 izv.). 5

Chicago. (Ill.) Amerikanski Slovenec
(200 izv.), Sitar Katarina, Zmajč Martin, Ovniček
John, Snežič Marija, Press Frank, Malnar Barbara,
Molek John, Bregar Joseph. 208

Joliet. (Ill.) Rev. Plevnik John (3 izv.), Rev.
Hiti M. J., Rev. Kuzma George, Klepec Jožef, Ancel
Peter, Šolske sestre sv. Fran., Adamič John, Babič
Matija, Adamič Leopold, Baur Barbara, Bluth M.,
Butala Katarina, Čulik Frank, Fabian Jožef, Fink
Ana, Flajnik George, Golobič Mary, Gorec Neža,
Hočvar Mihael, Jansekovič Louis, Judnič John,
Kastelic Elizabeta, Klemenčič Jožef, Kozoglav Jan.,
Kramarič John, Kunstek Anton, Kuzma Margareta,
Lavrič Frančiška, Libersar Jož., Loparc Ana, Lubič
Frank, Mali Margareta, Muhič Jožef, Muren Louis,
Mustar Johana, Papež Frank, Papič John, Pirc
Jernej, Plut Aleš, Rogina Ana, Rus Jožef, družina
Skul, Sladič Alojzija, Slapničar Jožef, Sterniša Al.,
Stiglič Frank, Terlep Frank, Wardjan Ana, Zalar
Jožef, Zelko Barbara, Živec Frank, Zupančič Frank,
Avsec Frančiška, Rev. Šolar Wencel. 56

North Chicago. (Ill.) Rev. Butala M. J., Sestre
sv. Benedikta, Šolska knjižnica, Cerkveni pevski
zbor, Kovacič Ivan, Drašler Jos., Opeka Frank,
Barle Frank, Stritar Anton, Madrič Anton, Umek
Terezija, Herauer Jan, Music Lovrenc, Kosir Andr.,

Kdo nam je odkril Prešerna in ga pokazal v vsej globoki lepoti? Nabavi si dr. A. Žigonovo
Prešernovo čitanko in zveš. Oba zvezka brošir. Din 84— (112—), vezana Din 93— (124—).

Kdor hoče uživati preprosto lepoto gorskega in pastirskega življenja, naj bere lepo povest
Ovčar Marko. Spisal Janez Jalen. Broširana stane Din 27— (36—), vezana Din 39— (52—).

Ivanetič Ivan, Grom Ignatz, Kržič Marija, Mozina Antonija, Kern Ivana, Rovk Anton. 20
Berwyn. (Ill.) Darovic Alois. 1
Peru. (Ill.) Rev. Šolar Vencel, O. S. B. 1
Ellinwood. (Kans.) Rev. Podgoršek A. P. 1
Pittsburgh. (Ka.) Schont Meri. 1
Detroit. (Mich.) Rev. Hajnšek O. d., O. F. M., Rev. Čagran Jožef O. F. M., Rev. Svete Avguštin O. F. M., Brat Jagodic Fidel O. F. M., Chopp Ana, Matkovič Agnes, Perušek Karel, Podružnica Slov. ženske zveze, Srebernak Alojž, Gorše Ana, Pavlič Franc. 11
Calumet. (Mich.) Rev. Klopčič L. I. (2 izv.), Banovec Frančiška, Barkovič Marija, Brozovič R. John, Likovič Matija, Mišica Geo, Novak Ivan, Plautz Jos., Ruppe Jos., Šeringer Jos., Sunich Miha, Stukel Jos., Turk John. 14
Greenay. (Min.) Rev. Sedey Frank, Balich I., Kasun Joseph, Zgaynor Joe, Floke Ignatz, Skraba Peter, Starich Anton. 7
Aitkin. (Minn.) Burgstaler Andrej. 1
Buhl. (Minn.) Maley E. 1
Chisholm. (Minn.) Rev. Schifferer John E., Adamich Joanna, Bovitz John, Globochnik Frank, Kochevar Frank, Lamuth John, Petrich Joseph, Laurich Jerry, Pustovarh John, Zamernik Ignatz, Znidarsich John. 11
Gilbert. (Minn.) *Rt. Rev. Msgr. Bilban M.*, Godec Martin, Brimšek John, Tušar Frank, Novak Joseph, Ulčar Frank, Marolt Matija, Babič Jos. in Terezija, Kern Franca, Kern Blaž, Prčulj Anton, Jakelj John, Filipič John. 13
St. Louis. (Mo.) *Brat Papič Marko.* 1
Cleveland. (O.) Rev. Oman J. J., Adler Marija, Bizjak Peter, Bizjak Pav., Cotman Helena, Češnovar Marija, Češek Joseph, Ferfolia Anton, Blatnik M., Godec Frank, Globokar Anton, Gliha Frank, Glavič Terezija, Gliha Anton, Habjan Frank, Hočeverj Jos., Kenik Rudolf, Kreševič Ana, Kmet Jernej, Kenik Joseph, Kristančič Avgust, Ločniškar Marija, Lindič Frank, Miserko August, Miklavčič Anton, Mirtel Martin, Mauer Frank, Perko Agnes, Perko Franc., Peče John, dr. Oman Mihael, Rogelj John, Romich Mike, Slamnik Agnes, Strekal Marija, Slak Andr., Šuštaršič John, Šraj Anton, Štepic Josefa, Urbančič Jera, Valenčič Anton, Verčec Mike, Winter John, Zagorc Mary. — Grdina Josip, Slovenska knjigarna (25 izv.), Rev. Ponikvar B. J., Rev. Jager Matija, dr. Kern Fran J., dr. Oman Mihael F., Slov. čitalnica Colinwood, Lausche Frank, Gregorič Rud., Bukovnik John, Zorman Ivan, Grdina Ant., Grdina Jožefa, Kaučič John, Pirc Frančiška, Lokar John, Gorše Erazem, Modic Marija, Cook Marija, Vencel Johana, Petruška Zora, Suhadolnik Frank, Jadrič John, Sodnikar Frank, Mišič Frank, Koljat Marija, Lovrenc Bandi, Debevc Marija, Mahne Marija, Pulc Jožef, Kuhar George, Cerkenik Rudolf, Lach Apolonija, Tomšič Anton, Zdešar Andrej, Modic J., Pirc Frances, Flajnik Matija, Knaus Jernej, Bajt Andrej, Zobec Neža, Novak Anton, Ogrin Jožef, Potokar John, Petkovšek Franc, Jasnar Marija, Verbič Mihael, Pezdirc Joseph, Drempetič Marija,

Vahčič Anton, Oberstar Ivanka, Šebenik Valentin, Opaškar Elizabeta, Gobec Helena, Kotnik Jožefa, Sever Ivan, Hrvatina George, Rozman Rozi, Tomič Rozi, Setnikar Mihael, Bogovič Marija, Pangeršič Frank, Peterlin John, Golič Anton, Bizjak Simon, Tutin Ivan, Novak Leopold, Kolar Johana, Mestek Marjeta, Hrovat Jožef, Primc Terezija, Petrič Fr., Modic Frank, Špeh John, Kenik Frank, Jakopič A., Švigelj Alojzij, Arko Jožef, Kovačič Val., Potočnik Marija, Grbec Katarina, Mirtič Angela, Mlinar Mat., Kerš Frances, Sajovic Frank. — Čitalnica slov. del. doma. — Rev. Slaje Mil. (4 izv.), Anzlin M., Brezar Mary, Ferjančič Iv., Hrastar Mary, Grčar H., Ivančič Mary, Jerkič Louis, Kovačič Frank, Kraus Louis, Kogovšek Pavel, Mesec John, Možina Ang., Novak Mary, Novak Ana, Panctur George, Perko John, Primc Mary, Misley John, Rakar Martin, Sedej Ter., Smrekar Mary, Skebe Charles, Prostor Mary, Tekavec Mat., Walland Frank, Ižanec Louis, Markovic Ant., Radel Ludovik, Strmole Mart., družina Skerl. 189

Barberton. (O.) Beg Frank, Kranc Anton, Okolish Jennie, Podpečnik Jos., Poljanec Alleina, Hiti Joseph, Zalar John, Gradishar Anton, Smerdel Frances, Zupec Jerry, Zagar George. — Mažek Ana, Rataj John, Lekšan Jos., Brunski Charles, 15
Bridgeville. (Pa.) Moder A. F., Kos Marjana, Čadež Jakob, Rainar Martin, Krek John, Dronovšek Luka, Scurič Frank. 7

Johnstown. (Pa.) *Rev. Snaj Benigen*, br. Somrak Akurzij, Brenčič Ivana, Drašler Ivana, Gunde Iv., Hren Ant., Intihar Jož., Klučar Fer., Lužar M., Mele Fr., Mikuš Iv., Nemanič Jož., Pečjak B., Pešič M., Požun A., Pristov Iv., Rován Jož., Rovanešek M., Selan Iv., Selan R., Tomec A. 21

Wilkes Barre. (Pa.) Mosser Anton, Resnik Franc, Kastelc Hel., Zagorc Anton, Gercman Al. 5
Sheboygan. (Wisc.) Kržišnik Mary. 1

Rock Springs. (Wyo.) Gnidovec Alb., Jerab Jernej, Bračun Anton, Ferlič Matt, Keržišnik Fr., Koritnik Anton, Marcina Valentin, Leskovec Matt, Mrak John, Pavkovič Jul., Pivek Helena, Potočnik Terezija, Kržišnik Angela. 13

Oakville. Svete Frank. 1

Število udov: 5 dosmrt. 754 letnih = 759 udov.

Južna Amerika.

Buenos Aires. (Argentina.) Lackner Franc, Jančič Fani, Naglich Miguel. 3

Assis. (Brazilija.) Cermach Jacomo, Suzel Štefan, Bastjančič Jos., Ambrožič Joža, Lincon Jos., Pintar Jose, Moskovič Frančiška. 7

Število udov: — dosmrt. 10 letnih = 10 udov.

Afrika.

Aleksandrija. P. Čadež Adolf, Šolske sestre, *Cijan Hortenzija, Kavčič Ana, Glešič Frančiška*, Stegenšek Nežika, Krajnc Ema, Toplikar Ivana, Meteljak Karolina, Rot Eliza, Zajec Franc, Lavrin Antonija, Besednjak Justina, Škrabe Terez., Simšič Frančiška, Vidmar Dragica, Pavlič Jolanda, Mihelj

Vsakdo, ki ga zanima postanek, razvoj, uredba in način vladanja držav, naj si naroči odlično znanstveno delo **Država**, ki ga je spisal dr. L. Pitamic. Učbenik za vseučiliščne pravne studije.

Stane broširano Din 99.—.

Marija, Štubelj Matilda, Novak Marija, Stanta Fr.,
Tušar Marija, Žižmund Marija, Hvala Ludovika,
Mozetič Anica, Frančeškin Alojzija, Slov. katoliško
društvo (14 izv.). Breginc Willy, Pestelj Rozalija. 42
Cairo, P. S t a n e t E v g e n (30 izvodov). 30
Marrakech, Langeršek Jean. 1

Število udov: 3 dosmrtni. 70 letnih = 73 udov.

Imenik umrlih dosmrtnih udov.

Naznanjeni so nam tile dosmrtni člani, ki so zaspali
v Gospodu ter se priporočajo v molitev:

964. Cajhen Anton (2337), Sv. Jakob ob Savi.
965. Pangerc Jan (725), Ribno.
966. Kerin Martin (1179), Ljubljana.
967. Jamnik Anton, župnik v p. (499), Stara Loka.
968. Mrak Ana (2815), Sv. Lenart nad Škofjo Loko.
969. Zore Janez (1090), Šmarjeta pri Novem mestu.
970. Skorja Helena (1330), Sv. Marjeta p. Rim. topl.
971. Pograjc Franc (2270), Celje.
972. Lenart Janez, biserosmašnik (350), Šmartin pri
Slovenjgradu.
973. P. Perc Filip (962).
974. Tomazič Miroslava (3239), Sv. Marjeta p. Ptuj.

975. Marinc Ernest (2342), Celje.
976. Hutter Ivan (738), Št. Jakob v Rožu.
977. Klemenšek Rok (743), Solčava.
978. Strmčnik Franca (3085), Luče ob Savinji.
979. Lasbacher Ivan (1988), Hajdina.

Pregled udov Družbe sv. Mohorja 1932.

Škofije in dežele	Šteje udov			
	do- smrt.	letnih	vkup	od l. 1931 več manj
Krška škofija . . .	99	2.596	2.695	— 106
Lavantinska škofija	459	21.537	21.996	— 3.524
Ljubljanska škofija	570	27.766	28.336	— 3.123
Ostale jugosl. škof.	17	823	840	39 —
Italija	6	22	28	— 31
Razne države . . .	5	269	274	— 13
Amerika	5	764	769	— 100
Afrika	3	70	73	21 —
Skupaj .	1.164	53.847	55.011	60 6.897 manj 6.837

Zgodba o šoli.

Ko sem se po dolgih letih vrnil iz tujine v domačo vas, sem doživel eno najbolj čudovitih, skoraj neverjetnih zgodb. Dosti sem doživel na svetu, marsikaj videl in nikdar mi ni prišlo na misel, da bi se moglo zgoditi kdaj kaj takega. Pa se je.

Ko sem vstopil v našo hišo, me je mati vsa vesela pozdravila in objela, oče pa mi je dal roko in dejal:

»Pa si spet tu!«

»Da, tu sem,« sem odgovoril in gledal okrog sebe. Pričakoval sem, da me pozdravita še brata, toda zaman. Nikogar ni bilo na spregled. Čez čas sem vprašal:

»Kje pa sta onadva? Kje je Tone in kod hodi Matija?«

Ko da je samo po sebi umevno, sta mi odgovorila oče in mati: »V službi stal«

V službi? sem pomislil. Saj sta bila oba že blizu tridesetih, ko sem ju zapustil. Kaj se je zgodilo, da sta šla v službo?

»Kaj pa delata?« sem vprašal.

Oče je rekel: »Tone je uradnik pri naši zadruzi, Matija pa je tajnik naše hranilnice.«

Zastrmel sem. Nisem mogel razumeti, da bi kmetska fanta samo z ljudsko šolo mogla opravljati take posle. Uradnika! Treba je voditi knjige, pisati na stroj, znati jezike itd. Kje sta se fanta naučila vse to? Ves začuden sem se obrnil k očetu: »Kako sta pa mogla to doseči? Oba uradnika?«

Oče se je zvito nasmejal in mi nato povedal: »Izteknila sta v Ljubljani šola, kako se že imenuje, aha, Dopisna trgovska šola. Tam uče s pismi, ki jih pošiljajo na dom, vse predmete trgovskih šol, potem imajo zadrudni tečaj, pa še poseben tečaj za trgovske pomočnike, trgovce in vajence, potem za obrtnike itd. Plačujejo mesečno majhne prispevke in po desetih mesecih šolo končaš, če doma pazljivo čitaš vsa predavanja. — Zapisala sta se. Eden se je vpisal v zadrudni tečaj, drugi pa v trgovsko šolo. Vsak teden sta dobivala pre-

davanja na dom, oba sta brala oboje takole zvečer, sta računala, pisala in se učila in tako sta v desetih mesecih končala zadrudni tečaj, trgovsko šolo pa, ki traja dve leti, sta dokončala prihodnje leto. — Tedaj pa je naša zadruga razpisala mesto. Izmed vseh, ki so prosili za to mesto, se je najbolj postavil Tone. Sprejeli so ga. Zdaj ima stalno plačo in vsi so z njim zadovoljni.«

»Kaj pa Matija?«

»Matija? Ta se je tudi izkazal. Iz vsega, kar se je naučil, je spoznal, kako velika potreba je, da se kmet postavi na lastne noge. Začel je, kmeta poučil in navdušil in zdaj imamo hranilnico in posojilnico, ki jo vodi on. Še nama se bolje godi.«

»A tako?« sem rekel in se začudil.

Mati pa je dodala: »Tudi drugi iz naše vasi so studirali na tisti šoli, pa so vsi zadovoljni. Obrtniki so se toliko naučili, da so si z drugimi, ki so tudi končali tisto šolo, ustanovili svoje društvo. Skoraj vsak teden jim pošlje šola iz Ljubljane gospode, ki predavajo. Nekaterim mlajšim je ta šola preskrbela tudi službe. Ne morejo je prehaliti.«

Meni je kar sapa zaprlo. Šele čez čas sem se oglasil: »Ali je še ta šola v Ljubljani?«

»Seveda je, seveda,« sta pritrdila obadva; oče pa je šel v izbo in prinesel papir. Vzel sem listek v roke in sem prebral:

Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Pražakova 8/L.

Nič nisem rekel na to.

In kaj mislite, kaj sem storil? Še jaz sem se vpisal in sem pravkar končal zadrudni tečaj. Naučil sem se toliko, da pomagam sedaj obema bratoma. — In še nekaj bomo napravili: zadrugo za prodajanje kmetskih pridelkov. Uvideli smo, da si moramo sami pomagati. Drugi nam ne bodo.

Zaradi tega to šolo vsem, ki ne morejo in ne utegnejo v redne šole, toplo priporočam. Zakaj, jaz in vsi naši smo tej šoli iskreno hvaležni.

France Mrhar, Breg.

Sejmi.

Dnevi pomenijo vobče letne in živinske sejme. — Pri srezih in krajih, ki so zaznamovani z zvezdico, je opomniti tole: Ako pade sejm na nedeljo ali zapovedan odnosno državni praznik, se vrši sledeči delavnik; dnevi v oklepajih () pomenijo sejme samo za blago.*

V Sloveniji.

Srez Brežice.*

Brežice. 14. febr., ponedeljek po sv. Florijanu, 13. junija, 10. avgusta, 6. nov., soboto pred božičem; vsako soboto prašičji sejm. — **Dobova.** 31. januarja, 26. marca, 25. apr., 10. jul., 13. sept., 9. decembra. — **Golobinjek.** 14. sept. — **Kapela.** 17. jan., 10. marca, 17. apr., 7. jun., 17. avg., 17. sept. — **Pišce.** 19. febr., 8. jul., 1. avg., 6. okt., 3. nov. — **Planina.** 11. jan., 1. marca, 12. maja, 15. jun., 12. jul., soboto pred ang. ned., 15. okt., 3. dec. — **Rajhenburg.** 29. jan., veliki četrtek, poned. pred bink., dan po sv. Petru in Pavlu, 26. avg., 10. okt. — **Sevnica.** 14. februarja, poned. po tih nedelji, tretjo sredo po veliki noči, 22. junija, 16. avg., 21. okt., 6. decembra. — **Videm.** 21. jan., 20. febr., 1. aprila, 21. maja, 3. avg., 26. okt., 16. dec. — **Zabukovje.** 3. aprila, 18. julija, 20. sept., 6. nov. (vsi za živino). — **Zdole.** 15. marca, 24. apr., 15. jul., 15. sept. — **Žigarski vrh.** 21. jun., 1. sept.

Mesto in srez Celje.*

Celje. Vsako sredo in sob. svinjski sejm; letni živ. in kram.; sredpostno soboto, 21. okt., 30. nov. — **Dobrna.** Poned. po sveč., kvat. čet. v sept., 6. dec. — **Dramlje.** 2. apr., 22. okt. — **Frankolovo.** 17. marca, kvat. sob. v sept. — **Sv. Jurij ob j. ž.** 2. jan., 10. febr., 12. marca, 23. aprila, 4. maja, poned. po letnih in jes. kvatrah, 22. jun., 12. avg., 28. oktobra, 19. nov., 10. dec. — **Sv. Lovrenc pri Prožinu.** Poned. po ang. ned., soboto po brez. spoč. Dev. Marije. — **Nova cerkev.** Poned. po sv. Treh kraljih, četrtek po vel. noči, poned. po Telovem, 6. nov. — **Sv. Ožbolt.** 21. marca. — **Petrovče.** 17. jan., 4. marca, 2. julija, 14. septembra. — **Svetina.** Poned. po Mar. Snežni, 25. maja. — **Teharje.** 21. jan., 22. febr., dan po Ozn. Marijinem, 26. jul., 12. okt., 19. decembra. — **Velika Pirešica (Pernov).** 21. marca. — **Vojnik.** Poned. pred sveč., poned. po beli ned., 16. maja, 4. julija, 7. sept., 18. oktobra. — **Žalec.** 14. febr., 13. junija, 25. jul., 29. avg., 4. okt., 13. dec. — **Vransko.** 3. marca, drugo sredo po vel. noči, 29. sept., 15. novembra. — **Braslovče.** Poned. pred sv. Matijem, cvetni petek, poned. pred sv. Matevžem, ponedeljek pred sv. Martinom. — **Sv. Jurij pod Taborom.** 29. jan., 10. marca, 7. sept., 21. nov. — **Sv. Pavel pri Preboldu.** Živinski sejm: 3. apr., 6. sept., 4. nov.

Srez Črnomelj.

Črnomelj. Prvi četrtek v mesecih jan., febr., maj, avg. in sept. veliki sejmi za blago in živino; ako je ta dan praznik, je sejm drugi četrtek. Torek po 1., 2., 3. in 4. kvat. nedelji, torek po cvetni ned., torek po veliki noči, torek po sv. Petru in Pavlu, torek po sv. Simonu in Judi. Vsak četrtek sejm za prašičke. — **Gradec.** 21. jan., 11. marca, 13. maja, 8. jul., 9. sept., 25. novembra. — **Metlika.** Torek po sv. Treh kraljih, torek po svečnici, torek po sv. Jožefu, torek po beli ned., torek po bink., torek po sv. Marjeti, torek po vel. Gosp., torek po sv. Miha-

elu, torek po sv. Martinu, torek po sv. Miklavžu. Vsak poned. za prašičke. — **Planina.** 1. maja, poned. po angelski ned. — **Semič.*** 14. febr., 15. marca, 26. apr., 15. jun., 24. jul., 12. okt. — **Stari trg pri Poljanah.** 18. marca, 13. jun. — **Vinica.** Poned. po Izpr. Pavla, poned. po tihi ned., drugi poned. po beli ned., poned. pred bink., poned. po sv. Marjeti, poned. po Mar. Imenu, poned. po 4. oktobru.

Srez Dolnja Lendava.

Dolnja Lendava. 25. jan., 27. marca, 17. aprila, 16. junija, 28. julija, 28. avgusta, 28. oktobra, 18. decembra ter vsak torek svinjski sejm. Ako pade veliki sejm na torek, tedaj se vrši svinjski sejm nasl. dan. — **Beltinci.** 20. jan., 24. (prest. l. 25.) febr., 25. apr., 27. jun., 15. jul., 5. nov. — **Bogojina.** 25. febr., 20. marca, 19. maja, 20. julija, 4. septembra, 16. nov. — **Črenšovci.** 14. marca, poned. po 3. maju, poned. po 14. sept., 20. okt. — **Dobrovnik.** 6. apr. (goveji), poned. po Telovem, 25. jul., 2. oktobra. — **Dokležovje.** 18. jun., 21. avg. — **Turnišče.** Četrtek pred cvetno ned., drugi poned. po vel. noči, četrtek pred bink., 12. jun., četrtek pred vel. Gosp., drugi dan po mali Gosp., 4. okt.; vsak četrtek svinjski sejm. Ako pade veliki sejm na četrtek, se vrši svinjski sejm naslednji dan.

Srez Gornji grad.*

Gornji grad. (6. febr.), 4. maja, 28. oktobra. — **Ljubno.** (19. marca), (1. maja), (24. junija), (26. avg.), (19. nov.). — **Luče.** (25. maja.) — **Mozirje.** 22. jan., 24. apr., bink. torek, 15. jun., 16. avg., poned. pred malo Gosp., 18. okt. — **Rečica ob Savinji.** 17. marca, 4. jul., 21. sept., 6. nov. — **Šmartno ob Paki.** 22. marca, 11. novembra.

Srez Kamnik.

Kamnik. Kramarski in živinski sejm vsak drugi torek v mesecu: jan., marec, junij, avgust, oktober, dec.; samo živinski pa v mesecu: febr., april, maj, julij, sept., nov. Ako je ta dan praznik, se vrši sejm prihodnji delavnik. — **Blagovica.*** 25. jan., 20. avg. — **Dob.** 14. febr., 15. jun., 10. avg., 28. dec. — **Domžale.** 4. jan., 4. maja, 26. jul., 25. nov. — **Gor. Tuhinj.** 20. febr., 3. marca, 3. apr., 12. jul., 21. sept. — **Krašnja.** 5. avg., 21. dec. — **Lukovica.** 3. febr., 26. marca, 27. apr., 9. sept., 18. okt. — **Mengeš.** 9. febr., 6. marca, 25. maja, 5. jul., 29. sept., 6. nov., 13. dec. — **Moravče.** Dan sv. Matije, velikon. poned., 16. maja, 21. jun., torek po sv. Jern., 11. nov. — **Motnik.** 12. febr., tretji pon. v postu, 22. apr., 2. jun., sredo po roženv. ned. — **Skaručina.** 15. apr., 1. sept., 28. okt. — **Št. Gotard pri Trojanah.** Petek pred cv. ned., 5. maja, 25. maja, 2. jul., 11. nov.

Srez Kočevje.

Kočevje. 20. jan., 20. marca, 4. maja, 15. junija, 25. jul., 24. avg., 16. okt., 30. nov., 31. decembra. — **Dolenja vas.** 14. febr., 30. maja, 5. julija, 4. sept. — **Kočevska Reka.** 16. maja, 2. julija. — **Koprivnik.** 12. maja, 20. julija. — **Loški potok.** 3. febr., 4. apr., 7. junija, poned. po mali Gosp. — **Mala gora.** 5. apr., 25. maja, 1. jun., 30. jun. — **Mozelj.** 25. apr., 20. maja, 28. jun. — **Ribnica.** 2. jan., velik. poned., 24. junija, poned. po 2. avg., 21. sept. — **Sodražica.*** 22. jan., četrtek pred sv. Gregorjem, četrtek pred sv. Janezom Nep., 22. jul., 2. sept., četrtek pred sv. Terezijo. — **Stari log.** 13. julija. — **Trava.** 1. maja, poned. po 4. jul., 10. avg. — **Turjak.** 12. marca, 30. novembra.

— **Vel. Slevica pri Vel. Laščah.*** 27. apr., 28. sept. — **Velike Lašče.** Poned. pred sv. Matijem, četrtek pred bink., 21. jun., 9. sept., 6. nov. — **Vel. Poljane.*** 1. marca, 15. sept. — **Videm (Dobrepolje).** 17. jan., 1. maja, 31. avg., 5. dec. — **Vrhovec.** Četrtri poned. po veliki noči, 5. avg. — **Zdenska vas.** Poned. po tihi nedelji, 13. jun., 17. jul., sredo po roženv. ned.

Srez Konjice.*

Konjice. 5. jan., 9. febr., 1. marca, vel. četrtek, križ. sredo, 24. jun., 31. jul., 31. avg., poned. po Mih., 4. novembra, 3. dec. — **Vitanje.** Sredpostno sredo, 25. maja, 20. julija, 14. septembra, 2. nov., 27. dec. — **Oplotnica.** 3. marca, 25. aprila, 15. junija, poned. po škapul. ned., 16. avg., drugi poned. po roženv. ned., 11. nov. — **Loče.** 23. febr., poned. po tihi ned., bink. torek, 13. junija, 13. jul., 15. okt., 24. nov. — **Žreče.** 30. junija, poned. po prvi nedelji v septembru.

Srez Kranj.

Kranj. Prvi ponedeljek v mesecih maj, sept., okt., nov., dec. letni sejmi za živino in blago in vsak ponedeljek tedenski sejmi za živino in blago. — **Cerklje.** 17. jan. (sv. Anton), petek pred cvetno nedeljo, 16. avg., 21. okt. letni sejmi za živino in blago. — **Jezero.** Prvi ponedeljek po mali Gosp. — **Hotemaže.** Petek pred cvetno nedeljo, 13. junija. — **Hotovlje.** 25. aprila, 16. avgusta. — **Poljane.** 5. maja, 18. okt. — **Škofja Loka.** 3. febr., 17. marca, 24. apr., 24. jun., 16. avg., 29. sept., 25. nov.; ako je ta dan nedelja ali preddan praznik, se vrši sejm poprej v soboto ozir. v petek. — **Trzič.** 18. febr., 16. maja, poned. pred vneboh.; (pri Sv. Trojici) poned. pred Telovim, 23. junija, 26. julija, 30. sept. — **Železniki.** 17. jan., torek po veliki noči, 10. avg., 30. novembra. — **Jezero, Hotemaže, Hotovlje, Poljane, Škofja Loka, Trzič** in **Železniki** nimajo živinskih sejmov, oziroma se ne vrše.

Srez Krško.

Krško. 3. februarja, 18. marca, 4. maja, 4. jul., 25. novembra, soboto pred avg. nedeljo, ponedeljek po sv. Lukežu. — **Boštanj.** Prvo soboto v postu, 31. maja, soboto po sv. Urhu, torek pred povišanjem sv. križa. — **Brunik.** Petek pred cvetno nedeljo, 13. junija. — **Bučka.** 24. febr., 25. apr., poned. pred 24. jun., poned. pred 24. sept., 11. nov. — **Bušeča vas.** Tokrek po beli nedelji, torek po bink., 9. sept., 12. nov. — **Drnovo.** 12. marca, 24. jun., 29. sept. — **Kostanjevica.** 17. jan., 31. maja, poned. po tihi ned., ponedeljek po sv. Jakobu, poned. po sv. Mihaelu, kvat. poned. v dec. — **Leskovec.** Ponedeljek pred sv. Jurijem, 26. jul., 14. avg. — **Mokronog.** 28. okt., 9. dec., soboto pred tiho nedeljo, soboto po Srcu Jezusovem, soboto pred sv. Jernejem, tretjo soboto v sept. — **Radeče.** 25. jan., prvi poned. v postu, poned. pred sv. Jurijem, 25. maja, 27. jun., 17. jul., 9. avg., 1. sept., 11. okt., poned. po sv. Mart., 27. dec. — **Raka.** 10. marca in 19. novembra. — **Slanč vrh.** Ponedeljek po sv. Urhu. — **Studenc.*** 31. marca, 16. maja, 8. avgusta, 30. oktobra. — **Škocijan.** Vsak kvat. četrtek, 15. apr., 15. jul. — **Št. Jernej.** 12. apr., 24. avg., četrtek po svečnici, poned. po sv. Trojici, poned. po vernih dušah. — **Št. Janž.** Prvi kvat. torek, poned. po 24. jun., tretji kvat. torek. — **Topolovec.** Binkoštni torek, 7. septembra. — **Trebelno.** Soboto po veliki noči. — **Vel. Cirknik.** Prvi petek v postu, sredo pred binkoštni. — **Vel. Mraševo.** 24. marca in 12. sept. — **Vesela gora.** 12. marca, 27. aprila, 27. okt., četrtek pred bink., soboto pred 8. sept.

Srez Laško.*

Laško. 24. febr., vel. četrtek, binkoštni torek, 24. jun., 24. avg., 21. sept., 11. nov., 21. dec. — **Dol.** 10. marca, 25. apr., 31. jul., 3. okt. — **Jurkloster.** 1. febr., 1. julija, 4. okt., 13. dec. — **Sv. Lenart nad Laškim.** Cvetno soboto, 5. julija, 16. sept., 4. nov. — **Loka pri Zid. mostu.** 13. marca, 3. maja, 22. maja, četrtek po Telovem, 5. avgusta, poned. po Mar. Im., 17. okt. — **Šmarjeta.** 21. marca, 15. julija, 7. sept., 9. okt. — **Trbovlje.** 3. febr., 17. marca, 18. okt., 5. dec.

Srez Litija.

Litija. Zadnji poned. v jan. (živ.), ponedeljek po sredp. nedelji, 4. maja, poned. po sv. Rešnj. Telesu, 13. jul. (živ.), 22. avg. (živ.), poned. po sv. Mih., pon. po sv. Nikolaju. — **Brezovo.** Četrtek po veliki noči, soboto po sv. Urhu, četrtek po mali Gosp. — **Dole pri Litiji.** 26. marca, prvi četrtek po sv. Rešnj. Tel., 5. avg. — **Kotredež.** 17. jan., 12. marca, dan sv. Jošta. — **Krka.** Poned. po sv. Treh kr., 1. marca, 16. maja, 5. avgusta, beli ponedeljek in 27. septembra. — **Javorje.** Tokrek po tihi nedelji, 24. avgusta. — **Martinja vas.** Poned. pred sv. Miklavžem. — **Mišji dol.** 13. dec. — **Radohova vas.** 2. jan., pustni ponedeljek, torek po bink., 18. okt. — **Stična.** Veliki četrtek, ponedeljek po vnebohodu, 20. avgusta, 25. nov. — **Šmartno pri Litiji.** Po sv. Treh kr. (živ.), torek po 14. febr., torek po cvetni ned. (živ.), ponedeljek po 25. jul., torek po 8. sept., ponedeljek po 11. nov. — **Št. Lambert.** 14. febr., 22. maja, 17. septembra. — **Št. Vid pri Stični.** Sredo po veliki noči, 15. junija, ponedeljek po mali Gospojnici, drugi ponedeljek po sv. Mihaelu, soboto pred sv. Martinom. — **Tirna.** 1. maja, 9. junija, 9. julija. — **Trebeljevo.** 18. marca in v ponedeljek pred kvat. nedeljo v septembru. — **Vače.** Poned. po beli nedelji, torek po sv. Trojici, 16. avg., 30. nov. — **Veliki Gaber.** 30. apr., 4. julija, 26. avg., 30. okt. — **Višnja gora.** 21. jan., poned. pred pustno ned., poned. po prvi, drugi in tretji kv. ned., poned. po cv. ned., 24. jun., 26. jul., 1. sept., poned. po vseh svetih, poned. pred četrto kv. ned. — **Zagorje.** 9. febr., četr. pred cv. ned., 12. maja, 30. jun., 29. avg., 3. nov., 31. dec. — **Žubina.** Dan sv. Matije in 21. okt.

Srez Ljubljana.

Ljubljana (mesto). Vsako prvo in tretjo sredo vsakega meseca sejm za živino; če je v sredo praznik, se vrši sejm dan poprej; vsako sredo in soboto tržni dan. — **Čušperk.** 11. marca, 5. sept. — **Dolsko.** Poned. po tihi ned., 21. okt. (sv. Uršula). — **Grosuplje.** 25. apr., 29. sept. — **Horjul.** 26. marca, 12. julija, torek po roženv. ned. — **Ig.** 27. febr., 20. marca, poned. po beli ned., četrtek po bink., 10. avg., 11. nov. — **Šmarje.** Tokrek po sv. Florijanu, 16. avg. — **Vrhnika.** Prvi poned. v postu, torek po veliki noči, poned. pred vneboh., poned. pred Telovim, 25. jul., 6. nov., 27. dec.

Srez Ljutomer.

Ljutomer. Živ. sejm: 12. jan., 12. apr., 14. junija, 12. jul., 9. avg., 8. nov.; kram. in živ. sejm: 16. febr., 15. marca, 17. maja (tudi konjski), 20. sept., 13. dec.; samo konjski in živ. sejm: 11. okt. — **Cven.** 7. sept. — **Gor. Radgona.** 3. febr., 25. maja, 10. avg., 15. nov. — **Sv. Križ.** Poned. po tihi ned., 3. maja, 26. julija, 6. nov. — **Mala Nedelja.** Četr. pred ned. presv. Trojice, 21. okt. — **Veržej.** 6. maja, 29. sept., 30. nov. — **Sv. Jurij ob Ščavnici.** 3. febr., 25. aprila, 21. nov.

— Sv. Duh. 24. avg., 13. dec. — Negova. (8. sept.)
— Sv. Peter. 17. jan., (29. jun.), 30. jun., 21. sept.

Srez Logatec.

Begunje. 18. marca, 8. okt. — **Cerknica.** Dan sv. Matije, poned. po sred. ned., 26. jul., 2. nov. — **Dol. Logatec.** 3. jan., 12. marca, 24. okt. — **Gor. Logatec.** 7. febr. za živino in blago, dan po vnebohodu, poned. po roženv. ned., 13. dec. — **Grahovo.** 9. febr., 22. marca, 17. apr., 15. nov. — **Hotedršica.** 5. apr., 21. nov. — **Lož.** 19. febr., 15. marca, 4. maja, 10. jun., 16. avg. (sv. Rok), 28. okt., 5. dec. — **Nadlesk** pri Ložu. 28. marca, 20. sept., 15. okt. — **Nova vas** na Blokah. 1. marca, 24. maja, 22. avg., 29. sept. — **Planina.** Dan sv. Jurija, 13. julija, 16. avg., 30. nov. — **Rakek.** 30. jan., 2. aprila, 30. junija, 16. sept. — **Rovte.** 14. marca, 24. junija, 10. avgusta, 29. sept. — **Sv. Helena** v Rovtah. Ponedeljek po tihi nedelji, torek po roženv. nedelji. — **Št. Vid** na Blokah. Ponedeljek po sv. Gregorju, ponedeljek po sv. Vidu, poned. po sv. Jerneju. — **Unec.** Dan sv. Antona, prvi ponedeljek marca. — **Vrh.** Poned. po tretji nedelji po vel. noči, 27. julija, 9. sept. — **Žerovnica.** Ponedeljek po sv. Treh kraljih, 14. febr., sredo pred bink., 15. dec. (vsi za živino). — **Žiri.** Sred. sredo, sredo po vel. noči, 13. jun., 4. jul., 21. oktobra.

Srez Maribor. (Levi dravski breg.)*

Maribor (mesto). Vsak 2., 4. in 5. torek v mesecu sejm za živino; če je v torek praznik, se vrši sejm dan poprej. Vsak petek sejm za prašiče (za drobnico); če je v petek praznik, se vrši dan poprej. Ako je v četrtek božič, se vrši sejm v sredo. Vsako sredo in soboto je tržni dan. — **Sv. Lenart** v Slov. gor. 20. januarja, 26. marca, ponedeljek po beli ned., 19. maja, 24. jun., 2. avg., 5. sept., 4. okt., 6. nov. — **Marija Snežna** na Velki. (20. maja), 6. avg. — **Sv. Trojica** v Slov. gor. 20. marca, ponedeljek po sv. Trojici, 28. avg., poned. po tretji kvat. nedelji.

(Desni dravski breg.)

Poljčane. Ponedeljek po kvatni nedelji v postu, poned. po cvetni ned., 13. maja, 22. junija, 10. julija, 29. avg., 12. oktobra, 15. novembra. — **Slov. Bistrica.** Živinski in kramarski: 17. januarja, 24. februarja, 11. marca, na cvetni petek, 4. maja (sv. Florijan), 4. junija, 25. jul. (sv. Jakob), 24. avgusta (sv. Jernej), 24. septembra, 28. oktobra (sv. Simon), 23. novembra (sv. Klemen), 15. decembra. Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši naslednji delavnik. — **Spodnja Polskava.** 2. februarja, 10. marca, 30. junija, poned. po 3. avgustu, 9. sept. — **Studenice** pri Poljčanah. 25. januarja, četrti poned. po veliki noči, 13. dec.

Srez Murska Sobota.

Murska Sobota. Živinski in kramarski: prvi ponedeljek (ako je praznik, naslednji delavnik) v febr., v marcu, v maju, v juliju, 24. avg., 15. okt., 6. dec.; samo živinski: prvi ponedeljek v januarju, v aprilu, v juniju, v septembru, v novembru. — **Cankova.** Poned. po cvetni nedelji, poned. po ned. sv. Trojice, 24. sept. in 11. nov. — **Hodoš.** 10. marca, 5. julija, 19. avg., 5. okt. — **Križevci.** 16. apr., 4. jun., 27. okt. in vsako prvo soboto v mesecu svinjski sejm (ako je na soboto praznik, se ta sejm vrši prejšnjo sob.). — **Martjaci.** 6. maja, 6. avgusta, 23. oktobra. —

Prosenjakovci. 15. marca, 16. jun., 2. sept., 28. nov. — **Puconci.** 28. maja, 10. julija, 10. sept., 10. nov. — **Rakičan.** (Gov.) 26. marca, torek pred bink., 2. jul., 16. avg., 8. okt. — **Tišina.** 10. apr., 7. sept.

Srez Novo mesto.

Novo mesto. Prvi ponedeljek vsakega meseca sejm za živino; vsak poned. (ako je praznik, sledeči delavnik) sejm za prašiče; torek po sv. Antonu, torek pred sv. Jurijem, torek po sv. Jerneju, torek po sv. Lukežu, prvi torek v adv. — **Kandija.** Četrtek po 15. vsak. meseca, ozir. 15., ako je četrtek in delavnik. — **Črmošnjice.** Sv. Matije, 24. jun., 12. sept. — **Lukovk.** 16. maja, ponedeljek po sv. Jakobu. — **Mirna.** 24. junija, 2. nov. — **Mirna peč.** Ponedeljek po sv. Jožefu, 31. maja, 30. junija, 29. sept., 29. dec. — **Smuk.** 10. marca. — **Sv. Lovrenc.** 10. avgusta, 23. nov. — **Toplice.** Četrtek po sv. Matiju, četrtek po sv. Florijanu, 27. julija, 14. avgusta, četrtek po roženv. nedelji. — **Trebnje.** 13. jun., 13. jul., 16. avg. — **Vel. Brusnice.** Delavnik pred sv. Jožefom, soboto pred kvat. nedeljo v sept. (za živino). — **Velika Loka.** 8. marca, 12. maja, 21. junija, 25. jul., 30. avg., 16. decembra. — **Zagradec.** Soboto po veliki noči, 7. sept. — **Žužemberk.** 3. februarja, 17. marca, dan sv. Jurija, dan po vnebohodu, 9. junija, 14. julija, 9. avgusta, 14. septembra, 28. oktobra, 6. decembra.

Srez Prevalje.

Prevalje. (Z zvezdico * označeni dnevi so samo živinski sejmi.) Četrtek pred sv. Urbanom, četrtek po sv. Jeronimu. — **Guštanj.** 24. aprila *, 24. junija, 1. septembra, 18. oktobra in 25. novembra. — **Črna.** Ponedeljek po sv. Florijanu, dan sv. Ožbalta, dan sv. Uršule. — **Dravograd.** 20. marca, 9. maja *, 15. junija, 2. avgusta, 21. septembra, 3. novembra. * — **Kaplja.** 7. julija, 13. oktobra. — **Kotlje.** ** (z 2 zvezdicama označeno, pomeni dovoljene sejme, ki se pa ne vrše redno.) 25. maja, 13. julija. — **Libelice.** ** 1. maja in 13. julija. — **Mežica.** 25. julija, 4. decembra. — **Marenberg.** Četrtri poned. po božiču, 1. marca *, ponedeljek pred cv. nedeljo, bink. torek, 21. junija *, 31. julija, 29. sept., 11. nov. — **Ribnica** na Pohorju. 10. apr. *, poned. po kresu *, poned. po sv. Jerneju *, poned. po sv. Uršuli *. — **Muta.** 14. marca, 1. maja, 17. julija, 29. avgusta, 28. okt. — **Remšnik.** **, 2. julija, 24. septembra. — **Vuzenica.** Prvo soboto v postu, 25. aprila, 4. jul., 16. avgusta, 10. okt., 6. dec. — **Vuhred.** **, 10. marca, 4. sept.

Mesto in srez Ptuj.*

Ptuj (mesto). Živinski sejmi: za konje in rogato živino vsak prvi in tretji torek v mesecu, za parkljarje vsako sredo; tržni dan je vsak petek; letni kramarski sejmi se vrše: 23. aprila, 5. avg., 25. novembra. — **Sv. Andraž** v Slov. gor. 13. junija, 30. nov. — **Ptujska gora.** 18. marca, veliki torek, soboto pred križ. nedeljo ali pa soboto po veliki noči, 2. julija, 14. avgusta. — **Sv. Lovrenc** na Dr. polju. 12. marca, 27. jun., 10. avgusta, 29. sept. — **Sv. Lovrenc** v Slov. gor. Sredo pred vnebohodom, 31. julija, soboto pred roženv. ned. — **Sv. Boltenk.** obč. Trnovska vas. 30. junija, 2. sept. — **Sv. Urban.** 25. maja, 25. julija. — **Breg** pri Ptuj. Drugi poned. v maju, 6. junija, drugi poned. v juliju, 26. avgusta, drugi ponedeljek v septembru. — **Ormož.** Cvetni petek, poned. po Jakobovem (25. jul.), na Marti-

novo (11. novembra), vsak prvi poned. v mesecih jan., febr., marec, maj, junij, julij, sept., okt., dec. (ako pade na ponedeljek praznik, se vrši sejm drugi ponedeljek); svinjski sejmi vsak torek v tednu. — Sv. Tomaž. 21. jun., 29. avg., 28. okt., 3. dec.

Srez Radovljica.

Radovljica. 12. marca, dan sv. Jurija, torek po bink., (26. jul.), 28. okt., 13. dec. — Bitnje. 26. julija. — Bohinjska Bistrica. 1. maja, (24. junija), 18. okt., (6. dec.). — Jesenice. 4. maja, 22. julija, prvi ponedeljek v oktobru, 2. nov. — Kamna gorica. 10. avg., 4. dec. — Kranjska gora. 20. marca (ako je ned., dan pozneje), drugo ned. oktobra. — Kropa. 19. julija, 6. nov. — Lesce. Dan sv. Matije, torek po veliki noči, 29. sept., 21. okt. — Mojstrana. 23. novembra. — Podkoren. Drugo nedeljo oktobra. — Rateče. Četrto nedeljo oktobra. — Sp. Gorje. Petek pred cvetno nedeljo, 11. novembra.

Srez Slovenjgradec.*

Slovenjgradec. 25. jan. (spr. sv. Pavla), 12. maja (sv. Pankr.), 10. avg. (Sv. Lovr.), 19. nov. (sv. Eliz.); sejmi samo za živino so vsako drugo soboto v postu ter vsak prvi poned. in okt. — Št. Ilj pod Turjakom. 20. apr., 2. jul., soboto pred ang. nedeljo. — Sv. Lenart pri Št. Ilju pod Turj. Pustni poned., 1. jun., 13. okt. — Št. Ilj pri Velenju. Poned. po tihi ned., 4. avg., 21. sept. — Št. Janž pri Dravogradu. 15. apr., 13. jun., poned. po Im. Marijinem. — Šoštanj. Četrtek pred pustom, velikon. torek, 22. jun., 12. jul., 22. sept., ponedeljek pred sv. Katarino. — Velenje. Četrtek po pepelnici, 1. maja, poned. pred bink., 18. jul., 24. avg., 24. okt.

Srez Šmarje pri Jelšah.

Šmarje pri Jelšah. Poned. po sv. Treh kraljih, 20. marca, 3. poned. po vel. noči, 21. jun., 17. avg., poned. po Im. Mar., 4. dec. — Dobje. Soboto pred belo ned., 16. julija, sredo pred prazn. Im. Mar., 25. nov. — Sv. Filip v Veračah. 14. jan., 22. febr., 1. maja, 25. maja, 17. jul., 29. avg., 16. oktobra. — Sv. Gora pri Sv. Petru pod Sv. gor. 4. avg., 7. sept. — Koprivnica. 25. jan., 3. marca, 13. jul. — Kostrivnica. 10. marca, 25. apr., 15. jun., poned. po sv. Jak., soboto pred roženv. nedeljo. — Kozje. 24. februarja, 26. apr., 13. jun., 25. julija. — Lemberg. Poned. po sredpostni sredi, cvetni petek, 12. maja, sredo pred Telovim, ponedeljek po sv. Urhu, 5. avgusta, 25. okt., 25. nov. — Lesično. Poned. po vseh svetih. — Loka pri Žusmu. 13. apr., 20. julija, 25. avgusta, 12. sept. — Sv. Miklavž v Polju. 8. maja, 6. dec. — Sv. Peter pod Sv. gor. 5. febr., 6. marca, 15. aprila, 23. maja, 21. okt., 13. dec. — Pilštanj. 9. februarja, 8. marca, 16. maja, 9. jun., poned. po Rok., 29. sept. — Podčetrtek. 17. marca, veliki torek, 1. julija, 10. avgusta, 1. okt., 21. nov. — Podsreda. 24. junija, 21. sept., 18. okt., 19. nov. — Ponikva. 14. februarja, četrtri poned. po vel. noči, soboto pred sv. Mart.;

živinski sejmi: 27. jun., 1. avg., sredo po roženv. ned. — Pristava (Sv. Ema). Torek po bink., 17. okt. — Rogatec. 24. febr., 21. marca, poned. po beli ned., poned. pred vneboh., 25. maja, 12. julija, 24. avgusta, 14. sept., 30. nov. — Slivnica (Sv. Urban). Prvi četrtek po bink., 22. julija, poned. po roženv. ned. — Stara Sv. Gora. Soboto pred tiho ned., bink. soboto. — Št. Vid pri Grobelnem. 14. marca, 17. junija, 20. septembra. — Tinsko. Tretji ponedeljek po binkošti, 2. julija, ponedeljek po angelski nedelji. — Zagorje. 31. julija.

Medjimurje (Čakovec).

Čakovec. Cv. poned., 29. jun., 3. avg., 25. nov. — Draškovec. Sreda po Jurjevem, 7. in 16. avgusta, 11. nov. — Kotoriba. 9. marca, 27. jun., 30. sept., 30. nov. — Nedeljšče. 15. jun., poned. po ang. ned. — Prelog. Bink. torek, poned. po Jakobovem. — Rac-Kaniža. 16. maja, 24. junija, 10. avg., sredo po beli ned. — Mursko Središče. 1. maja, 20. avgusta, 26. oktobra. — Štrigova. 19. marca (sv. Jožefa dan), 22. julija, 30. septembra, 4. decembra. — Sv. Helena pri Čakovcu. 18. avgusta, 22. septembra. — Sv. Rok pri Čakovcu. Na Rokovo in Mihaljevo.

Na Koroškem.

Št. Andraž. Cvetni petek, 3. maja, 28. avgusta, 30. nov. — Beljak. Ponedeljek po sv. Treh kraljih, poned. po sv. Lovrencu. — Borovlje. Poned. pred sv. Jožefom, sv. Martina dan (11. nov.). — Celovec. Prvi poned. v aprilu (če je ta dan praznik, se vrši prejšnji poned.), poned. po sv. Urš. (za živino); vsak četrtek in soboto tržni dan. — Dobrla ves. Poned. pred sv. Lukom (ako sv. Luka ni na poned.), poned. pred sv. Janezom Nep. — Grebinj. Poned. po tihi nedelji, poned. pred bink., poned. pred sv. Terezijo (15. okt.). — Sv. Jakob v R. Poned. po mali Gosp. — Labod. 12. marca, 4. maja, 24. avg., 27. dec. — Sv. Lenart. Velikon. torek, bink. torek, 10. avgusta, 28. okt. — Št. Mohor. Cvetni poned., torek po bink., 28. okt. — Nemški Bleiberg. 21. avg. — Št. Pavel. 25. jan., velikonočni torek, bink. torek, 29. sept. — Pliberk. Poned. po sv. Treh kraljih, poned. po sredpostni, poned. po sv. Medardu, poned. po sv. Egidiju, poned. po sv. Lenartu. — Podgorje. Binkoštni torek. — Podkloster. 4. maja, ponedeljek po vseh svetih. — Rožek. 29. septembra. — Svinec. Torek pred cvet. ned., torek pred bink., 29. sept., 27. decembra. — Trg (Feldkirchen). Poned. po najdbi sv. križa, 24. apr. — Velikovec. Sredo po jes. kvat., nedeljo in poned. pred sv. Mikl. — Št. Vid na Gl. Ponedelj. po Im. Jezus., ponedeljek po sv. Mihaelu (29. sept.); vsak sejm traja štiri tedne. — Zelezna Kapla. 1. maja, 2. julija, 16. avgusta, 28. oktobra.

O p o m b a. Čitatelje prosimo, naj nam naznačijo netočnosti glede sejmov.

Najnovejša zgodovinska dognanja po izkopinah v Egiptu in v Uru, domovini Abrahamovi, ti poljudno znanstveno opisuje bogato ilustrirana knjiga dr. Jehartova: **Iz Kaire v Bagdad**. Broš. prvi in drugi zvezek po Din 30— (Din 40—); oba zvezka vkup vezana Din 69— (92—). **Srečen zakon** je košček raja na zemlji. Za raj je treba borbe in moči. Kako si ga priboriš, zveš, če naročiš knjigo M. Grafenauerjeve **Iz duhovnega življenja družine**. Stane broširana Din 18—.

Tvornica suhих, oljnatih in lakastih barv

ČUK FRANČ

**CELJE
DOMŽALE**

Tekoči račun pri Ljudski posojilnici v Celju

Poštni čekovni račun št. 16.147

Telefon 162

Priporoča

*svoje lastne prvovrstne izdelke:
zemeljske, kemične, oljnate in
lakaste barve, barvo in lak za
pode, parketni vosek, zajamčeno
čisti firnež, terpentini, brunolin,
gorilni špirit, čopiče vseh vrst,
karbolinej, prašno in strojno
olje, steklarski in mizarški klej.
Stenski vzorci. Gobe. Mavec.*

SCHICHTOV

RADION

pere sam

in preprosto
kakor A-B-C

A RAZTOPI

Radion v mrzli
 vodi

B KUHAJ

v raztopini perilo
 20-30 minut

C IZPIRAJ

perilo najprej v gorki,
 potem v mrzli vodi

in
 hitrejše

in -
 belejše

JR 9-32

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU

— registrovana zadruga z neomejeno zavezo —

na voglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

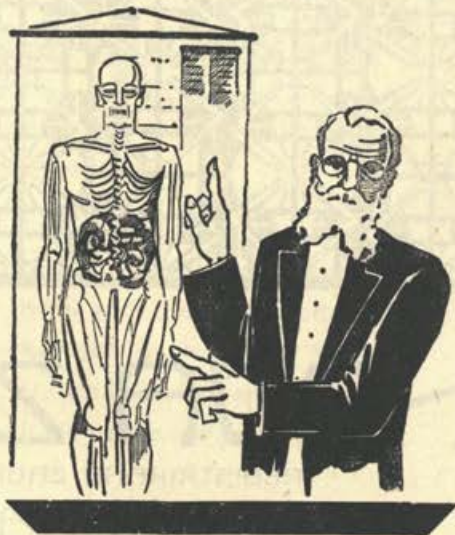

je največji kmečki zadrugi denarni zavod
na Štajerskem. – V tem zavodu je denar
najvarneje naložen in se ugodno obrestuje.

Vloge nad 100,000.000 Din

Če vzrok ti je znan, ne boš dolgo bolan!

To je glavno pravilo zdravilne umetnosti, temu pa se pridružuje pregovor: »Če bolezen se pojavi, povprašaj najprej, kaj želodec pravi«, kajti kakor pričajo tisočletna opazovanja, je želodec največkrat izhodišče tudi takih bolezenskih pojavov, ki so za nevedeče oko videti brez vsakih zvez z želodcem.

Končno pa ne more biti vsakdo poučen o postanku vseh bolezni in torej ne more vsakdo vedeti, da nastanejo n.pr. tudi mozolji in mnoge druge kožne bolezni zaradi pomanjkljivega delovanja želodca in črev, pravtako kot imajo nasprotni pojavi: hujšanje, debeljenje itd., skoraj vedno vzrok v nerednem delovanju prebavnih organov.

Tudi neredno kroženje krvi, ki povzroča toliko obolenj, se skoraj vedno nanaša na bolan želodec in črevesje, pravtako bledica, slabost, slabokrvnost, nespečnost, prerano staranje itd., ker vse to je v zvezi s krvjo, kri pa je življenje. Samo zdrav želodec in zdravi prebavni organi lahko proizvajajo in ženejo zdravo kri po telesu. Tudi poapnenje žil in starostna onemoglost imata svoj vzrok v pomanjkljivem kroženju krvi. Radi tega je dolžnost bolnih kakor tudi zdravih, starih in mladih, čistiti prebavne organe tako, kakor se mora čistiti vsak stroj, če hočete, da redno deluje.

In če nastopijo motnje: kakor: pomanjkanje teka, bel jezik, slab okus, slab duh iz ust, nerazpoloženje, kolcanje, zgaga, glavobol, zlata žila, hipna slabost, motnje v jetrih, vranici in ledvicah, slabo čiščenje ali celo zaprtje, potem nikar ne oklevajte, temveč telo dobro prečistite s priznanim naravnim sredstvom „**PLANINKA**“ čajem Bahovec, ki je sestavljen večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč. Zahtevajte pa v lekarnah izrečno „**PLANINKA**“ čaj Bahovec, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v zaprtih in plombiranih paketih po Din 20.— in z napisom proizvajalca:

Lekarna Mr. L. BAHOVEC

LJUBLJANA (Kongresni trg)

ki pošilja tudi po pošti, in sicer 4 zavitke za Din 70.—, 8 zavitkov za Din 140.—, 12 zavitkov za Din 190.—, če pošljete denar naprej; po povzetju stane Din 10.— več.

Na drobno in na debelo

Prodajavci na deželi
dobé primeren
popust!

ZADRUŽNO
PODJETJE

NOVA ZALOŽBA

REGISTRIRANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

LJUBLJANA - KONGRESNI

TRG

19

poleg nunske cerkve
(ob Zvezdi)

KNJIGARNA

*

TRGOVINA

S PISAR-
NIŠKIMI
POTREB-
ŠČINAMI

Namen Nove založbe je, da skrbi za izdajanje izvirnih slovenskih knjig. **Cankarjevi in Finžgarjevi zbrani spisi** pa cela vrsta drugih pomembnih knjig kakor tudi posebno izbrana dela iz svetovne književnosti to izpričujejo. Zato se njeno delo sámo priporoča.

Nova založba ima v zalogi vedno **vse knjige**: šolske, znanstvene, leposlovne in pa najrazličnejše molitvenike.

Nova založba prodaja vsakournstne **šolske in pisarniške potrebščine**: svinčnike, peresa, risalno orodje, papir za risanje, zvezke, ameriške žurnale, blagajniške knjige, glavne in kopirne knjige.

Nova založba ima vedno v zalogi **za darila otrokom in odraslim primerna** - tudi nalivna peresa, tintnike, pisalne garniture, preproste in dragocene. — Pisemski papir v največji izbi.

Persil varuje perilo!

Poizkusite vendar tudi Vi s pravilnim pranjem in upoštevajte navodilo:

1 zavitek Persila zadostuje za 25-30 l vode. Rastopite Persil v mrzli vodi brez vsake primesi! Kuhajte perilo samo enkrat $\frac{1}{4}$ ure in ga izpirajte najprej v topli, potem v mrzli vodi.

Na ta način postane Vaše perilo belo kot sneg.

Persil za vsako perilo!

DROGERIJA

SANITAS

LJUBLJANA

CELJE

TRBOVLJE

Dunajska cesta 5

ALEKSANDROVA UL. 5

**KUPUJEMO
PRODAJAMO**

zdravilna zelišča. — Pišite dopisnico, da Vam sporočimo cene in navodila.

v našo stroko spadajoče pripomočke za umno gospodarstvo in varčno gospodinjstvo, kakor:

Obrambna sredstva proti škodljivcem na hmelju, trti sadnem drevju, grmičevju itd.

Za mlekarstvo: sirilo, barvo, termometre itd.

Za napravo domače pijače: »SADOVIN«.

Krmila za konje, govedo, svinje, drobnico, perutnino.

Gnojila za cvetlice itd.

Razkuževalna sredstva za stanovanja, hleve itd.

Obvezilni material in predmete za bolniško strežbo.

Kosmetična sredstva, higijenske preparate.

Droge in kemikalije.

Naša

FOTO-MANUFATURA

Vam nudi veliko izbiro fotografskih kamer, materiala in potrebščin. Resnim kupcem pošljemo bogato ilustriran katalog.

KONCESIJONIRANA PRODAJA STRUPOV

MESTNA HRANILNICA V MARIBORU

Ustanovljena 1862
Ček. račun. 11.427
Telefon: 20-03

Stanje hranilnih vlog
Din 135.000.000

Obreštuje vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu po 5%, večje in na trimesečno odpoved vezane po 6 1/2%. — Hranilnica je pupilarno varen zavod, za katerega jamči mestna občina mariborska z vsem svojim premoženjem in

Posojila najugodnej!

vso svojo davčno močjo. Radi tega nalagajo pri njej sodišča Maribor, Gornja Radgona, Murska Sobota in Dolnja Lendava denar mladoletnih otrok in varovancev vobče, istotako pa tudi oblastva svoje depozite in cerkve svoj cerkveni denar.

Nabavite si blago pri nas, ker si s tem prihranite denar!

*Pleteni telovniki
in jopice, spodnje perilo,
trikot-hlače, nogavice, rokavice,
čepice, volna in bombaž
Moderna ročna dela*

Imamo v zalogi
trpežno in ceneno
blago!

Prepričajte
se in prišli
boste spet!

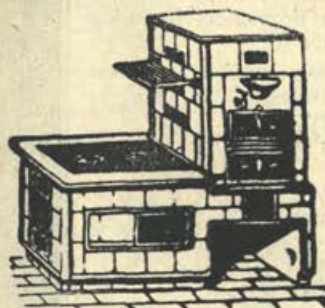
*Barhenti in flaneli,
volneno blago za obleke
in plašče, svila in baržun, moško
perilo, nogavice, kravate
Ves krojaški pribor*

C. Büdefeldt - Tekstilana

Gosposka ulica 4-6

MARIBOR

Gosposka ulica 14

*Zahtevajte ponudbe!

Na drobno!
Na debelo!

Porcelan — steklenino — svetiljke — kuhinjsko posodo, emajlirano in aluminijasto — vse gospodinjske in gospodarske potrebščine — **orodje** za vse gospodarske in industrijske panoge — okovje za stavbe in pohištva — **pločvino** — vso **železnino** — **nosilke** — **cement** — kompletne **kopalnice** in **straniščne naprave** — železje in prvovrstne češke ploščice za zidane štedilnike — železne štedilnike, vse od najpreprostejše do najfinejše vrste, dobite pri trdkri

B. ŽILIČ

Ljubljana
Dunajska cesta 11
poleg Figovca

trgovina z železnino, poljedelskimi stroji,
porcelanom in steklenino.

3krat tako dolgo

kot druge vrste trajajo

štrange, uzde, vrvi za seno, povodci in drugo vrvarsko blago od

Tovarne motvoza in vrvarne d. d., Grosuplje pri Ljubljani.

To blago se razlikuje od drugih po tem, da ima privezано rdečo znamko, kakor jo kaže tale slika (pajk v sredini mreže in z napisom:

GROSUPLJE).

Prepričajte se in zahtevajte pri Vašem trgovcu vse vrvarsko blago s tako marko in zadovoljni boste in prihranili si mnogo denarja. To blago je priporočeno za kmetovalce od

Kmetijske šole na Grmu.

Ta varstvena znamka

garantira za najboljšo kvaliteto. - Zahtevajte vse vrvarske izdelke samo s to znamko!

Štrange

Zakaj Stermecki?

Ker ima on res fine, elegantne in solidno izdelane ženske čevlje. — Ševret 66 Din, teletina 125 Din, boks 126 Din, lak 138 Din, moderni v barvah 98 Din, 108 Din in razni drugi čevlji za delo, šport, promenado in ples.

NEDOSEGLJIVE NIZKE CENE!

Trgovski dom

Stermecki - Celje šte. 219.

Zahtevajte brezplačni cenik z več tisoč slikami. Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar!

Slovenska zavarovalnica brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

v lasni palači, vogal Miklošičeve in Masarykove ceste, nasproti gl. kolodvora.

SPREJEMA:

V elementarnem oddelku: 1. Zavarovanja zoper požar: dovršene stavbe in stavbe med gradnjo; vse premično blago, trgovske zaloge, pohištvo, poljske pridelke, žito in krmo, industrijska podjetja, zvonove. 2. Zavarovanje stekla zoper razbitje. 3. Zavarovanje zvonov zoper razpoke in prelom. 4. Zavarovanje zoper vlom in vlomsko tatvino. V nezgodno-jamstvenem oddelku: 1. Zavarovanje zoper posledice telesnih nezgod: zavarovanje poedincev, društev, kolektivna delavska zavarovanja, polovalna zavarovanja, zavarovanje šoferjev, polnikov v avtu itd. 2. Zavarovanje zakonite dolžnosti jamstva. 3. Zavarovanje avtomobilov zoper poškodbo in požar. V življenjskem oddelku: 1. Zavarovanja na doživetje in smrt v vseh kombinacijah, zavarovanja otroških dol., rentna in ljudska zavarovanja. 2. Posmrtninsko zavarovanje »Karitas«.

Podružnice in gl. zastopstva: Celje, Maribor, Split, Zagreb, Sarajevo, Beograd. Krajevni zastopniki v vseh župnijah, v Sloveniji in v vseh večjih krajih Jugoslavije.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA - LJUBLJANA - MIKLOŠIČEVA 19

Zakon varčevanja

zahteva, da se tako potrebni denar ne daje za predmete, ki postanejo v kratkem nerabni. Posebno velja to za ure, kajti slaba ura povzroča z večnim popraviljanjem več stroškov kakor pa dobra in trajna prava švicarska ura sploh stane. Iz razloga varčevanja si mora zato vsakdo nabaviti zanesljivo in odporno, pa vendar zelo ceneno pravo švicarsko Suttner-uro. Suttnerjeve ure so že 35 let svetovnega slovesa, posebno pa Suttnerjeve znamke »IKO«, »OMIKO« in »AXO«. Zahtevajte veliki ilustrirani cenik od tvorniške hiše H. Suttner v Ljubljani št. 201, ki se Vam bo poslal popolnoma zastonj. — Tukaj majhen izvleček iz cenika:

Reklamna cena

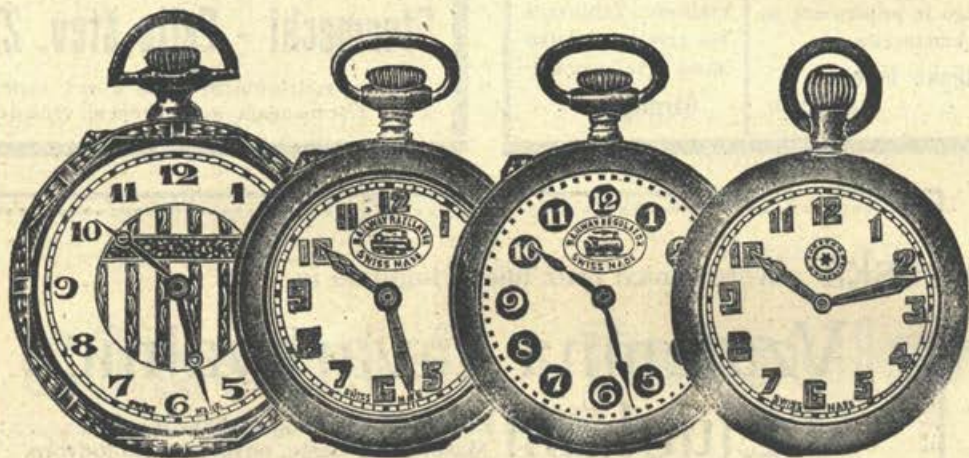
Samo radi reklame daje tvrdka Suttner dobro žepno uro že za **Din 35**— in pravo švicarsko Roskopf uro št. 121 s prima strojem, radium-svetlikajočimi številkami in kazalci za samo **Din 58**—.

Nezlomljiva ura

Tako imenujejo radi njene izredno odporne konstrukcije pravo švic. Anker-Remontoir uro št. 120, ki stane le **Din 44**—. Anker kovinasta ura št. 122 z Roskopf strojem, sekundnim kazalcem, radium-svetlikajočimi številkami in kazalci le **Din 94**—.

Lastna tvornica ur v Šviciji

Ogromna izbira v velikem ceniku!

Št. 331. Anker ura, švicarski stroj, izvrstne kvalitete, z lepo ponikljanim okrovom, zelo lepo izdel. številčnikom **Din 95**—.

Št. 350. Anker ura, švicarski stroj, dobre kvalitete, lepo ponikljan okrov z zapirnicami **Din 108**—, — št. 351. Ista, številke in kazalci radium-svetlikajoči, **Din 120**—.

Št. 352. Anker ura, švicarski stroj, izvrstne kvalit., lepo ponikljan okrov z zapirnicami, z zelo lepo izdelanim številčnikom **Din 115**—.

Št. 355. Anker ura, švicarski stroj, izvrstne kvalitete, okrov ponikljan, **Din 64**—, št. 354. Ista, številke in kazalci radium svetli **Din 79**—.

Ogromna izbira žepnih, miznih in zidnih ur, zlato in srebrno blago po vseh cenah v velikem ilustriranem ceniku.

Zahtevajte takoj brezplačni veliki ilustrirani cenik od tvorniške hiše ur

H. SUTTNER, LJUBLJANA št. 201

Kar ne ugaja, se zamenja ali pa na zahtevo vrne denar!

Manufakturna in konfekcijska trgovina

Cenjenim odjemalcem priporoča svojo veliko zalogo manufakturnega blaga kakor tudi ogromno izbiro izgotovljenih moških in deških oblek po zelo nizkih cenah

Joan Mastnak

Celje - Kralja Petra cesta št. 15

JOSIP OLUP

≡ LJUBLJANA ≡

Trgovina z manufakturnim blagom, moško konfekcijo in modnimi potrebščinami. Velika izbira kamgarnov, sukna in hlačevine iz priznane najboljših angleških, čeških in domačih tovarn. Velika zaloga moških in in deških oblek ter vsakovrstnega perila iz lastne tovarne TRIGLAV. Obleke in perilo se izdeluje tudi po meri. Trgovski prostori: Stari trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorska ul. 8. Moje načelo je: dobro blago, najnižje cene!

Najmodernejše urejena
lekarna

DR. G. PICCOLI

Ljubljana — Dunajska cesta 6

Velika zaloga tuzemskih in inozemskih specialitet. Oddajajo se zdravila na recepte za vse bolniške blagajne.

Priporoča

malinovec,

pristen, naraven, na malo in veliko.

Norveško ribje olje,

najfinejše, sveže, vedno v zalogi.

Naročila točno proti povzetju.

SANATORIJ MARIBOR

PREŠERNOVA ULICA 33 • TOMŠIČEV DREVORED 4
TELEFON ŠTEV. 23-60

SANATORIJ JE OPREMLJEN (RONTGEN, DIATERMIJA, PANTOSTAT, RADIJEVA EMANACIJA ITD.) KAKOR INOZEMSKI SANATORIJ TER SPREJEMA RAZEN NALEZLJIVIH VSE BOLEZNI. IZVRŠI SE PO POTREBI VSAKA OPERACIJA. II. RAZRED (Z ZDRAVNIŠKO VIZITO) DIN 65—, III. RAZRED DIN 45— NA DAN

Lastnik: Specialist za ženske bolezni

DR. IPAVIC BENJAMIN

Pri tvrdki

Telefon šte. 2913

Cekovni račun šte. 12.005

Josip Petelinc v Ljubljani

blizu Prešernovega spomenika
(ob vodi)

kupite najboljše in najceneje:

šivalne stroje in kolesa
„Adler“ in „Gritzner“

ki so najboljši v materialu in konstrukciji — ter najboljše švicarske pletilne stroje „Dubied“ in pisalne stroje.

Brezplačen pouk
v vezenju!

Večletno jamstvo!
Mesečna odplačila!

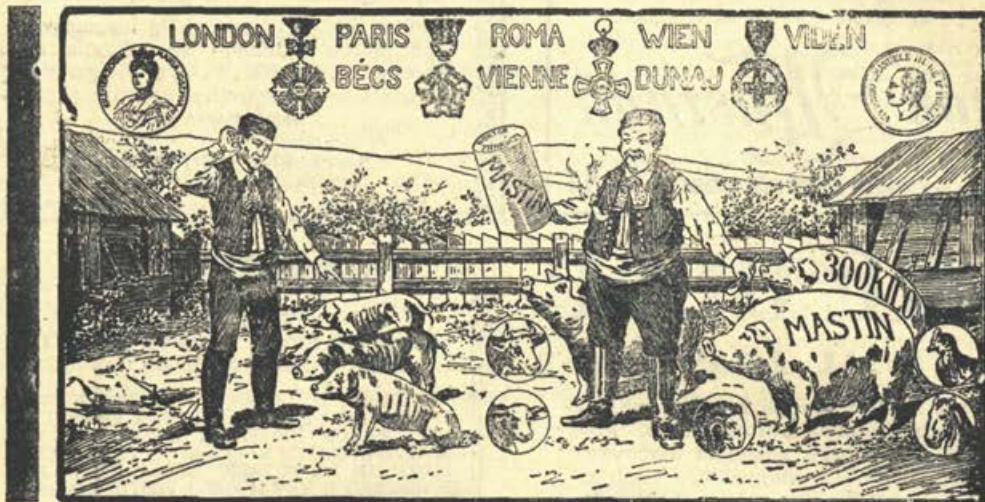
galanterijo na malo
in veliko:

nogavice za dame, gospode in otroke, srajce, ovratnike, kravate, triko-perilo, puloverje, sprehajalne palice, dežnike, nahrbtnike, ženske torbice, razne ščetke in ogledala, dišeča mila, razne trakove ter vezenine; kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, tapetnike.

Cepilne nože, škarje za trte,
Solingen-nože in škarje itd.

Solidne cene! Postrežba točna!

Primešaj krmi „Mastin“

Skoro petdeset let se že uporablja to sredstvo za krmljenje živine in se odlikuje v tem, da ne vpliva samo po svoji edino pravi sestavi na odebilitet in omastitev, ampak deluje tudi jako ugodno na prebavne organe tistih živali, ki si po pravkar prestalih boleznih ne morejo opomoči in bi sicer zapadle propasti in poginu. Poleg tega je Mastin edino varnostno sredstvo zoper vse bolezni, ki tako pogosto uničujejo živali in na ta način onesrečujejo in pogubljuje kmetovalce. Uporablja pa se tudi ob pomanjkanju krme, kjer se nadomestnim krmilnim sredstvom primeša dvojna množina Mastina med tednom. Zaradi teh odličnih lastnosti je Mastin odlikovan na vseh velikih mednarodnih razstavah z odlikovanji, diplomami in kolajnami, kakor v Rimu, Parizu, Wienu in Londonu. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti in zanesljivega uspeha Mastina pa so tudi brezštevilna zahvalna pisma, ki prihajajo vsa leta obstoja Mastina dan za dnem. — Cena: 5 škatel 46 Din poštine prosto.

Sladin

je po okusu in redilnosti najboljša, zdrava hrana za dojenčke, rekonvalescente in odrasle, ki pri vsakdanji uporabi ne pripomore samo do zadobitve in ohranitve zdravja, ampak prihrani pri gospodinjstvu mnogo denarja pri izdelkih za kavo, čaj, sladkor in mleko, katere popolnoma nadomestuje. Sladin vsebuje vse vrste redilnih snovi, kakor sladkor, beljakovine, proteine itd. združene, ker se pripravlja iz sladu, ki je brez dvoma ena najvažnejših redilnih snovi. Sladin je radi tega preizkušen in ocenjen na podlagi zdravniških izjav in cele vrste pismenih zahval zdravih in bolnih odjemalcev kot okrepujoče hranilno sredstvo, radi česar se sam najbolje priporoča. — Cena: 5 škatel 80 Din poštine prosto.

Pomnoženi restitucijski fluid, umivalna voda za konjske ude	1 steklenica	20 Din
Železnato vino s kino, daje moč in kri slabotnim in šibkim	1 steklenica	25 Din
Turistin ali projinski cvet zoper irganje v vseh delih telesa	1 steklenica	20 Din
Krčne kapljice zoper krč v želodcu in črevih	1 steklenica	6 Din
Senna Sarsaparilla čaj, vsestransko priznani čistilni odvajalni čaj	1 škallica	12 Din
Marijacejske kapljice, želodčne, krepé želodec	1 steklenica	7 Din
Ribje olje, pravo norveško	1 steklenica	10 Din
Olympia-Creme, daje lepo polt	1 lonček	12 Din

Vsa nadaljnja navodila in pojasnila Vam daje brezplačno:

Lekarna Trnkóczy, Ljubljana, št. 3169, zraven rotovža.

Izvleček

najnovejšega, bogato ilustriranega cenika:

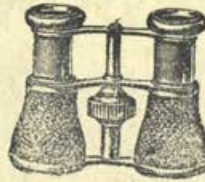
Din 4, 7, 24

Din 48

Din 6'25, 9'50

Din 202, 348, 725

Din 80, 110

Din 30, 45, 58

Din 380,

100

Din 3'25, 5, 9

Din 44, 67, 85

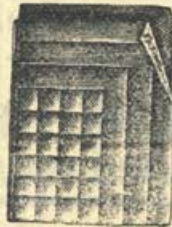
Din 40, 53, 64

Din 22, 26, 28

Din 79, 96, 107

Din 105, 108, 130

Din 66, 125, 126

Din 4, 5, 6

Din 15, 20, 25

Din 52, 68, 80

Din 3'50, 4'50

Din 29, 42, 60

Din 3,

6

Zahtevajte brezplačni cenik, v katerem najdete še mnogo drugih predmetov!

**Tovarna
perila in oblek**

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar! Ogromna izbira! Vse izredno poceni!

Trgovski dom STERMECKI, Celje, št. 219

Več v ceniku!

Več v ceniku!

Več v ceniku!

Več v ceniku!

USTANOVLJENA LETA 1881

CELJSKA POSOJILNICA B: V CELJU

V LASTNI HIŠI CELJE NARODNI DOM

► Sprejema hranilne vloge od vsakogar in jih obrestuje najugodneje. Nudi popolno varnost in izplačuje točno. Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeke na inozemstvo. Za varnost hranilnih vlog jamči poleg drugih zavodovih aktiv še lastna glavnica in rezerve, ki znašajo nad 14,500.000 Din.

MARIBOR
Aleksandrova 11

PODRUŽNICI:

ŠOŠTANJ
[v lastni hiši]

Ako niste muzikant

boste odslej igrali!

Ako ste muzikant

boste še bolje igrali!

Vse to zavisi od močne volje ter od dobrega instrumenta, ker talent za glasbo ima skoro vsakdo. Odkar se pri nas nahaja prodajna podružnica velike svetovne tvornice glasbil Meinel & Herold iz Klingenthala v Nemčiji, si lahko tudi mi nabavimo dobro glasbilo po zelo nizki ceni, ker kupimo direktno iz tvornice oziroma iz tvorniškega sklada. Semkaj kratek primer:

1. Tamburice	od Din 65—	naprej	Nikdar še niste mogli tako poceni nakupiti, kakor sedaj pri nas!
2. Gitare	149—	"	
3. Gosli	69—	"	
4. Mandoline	119—	"	
5. Klarineti	108—	"	
6. Trombe	480—	"	
7. Gramofoni	345—	"	
8. Ročne harmonike (nemške)	od Din 69—	"	
9. Ročne harmonike (dunajske)	159—	"	
10. Kromatične harmonike	895—	"	

Vsako glasbilo 8 dni na poskušnjo!

Popolno jamstvo!
Do sedaj preko 1 milijon odjemalcev!

POPOLNOMA BREZPLAČNO prejmete bogato ilustrirani najnovejši cenik, ako se sklicujete na naš koledar in ga zahtevate od tvrčke

MEINEL & HEROLD

TVORNICA GLASBENIH INSTRUMENTOV IN HARMONIK

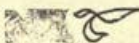
PROD. PODR. **MARIBOR** ŠTEV. 24

NAJVEČJA ODPREMA TVRČKA GLASBENIH INSTRUMENTOV V JUGOSLAVIJI! ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!

BOLNI na želodcu, črevesju, jetrih, žolču, ledvicah, mehurju itd., pa tudi odmora potrebni gredó najrajši le v zdravilišče

ROGAŠKO SLATINO

Tritedensko bivanje odn. zdravljenje v tem zdravilišču z vreli mineralne vode vrača telesu zdravje, duhu čilost in prožnost. — 1. maja prične zgodnja — 16. junija glavna — 1. septembra pa pozna sezona. Priznani zdravilni uspehi — udobnost — cenost

Brezplačne prospekte in vsa pojasnila dobite od ravnateljstva zdravilišča

ROGAŠKA SLATINA

TRGOVSKI DOM MARIBOR

MI izdelujemo novo modo po svetovnem okusu. Plašče, obleke, bluze iz najnovejšega blaga, vse za poletje in vse za zimo.

Velikanska zaloga svile in volne od najnižje do najfinejše vrste. Preden si nabavite oblačila, ogledte si naše veliko (98 m) trgovsko podjetje s 36 velikimi izložbami.

TRGOVSKI DOM
MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 25

Na pljučih bolni...

Več tisoč ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti hranjenja

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen hitro premagamo. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovápenje konča bolezen.

Resni možje zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje bo.

Povsem zastonj dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike.

Zbiralno poštno mesto:

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln
Ringbahnstrasse 24, Abt. Ha.

STOJ IN ČITAJ!

PRI
J. LAHU
MARIBOR
GLAVNI TRG
KUPUJEŠ
NAJCENEJŠE

VSE, KAR SE
POTREBUJE
ZA OBLEČI
IN OBUTI

PREPRIČAJTE SE
ZAHTEVAJTE CENIK

KDOR · ENKRAT · PRIDE — VEDNO · PRIDE

Zakaj glasbila iz Celja?

Ker jih ima trg. dom Stermecki veliko zalogo in zelo poceni. Zatorej: če se hočete dobro zabavati, pišite še danes po ilustr. cenik in prepričani bodete o veliki izbiri.

Trgovski dom **STERMECKI** - CELJE št. 219

Ustne in ročne harmonike, tamburice, mandoline, violine, gitare, citre, gramofoni, plošče in druga glasbila v priznani dobri izvedbi. Šole za vse instrumente! — Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar. Cenik zastoj!

Račun poštne hranilnice 11.165.
Telefon številka 2412.

**Popolnoma varno
naložite denar v**

VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. z. z. o. z.

Kredit v tekočem računu.
Posojila proti poroštvu,
vknjižbi na posestva itd.
Denar se nalaga lahko tudi
po poštnih položnicah.

na Miklošičevi cesti
poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge
se obrestujejo
najugodneje.

Varnost nudijo lastna palača, večina delnic hotela »Union«, hiše in zemljišča.

KAVO

sirovo in praženo prvostvne kakovosti in
okusa po prav zmernih cenah pri trdki

ANTON FAZARINC

Celje • Uvoz kave • Lastna
moderna velepražarna

L. MIKUŠ, Ljubljana

== Mestni trg šte. 15 ==

priporoča svojo zalogo

dežnikov

in sprhajalnih palic.

Popravlja točno in solidno!

Ustanovljeno 1. 1839.

Elektrotehnično podjetje • Karol Florjančič

Izvršitev elektrotehničnih naprav
in instalacij. RADIO APARATI

• **CELJE** •

Zaloga elektromotorjev, dinamov, števcev,
žarnic in vsega elektrotehničnega materiala

Cankarjeva cesta 2

Naša Sloga Ljubljana, Dunajska 17

izdeluje in prodaja vse cerkvene potrebščine: mašne plašče,
pluviale, baldahine, društvene zastave, bandere, monštrance,
kelihe, ciborije, svečnike, kipe, slike, podobice, križe itd. —
V zalogi ima tudi vse potrebščine za čast. gg. duhovnike!

Cene nizke!
Načrti in
proračuni
brezplačno!

Kašelj in motnje pri dihanju

lahko postanejo predhodniki težkih
pljučnih bolezni, ako se zanemarjajo.
Prehlad se često pojavi poleg kašlja
in v drugih pojavih, kakor so hripavost,
vratobol, težkoče pri dihanju,
bolecine v prsih, v ledjih in ramenih.
Pri slabotnih osebah in otrocih mo-
rejo imeti taki pojavi zelo težke po-
sledice, ako se pravočasno ne za-
ustavi poslabšanje. Zato dobro storé
oni, ki se zavarujejo z uporabo
pravega zagorskega soka »ELSA«
od lekarnarja Fellerja, posebno v spre-
menljivih dneh spomladi in jeseni, ki
so tako nevarni za pljuča in dihalne
organe. Slabotne osebe in deca bi ga
moralí jemati vsak dan, ker je poleg

prijetnega okusa tudi tako hranilen, da koristno vpliva na
telesno moč in odpornost. — 2 steklenici Din 50—, 4 ste-
klenice Din 92— z zavojnino in poštnino vred.

Dobro jesti

moremo samo, dokler delujejo
naši prebavni organi v redu.
Čim pa je tek pokvarjen, na-
stanejo vse mogoče motnje,
kakor so: glavobol, naval krvi
v glavo, krči, napetost, vzpe-
havanje, odvrtnost do jedi,
kar more pri slabotnih osebah,
zlasti pa pri slabokrvnih do-
vesti do resnih posledic.

Zato je redna vsakodnevna
uporaba prijetne močne šved-
ske tinkture »ELSA« (švedske
kapljice) lekarnarja Fellerja,
izredno koristna, ker ustvarja, poleg tega, da olajša in
pospešuje prebavo, dober tek in doprinaša k rednemu
delovanju prebavnih organov, a je obenem zelo okusna,
fino aromatična pijača, ki ostavlja v želodcu občutek
prijetne svežosti, vplivajoča s tem tudi na splošno raz-
položenje in delovno sposobnost. — 2 steklenici Din 50—,
4 steklenice Din 92— z zavojnino in poštnino vred.

Kadar ni kaj v redu

v prebavnih organih telesa, se to kaže na razne načine. Tak človek n. pr. nima
teka, občuti včasih odvrtnost do jedi, nekaj ga obenem draži na riganje, jed mu
teško leži v želodcu, muči ga glavobol, čuti se trudnega, težko se loti dela, slabe
volje je in nima naravne urejene stolice. Kadar nismo zadovoljni s tekom, prebavo
in delovanjem črevesja, tedaj nam pridejo prav Fellerjeve Elsa-pilule, ki delujejo
zanesljivo in hitro, ne dražijo črevesja in pospešijo lahko iztrebljenje. Fellerjeve
Elsa-pilule krepé želodec in čisté telo, čistijo obenem tudi kri. — 6 škatlic 30 Din,
12 škatlic 50 Din z zavojnino in poštnino vred.

EUGEN V. FELLER, Stubica Donja št. 589, Sav. banovina.

Odobreno od min. soc. pol. in nar. zdravja, Sp. br. 509 od 24. III. 1932.

Ko se mudite v Celju, ne zamudite prilike ogledati si veliko zalogo svežega in trpežnega manufakturnega blaga pri tvrdki

Valentin Hladin

Prešernova ulica 14 **Celje** poleg Marijine cerkve

Pri nakupu šivalnih strojev ne glejte na ceno, temveč na najboljšo znamko — in to je „PFAFF“!

PFAFF - šivalne stroje

za rodbino, obrt in industrijo ter z večletno garancijo kupite zanesljivo ugodno in tudi na obroke pri tvrdki

IGN. VOK, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7

Podružnice: **KRANJ, Glavni trg — NOVO MESTO — CELJE.**

Pouk v vezenju brezplačen!

Kmetovalci! Najboljše kose, srpe, motike in poljsko orodje zanesljivo kaliva semena,
Mizarji! Okove za pohištvo in stavbe, orodje,
Kleparji! Pocinkano, cinkovo pločevino in kositer za spajanje,

Gospodinje in gostilne! Kuhinjsko posodo, jedilno orodje, „Weckove“ kozarce za vkuhanje sadja in sočivja, pristni malinovec, najfinejšo žgano in surovo kavo, čaj, fini rum in pristno slivovko ter brinjevec

kupite najboljše pri

Jos. Jagodiču, Celje, Glavni trg 14.

Podružnica: Gubčeva ulica 2.

Nakup suhih gob in drugih poljskih pridelkov.

Mihael Dobravc

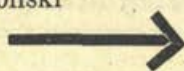
slikarski, pleskarski in črkoslikarski mojster

CELJE, GLAVNI TRG 15

izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela vestno in po zmernih cenah

Katoliški Slovenci in Slovenke!

Naročajte in čitajte
samo katoliški
dnevnik

LETO LVIII
v Ljubljani, v torek 8. julija 1930

STEVI. 153

1. IZDANA CENA 2 DINA

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo

Ustanovljen
1872.

Stane mesečno
25 Din

in se plačuje naprej. Na željo
Vam pošljamo „Slovenca“ 8 dni
brezplačno na ogled, ako se sklicujete
na ta koledar. Zahtevajte ga po dopisnici
na naslov: „SLOVENEK“, Ljubljana.
Račun poštne hranilnice štef. 10.650

Vsak redni naročnik ima v smislu razpisa za slučaj smrtne nezgode pravico do podpore v znesku 10.000 do 15.000 Din.

„SLOVENEK“

najstarejši in najbolj urejevani slovenski jutranjik,
izhaja vsak dan razen ob ponedeljkih in na dan
po praznikih. Nedeljska naklada „Slovenca“

več kot **30.000** izvodov

z zelo zabavno in poučno nedeljsko prilogo.

V ponedeljek zjutraj izhaja

PONEDELJSKI SLOVENEK

kot dopolnilo „Slovenca“ in stane mesečno samo 5 Din.

Tednik **DOMOLJUB**

bogato ilustriran, 40.000 izvodih; stane celo-
letno samo 38 Din.

Nabožni mesečnik **BOGOLJUB** 36.000 izvodov.

opremljen s slikami v bakrotisku; stane Din 20— za celo leto.

Trgovci, obrtniki,
poljedelci!

Oglašujte

v naših listih! Čita jih do
100.000
slovenskih družin!

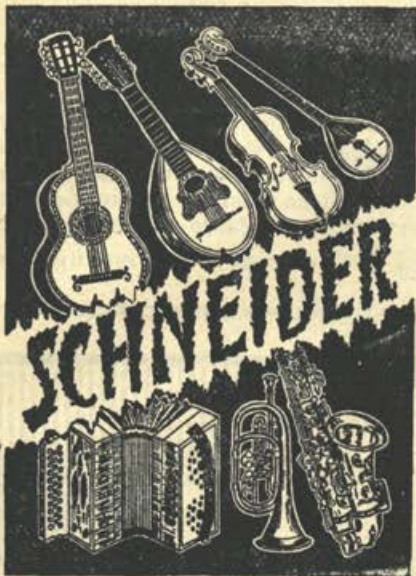
Oglasni cenik
na zahtevo brezplačno!

Mali oglasi!

V naše hiše samo katoliške liste!

Veselite se tudi v vašem domu

ako si nabavite dobro glasbilo po naravnost neverjetno nizkih cenah pri največji in edini strokovni razpošiljalni trdki v Jugoslaviji, kjer se izdelujejo in popravljajo vsakovrstna glasbila

Kraljevi
dvorni
dobavitelj

Izdelovanje glasbil
in glasbenih
pritiklin

Fr. Schneider

Zagreb Nikoličeva 12/6

Dobavitelj Narodnega gledališča
» Drž. glasbene akademije
» Glasbenega zavoda
» Vojne glasbe
» Sokolskih društev
» Učiteljskih itd.

Zahtevajte še danes bogato ilustrirani strokovni cenik, katerega razpošiljam brezplačno. — Izenadile Vas bodo moje nizke cene za izvrstna glasbila.

Gosli	od Din 71— naprej
Gitare	» » 168— »
Mandoline	» » 108— »
Tamburice	» » 85— »
Harmonike	» » 75— »
Trobente	» » 460— »
Kromatične harmonike	od Din 960—

Havajske gitare, klavirske harmonike, saksofoni in vsa ostala glasbila v zelo veliki izbiri. — Vsako glasbilo dajem 10 dni na poskušnjo. — Največja pohvalna priznanja iz vseh krajev sveta.

Zakaj iz tovarne?

Ker je iz tovarne iz prve roke in radi tega dosti cenejša kot drugod!

Eleganten kostim Din 330—, krasen plašč Din 190—, promenadna obleka Din 85—, ženska bluza Din 40—, lepo krilo Din 72—, — Veliki cenik z več tisoč slikami zastonj!

**TOVARNA OBLEK
STERMECKI, CELJE št. 219**

SADJARJI! KMETOVALCI! Izdelujem sadne mline v 6 velikostih z naravnimi in granitnimi valji. Izdelujem sam tudi nove valje za izmenjavo starih, mline za grozdje, različne stiskalnice, mlatilnice na ročni in vrteljni pogon, kroglične ležaje za mlatilnice, okopalnike, žitne čistilnike, ročne in motorne mline, razne mlinske stroje, opreme za žage in mline, vodna kolesa, lesene jermenice, cirkularke, modele za lito železo. Vsako naročilo strokovnjaško izvrši

Ivan Čretnik

specialist za izdelovanje mlinskih in poljedelskih strojev

Sv. Jurij ob juž. žel. (poleg farne cerkve).

MESTNI
TESARSKI MOJSTER
MIHOR ROBERT
DEVINSKA ULICA 5
LJUBLJANA

izvršuje vsa v tesarsko stroko spadajoča dela točno in solidno po lastnih in po predloženih načrtih — Cene zmerne

DOLŽAN FRANJO

CELJE
ZA KRESIJO
TELEFON 245

Splošno kleparstvo // Vodovodne
instalacije // Strel vodne naprave
Izolacije streh s „Conco“ izdelki
Kritje streh, zvonikov itd. // Avto-
matične sesalke za hišne vodovode
in za pojačanje vodnega pritiska
Solidno delo // Zmerne cene

SVOJ DENAR
nalagate najbolje
in najvarneje pri

SPODNJEŠTAJERSKI LJUDSKI POSOJILNICI

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo
V MARIBORU, Gosposka ul. 23.
Obrestuje hranilne vloge vedno
po najugodnejši obrestni meri!

FRANC STRUPI V CELJU

Priporoča svojo bogato
zalogo steklene in porce-
lanaste posode, svetiljk,
ogledal, raznovrstnih šip,
raznih lepih okvirov itd.

Prevzema vsakršna ste-
klarska dela. Najsolidnejše
cene in točna postrežba.

Na drobno!

Na debelo!

So li ozdravljive pljučne bolezni?

S tem izredno važnim vprašanjem se bavijo pač vsi oni, ki jih muči astma, tuberkuloza na pljučih in v grlu, omotica, katar na pljučih, zastareli kašelj, zasliženje, dolgotrajna hripavost, in se doslej niso mogli ozdraviti.

Vsem takšnim bolnikom pošljemo

 popolnoma zastonj knjigo s slikami

izpod peresa g. dr. med. Gutmanna,

bivšega šef-zdravnika zdravilišča Finsen, o predmetu:

»SO LI OZDRAVLJIVE PLJUČNE BOLEZNI?«

Da nudimo možnost vsakemu bolniku, da si preskrbi pojasnilo o stanju svoje bolezni, smo se v korist splošnosti odločili poslati vsakomur to knjigo zastonj in poštne prosto. — Pišite samo dopisnico, frankirano z znamko Din 1⁵⁰, in s svojim natančnim naslovom na:

Puhlmann & Co., BERLIN Nr. 417, Müggelstrasse 25-25a

Vaša največja radost

je predmet, s katerim ste zadovoljni, kadarkoli ga vidite, a to zadovoljstvo boste imeli z vsakim pri svetovni tvrdki H. Suttner kupljenim predmetom. Preglejte enkrat Suttnerjev veliki ilustrirani cenik in čudili se boste! Tukaj majhen izvleček iz cenika:

Št. 7502.
14 kar. zlato, zelo lepa izdelava Din 160.—

Št. 7525. 14 kar. zlato,
zelo lepa izdelava
Din 88.—

Št. 7101. 14 kar. zlato D 50.—,
Št. 7001. 1a. amer. double
zlato Din 21.—

Št. 7310.
1a. amer. double zlato Din 31.—

Št. 6639. Amer. double zlato,
s pravim »Carneol« kamnom
Din 56.—

**Ogromna
izbira**

ur, verižic,
zapestnic, prstanov,
uhanov itd. iz srebra
in zlata v velikem
ilustriranem ceniku.

Št. 3720. Ura zapestnica z
usnjenim jermenom, zelo dobrim
strojem in fine kakovosti, samo
Din 98.—. »Axe« srebrna za-
pестna ura samo Din 218.—, iz
14 karatnega zlata Din 420.—

Št. 6616. 1a. amer. double zlato
z lepima kamnoma Din 24.—

Št. 125. Prava Anker budilka,
soliden stroj, ponikljana, 16 cm
visoka, samo Din 49.—

Cene najnižje!

Brezplačno Vam pošlje na zahtevo ilustrirani cenik svetovna tvrdka
H. SUTTNER, LJUBLJANA šte. 201.

Kar ne ugaja, se zamenja ali pa vrne denar!

Zadružna gospodarska banka

d. d.

Telefon 11
štev. 20-57, 24-70, 29-79.

v Ljubljani

Brzjavke:
Gospobanka, Ljubljana.

Miklošičeva cesta 10, nasproti hotela »Union«.

Račun Poštne hranilnice Ljubljana št. 11.945.

*Sprejema vloge,
daje posojila,
podeljuje kredite,
eskomptira menice.*

Izvršuje denarna nakazila in otvarja akreditive v vseh delih sveta. Dovoljuje predujme na vrednostne papirje. — Vplačila vlog na knjižice se lahko vrše brezplačno tudi po položnicah pri vsakem poštnem uradu.

Kupuje in prodaja

valute, čeke, devize, vrednostne papirje.

Borzna naročila izvršuje točno po najugodnejših pogojih. Daje v najem jeklene hrambe (safes-deposits), v katerih lahko varno hranite svoje vrednosti. Ima poslovne zveze s prvovrstnimi denarnimi zavodi na vseh važnejših svetovnih tržiščih. Izseljeniške zadeve vodi s posebno brigo in ima bogato zbirko vseh tozadevnih podatkov ter gre rada slehernemu, ki se nanjo obrne, v vsakem pogledu na roko.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Prodaja srečke Državne razredne loterije ter jih na željo pošilja kupcem po pošti na dom.

Podružnice:

**Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor,
Novi Sad, Sombor, Split, Sibenik.**

Zavarujte sebe in svoje domače

pri
KARITAS
posmrtninskem oddelku
Vzajemne zavarovalnice

»KARITAS« je ustanovljena za ljubljansko in lavantinsko škofijo ter je pod pokroviteljstvom nadškofa dr. A. Jegliča. Inozemske »KARITAS« šlejejo že milijone članov. »KARITAS« ni nikaka samopomoč, ker temelji na zavarovalno tehnični podlagi in je torej popolnoma varna. — Pojasnila in prospekte dobile pri:

Vzajemna zavarovalnica, oddelek »KARITAS«, Ljubljana; podružnica Vzajemne zavarovalnice, Celje, palača Ljudske posojilnice; glavni zastop Vzajemne zavarovalnice, Maribor, Loška št. 10; glavni zastop Vzaj. zavarovalnice, Novo mesto, Ljudska posojilnica; vsi župni uradi, vsi krajevni zastopniki požarnega oddelka Vzajemne zavarovalnice ter vsi farni zastopniki odd. »KARITAS«.

Telefon št. 25-21, 25-22.
Čekovni računa št. 16.049.

Zakaj ravno Stermecki?

Ker je soliden in poceni. Zatorej, če rabite fino, dobro in poceni moško obleko ali suknjo, potem pišite po nove vzorce sukna, ževjota, kamgarna in dubla trvdki

Trgovski dom
Stermecki, Celje št. 219.

Cene so že od 30 Din naprej!
Cenik in vzorci zastonj!

ZNANSTVENA
KNJIŽNICA

DR. FRANC DETELA: ZBRANI SPISL. Uredil in z opombami opremil prof. Jakob Šolar. Detelovi spisi so globoke povesti naše zemlje in naših ljudi. Tega klasika bi moral imeti vsak Slovenec v svoji knjižnici. Detelovih zbranih spisov bo sedem zvezkov v obsegu po 400 do 500 strani. Prvi zvezek je izšel, Obsega nad 500 strani. Vsebuje dve humoreski: »Lepa ideja v neumni odeji« in pa »Kislo grozdje«. daljšo povest iz kmečkega življenja »Malo življenje« ter zgodovinski roman »Veliki grof«. Prvi zvezek je krasna v platno vezana knjiga z ovitkom in nožnico. Stane v vseh knjižarnah in tudi pri založbi Din 100.—. Kdor pa naroči obenem naslednje zvezke, dobi prvi zvezek za Din 75.—. Nadaljnji zvezki bodo izšli v isti obliki ter jih naročniki 1. zvezka dobé prav tako po nižjih cenah.

Dr. Leonid Pitamic: DRŽAVA. Odlično znanstveno delo. Edinstvena knjiga. Broširana stane Din 99.— (Din 132.—), v polplatno vezana Din 108.— (Din 144.—), v platno vezana Din 114.— (Din 152.—). Slovarček k »Državi« Din 3.— (Din 4.—).

Dr. Anton Jehart: IZ KAIRE V BAGDAD. Bogato ilustrirana knjiga je izšla v dveh delih. Vsak del stane broš. Din 30.— (40.—). Oba dela skupaj vezana Din 69.— (92.—).

Dr. Aleš Ušeničnik: KNJIGA O ŽIVLJENJU. Prva izdaja te svojevrstne knjige je hitro pošla, pač najboljši dokaz, da je knjiga že tisočim odkrila skrivnost življenja. Broširana stane Din 21.— (Din 28.—), vezana v platno Din 33.— (Din 44.—).

Dr. Jakob Kelemina: BAJKE IN PRIPOVEDKE. Ves zbor naših bajk in pripovedk, ki so bile doslej razmetane vsepovsod, je strokovnjak zbral, uredil, razdelil in pojasnil v tej knjigi. Broš. stane Din 36.— (Din 48.—), vez. v platno Din 48.— (Din 64.—).

Istočasno z letošnjimi knjigami je Mohorjeva izdala v krasni opremi vekovito knjigo:
AVGUŠTINOVE IZPOVEDI — CONFESSIONES.

Vse te knjige
naročajte po
dopisnici pri

Družbi
sv. Mohorja
v Celju.

Na poti skozi življenje

naleti človek v vsaki življenjski dobi na motnje v zdravju, posebno še tedaj, ako se ni zarana pobrigal, da bi z vsakdanjo nego napravil telo in vse njegove organe odporne.

»Ja, nismo iz železa«, pravijo ljudje, kadar kdo oboli. Toda da tudi železo lahko zarjavi in razpade, ako se to pravočasno ne prepreči, na to ljudje navadno ne mislijo. Zato prav dobro store vsi, ki imajo vedno pri rokah vsaj eno lekarniško zanesljivo domače sredstvo, bodisi zato, da se z njim vsak dan negujejo, bodisi zato, da pri

raznih boleznih sebi, svojcem in prijateljem ublaže bolečine.

Fellerjev pravi blagodišeči Elsafluid, prirejen iz izbranih zdravilnih zeliščnih esenc, je poznan že nad 36 let kot lekarniško zanesljivo domače sredstvo za vsakdanjo nego telesa ter kot obramba zoper mnoge bolezni.

Posebno je koristen za one, ki so preveč občutljivi za mrzel zrak, ki se hitro prehlade, ki imajo vedno mrzle noge, nagibajo k nahu in vratobolu ali ki mnogo trpi radi glavobola, migrene ali pomanjkanja spanja. Mnogi hvalijo tudi drgnjenje s Fellerjevim Elsafluidom, ko se na človeku pojavljajo znaki slabosti ali nepovoljnega kroženja krvi, ako so oslabele žilci in mišičje. — Kadar je človek duševno ali telesno utrujen ali se drugače ne počuti dobro, tedaj nekaj kapljic blagodišečega Elsafluida na sladkorju, v mleku, čaju ali kavi takoj osveži in okrepi. Oni, ki ga rabijo za masažo pri revmatskih bolečinah, trganju v členkih, bolečinah v križu, na obrazu ali po vsem telesu, imajo radi Elsafluid stalno v hiši.

Uporabljen na zunaj in znotraj služi Fellerjev Elsafluid izborno tudi kot desinfekcijsko sredstvo in kozmetikum za roke, obraz, zobe, usta in dihala in je radi tega izboren proti hripi. Zahtevajo ga posebno tudi pri obkladkih za vrat in na otekline, povzročene radi padca ali udarcev itd.

Pomešan z vodo se uporablja za grgranje, ker razredčuje sluz in na ta način odstranjuje vzroke kašlja in hripavosti, obnemem pa tudi zelo ugodno deluje pri bolečinah v prsih. Radi njegovih mnogih dobrih lastnosti

jemljejo ljudje radi s seboj Fellerjev Elsafluid tudi na potovanje po železnici ali parobrodu, da ga imajo takoj pri roki proti raznim boleznim na potu.

Fellerjev Elsafluid se dobiva v lekarnah in tovrstnih trgovinah v poskusnih steklenicah po Din 6—, dvojnih steklenicah po Din 9— ali velikih specialnih steklenicah po Din 26—. Po pošti je tem cenejši, ako se naroči več naenkrat, ker 1 zavojev z 9 poskusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 specialnimi steklenicama obenem z zavojnico in poštino velja samo Din 62—, dočim 2 taka zavoja samo Din 102—, 6 takih zavojev pa samo Din 250— (namesto 6 krat Din 62—). Naročila se morajo točno nasloviti na lekarnarja

Prava metoda za nego zdravja

Fellerjevo Elsa ribje olje, pristno, prijetnega okusa! Krepi vsakočr, posebno slabotne žene in otroke. Bleda dekleta postanejo sveža in rožnata. Tudi slabotne žene ga rade pijejo. Povzroči porast teže in zdrav izgled. Velika steklenica Din 20—.

Elsa kisa železno vino za slabokrvne in bledične osebe, potrebne okrepila. Steklenica Din 16-50. Železni liker (Hegaterin) Din 19-80.

Elsa sladkorne pastile zoper gliste pri otrocih in odraslih, vrečica (deset pastil) Din 11—.

Elsa mentolno črtalo (Migränstift) zoper glavobol pa tudi zoper žuželčni pik. Kos Din 10—.

Najmočnejši francoski vinski cvet, izvirna »Radicum« znamka, velika steklenica Din 19-80. Mazilo zoper ozeblino Din 11—, Mazilo za rane Din 11—, Alkohol zoper golšo Din 11—, Prašek zoper golšo Din 11—, Mazilo za otroke Din 11—.

Prava metoda za negovanje ust in zob

Elsadont-krema za zobe čisti zobe od snežne beline in preprečuje vsako gnitje zob. Tuba Din 8-80. Elsa ustna voda čisti, osvežuje, desinficira zobe in usta, odstranjuje slab duh iz ust, utrjuje zobno meso in preprečuje zobobol. Steklenica Din 16-50. Elsa zobni prašek Din 6-60, Dr. Heiderjev zobni prašek v škaticah Din 6-60, v vrečkah Din 4-40. Jelisava kamforne kroglice Din 4-50. Zobne ščetke po 11 in 20 Din.

Prava metoda za negovanje nog

Zoper kurja očesa, žulje itd.

Vam pomaga brez bolečin, brez noža, brez nevarnosti zastrupljenja krvi, hitro in zanesljivo delujoči Fellerjev Elsa turistovski obliž. Mali karton Din 4-40, veliki 6-60. Dalje: Tekoča turistovska Elsa-tinktura, steklenica s čopičem Din 11—. Elsa-prašek za posipanje zoper potenje telesa in nog. Škatla z rešetko Din 7-70. Elsa prašek za nožno kopel Din 6-60.

Elsa-Sachet, dišeča blazinica za omaro s perilom, vir trajnega duha, ki prode vsak kos perila. Cena Din 6—.

Elsa godal duh (parfum za sobe) napolnjuje vsak prostor z divnim duhom, razkužuje zlasti bolniške sobe. Steklenica Din 16-50. Dišavne svečice in prašek za izkajenje sob od Din 3— dalje.

Zavojnica in poština posebej, a najceneje. Čim več hkrati naročite, tem več prihranite na poštini. Če se ti preparati prilagajajo Elsafluidu, se poština prihrani. — Naročila naslavljajte: razložno na:

Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica Donja 589, Savska banovina

Odobreno od min. soc. pol. in nar. zdravja, Sp. br. 509 od 24. III. 1932.

Manufakturna in modna trgovina

Specialno
ročno in strojno
izdelovanje
prešitih odev

Franc Dobovičnik

Tovarniško
izdelovanje
perila
vseh vrst

Celje, Gosposka 15

Ivan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana, Kolezijska ulica št. 16

prporoča cenjenemu občinstvu svojo bogato opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi vence, šopke in trakove. Dalje imam tudi na razpolago večjo množino dekoracijskih drevov za dvorane in balkone. V zalogi so tudi cepljene vrtnice — visokodebelne in nizke — v raznih barvah. — Spomladi vsakovrstne sadike najzlahotnejših cvetic in zelenjadi. — Vsa naročila za Ljubljano in izven nje se izvršujejo točno in solidno.

Telefon šte. 26-68.

Brzjavke: Bizovičar, vrtnar, Ljubljana.

Velika zaloga koles šivalnih strojev ter vseh nadomestnih delov na malo in na veliko. Popravila šivalnih strojev, koles, motorjev in avtomobilov strokovnjaška

DRAGO GAMS • CELJE

MARIBORSKA CESTA 16
PREŠERNOVA ULICA 16

Zdravilišče

● →

toplice DOBRNA pri CELJU

(Dravska banovina)

Naravne termalne ogljikove kopeli 37° C. — Zdravljenje srca, živcev, ženskih bolezni, revmatizma. Od 15. aprila do 30. junija kakor tudi od 1. septembra do 31. oktobra stane 20 dnevno zdravljenje Din 1200.—. V tem znesku je zapopadeno stanovanje, kopeli, hrana, zdravnik in vožnja z avtom iz Celja na Dobrno in nazaj.

Zahtevajte prospekte pri upravi zdravilišča.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

Za hranilne vloge jamči poleg premoženja
hranilnice še mesto Celje z vsem
premoženjem in z vso davčno močjo

CELJE
KREKOV TRG
(v lastni palači pri kolodvoru)

Ali se hočete svojega

revmatizma protina

osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa, pa tudi slabost oči so često posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Jaz vam nudim

zdravilno pijačo, ki razkraja sečno kislino, pospešuje izmeno snovi in izločevanje, torej ne tako zvano univerzalno ali tajno zdravilo, temveč izdelek, ki nam ga mati narava sama nudi za blagor bolnega človeštva.

Dam vsakomur brezplačno poskušnjo

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih v vseh državah obstoječih skladišč, povsem zastonj in franko poskušnjo obenem s poučno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in o njegovem hitrem delovanju.

Poštno zbiralno mesto:

AUGUST MÄRZKE
BERLIN-WILMERSDORF
Bruchsalerstrasse Nr. 5, Abt. Ha

HOTEL EUROPA CELJE

PRVOVRSTNI HOTEL Z NAJBOLJŠO KAVARNO IN RESTAVRACIJO. PRIZNANO NAJFINEJŠA ŠTARJERSKA VINA

Pri

«JURJU»

Ljubljana — Pogačarjev trg 4 — v Kresiji

*je solidna in najcenejša
manufakturna trgovina
Pridite in prepričajte se*

**ZAKAJ
iz tovarne?**

Ker je iz tovarne iz prve roke in radi tega dosti cenejše kot drugod. — Fantovska obleka Din 80—, moška obleka Din 240—, moška kratka suknja Din 280—, moška dolga suknja Din 380—, hlače iz hlačevine Din 43—, hlače iz sukna Din 80—, moderne pumparice Din 150—. — Cenik z več tisoč slikami in vzorci zastoj!

Tovarna oblek

STERMECKI, CELJE št. 219

Hranilnica in posojilnica v Kranju (Ljudski dom)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. Posojila daje na vknjižbo in poroštvo. Hranilne vloge se lahko vplačujejo potem poštne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago. Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje, brez odbitka rentnega davka. Večje hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo brez napovedi.

M. ZOLLENSTEIN nasl.

Ustanovljeno
l. 1874.Specialna izdelovalnica ortopedične
obutve kakor tudi vseh vrst škornjev.
Prvovrstna izdelava. Zmerne cene.**ŠTEFAN GODEC**Maribor
Gregorčičeva ul. 11

LJUDSKA SAMOPOMOČ

**PODPORNO DRUŠTVO V MARIBORU GRAJSKI TRG 7
ZA SLUČAJ SMRTI TELEF. INTER. 2131**sprejema vse zdrave osebe v starosti od 1. do 80. leta, in sicer v naslednje do danes, ob-
stoječe oddelke:Odd. A (A/I, A/II, A/III, A/IV, A/V) po **1000** Din podpore
Odd. B (B/I, B/II, B/III, B/IV, B/V) po **2000** Din podpore
Odd. C (C/I, C/II, C/III, C/IV, C/V) po **4000** Din podpore
Odd. D (D/I, D/II, D/III, D/IV, D/V) **10.000** Din podpore
Oddelek E po **20.000** Din podporeKomur gmotne razmere dopuščajo, lahko pristopi tudi v več teh oddelkov. — Poleg enkratne
majhne vpisne pristojbine, ki znaša od 18 Din do največ 150 Din, se plača za vsak
smrtni slučaj v odd. A po 50 par, v odd. B po 1 Din, v odd. C po 2 Din, v odd. D po
5 Din in v odd. E po 10 Din na posmrtninah. — Mladoletni od 1. do 16. leta lahko
pristopijo v oddelek A in A/I po 1000 Din podpore za slučaj smrti in doživetja; to se
pravi, ako doživijo 21. leto se jim izplača na roko po 1000 ozir. do največ 2000 Din pod-
pore, istotako v slučaju poprejšnje smrti njihovim staršem.**LJUDSKA SAMOPOMOC** šteje danes **37.000** članov in je izplačala tekom prvih
5 let obstoja že nad **5.000.000** Din na podporah. — Ako še niste član **LJUDSKE**
SAMOPOMOČI, zahtevajte takoj brezobvezno in zastonj pristopno izjavo!

RAFAEL SALMIČ CELJE, NARODNI DOM

Najstarejša narodna tvrdka Vam nudi **poročne prstane**, ure, zlatino,
srebrnino, optiko, jedilni pribor itd. v največji izbiri in po najnižjih cenah**Ustanovljeno leta 1899****HALO!** Od ust do ust naj gre naš glas — in
tud' iz mesta v trg in vas, da se je
preselila manufakturna in modna trgovina» **PRI ZVONU** «**IVAN STROJANŠEK**
LJUBLJANAv svojo hišo **Pred škofijo št. 21** poleg
magistrata - rotovža, kjer kupite vse vrste manu-
fakturnega in modnega blaga po izredno globoko
znižanih cenah. Pridite in oglejte si novo zalogo!**» INKRA «**

Industrija kravat

Drago Cerlini

Celje, Glavni trg 17

F. I. GORIČAR

irgovina z manufakturo,
modo in konfekcijo

Ljubljana

Sv. Petra cesta 29

priporoča

svojo veliko izbiro blaga, za moške na primer fine kamgarne, razno sukno (140 cm) za sportne obleke že od 35 Din naprej; za ženske obleke vedno najnovejše vzorce volnenega blaga od 22 Din, blaga za plašče od 40 Din; deleni in kambriki od 6 Din, barhenti in flanela od 8 Din, modni baržuni od 18 Din. Platno za rjuhe od 16 Din, za kapne od 22 Din, klotaste odeje od 120 Din naprej itd. V konfekcijskem oddelku velika izbira damskih plaščev in oblek, predpasnikov, vse vrste otroških oblačil, perila za dame in gospode po zelo solidnih cenah. Lastna delavnica za izdelavo konfekcije.

Kadar potrebujete oblačilne predmete, odločite se za nakup pri imenovani tvrdki, kjer boste najbolje postreženi.

Zakaj posodo
od tvrdke
Stermecki?

Ker Stermecki kupuje posodo naravnost iz tovarn v velikih množinah in je radi tega posoda tako poceni, da cenejša sploh ne more biti. Nabavite si emailirano, porcelanasto, stekleno in aluminijasto posodo pri tvrdki

TRGOVSKI DOM
Stermecki - Celje štev. 219.

Prepričajte se o nedosegljivo nizkih cenah in zahtevajte krasen cenik z več tisoč slikam!

Motor

12 konjskih sil

ima naprodaj

Mohorjeva tiskarna v Celju

Denar naložite

najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNE IN POSOJILNE DOM V LJUBLJANI

registrov. zadruga z neomejeno zavezo - TAVČARJEVA (SODNA) ULICA št. 1.

Brzojavke: „Kmetiskidom“. — Račun poštne hranilnice št. 14.257. — Telefon št. 2847.

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5 1/2 %, pri tromesečni odpovedi po 7 %
brez odbitka davka na rente.

Stanje vlog . . Din 35.000.000.—

Rezervni zaklad Din 1.100.000.—

Jamstvo za vse vloge presega večkratno vrednost vlog.

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja.

Posojila daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2.

Nervozni umirajo zgodaj!

Ste li opazili na sebi četudi le tuptam
katerega izmed naslednjih znakov bliža-
joče se živčne oslabelosti?

**Hitro razburjenje, nerazpoloženje, drgetanje udov, ne-
mirnost, utripanje srca, omotični napadi, tesnoba, ne-
spečnost, nemirne sanje, neobčutljivost posameznih teles-
nih delov, plašljivost, prevelika razdražljivost spričo ugovarjanja,
ropota, duha, poželenje po omamilih, tobaku, alkoholu, čaju, kavi, utripa-
nje očesnih vek ali migljanje pred očmi, naval krvi, tesnoba, muhavost,
odpoved spomina ali govora, izredna nagnenja ali odvratnost. Ako se po-
javi pri Vas kateri teh znakov nervoznosti, eden močan ali več hkrati, teda-
so Vaši živci resno oslabiljeni in potrebujejo okrepila.**

Ne pustite tega vnamar še naprej, ker slede temu lahko kmalu resne motnje
duševnih zmožnosti, kot nesmiselno govorjenje in nazavedna dejanja, hitra
telesna propast in zgodnja smrt. Nič ni na tem, odkod Vaša živčna oslabe-
lost, vabim Vas, pišite mi! Radevolje Vam

zastonj in poštnine prosto enostaven način **odkrijem**

ki Vam bo pripravil veselo iznenadenje. Morda ste za razna sredstva
izdali že mnogo denarja, dosegli pa v najboljšem slučaju le kratkotraj-
no zboljšanje. Zagotavljam Vas, da poznam pravi način

kako slabosti Vaših živcev odpomoči.

Ta način prinese obenem tudi zboljšanje razpoloženja, veselje do
življenja, moč in delazmožnost, da, pisal mi je že marsikdo, da ga
je povsem prerodil. **To dokazujejo tudi mnenja zdravni-
kov.** Stane Vas samo dopisnico. Pošljem Vam zelo poučno

knjigo popolnoma zastonj.

Če Vam ni mogoče pisati takoj, si **spravite ta oglas!**

Zbiralno poštno mesto: ✚

Ernst Pasternack, Berlin, SO.

Michaelkirchplatz No. 13, Abt. Ha.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

CELJE **LJUBLJANA** **MARIBOR**
Tel. št. 93 Knaflijeva ulica št. 9 Telefon št. 2281
Telefon št. 2483

Hranilnice Dravske banovine so pupilarno varni denarni zavodi Dravske banovine. Ta jamči za vse obveznosti hranilnic z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo.

Sprejemajo vloge na knjižice in na tekoči račun, vrše vse kontokorentne in žirovne posle ter posredujejo vse vrste denarnih transakcij.

**Najbolj varna
in najugodnejša
naložba prihrankov.**

Zakaj ravno iz Celja?

Ker je v Celju trg. dom Stermecki, ki ima dobro blago, nizke cene in ogromno izbiro ter pošlje na zahtevo vsaki dami, gospodinjini in kmetici novo, veliko kolekcijo vzorcev sukna, volnene in svilene tkanine, barchenta in raznega manufakturnega blaga za obleke, plašče in razno perilo. — Vzorcev in cenik zastoj!

TRGOVSKI DOM

Stermecki - Celje št. 219

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

*registrovana sadruga
s neomejeno
saveso*

Miklošičeva cesta 6

*v lastni
palači*

Obreštuje hranilne vloge po najugodnejši obreštni meri brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama.

**Hranilne vloge
znašajo nad
180.000.000
dinarjev**

Prava metoda za nego obraza in rok!

Zoper vse napake na koži deluje Fellerjeva kavkaška Elsa-pomada, ki varuje lice in kožo, ker ne pokriva kakor običajna krema samo površine kože, temveč jo koža vpije in tako deluje nanjo s svojimi dobrimi sredstvi. Ona hrani, obnavlja, pomlajuje staro, nagubano in hrapavo kožo lica, rok in vratu. Kožo napravi gladko, mehko, čisto in elastično, odstranjuje gube, brazgotine, mozolje. Veselje je videti, kako enostavno in hitro izginejo sončne pege, Elsa-pomada varuje kožo pred škodljivim vplivom vetra, vlage, prahu in vročine. En lonček Din 12.—.

Zavojnina in poština posebej. Za poskušnjo 2 lončka z zavojnino vred Din 40.—, če pošljete denar naprej; kajti po povzetju stane poština 10 Din več.

Elsa-kolonjska voda poživlja in osvežuje. Ena steklenica Din 16'50.

Elsa-toaletni glicerini, mala steklenica Din 5.—, velika Din 17'60.

Svetujemo, da pošljete denar naprej, ker znaša poština po povzetju 10 Din več. Ako se ti preparati prilože k Elsa-pomadi ali Elsa-milu, se poština prihrani, sicer se stroški zaračunajo najceneje posebej.

Prava mila zdravja in lepote!

Fellerjeva Elsa-mila so divnega vonja, štedljiva v porabi; plemenitijo kožo in vsebujejo dobro delujoče sestavine, potrebne za zdravje in lepoto.

Obstoja 7 vrst mil:

Elsa-lilijno mlečno milo in Elsa-milo lilijne kreme, izredno fini cvetlični mili; napravita kožo mehko in nežno.

Elsa-rumenjakovo milo, pravo blagodejno milo, tudi za najmanjše otroke.

Elsa-glicerinov milo posebno dobro deluje pri razpokani koži.

Elsa-boraksovo milo, izvrstno sredstvo zoper sončne pege, kožne opekline in mozolje.

Elsa-katranovo milo desinficira, deluje zelo dobro na kožo in lase glave, posebno pri otrocih.

Elsa-milo za britje, ki obenem desinficira, mehča brado, se močno peni in ne draži kože.

Za poskušnjo po pošti 5 kosov Elsa-mila v poljubni izbiri z omotom in poštino vred 52 Din.

Elsa-tekoče lilijno mleko, idealno sredstvo za lepoto. Steklenica Din 13'20.

Elsa-toaletne pastile za umivanje in Elsa-toaletni prašek za umivanje. 1 karton Din 10.—.

Zdravilni puder dr. Kluger (znamka Hega), škatla Din 27'50. Puder za dame, škatla Din 4'40, šminka rdeča in bela po Din 3'30. Pomada za ustnice Din 3'30.

Naročila na

EUGEN V. FELLER, LEKARNAR, STUBICA DONJA ŠTEV. 589, SAVSKA BANOVA

Prava metoda za negovanje las

Za nego las, za krepitev in ohranjanje kože se uporablja Fellerjeva močna Elsa-pomada za rast las (Tanochina - pomada), ki dovaja nove hrane lasnim koreninam, pospešuje bujnejšo rast las in preprečuje prhljaj, izpadanje las in prezgodnjo osivelost; negibke lase vzdržuje

mehke in voljne. Lonček Din 12.—. Zavojnina in poština posebej.

Za poskušnjo 2 lončka z zavojnino vred Din 40.—, če pošljete denar naprej; kajti po povzetju stane poština 10 Din več.

Elsa-alkohol za lase krepi kožo na glavi, pomlajuje in polepšuje lase. — Steklenica Din 27'50.

Elsa-Shampoo za izmivanje glave in las, jako prijetnega duha. Zavitek Din 3'30. — Mazilo za brke Din 5'50. Brillantine Din 5'50. — Olje za lase Din 5.— in 17'50.

Sredstva za barvanje las, zanesljiva, črne in rjave barve, Din 65.—.

Sredstvo za odstranjevanje las »Depilatorium« odstranjuje neljube dlake z vsakega dela telesa, Din 34.—.

Če se ti preparati prilagajo Elsa-pomadi ali Elsafluidu, se poština prihrani.

Ima li bolečine po obrazu? Po vsem telesu?

UPORABLJAJ ELSAFLUID! Izbija li mazilo, ki krepil in daje moč?

UPORABLJAJ ELSAFLUID! Ali te muči glavobol? Zobobol? Trganje?

UPORABLJAJ ELSAFLUID! Želiš li najboljšega za nego zob, kože, glave?

UPORABLJAJ ELSAFLUID! Ali si preveč občutljiv za

UPORABLJAJ ELSAFLUID! Želiš li dobro domače in kozmetično sredstvo?

UPORABLJAJ ELSAFLUID!

Fellerjev pravi Elsafluid je vsekakor močnejši, izdatnejši in boljšege učinka nego francosko žganje. Žadošča nekaj kapljic in rekel boš tudi ti:

»To je najboljšo, kar sem kedaj poskusil!«

Zahtevaj Elsafluid v vseh tovrstnih trgovinah, toda zahtevaj le pravi Elsafluid lekarnarja Fellerja. Poskusna steklenica stane Din 6.—, dvojna steklenica Din 9.— ali velika specialna steklenica Din 26.—.

Po pošti pride ceneje, ako se čim več naroči natenkrat, ker 1 zavojev z 9 poskusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 specialnima steklenicama velja s poštino in z vojnino vred samo Din 62.—, dočim staneta dva taka paketa samo Din 102.—, šest takih paketov le Din 250.— (namesto 6 krat Din 62.—).

Odobreno od min. soc. pol. in nar. zdravja. Sp. br. 509 od 24. III. 1932.

Janko Češnik

modna in manufakturna trgovina
Lingarjeva ulica Ljubljana Stritarjeva ulica

Zaloga za moške!

Modne in sportne obleke, površniki, raglani, sukno za pelerine, lovski loden, sokolsko in smučarsko blago samo iz Jugoslavije ter češkega in angleškega izvora. Opreme za neveste in žene!

Zaloga za ženske!

Modno blago za obleke, kostume in plašče. Pliš, baržun, rips. Pralni baržun in barhent. Čista in umetna pralna svila. Životno perilo znane češke tovarne B. SCHROLL sinovi.

Zaloga preprog in tekačev, linoleum, pliš, tapetri in jute. Madras-zastori. Etaminasta posteljna pregrinjala. Garniture, prešite odeje lastnega izdelka. Največja izbira svilenih, volnenih in ženilastih rut ter šerp.

Poštenost mojega podjetja je znana!

PERILO ZA GOSPODE

PERILO ZA DAME

Zakaj perilo!

ravno iz Celja? Ker je tam tovarna in cene tudi tovarniške. Pišite po ilustrirani cenik TOVARNI PERILA

STERMECKI, CELJE št. 219

Moške srajce po 22, 26, 28 Din. moške hlače po 16, 19, 22 Din, damske hlače 16, 23, 30 Din, kombinacije 34, 40, 46 Din. — Cenik z več tisoč slikami zastojni! Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar!

Važne knjige

za naravoslovce in poljedelce.

- Brecelj dr. A.: Čuda in tajne življenja. S slikami
Černe Fr.: Živinoreja. S slikami
Dular Fr.: Domači živinozdravniki. S slikami .
Erjavec Fr.: Naše škodljive živali. S slikami,
2. zvezek
— Domače in tuje živali v podobah. 2. zv.:
Ptice (1. zvezek je pošel)
Humek: Boj sadnim škodljivcem! S slikami .
Lakmayer Fr.: Umni čebelar. S slikami
Povše Franc: Umni kmetovalec. S slikami. 2. in
3. zvezek (1. zvezek je pošel), vsak zase .
Rohrman-Dular: Gospodarski nauki. S slikami
Simonič ing. P.: Splošno poljedelstvo. S slikami
Turk J.: Travništvo. S slikami. 1. zvezek . . .
2. zvezek
1. in 2. zvezek vkup

Cene za ude		Cene za neude	
broš.	vez.	broš.	vez.
Din	Din	Din	Din
12.—	21.—	16.—	28.—
80.—	90.—	108.—	120.—
27.—	33.—	36.—	44.—
6.—	—	8.—	—
12.—	21.—	16.—	28.—
12.—	21.—	16.—	28.—
18.—	27.—	24.—	36.—
9.—	—	12.—	—
12.—	21.—	16.—	28.—
63.—	75.—	84.—	100.—
6.—	12.—	8.—	16.—
9.—	15.—	12.—	20.—
—	25.50	—	34.—

Vse te knjige naročajte po dopisnici pri

**DRUŽBI
SV. MOHORJA
V CELJU**

Energin

JAČA KRV ŽIVCE I APETIT

Kdor e slabokrven, bled, slabih živcev, brez teka,

mu dajte za okrepitev krvi

Energin

Otrokom trikrat na dan po 1 malo žličko, odraslim trikrat na dan po 1 veliko žlico.
ENERGIN se dobi v vseh lekarnah: 1 steklenica (pol litra) Din 35.—.

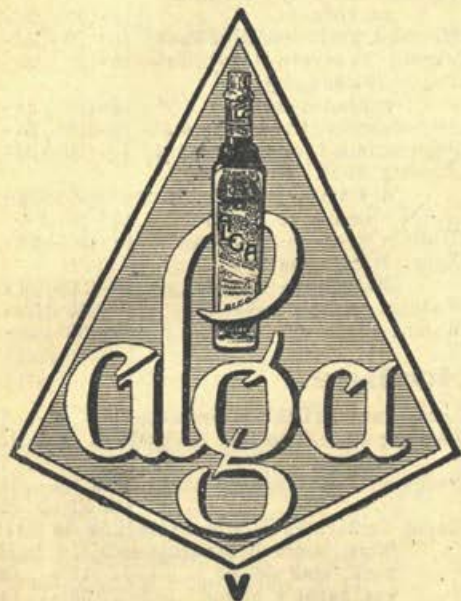
Znižane
cene

3 stekl. ENERGINA Din 110.—
6 stekl. ENERGINA Din 220.— (1 stekl. povrhu)
12 stekl. ENERGINA Din 440.— (2 stekl. povrhu)

Po pošti pošlje
Laboratorij
ALGA, Sušak.

REVMATIČNIM

se vedno priporoča
masiranje.

Za masažo
je najboljša

ALGA

BOLEČINE in TRGANJE

▼ KOSTEH
▼ SKLEPIH
▼ MIŠICAH
▼ ZOBEM
▼ GLAVI

ublažuje takoj

ALGA

ZA MASAŽO

STARCI IN STARKE!

V vaših starih dneh trpite največ od bolečin
revmatizma. Natrijte vsaj enkrat na dan
Vaše zmučene žile s preparatom **ALGA**.
Občutili boste prerojenje, občutili
veselje do življenja in svežost.

ALGA se dobiva povsod. 1 steklenica **Din 14**.—. Ali pa naročite na naslov
Laboratorij „ALGA“, Sušak 25:

4 steklenice **ALGA Din 68**
8 steklenic **ALGA Din 115**

14 steklenic **ALGA Din 180**
25 steklenic **ALGA Din 285**

Zaloga Družbe sv. Mohorja v Celju.

Prve (nižje) cene so za ude, druge v (oklepajih) za neude in po knjigarnah. Vse knjige se dobijo tudi vezane.

Molitveniki.

	Rd. obr.	zl. obr.		Rd. obr.	zl. obr.
Finžgar: Vere mi daj, Gospod!	20-	(28-)	Ligvorj Alfonz M.: Resnice		
Baraga: Dušna paša za kristjane,			za večnost	15-	(20-) 24- (32-)
ki želé v duhu in v resnici			Meschler: Trije temeljni nauki	15-	(20-) 24- (32-)
moliti Boga. Nova izdaja.			Pagani: Presveto Rešnje Telo	15-	(20-) 24- (32-)
Privedil Jožef Rozman	20-	(28-) 30- (40-)	Podgorc: Evangeljska		
Gođec: Lurska Mati bozja	20-	(28-) 30- (40-)	zakladnica	15-	(20-) 24- (32-)
Karlin: Priprava na smrt	20-	(28-) 30- (40-)	Seigerschmied: Krščanska mati	15-	(20-) 24- (32-)
Kosar: Nebeška hrana. Prvi in			Seigerschmied: Sveta Družina	15-	(20-) 24- (32-)
drugi del, vsak po	20-	(28-) 30- (40-)	Slomšek A. M.: Krščansko		
Pristov: Presv. Srce Jezusovo	20-	(28-) 30- (40-)	devištvó. Druga izdaja	15-	(20-) 24- (32-)
Rozman: Slava Gospodu!			Volčič: Šmarnice (1892)	15-	(20-) —
Z velikimi črkami	20-	(28-) 30- (40-)	Walter: Sveti rožni venec	15-	(20-) 21- (32-)
Skupoli: Duhovni boj	20-	(28-) 30- (40-)	Žgur: Marija Devica		
Škufca: Šmarnice (1886)	20-	(28-) 30- (40-)	Majnikova kraljica	15-	(20-) 24- (32-)
Hockenmayer: Sveta spoved	15-	(20-) 24- (32-)	Vodušek: Svete maše	30-	(40-) 36- (48-)
Kopatin: Pasijonski molitven.	15-	(20-) 24- (32-)	Kalan: Zlata vrvi	20-	(28-) 28- (36-)

Nabožne knjige.

Ehrlich dr. L.: Katoliška Cerkev, kraljestvo božje	na zemlji. 3 zvezki, broš., vkup	21-	(28-)	Lesar Ant.: Prilike p. Bonaventure	6-	(8-)
vez. napol v platno	42-	(56-)	Lesar dr. Jos.: Apostoli Gospodovi. I. in II. del,			
vez. v platno	48-	(64-)	vsak po	6-	(8-)	
Jeglič dr. A. B.: Mesija. S slik., broš.	18-	(24-)	Podgorc V.: Razlaganje cerkv. leta 9-	(12-)		
vez. v platno 45-	(60-)		vez. 21-	(28-)		
— V boj za temelje kršč. vere!	6-	(8-)	Rogaš-Torkar: Življenje svetnikov in svetnic.			
— V boj za krščanske resnice!	6-	(8-)	Stara, popravljena, druga izdaja, I. in II. del,			
— V boj za kršč. življenje!	6-	(8-)	broš., vsak del po	15-	(20-)	
Kodjančič št.: Kristusovo življenje in smrt. Dva	dela, 2. izdaja, broš., oba dela	21-	(28-)	vez. napol v platno	36-	(48-)
Vezana napol v platno	51-	(68-)	vez. napol v usnje, vsak del po	48-	(64-)	
" " " usnje	72-	(96-)	Seigerschmied J. M.: Pamet in vera. I., II. in			
Lampe dr. Fr.: Jeruzalemski romar. S podob.			III. del, vsak po	9-	(12-)	
Dva snopiča, broš., po	6-	(8-)	Skuhala J.: Življenje našega Gospoda Jezusa			
Oba snopiča skupaj vez.	18-	(24-)	Kristusa. S podobami, broš.	6-	(8-)	
Lampe-Krek: Zgodbe sv. pisma. S podob. I. del:			vez. v platno	15-	(20-)	
Stari zakon (1.—9. zvez.); II. del: Novi			Slomšek A. M.: Pastirski listi	6-	(8-)	
zakon (10.—18. zvezek); vezan napol v usnje			Stolz-Majar: Krizana usmiljenost ali življenje			
z rdečo obrezo, vsak del	135-	(180-)	sv. Elizabete. Tretja izdaja. 18-	(24-)		
vez. v usnje z rdečo obrezo po	180-	(240-)	Šmuc J.: Nebeška krona. Druga izd. 6-	(8-)		
vezan napol v platno po	63-	(84-)	Zoré dr. Jan. Ev.: V tem znamenju boš zmagal!			
vez. v plat. ali prepr. napol v usnje	69-	(92-)	S podobami	6-	(8-)	
Posamezni zv. 1—18, vsak po 3-	(4-)		— Življenje svetnikov. Nova izdaja. S podob.			
			1.—8. zv., broš., vsak po	6-	(8-)	
			I. del (1.—5. zv.), vez.	57-	(76-)	

Šolske knjige in slovarji.

Bartel-Janežič: Nemško-slovenski slovar Deutsch-	slov. Handwörterbuch. Vezan	75-	(100-)	Podkrajšek Henrik: Terminologija (Obrtni slo-		
Breznik dr. Anton: Slovenska slovnica za srednje	šole. Tretja izdaja, vez.	34-	(34-)	var), vez.	45-	(60-)
Poljanec dr.: Prirodopis živalstva. 60-	(60-)		Sket-Podboj: Slovensches Sprach- und Übungsbuch. 8. Auflage. Vez.	30-	(40-)	
			— Slovarček (Taschenwörterbuch). 19-50	(26-)		

Poučne in zabavne knjige.

Kneipp-Podgorc: Domači zdravnik. S podobami,	broš. 27-	(36-), vez. v platno	36-	(48-)	Brinar Jos.: Lisica Zvitorepka. Živalske pravljice	
Vedenik dr. H.: Kako si ohranimo ljubo zdravje.					za mladino. Drugo izdanje	15-
S podobami. Trije zvezki, vsak po 6-	(8-)				Meško Ksaver: Mladin srcem. II. in III. zvezek	
Pengov Fr.: Podohe iz narave. II. zv. 6-	(8-)				po 8-	(8-)
Sket dr. J.: „Kres“, VI. letnik 1886	24-	(32-)			Remec M.: Slovenska kuharica	12-
„Mladika“, I. 1924 do 1926, broš. po	90-	(90-)			vezana 21-	(28-)
— I. 1928 do 1932, broš. vsak po	110-	(110-)			Vodopivec J.: Da se poznamo	3-
					Razinger: Kokošjereja	6-
						(8-)

Zaloga Družbe sv. Mohorja v Celju.

Prve (nižje) cene so za ude, druge (v oklepajih) za neude in po knjigarnah. Vse knjige se dobijo tudi vezane.

Pesmarica in pesmi.

Aljaž Jak.: Slovenska pesmarica. I. ali II. zvezek.	Gregorčič Simon: Poezije, vezane	24.— (32.—)
3. natisk, po 12.— (16.—)	Lovrenčič dr. J.: Brstje	6.— (8.—)
vez. 18.— (24.—)	Meško Ksaver: Mati	3.— (4.—)
I. in II. del vkup vez. 33.— (44.—)	Pogačnik Jože: Sinje ozare, vezane	15.— (20.—)

Leposlovje (Slovenske Večernice).

Cigler Jan.: Deteljica. 4. izdaja	6.— (8.—)	Slemenik Val.: Križem sveta. 2. izd.	6.— (8.—)
— Ogljenica. 3. izdaja	6.— (8.—)	Sorli dr. I.: Sorodstvo v I. členu	3.— (4.—)
Detela dr. Fr.: Hudi časi. 8 slikami 12.— (16.—)		Velikonja Narte: Višarska polena 12.— (16.—)	
— Vest in zakon (Sl. Več. 80. zv.)	9.— (12.—)	Verne Jules: Carski sel. Dva dela	12.— (16.—)
Finžgar F. S.: Strici	6.— (8.—)	Vošnjak: Troje angelskih češčenj	6.— (8.—)
Jaklič Fr.: V graščinskem jarmu	6.— (8.—)	Vuk Ivan (Starogorski): Zorislava	6.— (8.—)
— Peklena svoboda	9.— (12.—)	Wieseman-Zupančič: Fabijola. 3. izd.	9.— (12.—)
Kostanjevec J.: Življenja trnj. pot	6.— (8.—)	Zbašnik dr. Franc: Boj za pravico	9.— (12.—)
Krek dr. J.: Izbrani spisi. f broš. po 27.— (36.—)		— (Žaljski): Na krivih potih	6.— (8.—)
II. zv. 1. in 2. snopič (vez. " 33.— (44.—)		— (Malograjski): Pisana mati	9.— (12.—)
Lah Ivan: Uporniki	9.— (12.—)	— — Za srečo	9.— (12.—)
Lésar A.: Perpetua. 3. izdaja	6.— (8.—)	Zorec: Domačija na Témenici	9.— (12.—)
Ozvald dr. K.: Za vsak dan. 1. zv. 3.— (4.—)		Mati božja dobrega sveta. 2. izd. 6.— (8.—)	
Parapat J.: Robinzon starši. 4. izd. 9.— (12.—)		Razne povesti	9.— (12.—)
Pregelj dr. Iv.: Peter Pavel Glavar 3.— (4.—)		Slovenske Večernice 41., 42., 49., 51., 52., 53. 55.,	
— Umreti nočejo 12.— (16.—), vez. 21.— (28.—)		57., 59., 61., 61., 63. in 72. zvezek po 6.— (8.—)	
Sket dr. J.: Mikiova Zala. 5. izdaja 6.— (8.—)		Bevk France: Stražni ognji	12.— (16.—)
Slemenik F. Val.: Izdajavec. 2. izd. 6.— (8.—)		Zorec Ivan: Beli menihi	12.— (16.—)

Slovstvo in zgodovina.

Žigon dr. A.: Francè Prešeren, 1. zv., Prešerova	Mač: Zgodov. slov. naroda 7., 8. zv. vsak 15.— (20.—)
čítanka, 2. zvezek, broš. po 45.— (60.—)	9. in 10. zvezek, vsak po 9.— (12.—)
vez., vsak zvezek po 54.— (72.—)	11. zvezek 12.— (16.—)
1. in 2. zvezek skupaj broš. 84.— (112.—)	Kranjec S.: Zgodovina Srbov, broš. 18.— (24.—)
vez. 93.— (124.—)	vez. 24.— (32.—)
Gruden dr. Jos.: Zgodovina slovenskega naroda.	— Dodatek h knjigi Zgodov. Srbov 3.— (4.—)
8 slik., 1.—6. zvezek, vsak po 12.— (16.—)	Križanič: Zgodovina sv. katol. Cerkve. I.—III. del,
1.—6. zvezek vkup vez. 108.— (144.—)	broš. 21.— (28.—), vez. 36.— (48.—)

Zemljepisi in potopisi.

Andrejka: Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini	Lavtižar J.: Pri severnih Slovanih 9.— (12.—)
1. 1878. 8 podobami, vez. 42.— (58.—)	Trunk J. M.: Amerika in Amerikanci. Bogato
Karlin dr. A.: V Kelmorajnu. 8 pod. 9.— (12.—)	ilustrirana knjiga. Samo vez. 96.— (128.—)

Življenjepisi in Koledarji.

Medved dr. A.: Ant. Martin Slomšek 12.— (16.—)	Koledar za l. 1917, 1918, 1919, 1920,
Pirnat M.: Juri baron Vega 3.— (4.—)	1921, 1924 in 1927, vsak po 6.— (8.—)
Vončina dr. L.: Friderik Baraga 6.— (8.—)	— za leto 1925. samo vez. 12.— (16.—)
Koledar za leto 1902, 1903, 1911, 1915, vsak	— za l. 1930, 1931, 1932, 1933 br. 12.— (16.—)
po 9.— (12.—)	Hrovat p. Fl.: Franc Pirc 6.— (8.—)

Zahtevajte podrobni prospekt!
Dobite ga popolnoma brezplačno.

Terpentinovo milo

Hubertus

Naše milo je cenejše,
toda pravtako dobro!

Ta znak Vam jamči, da prihranite

Din 2⁰- pri 1 kg mila, zato zahtevajte
cenejše

HUBERTUS terpentinovo milo

Od te zbirke leposlovnih in
poučnih spisov je izdala
Družba sv. Mohorja v Celju
do sedaj naslednje zvezke:

Družbeni udje dobivajo
knjige po znižanih cenah,
neudje pa po navadnih, v
oklepajih navedenih cenah.

1. Remec Alojzij: Užitarji. (Ta zvezek je pošel in se pripravlja ponatisk.)	broš. 15.— (20.—)	vez. 21.— (28.—)	28. Savinšek Slavko: Grče,	broš. 12.— (16.—)	vez. 21.— (28.—)
2. Platon: Sokratov zagovor,	broš. 15.— (20.—)	vez. 21.— (28.—)	29. V. Riha-F. Bradač: Palček,	broš. 12.— (16.—)	vez. 18.— (24.—)
3. Kotnik dr. Fran: Storiže,	broš. 15.— (20.—)	vez. 21.— (28.—)	30. London: Kralj Alkohol,	broš. 21.— (28.—)	vez. 33.— (44.—)
4. Baar-Hybášek: Križev pot,	broš. 12.— (16.—)	vez. 18.— (24.—)	31. Brieux: Rdeča suknja,	broš. 15.— (20.—)	vez. 24.— (32.—)
5. Tolstoj: Knez Serebrjani,	broš. 30.— (40.—)	vez. 42.— (56.—)	32. A.: Med življenjem in smrtjo, br. 27—	vez. 36.— (48.—)	
6. Jaklič: Zadnja na grmadl,	broš. 15.— (20.—)	vez. 24.— (32.—)	33. Magajna: Primorske novele, br. 12—	vez. 21.— (28.—)	
7. Vadnjal: Otoški postržek,	broš. 9.— (12.—)	vez. 18.— (24.—)	34. Breclj: Knjiga o zdravju, broš. 39—	vez. 51.— (68.—)	
8. Tominec: Sonce in senca,	broš. 15.— (20.—)	vez. 24.— (32.—)	35. Scoville: V samotah pragozda, br. 18—	vez. 27.— (36.—)	
9. Pengov-Ratajec: Kemija,	broš. 12.— (16.—)	vez. 18.— (24.—)	36. S.-K.: V oblasti čarodejev, broš. 27—	vez. 39.— (52.—)	
10. Pregelj Iv.: Božji mejniki,	broš. 9.— (12.—)	vez. 15.— (20.—)	37. Bolhar Alojzij: Mati,	broš. 12.— (16.—)	vez. 21.— (28.—)
11. Niccodemi D.: Učiteljica,	broš. 6.— (8.—)	vez. 12.— (16.—)	38. Seljak Fr.: Kamnarjev Jurij, br. 21—	vez. 33.— (44.—)	
12. London J.: Krištof Dimac,	broš. 24.— (32.—)	vez. 33.— (44.—)	39. Bordeaux: Zametenestoplinje, br. 27—	vez. 39.— (52.—)	
13. Kmetova: Sv. Francišek As.,	broš. 27.— (36.—)	vez. 36.— (48.—)	40. Bridges: Jetnik v Gorah mes., br. 15—	vez. 24.— (32.—)	
14. Dickens: Božična pesem,	broš. 9.— (12.—)	vez. 15.— (20.—)	41. Jeglič: Okrasne spenjavke, broš. 21—	vez. 30.— (40.—)	
15. Malešič Matija: Kruh,	broš. 21.— (28.—)	vez. 30.— (40.—)	42. Grafenauerjeva M.: Iz duhov-
nega življenja družine, br. 18—	vez. 27.— (36.—)	
16. Steska: Slov. umetnost I.,	broš. 30.— (40.—)	vez. 39.— (52.—)	43. Trdi orehi in veselismehi,	broš. 15.— (20.—)	vez. 24.— (32.—)
17. Lagerlöf: Krist. legende,	broš. 18.— (24.—)	vez. 27.— (36.—)	44. Terseglav F.: Med nebom
in zemljo, br. 15—	vez. 24.— (32.—)	
18. B.-P.: Jurček-Kozamurček,	broš. 18.— (24.—)	vez. 24.— (32.—)	45. Brinar Josip: Kosmatin,	broš. 15.— (20.—)	vez. 24.— (32.—)
19. L.-O.: Moj mali Hlaček,	broš. (razprodan)	vez. 18.— (24.—)	46. Jalen Janez: Bratje,	broš. 15.— (20.—)	vez. 21.— (28.—)
20. Pirjevec: Slovenski možje,	broš. 30.— (40.—)	vez. 39.— (52.—)	47. Dragaš: Otrok v predšolski
dobi, broš. 33—	vez. 42.— (56.—)	
21. Orozy-Poljanec: Za Cezarja,	broš. 27.— (36.—)	vez. 36.— (48.—)	48. Magajna: Gornje mesto,	broš. 27.— (36.—)	vez. 39.— (52.—)
22. Malešič Matija: Živa voda,	broš. 15.— (20.—)	vez. 21.— (28.—)	49. Rožencvet: Pravljice,	broš. 12.— (16.—)	vez. 21.— (28.—)
23. Jeglič C.: Naše prijateljice,	broš. 27.— (36.—)	vez. 33.— (44.—)	50. Dörfler-Pucelj: Krivični
vinar, broš. 39—	vez. 51.— (68.—)	
24. Turšič Leopold: Tiho
veselje, broš. 18—	vez. 24.— (32.—)		51. Magajna: Bratje in sestre,	broš. 18.— (24.—)	vez. 27.— (36.—)
25. Kranjec S.: Kako smo se
zedinili, broš. 6—	vez. 12.— (16.—)		52. Eastman-Holeček: Ohljesa,	broš. 21.— (28.—)	vez. 30.— (40.—)
26. Jalen Janez: Ovčar Marko,	broš. 27.— (36.—)	vez. 39.— (52.—)	53. L. E. in J. P.: Irska,	broš. 15.— (20.—)	vez. 24.— (32.—)
27. Pregelj J.: Peter Markovič,	broš. 15.— (20.—)	vez. 24.— (32.—)			

Zahtevajte podrobni prospekt!

Tiskarna

sprejema v tisk knjige, časopise, revije, letake, oglase, vabila, cenike, naročilnice, razglednice, račune, kuverte, pisemski papir, vizitke — sploh vse tiskovine. Naročila dobavlja hitro in poceni.

Knjigoveznica

izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela, posebno vezanje vsakovrstnih knjig od preproste do najfinejše izdelave. Naročila po pošti izvršuje točno po želji in v najkrajšem času. Cene zelo nizke.

Knjigarna

ima v zalogi razne knjige domačih in tujih založb. Za vsako priložnost primerna darila. Po naročilu preskrbi inozemske knjige in revije v najkrajšem času. Pišite takoj po seznam knjig.

Trgovina

s pisarniškimi in šolskimi potrebščinami nudi vse šolske knjige, zvezke in beležnice vseh vrst, risalna orodja, barvice, pisalne garniture, podobne, albume, slike, kipe, izbiro razglednic itd.

Mohorjeva tiskarna, r. z. z o. z., Celje

Oddelek za studij

II 1825/1933

059.2-863

1000022460

OSREDNJA KNU : CELJE

COBISS *